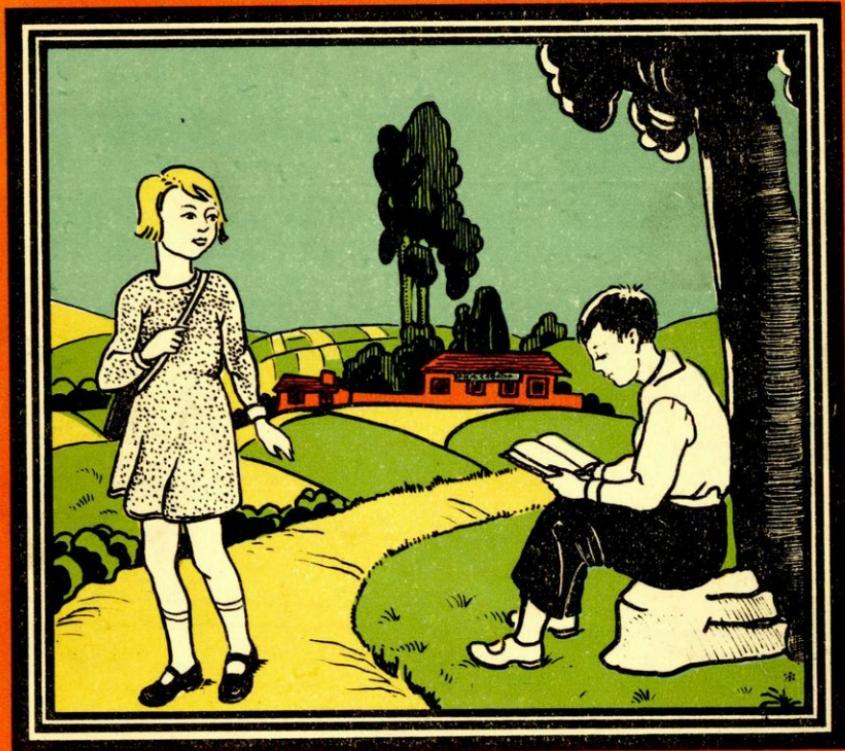

2446

ΑΖΩΦ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Ε! ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ
Κ. ΓΙΟΤΣΑΛΙΤΟΥ-ΛΑΧΑΝΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Α.Ι. ΡΑΛΛΗΣ ☐

2446

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ
Κ. ΓΙΟΤΣΑΛΙΤΟΥ - ΛΑΧΑΝΑ

TO NEON ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

Αντίτυπα 3.000

Αριθμ. Έγκρ. ἀποφ. 50163-10-7-36

ΕΚΔΟΤΗΣ
Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ - ΕΥΡΙΠΠΙΔΟΥ 6

1937

Η ΔΙΠΤΕΡΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ
ΑΝΑΧΑΛΑ - ΥΠΟΙΚΙΑΣΤΟΙ ΤΗΣ

ΔΩΡΕΑ
ΒΑΣΙΛΗ ΛΑΧΑΝΑ
ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΓΙΟΤΣΑΛΙΤΟΥ-ΛΑΧΑΝΑ

Πᾶν ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν ἀμφοτέρων
τῶν συγγραφέων.

*Ελληνικός Λαϊκός Καθηγητής
Επίκουρης Καθηγητής
Επίκουρης Καθηγητής*

Είθε από την πατέρα της νοσήσαντας στην πατέρα της η μάμα της έγινε παραπληρούμενη για την πατέρα της. Το παιδί της ήταν ο μικρός Αλέξανδρος, ο οποίος ήταν ο μόνος στην οικογένεια που δεν έπιασε την πατέρα της. Οι άλλοι μέλη της οικογένειας ήταν ο πατέρας της, ο μεγαλύτερος αδελφός της και οι δύο μικρότεροι αδελφοί της.

1. Ἡ ἐδοχὴ τῆς ὁρωαρασκευῆς.

το ώραίον δειλινὸν τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἡ μεγαλυτέρα ἀδελφή μου καὶ ἐγώ, ὅταν ἐπεστρέψαμεν ἐκ τοῦ σχολείου, συνηντήσαμεν τὸν πάππον μας εἰς τὴν αὐλήν. Ἐκάθητο εἰς τὴν σκιάν τοῦ μεγάλου πεύκου μας.

— Σᾶς ἥθελα, ἀγαπητά μου παιδιά, μᾶς εἶπεν εὔθὺς ἀμέσως. Καθίσατε. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἡ πρώτη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς εἴπω δλίγας λέξεις.

Τὰ ἔτη, τὰ ὅποια διέρχεσθε εἰς τὸ σχολεῖον, εἶναι τὰ σπουδαιότατα τῆς ζωῆς σας. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα μορφώνεται ὁ ἄνθρωπος καὶ γίνεται ἐκεῖνος, ὁ ὅποῖος θὰ εἶναι βραδύτερον. Κατ' αὐτὰ θὰ ἀποκτήσετε τὰ ἐφόδια καὶ τὰ ὅπλα, τὰ ὅποια θὰ σᾶς χρειασθοῦν εἰς τὸν πρακτικὸν σας βίον.

Θὰ σᾶς εἴπω μίαν παραβολὴν, ἡ ὅποια ἐλπίζω διτί θὰ σᾶς κάμη τὴν πρέπουσαν ἐντύπωσιν. Ἰδοὺ αὐτή :

“Ολοι πιστεύω, ἐνδιαφέρεσθε διὰ τὴν ἀεροπορίαν. ”Εχετε τὴν εὐτυχίαν νὰ ζήτε εἰς τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ ἄνθρωπος ἐπραγματοποίησε τὸ αἰώ-

νιον ὄνειρόν του, — τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφ' ὅτου ἐφάνη εἰς τὸν κόσμον, — δηλαδὴ νὰ διποκτήσῃ πτερά.

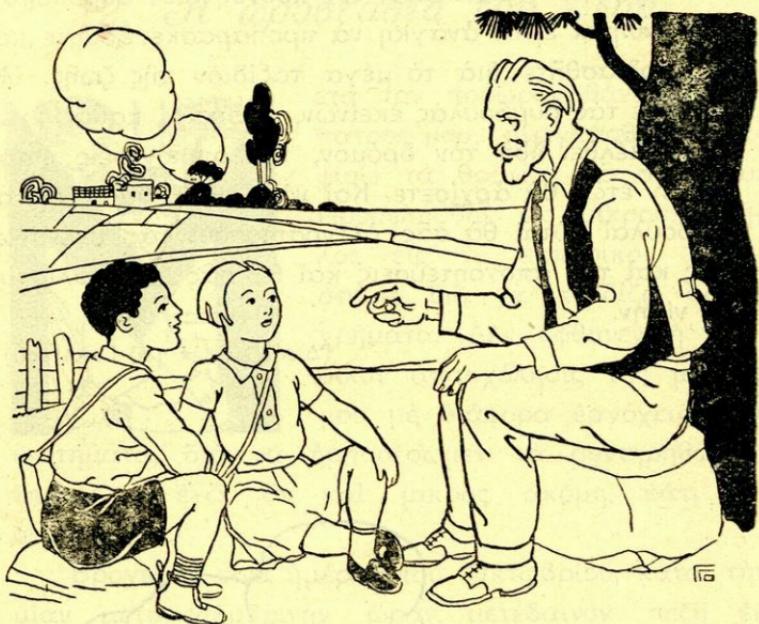
Εἶσθε μικροὶ Ἐλληνόπαιδες καὶ ὅταν θλέπετε νὰ διέρχεται ἄνωθεν τῆς πόλεώς μας ἀεροπλάνον, δοκιμάζετε συναίσθημα ἔθνικῆς ὑπερηφανείας.

Ἄλλ' εἴμαι ὑπερβέβαιος, ὅτι καὶ θὰ ἡθέλετε καὶ σεῖς νὰ πετάτε. Μαντεύω ὅτι θὰ ἐποθεῖτε νὰ εὔρισκεσθε εἰς τὴν θέσιν τοῦ τολμηροῦ ἐκείνου ἀνθρώπου, ὃ ὁποῖος κατέλυσε τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος καὶ ἔθραυσε τὴν ἄλυσιν, ἡ ὁποία μᾶς ἐκράτει δεμένους μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.

Αἱ, λοιπόν, εἰς ἓν ταξείδιον δι' ἀεροπλάνου γνωρίζετε ποία εἶναι διὰ τὸν ἀεροπόρον ἡ σημαντικωτέρα στιγμή; Δὲν εἶναι ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν διέρχεται τυχὸν ἄνωθεν ἀγροῦ τινὸς ἢ τῆς πόλεως, ἀν καὶ τότε δύναται νὰ δεῖξῃ ψυχραιμίαν καὶ θάρρος. Ἡ στιγμή, καλά μου παιδιά, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔξαρταται ὅχι μόνον ἡ ἐπιτυχία του, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αὐτή του ἡ ζωή, εἶναι ἡ πρὸ τῆς ἀπογειώσεώς του.

Παρατηρήσατέ τον πρὶν ἀφίσῃ τὸ ἀεροδρόμιον, διὰ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψη. Προσέξατε μὲ πόσην προσοχὴν ἔξετάζει τὴν μηχανήν του. Δὲν ἀφίνει εἰς κανένα ἄλλον τὴν φροντίδα νὰ δοκιμάσῃ τὰς ἔλικας καὶ τοὺς μοχλούς της, καθὼς καὶ τὴν στερεότητά των.

Βεβαιώνεται διὰ τὴν προμήθειαν τῆς βενζίνης καὶ τοῦ ἐλαίου, τὰ ὁποῖα τροφοδοτοῦν τὰς μηχανάς. Προνοεῖ δι' ὅλα. Γνωρίζει καλά, ὅτι μετ' ὀλίγον, ὅταν τὸ ἀεροπλάνον του θὰ εἶναι τυχὸν τὸ παίγνιον τῶν ἀνέμων καὶ τῶν θυελλῶν, δὲν θὰ τοῦ χρη-

σιμεύση τὸ θάρρος καὶ ἡ ψυχραιμία, ἀν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὑπῆρξεν ἀμελής καὶ ἔξεκίνησε μὲν ἀνεπιθεώρητα τὰ μηχανήματα, ἢ μὲν ἀποθήκας ὄλικῶν ἀτελῶς ἐφωδιασμένας.

“Ολοι οι σας, λοιπόν, οι μαθηταὶ δόμοιάζετε μ' ἐκεῖνον τὸν ἀεροπόρον. Ἡ ζωὴ σας δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ ἐναέριον ταξίδιον του. Ἡ μαθητικὴ σας λοιπὸν ἐποχὴ εἰναι διὰ σᾶς ἢ μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ προπαρασκευασθῆτε. Ἀπὸ αὐτὴν θὰ ἔξαρτηθῇ ἢ ἐπιτυχία σας ἢ ἡ καταστροφή σας.

Εἰς τὸ σχολεῖον θὰ ἐφοδιασθῆτε μὲν γνώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ εἰναι διὰ σᾶς ἢ βενζίνη καὶ τὸ ἔλαιον. Εἰς τὸ σχολεῖον θὰ δοκιμάσετε καὶ θὰ ἀναπτύξετε τὴν κρίσιν σας. “Αν παραμελήσετε ταῦτα, θὰ σᾶς εἰναι ἀδύνατον νὰ θριαμβεύσετε εἰς τὸν μελλοντικὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον θὰ ἀναλάβετε ἐναντίον τῶν

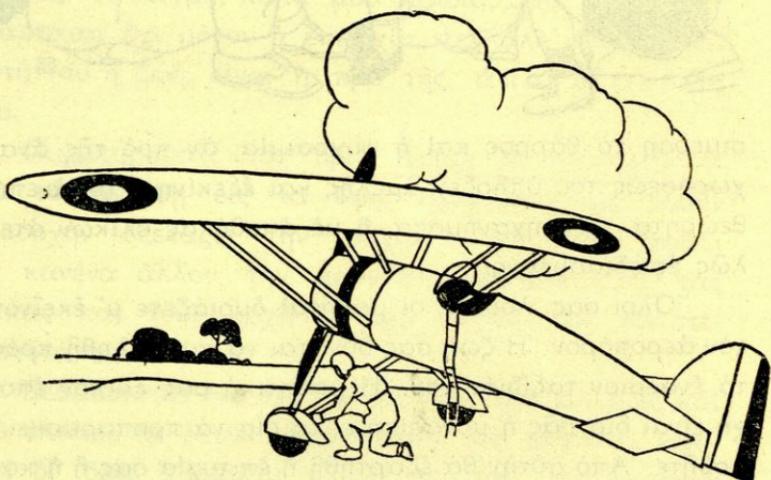
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής 5

κιανώ δινειρόν του, το δινειρόν της πάτησε στην θέση της
και σφυρή αίσ τὸν κόπτειν.

δυσκολιῶν τῆς ζωῆς, ἐνσοντίον τῶν καταιγίδων τῆς
τύχης.

Μιμηθῆτε, παιδιά μου, τὸν προνοητικὸν ἀεροπόρον.
Ως μαθηταὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ προπαρασκευασθῆτε καὶ
νὰ ἔφοδιασθῆτε διὰ τὸ μέγα ταξίδιον τῆς ζωῆς. Ἀ-
κούσατε τὰς συμβουλὰς ἑκείνων, οἱ ὅποιοι, καθὼς ἐγώ,
ἔχουν διέλθει ἥδη τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον σεῖς ἔντὸς
δλίγων ἔτῶν θὰ ἀρχίσετε. Καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι αἱ
συμβουλαὶ αὐταὶ θὰ σᾶς δλιγοστεύσουν τὰς στενοχω-
ρίας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ θὰ σᾶς ἔξασφαλίσουν
τὴν νίκην.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

2. Ἡ αροστασία τοῦ Ηεοῦ.

ετά τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ πατρός μου, ἡναγκάσθην νὰ ἀφίσω τὰ θρανία τοῦ σχολείου. Προσελήφθην ως μικρούπαλληλος εἰς τι ἐμπορικὸν κατάστημα, διὰ νὰ κερδίζω ὅλιγα χρήματα. Δὲν ἔφθανεν ἡ κατ' οἰκον ἀπασχόλησις τῆς μητρός μου μὲ διάφορα ἐργόχειρα καὶ κεντήματα, διὰ νὰ ἥμπορέσωμεν νὰ συντηρηθῶμεν ἐπρεπε κ' ἐγώ, ἢν καὶ μικρὸς ἀκόμη, κάτι νὰ συνεισφέρω.

Βροχεράν τινα ἡμέραν τοῦ Ὀκτωβρίου, κατὰ τὴν μίαν μεταμεσημέρινήν ὤραν, μετέβαινον πεζῇ ἐκ τοῦ καταστήματος εἰς τὴν οἰκίαν μου, διὰ νὰ γευματίσω.

Καθ' ὁδὸν ἔτυχε νὰ συμβαδίζω μὲ μίαν γραῖαν, ἡ ὁποία ἔξηντλείτο εἰς τὸ νὰ ὀθῆ ἐμπρός της μικρὰν χειράμαξαν. Ἐπειδὴ δὲ δρόμος ἦτο λασπώδης, ἡναγκάζετο ἡ δυστυχὴς νὰ καταθάλῃ διπλάσιον κόπον.

Ἐλαχάνιαζε θορυβωδῶς καὶ ἐστέκετο καθ' ἔκαστον λεπτὸν τῆς ὤρας, διότι τὴν ἐγκατέλειπον αἱ δυνάμεις τῆς κατόπιν ἀνελάμβανε θάρρος καὶ δύναμιν καὶ ἐπροχώρει.

Τὴν ἐλυπήθην. Ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἐπέρασε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἀνάμνησις τῆς μητρός μου, ἡ ὁποία σκυμμένη διαρκῶς ἐργάζεται ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐνίστε καὶ πολὺ μέρος τῆς νυκτός.

Ἐπλησίασα τὴν γραῖαν, μόλις εἶχε σταματήσει, καὶ τῆς εἶπα μειδιῶν·

— ”Ε! καλή μου γερόντισσα, εἶναι πολὺ μεγάλο τὸ φορτίο διὰ σέ!

— Αὐτὸς εἶναι ἀλήθεια, παιδί μου, ἀπήντησε σπογγίζουσα ἀπὸ τὸ μέτωπόν της τὸν ἰδρῶτα. Αἱ δυνάμεις φεύγουν μαζὶ μὲ τὰ χρόνια, ἐνῷ τὸ βάρος, ποὺ εἶμαι ὑποχρεωμένη νὰ σύρω, εἶναι πάντοτε τὸ ἴδιον.. Ἀλλὰ ἂς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ δίδει βοήθειαν εἰς τοὺς ἀδυνάτους καὶ δὲν ἔγκαταλείπει ποτὲ τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους.

Τὴν ἡρώτησα ποῦ πηγαίνει. Μοῦ ἔδειξε τὸ τέρμα τοῦ δρόμου. Τότε ἔθεσα τὴν χεῖρα μου εἰς τὴν χειράμαξαν:

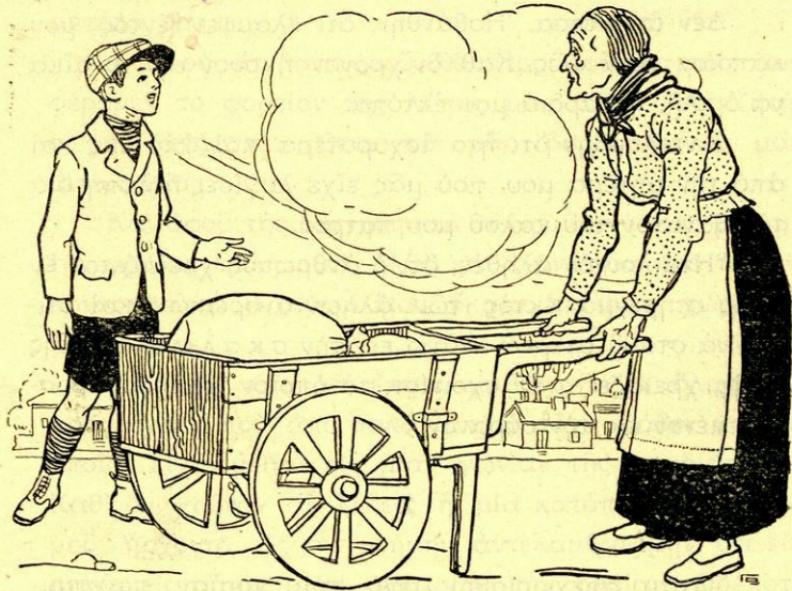
— ’Αφῆστε, τῆς λέγω σιγά, νὰ σπρώχνω κ’ ἐγώ. Δὲν θὰ μοῦ δώσῃ κόπον. Κ’ ἐγώ πρὸς τὰ ἐκεῖ πηγαίνω.

Ἡ γραῖα δὲν ἔφερεν ἀντίστασιν. Μὲ ηὔχαριστησεν ἀπλῶς καὶ ἥρχισε νὰ περιπατῇ παραπλεύρως μου τώρα. Μοῦ ἔδόθη τότε ἡ εὐκαιρία νὰ μάθω, ὅτι ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν ἀγοράν, ὅπου εἶχε μεταθῆ πρὸς προμήθειαν τροφίμων, διὰ νὰ τὰ μεταπωλήσῃ.

Ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἔζη μὲ τὸ ἐμπόριον αὐτό, τὸ δόποιον τῆς παρεῖχε τὰ μέσα νὰ ἀναθρέψῃ τρεῖς υἱούς.

— ’Αλλὰ ὅταν τοὺς ἔμεγάλωσα τοὺς ἔχασσα, λέγει ἡ πτωχή. Ο πρῶτος ἐσκοτώθη εἰς τὸν πόλεμον, ὁ δεύτερος ἔμεινεν εἰς τὴν Μικρασίαν αἰχμάλωτος, καὶ ὁ τρίτος ξενιτευθεὶς εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἤξεύρω ἄν ζῆ ἢ ἀν ἀπέθανε, διότι δὲν ἔχω εἰδήσεις του ἀπὸ πολλῶν ἔτῶν.

— Καὶ ἔτσι ἔμεινες μόνη σου, μὲ μόνον πόρον ζωῆς

τάς γεροντικάς δυνάμεις σου καὶ χωρὶς προστασίαν,
τῆς εἶπα λυπημένος.

— Καὶ τὴν προστασίαν τοῦ καλοῦ Θεοῦ δὲν τὴν
λογαριάζεις, παιδί μου; Εἶμαι γραῖα δυστυχισμένη,
τὸ Өλέπω, ἀλλὰ λαμβάνω δυνάμεις διὰ τὴν ἐργα-
σίαν μου καὶ παρηγορίαν εἰς τὴν θλῖψίν μου ἀπό
τὸν οὐράνιον πατέρα, ποὺ μὲν παρακολουθεῖ πάν-
τοτε μὲν βλέμμα πατρικῆς ἀγάπης. “Οταν κουρά-
ζωμαι πολὺ καὶ τὰ πόδια μου δὲν ἀντέχουν πλέον
καὶ δταν μὲν τὴν ἐνθύμησιν τῶν χαμένων παιδιῶν
μου γίνωμαι περίλυπος ἔως θανάτου, τότε γονατί-
ζω, λέγω εἰς τὸν εὔσπλαχνικὸν Θεόν μας τὸν πό-
νον μου καὶ σηκώνομαι μὲν νέας δυνάμεις σωμα-
τικάς καὶ μὲν ψυχὴν ἀνακουφισμένην. Εἶσαι πολὺ νέος,
διὰ νὰ τὸ αἰσθάνεσαι καὶ σὺ αὐτό. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ
ήμέρα, ποὺ θὰ ἐννοήσῃς καλὰ διατὶ ἀπὸ μικρὰ

παιδιά μανθάνομεν νὰ λέγωμεν «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

Δὲν ἀπῆλυτησα. Ἡσθάνθην, ὅτι ἔλαμψεν ἐντός μου κάποιον νέον φῶς. Καθ' ὃν χρόνον ἥκουον τὴν γυναικανὰ διμήλῃ, ἡ καρδιά μου ἐκτύπα.

Ἄντελήθην ὅτι ἦτο ἴσχυροτέρα καὶ ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα μου, ποὺ μᾶς εἶχε λυγίσει ἡ λύπη διὰ τὸν θάνατον τοῦ καλοῦ μου πατρός.

Ἡτο λοιπὸν ἀληθές, ὅτι ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται ἐν ἄλλῳ στήριγμα ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ὅτι διὰ νὰ σταθῇ στερεά ἐπάνω εἰς τὴν σκαλωσιὰν τῆς ζωῆς, χρειάζεται ἐν σχοινίον, τὸ ὅποιον νὰ εἶναι προσδεδεμένον εἰς τὸν οὐρανόν.

2

“Οταν ἀπεχωρίσθην ἀπὸ τὴν γραῖαν πωλήτριαν, τὴν ἥκουσα νὰ μ’ εὐχαριστῇ. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν, ἐγὼ μᾶλλον τῆς ὕφειλα εὐγνωμοσύνην.

Πραγματικῶς μὲ τοὺς λόγους της μοῦ ἐνέπνευσε νέας ἰδέας καὶ ἐγέμισε τὴν ψυχήν μου μὲ θάρρος καὶ πίστιν.

Ἐκείνην τὴν ἑσπέραν εῦρον τὴν μητέρα μου ὡς συνήθως λυπημένην. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ καλοῦ μας πατρός, ὁ ὅποιος, ὅτε ἤζη, ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἐργασίας του αὐτὴν τὴν ὥραν καθ' ἐκάστην χαρούμενος καὶ μειδιῶν, εἶχε προκαλέσει ἄφθονα τὰ δάκρυά της. Καὶ ἡ ἰδική μου θλῖψις ηύξήθη τότε.

Ἐδειπονήσαμεν χωρὶς ὅρεξιν καὶ δίχως νὰ ἀνταλλάξωμεν οὐδὲ μίαν λέξιν. Ἡ μικρὰ ἀδελφή μου ἐντὸς ὀλίγου ἀπεκοιμήθη. Ἡμεῖς οἱ δύο ἐκαθίσα-

μεν πλησίον τῆς πυρᾶς, ή ὅποια ἐπλησίαζε νὰ σθεσθῇ.

“Οταν ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ κατακλιθῶμεν, εἶπον εἰς τὴν μητέρα μου:

— Ἰδοὺ δτὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός μου φέρομεν τὸ φορτίον τῆς λύπης μας μόνοι. “Ἄς ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Θεόν νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ μᾶς ἀνακουφίσῃ.

Καὶ ἀφοῦ τῆς διηγήθην τὰ τῆς συναντήσεώς μου μὲ τὴν γραῖαν πωλήτριαν, ἦλθα καὶ ἔγονάτισα πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου. Ή μήτηρ μου ἔκαμε τὸ ἴδιον, χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε.

“Ηρχισα τότε νὰ ἐπαναλαμβάνω σιγὰ δλας τὰς προσευχάς, ποὺ ἀπὸ πολὺ μικρὸς εἶχα μάθει καὶ αἱ ὅποιαι εἶχον μείνει εἰς μίαν γωνίαν τῆς καρδίας μου. Καθ’ ὃν χρόνον αἱ λέξεις ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης μοῦ ἤρχοντο εἰς τὴν μνήμην, ἀντελαμβανόμην, δτὶ εὑρισκα εἰς αὐτὰς μίαν σημασίαν, τὴν δποίαν οὐδέποτε ἔως τώρα εἶχον ἔννοήσει. Ή γλῶσσα τῆς προσευχῆς ἦτο γλῶσσα, τὴν δποίαν διὰ πρώτην φοράν κατενόουν καὶ ἡσθανόμην. Δὲν ἡξεύρω ἀν τὸ ἴδιον συνέθαινε καὶ εἰς τὴν μητέρα μου, ἀλλὰ τὴν ἥκουσα μετ’ ὀλίγον νὰ κλαίῃ διαφορετικὰ ἀπὸ πρὶν καὶ νὰ μοῦ λέγῃ σιγανά:

— Συνέλαθες μίαν ἰδέαν, ποὺ μᾶς σώζει, υἱέ μου. Τώρα ποὺ μ’ ἔκαμες νὰ ξανασκεφθῶ τὸν παντοδύναμον Θεόν, αἰσθάνομαι, δτὶ ἐπανευρίσκω δύναμιν καὶ παρηγορίαν.

Καὶ πραγματικῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δλα ἐπήγαιναν καλύτερα εἰς τὸ σπίτι μας. “Ἐφυγεν ἡ πίεσις ἀπὸ τὰς καρδίας μας. Ή μήτηρ μου καὶ ἐγὼ εἰργαζόμεθα μὲ μεγαλυτέραν ὅρεξιν. Η λύπη μας ὁστέμεραι ἤλαττώνετο. Η τακτικὴ βραδυνὴ προσευχή μας

ἔφερεν ἀνάπαισιν ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς ἡμέρας καὶ μᾶς
ἔδιδε θάρρος διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

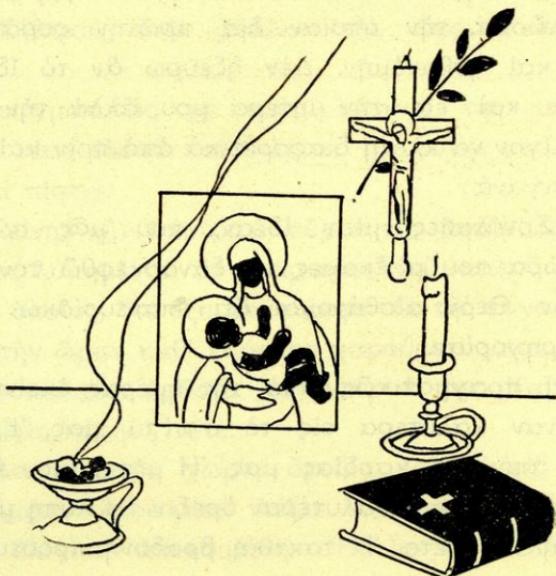
3

"Ω, ἡ πτεωχὴ γραῖα πωλήτρια!

"Οτε μοῦ διηγεῖτο τὴν ζωὴν τῆς ἐγνώριζε φαίνεται
τὸ καλόν, ποὺ θὰ μοῦ ἔκαμνεν.

"Εκτοτε οὐδέποτε τὴν εἶδα. Ἀλλὰ δὲν θὰ παύσω
ποτὲ νὰ τὴν ἐνθυμοῦμαι μ' εὔγνωμοσύνην. Οἱ λόγοι τῆς
εἶναι χαραγμένοι τόσον βαθέως ἐντός μου!

(Διασκευή)

3. Ἐγωίδα ωρὸς τὸν θεόν.

TI κι' ἀν δὲν ἔχω ἐντὸς τοῦ κόσμου
ποῦ ν' ἀκουμπήσω, νὰ σταθῶ;
Ἐκεῖ ψηλὰ εἶν' ὁ Θεός μου
καὶ δὲν μπορῶ ν' ἀπελπισθῶ.

Εἶν' ὁ Θεός, ποὺ μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικὸ
καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ χαθῶ.

Κι' ἔμε λοιπὸν ἐντὸς τοῦ κόσμου,
μικρὸ παιδάκι κι ὀρφανό,
θὰ μὲ στηρίξῃ ὁ πλαστουργός μου,
ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

Φαιδρὰ στὰ δάση φτερουγίζουν
τοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά.
ποτὲ δὲν σπέρνουν, δὲν θερίζουν
κι ὅμως κανένα δὲν πεινᾶ.

Μές στὸ λιβάδι ἀνθοὶ καὶ κρίνοι
δὲν ἔμαθαν ὑφαντική,
κι ὅμως ὁ Πλάστης μας τοὺς ντύνει
μὲ μιὰ στολὴ βασιλική.

Εἶν' ὁ Θεός ποὺ μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικὸ
κι ἀδύνατο νὰ μὲ ξεχάσῃ.
Γιατὶ λοιπὸν ν' ἀπελπισθῶ;

4. Τὸ τετευταῖον μάδημα.

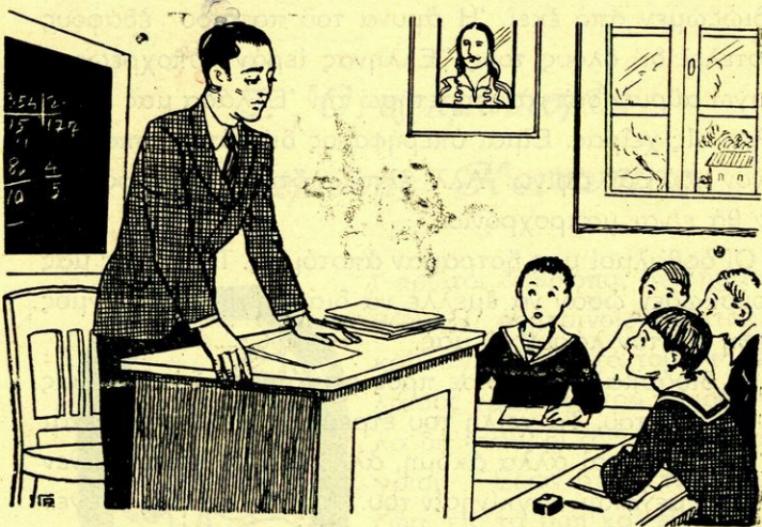
ροχθὲς τὸ πρωΐ ὁ νεαρὸς διδάσκαλός μας εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν σοθαρώτερος ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν.

Μετὰ τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν ἥνοιξε τὸν κατάλογον· καὶ ἀπαγγέλλων μὲ βραδεῖαν φωνὴν τὰ ὀνόματά μας παρετήρει τὸν καθένα μας συμπαθῶς κατὰ πρόσωπον. Θὰ ἐνόμιζε τις, ὅτι προσεπάθει τοιουτοτρόπως νὰ τὰ κρατήσῃ εἰς τὴν μνήμην του.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου, τὸ μάθημα ἥρχισεν. Ό διδάσκαλος ἔξήταξεν ἀδιαφόρως καὶ ἔφαίνετο ώσάν ἀφηρημένος. Πρὸς τὸν πίνακα, ὅπου κάποιος συμμαθητής μας παρέτασσεν ἀριθμούς καὶ ἔξετέλει πράξεις, παρετήρει ὁ διδάσκαλος κάπου - κάπου μὲ βλέμμα ἀπλανές. Καὶ συνέθαινεν, ἡ πρᾶξις ἡ καὶ τὸ πρόβλημα νὰ εἶχε τελειώσει καὶ ὁ διδάσκαλος νὰ μὴ εἶχε κᾶν ἀνοίξῃ τὸ στόμα του.

Προφανῶς ἀλλοῦ ἔτρεχεν ὁ νοῦς του. Κάποια ἀσυνθῆτης σκέψις τὸν εἶχε κυριευμένον. Δι' αὐτὸ καὶ οἱ μαθηταί του δὲν τὸν ἀνεγνωρίζαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν· μᾶς ἔφαίνετο δλῶς διόλου διαφορετικός.

Ἄντηλλάξαμεν κατ' ἀρχὰς βλέμματα ἐρωτηματικά, ἔπειτα ψιθυρισμούς. Ἡ τάξις ὀλόκληρος συνεζήτει ἥδη σιωπηρῶς τὸ πρᾶγμα. Ό διδάσκαλος ὅμως, κατεχόμενος ἀπὸ τοὺς ἐπιμόνους συλλογισμούς του, δὲν ἥκουεν

ἀπολύτως τίποτε. Μᾶς παρετήρει μόνον καὶ μέσα εἰς τὸ ἀφηρημένον βλέμμα του διεκρίναμεν μίαν λύπην καὶ μίαν ἴδιαιτέραν τρυφερότητα πρὸς δλους μας.

΄Αποτόμως εἰς μίαν στιγμὴν ἡγέρθη σοθαρός. “Ολοι οἱ ψιθυρισμοὶ ἔπαυσαν καὶ δλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν. Θὰ μᾶς ἐδίδασκε τὸ ἐπόμενον μάθημα ἀποτείνων εἰς τὸν καθένα μας ἐρωτήσεις, καθὼς συνείθιζεν;

΄Οχι.... Ό διδάσκαλος δὲν κατέθη ἀπὸ τὴν ἔδραν του· καὶ δὲν ἔλαβε κιμωλίαν οὔτε ἐπλησίασε τὸν πίνακα. Ήμεινεν ὅρθιος ἐπάνω εἰς τὸ βάθρον, στηρίζων ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου τῆς ἔδρας τὰς χεῖράς του.

΄Ολοι ἔγιναμεν προσεκτικοί. Περιεμέναμεν νὰ μᾶς εἴπῃ κάτι σοθαρόν, κάτι ἀσυνείθιστον. Μὲ φωνὴν ἐπίσημον, βραδεῖαν καὶ ἥρεμον, ἥρχισεν διδάσκαλος.

– Παιδιά, χθὲς ἡ ἀγαπητή μας Πατρὶς ἐκάλεσεν ὑπὸ τὰς σημαίας τὰ τέκνα της. Εἶμαι καὶ ἔγώ ἔνας ἔξι ἔκεινουν. τοὺς ὅποίους ἐκάλεσε. Κατεπατήθη τὸ ἔδαφός μας

ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς, οἱ δποῖοι παρεθίασαν τὰ σύνορά μας.
Καθῆκον μας εἶναι νὰ τοὺς ἀποκρούσωμεν καὶ νὰ τοὺς
ἐκδιώξωμεν ἀπὸ ἐκεῖ. Ἡ ἄμυνα τοῦ πατρίου ἐδάφους
ἀποτελεῖ δι' ὅλους τοὺς Ἐλλήνας ἵερὰν ὑποχρέωσιν.
Φεύγω αὔριον διὰ νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἐλλάδα μας μὲ τὸ
ὅπλον εἰς χεῖρας. Εἶμαι ὑπερήφανος δι' αὐτό. Λυποῦμαι
μόνον ποὺ σᾶς ἀφίνω. Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι ὁ χωρισμός μας
δὲν θὰ εἶναι μακροχρόνιος.

Οἱ ὀφθαλμοί μας ἡστραψαν ἀποτόμως. Τὸ στῆθός μας
ἐφούσκωσεν ὥσαν νὰ ἔμελλε νὰ διαρραγῇ. Καὶ λυγμὸς
ἀνέθη εἰς τὸν λάρυγγά μας.

Ο διδάσκαλος ἐβούθισε πρὸς στιγμὴν τὰ δάκτυλα εἰς
τὰ μαλλιά του. Τὰ χείλη του ἔτρεμον. Ἡθελε φαίνεται
νὰ μᾶς εἴπῃ καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωνεν
ἀπὸ τὴν μεγάλην συγκίνησίν του. Ἀλλὰ τί νὰ μᾶς ἔλεγε;
Πόσας φοράς δὲν τὸν ἡκούσαμεν νὰ μᾶς διηγῆται τόσα
διὰ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ἀθανάτους ἥρωάς της; Καὶ
πόσον βαθέως μ' αὐτὰς τὰς διηγήσεις του δὲν ἐνεστά-
λαξεν εἰς τὰς καρδίας μας τὴν ἀγάπην πρὸς αὐ-
τήν;

Μία σιωπὴ ἐπηκολούθησεν, ἡ ὁποία ἔλεγε περισσό-
τερα ἀπὸ ὅσα θὰ ἔλεγον οἱ ρητορικῶτεροι λόγοι.

Εἰς πολλῶν συμμαθητῶν μας τοὺς ὀφθαλμοὺς παρε-
τηρήθησαν δάκρυα. Μερικοὶ οἱ εὐαισθητότεροι τῆς τά-
ξεώς μας, κατελήφθησαν ἀπὸ λυγμούς.

Ο διδάσκαλος μετ' ὀλίγον κατῆλθεν ἀπὸ τὴν ἔδραν
του καὶ μὲ τὴν σειρὰν ἔτεινεν εἰς ὅλους μας τὴν χειρά
του, τὴν ὁποίαν κατησπάσθημεν.

Ἡνοιξε τὴν θύραν ζωηρά καὶ ἐξῆλθεν.

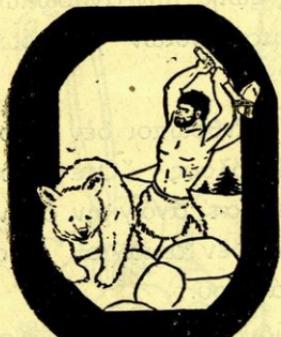
Ἡτο τὸ τελευταῖον μας μάθημα.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

σῶν τοῦ πολεμοῦ μεταξύ τοῦ ιωνικοῦ καὶ τοῦ αριανοῦ
πάντας τοῦ πολεμοῦ τοῦ αριανοῦ μεταξύ τοῦ ιωνικοῦ
πάντας τοῦ πολεμοῦ τοῦ αριανοῦ μεταξύ τοῦ ιωνικοῦ

5. Ὁ σχηματισμὸς

τῆς αρώτης Κοινωνίας.

ἱ πρῶτοι ἄνθρωποι δὲν ἦσαν καθώς οἱ σημερινοί, - πολιτισμένοι καὶ εὐγενεῖς. Κατὰ τοὺς πολὺ παλαιοὺς χρόνους, πρὸ χιλιαδῶν δῆλα δὴ ἔτῶν, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἄγριοι. Ἔζων ὅπως τὰ ἀνήμερα ζῶα, εἰς τὰ ὅρη καὶ εἰς τὰ δάση. Ὡς κατοικίαν εἶχον τὰ δάση καὶ τὰ σπήλαια. Ἐτρέφοντο ἀπὸ τὰ ἄγρια ζῶα, τὰ διοῖα ἐκυνήγουν μὲ λίθους κατ' ἀρχάς, μὲ βέλη κατόπιν δῆλα δὴ οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἦσαν μόνον κυνῆγοι.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐκουράζοντο πολὺ ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἐσκέφθησαν νὰ συλλάθουν ζωντανὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ ἄγρια αὐτὰ ζῶα, νὰ τὰ ἡμερώσουν καὶ νὰ τὰ πολλαπλασίσουν. Πραγματικῶς κατώρθωσαν καὶ συνέλαθον μερικὰ ἔξ αὐτῶν, κυρίως μικρά. Τὰ περιεποιήθησαν, τὰ ἐδάμασαν καὶ τὰ ἔξημέρωσαν ἐντελῶς.

Οτε δὲ τὰ ἐπολλαπλασίασαν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ τὰ βόσκουν, νὰ τὰ ποτίζουν, νὰ τὰ ὁδηγοῦν εἰς μανδρῶμένα καταφύγια, νὰ τὰ φυλάσσουν ἀπὸ αἴμοθόρα θηρία κτλ. Τοιουτοτρόπως οἱ ἄνθρωποι ἤλλαξαν τρόπον ζωῆς καὶ ἔγιναν ποιμένες.

Όλίγον κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἥρχισαν νὰ τρέφωνται ἀπὸ καρπούς, χόρτα, κλαδίσκους τρυφερούς, δένδρων καὶ κατόπιν καὶ ἀπὸ ὅσπρια καὶ σιτηρά. Τὰ ὅσπρια καὶ σιτηρά κατ' ἀρχὰς εὕρισκον ἀφθόνως εἰς τὴν γῆν. Ἐπειδὴ ὅμως ἔθλεπον, δτι σιγά - σιγά ὠλιγόστευον, εὑρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰ καλλιεργοῦν μόνοι των τοιουτοτρόπως ἔγιναν γεωργοί.

Ἐννοεῖται, δτι ἡ μεταβολὴ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων ἐγίνετο βραδύτατα καὶ εἰς διάστημα πολλῶν χιλιάδων ἑτῶν.

Μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον ἴδιοκτησίαν. "Ολη ἡ γῆ ἀνῆκεν εἰς ὅλους. "Οτε ὅμως ἥρχισαν νὰ τὴν καλλιεργοῦν, τότε κατ' ἀνάγκην ὁ ἀνθρωπος, ὁ ὅποιος εἶχε καλλιεργήσει ἐν τεμάχιον γῆς, ἐσκέφθη καὶ εἶπεν εἰς τοὺς γείτονάς του.

— Αὐτὸ εἶναι ἴδικόν μου καὶ μόνον ἴδικόν μου. Καὶ τὸ ἔκαμεν ἴδιοκτησίαν του.

Ἄλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ εύρισκεται πάντοτε πλησίον τῆς σπορᾶς του, διὰ νὰ τὴν περιποιῆται καὶ νὰ τὴν προφυλάσσῃ. Διὰ τοῦτο ἡναγκάσθη νὰ τοποθετήσῃ ἐκεῖ τὴν κατοικίαν του, νὰ κατασκευάσῃ τὴν πρώτην καλύθην ἀπὸ κλάδους δένδρων ἢ νὰ κτίσῃ τὸν πρωτόγονον οἰκίσκον μὲ λίθους καὶ πηλόν.

"Οταν ἀργότερον ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἐργασίαι του, εύρεθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ βοηθούς. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ λάθῃ ως βοηθὸν εἰς τὴν ἐργασίαν του μίαν γυναῖκα. Ἀπὸ αὐτὴν ἀπέκτησε τέκνα, τὰ ὅποια δταν κάπως ἡλικιώθησαν, ἔγιναν συνεργάται του. Τοιουτοτρόπως ἐσχηματίσθη ἡ πρώτη οἰκογένεια.

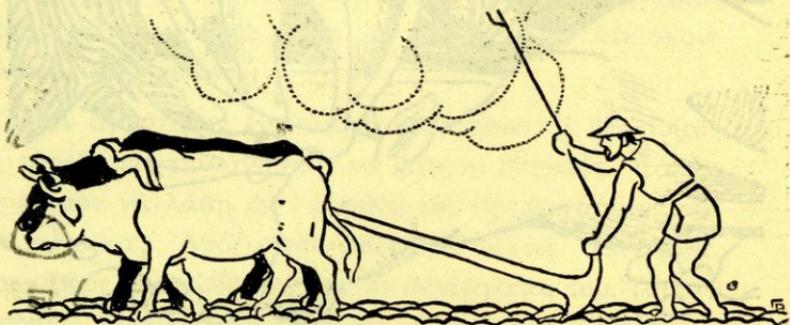

‘Ο πρωτόγονος δινθρωπος ώς κυνηγός.
(Έπιστημονική άναπαράστασις)

Μετὰ πάροδον χρόνου τὰ τέκνα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἡνδρώθησαν. "Εκαστον ἔξ αὐτῶν κατεσκεύασεν ἴδιαιτέραν καλύθην, καὶ ἐσχημάτισεν ἴδιαν οἰκογένειαν καὶ ἴδιοκτησίαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπληθύνθησαν αἱ οἰκογένειαι καὶ ἀπετελέσθη ἡ πρώτη ἀνθρωπίνη κοινωνία, ὁ πρῶτος συνοικισμός. "Επειτα, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ της, ὠνομάσθη χωρίον, κωμόπολις, πόλις. Ταύτην οἱ κάτοικοι ἦγάπησαν πολὺ καὶ τὴν ὠνόμασαν π α τ ρ ί δ α.

Τοιαῦται κοινωνίαι ἐσχηματίσθησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς. Οἱ ἀνθρωποι εἰς τὰ διαφορετικὰ αὐτὰ τμήματα τῆς γηΐης ἐπιφανείας δὲν εἶχον τὴν ἴδιαν σωματικὴν διάπλασιν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. Δὲν εἶχον τὰ ἴδια ἥθη καὶ ἔθιμα, οὐδὲ ὡμίλουν τὴν αὐτὴν γλώσσαν. Τὸ διαφορετικὸν κλῖμα καὶ ἔδαφος, ἡ μεσόγειος ἢ παραλία θέσις τοῦ συνοικισμοῦ των, τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας των καὶ ἄλλοι λόγοι συνετέλεσαν εἰς τὸν σχηματισμὸν διαφόρων τύπων ἀνθρωπίνων. Ἡ Γεωγραφία μας τοὺς τύπους αὐτοὺς τοὺς ὀνομάζει φ υ λ ἄ c.

(Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)

6. Τὸ ἀγρόκτημα.

πατήρ μου εἶχεν ἀγοράσει ἐν ἀγρόκτημα ὅχι μακρὰν τῆς πόλεως. Εἰς αὐτό, τὸ ὅποιον θ' ἀπέτελει τὴν μέλλουσαν μόνιμον κατοικίαν μας, μετεκομίσθημεν εὐθὺς ἀμέσως.

Ὅτο πρωῖα ἀνοίξεως. Τὰ πράγματά μας εἶχον φορτωθῆ ἐπὶ διτρόχων δχημάτων. Ἡμεῖς τὰ παιδιὰ ἔκαθημεθα ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατὰ τὴν πορείαν μας ἐκύπτομεν τὴν κεφαλήν, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλώμεθα ἀπὸ τοὺς ἀνθισμένους κλάδους τῶν δένδρων. Τί ἔορτάσιμος παρέλασις !

“Οταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀγρόκτημα, εὔρήκαμεν μεγάλην ἀναστάτωσιν. Ὁ παλαιὸς ἴδιοκτήτης ἦτο ὑπὸ μετακόμισιν, διὰ νὰ μᾶς κενώσῃ τὴν οἰκίαν. Ὅλα τὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη του μετεφέροντο διὰ τῶν ἀνθρώπων του. Μὲ παιδικήν περιέργειαν παρηκολουθοῦμεν τὸ φόρτωμά των ἐπὶ κάρρων. Τὴν ἐργασίαν τῆς μετακομίσεως διηύθυννεν ὅχι ὁ ἴδιοκτήτης, ἀλλ' ὁ υἱός του. Ἐκεῖνος, γέρων μὲ λευκὴν γενειάδα, ἐκάθητο σιωπηλὸς καὶ θλιψμένος ἐντὸς τοῦ μεσαίου δωματίου, πλησίον τῆς ἐστίας. Εἰς τοὺς ὄφθαλμούς του, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀπλανεῖς, διέκριναν δάκρυα.

Αφοῦ παρελήφθησαν ὅλα τὰ πράγματα, εἰσῆλθεν ἀποτόμως ὁ υἱός τοῦ γέροντος καὶ ἀπευθυνόμενος εἰς αὐτὸν τοῦ εἶπε ζωηρῶς :

— Λοιπὸν ἐμπρός, πατέρα. Πηγαίνωμεν.

‘Ο γέρων, ώσὰν νὰ ἔξυπνα ἀπὸ ὄνειρον, ἤγέρθη καὶ ἡκολούθησε τὸν υἱόν του σκεπτικός.

Εἶχε γεννηθῆ, ἐμεγάλωσε καὶ ἐγήρασεν ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐκείνης, τὴν ὅποιαν τώρα ἐγκατέλειπε, διὰ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν πόλιν, εἰς ἓν στενόχωρον διαμέρισμα ἐπὶ ἔνοικίω. Ἀλλοίμονον. Ἄντι τῆς ἥλιολούστου μεγάλης αὐλῆς του θὰ εἶχε τώρα συνεχῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἕνα ὑγρὸν στενὸν δρομίσκον. Αὕτη ἡ σκέψις ἐσπάρασσεν ἀπὸ ἡμερῶν τὴν καρδίαν του.

Πρὶν ἀναχωρήσῃ ὁ γέρων, ἔτεινεν ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα εἰς τὸν πατέρα μου καὶ τοῦ εἶπε: «Σᾶς εὔχομαι κάθε εὔτυχίαν. Ἀπεκτήσατε ἓν ὠραῖον κτῆμα. Δὲν θὰ τὸ ἄφινα ποτέ, ἀλλ’ ὁ υἱός μου ἐπέμενε νὰ τὸ πωλήσωμεν, διότι ἐπιθυμεῖ ν’ ἀλλάξῃ ζωὴν καὶ ἐπάγγελμα καὶ νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν πόλιν. Χαίρετε».

‘Η ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνῆλθε συντετριμμένος ὁ γέρων, συντόμως ἔχαθη ὅπισθεν τῶν δένδρων.

2

Παρῆλθεν ἀπὸ τότε ἔτος καὶ ᾧτο ἡ αὐτὴ ἐποχή.

Μίαν πρωΐαν Κυριακῆς, ἐνῷ ἡ αὐλή μας ᾧτο στολισμένη μὲ ποικιλόχρωμα ἀνθη καὶ πέραν τὰ δένδρα καταπράσινα ἐρρόφουν τὸ ἥλιακὸν φῶς, ἐφάνη δὲ γέρων νὰ διασκελίζῃ τὴν ἔξωτερικὴν θύραν. Ἐστάθη ὀλίγον εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἀφῆκε τὸ βλέμμα του νὰ τρέξῃ ἀργὰ ἐπὶ δλης τῆς περιοχῆς τοῦ ἀγροκτήματος. Τὸν ὑπεδέχθημεν εὐγενῶς. Ἡρχισε νὰ συνομιλῇ μὲ τὸν πατέρα μου περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ κτήματος καὶ νὰ ἐρωτᾷ διὰ τὸ κάθε

τι μ' εύγενικὸν ἐνδιαφέρον, ἐνῷ ἡ μήτηρ μου τοῦ προσέφερε γάλα καὶ καφέν.

Κατόπιν ἔξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ περιέλθῃ δλον τὸ

κτῆμα. Ὁ πατήρ μου τὸν συνώδευσεν εὐχαριστῶς. Τοὺς παρηκολούθησα κι' ἔγώ. Δέν παρέλειψεν ὁ γέρων νὰ ἐπισκεφθῇ καμμίαν γωνίαν. Ἐχαιρέτιζε τὰ δένδρα ὥσταν καλούς του φίλους, ἐθώπευε τὰ φύλλα των, ὡσφραίνετο τὰ ἄνθη των. Τὰ περισσότερα ἔξ αὐτῶν εἶχε φυ-

τεύσει ὁ ἴδιος καὶ τὰ εἶχε περιποιηθῆ ἐπὶ ἔτη. "Αλλα εἶχεν ἐμθολιάσει μὲν ἐκλεκτά ἐμβόλια, εἶχε στηρίξει ἐπὶ πασσάλων, εἶχεν ἐνδυναμώσει μὲν λιπάσματα, εἶχε προσπίσει διὰ ψεκασμοῦ φαρμάκων ἀπὸ τὰ ζωῦφια καὶ τὰς ἀσθενείας. Ἐστάθη πρὸ τοῦ ρυακίου καὶ δὲν παρέλειψε νὰ δροσίσῃ τὰς χεῖράς του, καθὼς συνείθιζεν, εἰς

τὸ παρελθόν, μέσα εἰς τὸ διαυγέστατον νερόν. Ἡ χαράς του ἦτο ἀπερίγραπτος. Ἐνόμιζεν, δτὶ ἀνέζη ἐκεῖ τὴν παλαιάν του ζωήν. Πρὸς δλα δσα συνήντα προσεμειδία καὶ δλα ἥθελε νὰ τὰ ἵδῃ ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ τὰ ἀπολαύσῃ μὲ δλας τὰς αἰσθήσεις του. :

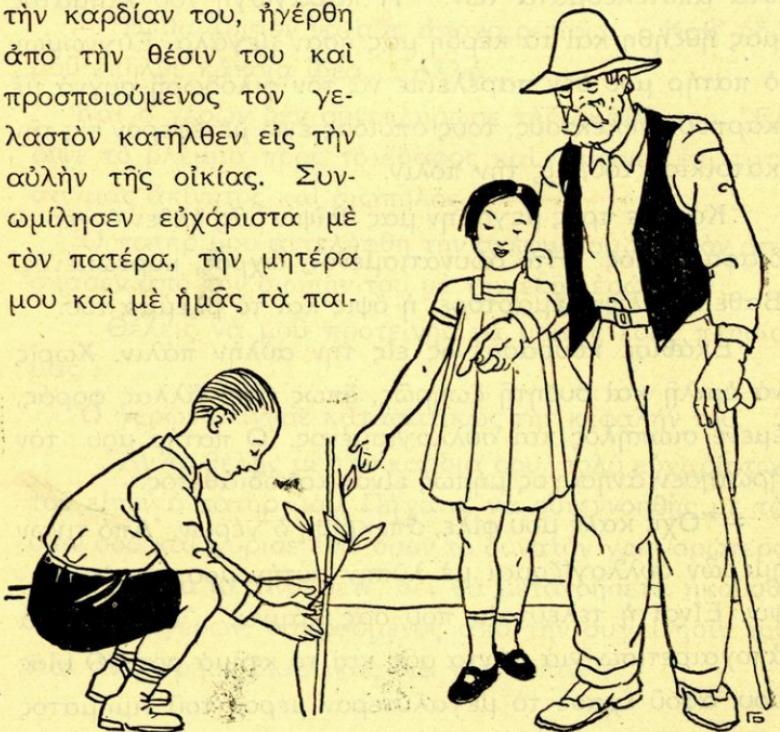
Κατόπιν ἀνέθη εἰς τὸν ἀμπελῶνα, δστις εὑρίσκετο ὑψηλότερα τοῦ κήπου. Αὐτὸς ἦτο τὸ «ξεχωριστὸ καμάρι του» πάντοτε, ὡς ἔλεγε. Τὸν εἶχε φυτεύσει μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του, τὸν εἶχε βελτιώσει, εἶχεν ἐξασφαλίσει τὴν παραγωγὴν σταφυλῶν πολλῶν εἰδῶν καὶ χρωμάτων. Ἐπειδὴ τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ἦτο κάπως πετρώδες καὶ ἡ γῆ ἀδύνατος, εἶχε φέρει μακρόθεν καὶ προσθέσει παχὺ χῶμα. Εἰς τοῦτο τὸν εἶχε βοηθήσει καὶ ἡ μακαρίτις σύζυγός του, ἡ ὁποία ἐδείκνυε καὶ ἐκείνη, δτε ἔζη, ἰδιαιτέραν στοργὴν «στὸ ἀμπέλι». Ἔθλεπεν ὁ γέρων τὸ καταπράσινον φύλλωμα τῶν ἀμπέλων μὲ τοὺς ἀώρους ἀκόμη βότρυς, μὲ τὰς μικροσκοπικὰς εἰσέτι ρῶγας καὶ ὁ νοῦς του ἐπλανᾶτο εἰς τὸ παρελθόν. Αἱ περασμέναι χαραὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου ἀνέθαινον ἀπό τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του..

Ἄπὸ τὸν ἀμπελῶνα ἀνερριχήθη εἰς τὸ ἀνηφορικὸν δάσος τῶν πεύκων, τὸ δποῖον ἐκάλυπτε τὴν κλιτὺν τοῦ λόφου μετὰ τῆς κορυφῆς του. Ἐκάθισεν εἰς τὴν σκιάν μεγάλου πεύκου καὶ ἔρριψε τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ κάτω. Ὁλόκληρον τὸ ἀγρόκτημα ἐξηπλώνετο ὡς μαγευτικὴ εἰκὼν πρὸ τῶν δφθαλμῶν του. Τότε ἡσθάνθη δυνατώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν τί ἦτο δι' αὐτὸν τὸ κτῆμα ἐκεῖνο, πόσον ἡ ζωὴ του ὀλόκληρος ἦτο συνδεδεμένη μαζὶ του, τί εἶχε χάσει ἡ ψυχὴ του μαζὶ μὲ αὐτὸν καὶ ἐσκέφθη: «Ἐδῶ, αὐτὴ τῆς γῆς ἡ γωνία ἦτο ἡ πα-

τρίς μου' τώρα δὲν ἔχω πλέον πατρίδα· όμοιάζω μὲ τὰ
ξερριζωμένο δένδρο».

3

“Επεπεν δέ γέρων νὰ κρύπτῃ τὴν λύπην του ἀπὸ τὸν
πατέρα μου, διὰ νὰ μὴ παρεξηγήται. Δι’ αὐτὸ ἐπίεσε
τὴν καρδίαν του, ἥγερθη
ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ
προσποιούμενος τὸν γε-
λαστὸν κατῆλθεν εἰς τὴν
αὐλὴν τῆς οἰκίας. Συν-
ωμίλησεν εὐχάριστα μὲ
τὸν πατέρα, τὴν μητέρα
μου καὶ μὲ ἡμᾶς τὰ παι-

διά, καὶ μᾶς ἔδωσε συμβουλάς διὰ τὴν καλυτέραν περι-
ποίησιν τοῦ κήπου, τοῦ ἀμπελῶνος, τοῦ δάσους. Παρε-
κλήθη ἐπιμόνως νὰ μείνῃ τὴν μεσημβρίαν νὰ γευματίσῃ
μαζί μας. Ἐδέχθη. Κατὰ τὸ δειλινὸν μᾶς ἀπεχαιρέτισεν
ἀναχωρῶν διὰ τὴν πόλιν.

«Ἐρχου ὁσάκις σ’ εὐχαριστεῖ, πλησίον μας· θὰ σὲ

βλέπωμεν καὶ θὰ σὲ ἀκούωμεν εὔχαριστως πάντοτε» τοῦ εἶπεν δὲ πατήρ μου μὲ τόνον εἰλικρινῆ. Καὶ πράγματι κάθε δύο ἡ τρεῖς μῆνας τὸν ἐπανεθλέπομεν μὲ μεγάλην μας χαράν. Παρηκολούθει τὰς προόδους τοῦ κτήματος καὶ δὲν ἥδυνατο νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν του. Ἡ φιλεργία δὲν μας καὶ αἱ σοφαὶ συμβουλαὶ του, τὰς δόποιας ἔξετελοῦμεν μὲ ἀκρίτειαν, ἐπέφερον τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματά των. Ἡ παραγωγὴ τοῦ κτήματός μας ηὔξηθη καὶ τὰ κέρδη μας ἦσαν μεγάλα. Εὔγνώμων δὲ πατήρ μου δὲν παρέλειπε νὰ τὸν φιλοδωρῇ συχνὰ μὲ καρποὺς ἐκλεκτούς, τοὺς ὅπουίους ἔγῳ μετέφερον εἰς τὴν κατοικίαν του, εἰς τὴν πόλιν.

Κάποτε πρὸς μεγάλην μας θλῖψιν μᾶς ἤλθεν δὲ γέρων διαφορετικός. Ἡτο ἀδυνατισμένος, ὁχρός, κυρτωμένος. Βαθεῖαν ψλῖψιν ἔμαρτύρει ἡ ὄψις καὶ τὸ βλέμμα του.

Ἐκάθισε κουρασμένος εἰς τὴν αὐλὴν πάλιν. Χωρὶς νὰ ὅμιλῃ καὶ συζητῇ ζωηρῶς, ὅπως τὰς ἄλλας φοράς, ἔμενε σιωπηλὸς καὶ συλλογισμένος. Ο πατήρ μου τὸν ἡρώτησεν ἀνήσυχος μήπως εἶναι κακοδιάθετος.

— "Οχι, καλέ μου φίλε, ἀπεκρίθη δὲ γέρων. Ἀπό τινων ἡμερῶν συλλογίζομαι μὲ λύπην αὐτήν μου τὴν ἐπίσκεψιν. Εἶναι ἡ τελευταία ποὺ σᾶς κάμνω. Ἔρχομαι νὰ ἀποχαιρετίσω γιὰ πάντα σᾶς καὶ τὸ κτήμα σας. Ο υἱός μου, ἀφοῦ ἔχασε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος κτήματος, ἐσκέφθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀμερικήν, διὰ νὰ ἀναζητήσῃ νέαν τύχην. Μετά τινας ἡμέρας ἀναχωροῦμεν. Δυστυχῶς ἐπέπρωτο ν' ἀναγκασθῶ νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ἀνεπιθύμητον ταξίδι τῆς Ἀμερι-

κῆς, πρὶν κάμω τὸ ἄλλο τὸ μεγάλο. Καὶ μὲ τὴν τρέμουσαν χεῖρά του δέ γέρων ἔδειξε τὸν ούρανόν.

Τὸν ἡκούσαμεν μὲ μεγάλην συμπάθειαν καὶ στενοχωρίαν.

— Ἀφοῦ, προσέθεσε, μ' ἔσυρεν ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν εἰς τὴν πόλιν, θέλει τώρα νὰ μὲ σύρῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἰς μακρυνὴν ξένην χώραν.

Καὶ ἀνεστέναξε βαθέως.

— Ἡλθα λοιπὸν νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσω.... Καθ' ὅδὸν μοῦ ἐπῆλθε κάποια ἰδέα... Άλλα....

Καὶ ὁ γέρων δὲν συνεπλήρωσε τὴν σκέψιν του. Ἐριψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινας στιγμὰς ἀκίνητος καὶ σιωπηλός.

Ο πατήρ μου ἀντελήφθη τὴν σκέψιν του καὶ τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν σιωπήν του μὲ τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν:

— Θέλεις νὰ μοῦ προτείνῃς νὰ μείνῃς ἐδῶ, πλησίον μας;

‘Ο γέρων ἐκίνησε καταφατικῶς τὴν κεφαλὴν του.

— “Αν τὸ θέλης μὲ τὴν καρδιά σου, πολὺ εύχαριστως, τοῦ εἶπεν δὲν πατήρ μου. Πήγαινε νὰ συνεννοηθῆς μὲ τὸν υἱόν σου καὶ γύρισε ἐδῶ δον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα.

— Δὲν θὰ μετανοήσετε, δὲν θὰ μετανοήσετε, ἡκούσθη λέγων δέ γέρων, δακρυσμένος ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του. Καὶ ἀνεχώρησε βιαστικὸς διὰ τὴν πόλιν.

Μὲ ἀλαλαγμούς χαρᾶς ὑπεδέχθημεν τὸν γέροντα ἐπιστρέψαντα τὴν ἐπομένην μὲ τὰς ὀλίγας ἀποσκευάς του, φορτωμένας ἐπὶ τῆς ἀμάξης.

Καὶ δὲν μετενοήσαμεν, διότι τὸν ἐκρατήσαμεν πλησίον μας εἰς τὸ ἀγρόκτημά μας. Βαρεῖαν ἐργασίαν φυσικὰ δὲν ἦδύνατο πλέον νὰ ἐκτελέσῃ, ἀλλὰ καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν τοῦ ἐζήτησεν οὕτε εἰς ἐλαφράν νὰ καταγίνῃ. Ἐν τούτοις μὲ τὴν ἄφιξίν του μᾶς ἐφάνη ὁσάν νὰ μᾶς παρεσχέθη νέα δύναμις. Ὑπὸ τὴν ἐπίθεψιν καὶ καθοδῆγησίν του εἰργαζόμεθα ὅλοι πλήρεις ὀρμῆς καὶ χαρᾶς. Πράγματι εἰς ἐν κτῆμα γεωργικὸν «ἔχουν μεγαλυτέραν ἀξίαν δύο πεπειραμένοι καὶ πιστοὶ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ εἴκοσι δυνατὰς χεῖρας».

Τὸν γέροντα ἐσεβόμεθα καὶ ἡγαπῶμεν ὅλοι, ἀπὸ τοῦ πατρός μου μέχρι τῆς μικροτέρας ἀδελφῆς μου. Ἐνομίζομεν, ὅτι ἦτο συγγενής μας καὶ ὅτι τὸ κτῆμα δὲν ἀνῆκε μόνον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν ἐν μέρει.

Ολίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ὁ γέρων ἀπέκτησε τὸ παλαιὸν ροδαλὸν χρῶμα του. Οἱ ὀφθαλμοί του προέδιδον εὔχαριστησιν καὶ χαράν· τὸ βάδισμά του ἔγινεν σταθερώτερον.

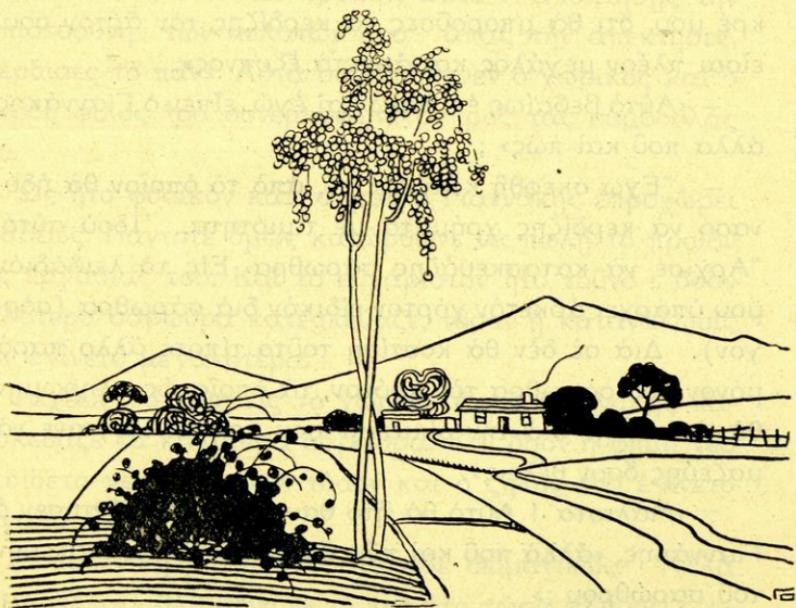
Δι᾽ ἡμᾶς τὰ παιδία ἡ συναναστροφὴ τοῦ γέροντος ἦτο ἐντρύφημα. Γοητευμένοι τὸν ἥκούμομεν νὰ μᾶς ὀμιλῇ διὰ κάθε τι, ποὺ μᾶς ἐνδιέφερε. Δὲν ὑπῆρχε δένδρον ἢ χόρτον, τὸ ὅποιον νὰ μὴ ἐγνώριζε. Δὲν τοῦ διέφεργον αἱ ἀσθένειαι τῶν φυτῶν καὶ ὁ τρόπος τῆς θεραπείας των. Προέβλεπε τὰς κακοκαιρίας καὶ ἐλάμβανε τὰ μέτρα του διὰ νὰ προλάβῃ τὴν βλαπτικότητά των. Διέκρινε τὰ πτηνὰ ἀπὸ τὴν πτῆσιν καὶ τὸ κελάδημά των καὶ ὥριζε τίνα ἐξ αὐτῶν εἶναι βλαβερὰ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τίνα ἀθλασῆ. Διὰ τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζῷα μᾶς διηγεῖτο, κυρίως τὰς μακρὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος πλησίον τῆς ἐστίας, ἀτελειώτους ἴστορίας.

— Οὕτε σύ, οὕτε τὰ παιδιά σου, οὕτε τὰ ἐγγόνια σου νὰ μὴ σκεφθοῦν ποτὲ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ κτῆμα αὐτό. Ἀγαπήσατέ το βαθειὰ καὶ νὰ εἰσθε βέθαιοι, δτὶ δὲν θὰ παύσῃ νὰ σᾶς ἔξυπηρετῇ ποτέ, νὰ σᾶς πλουτίζῃ καὶ νὰ σᾶς εὐφραίνῃ, μᾶς ἔλεγε καὶ ἐπανελάμβανε συχνά.

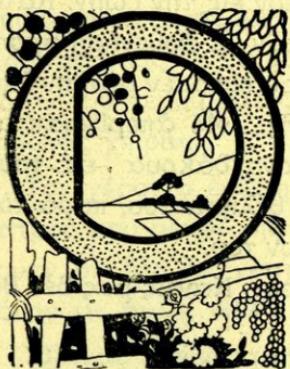
Μετὰ ἔτη, μίαν χειμερινὴν πρωῖαν, ὁ γέρων σύντροφος καὶ φίλος μας δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὴν ζωὴν. Κατὰ τὴν νύκτα εἶχεν ἀποθάνει, χωρὶς κἄν νὰ ἀσθενήσῃ προηγουμένως. Ὑπὸ τὸ περιστέφαλόν του εὔρομεν δέσμην ἐπιστολῶν τοῦ υἱοῦ του ἔξ Αμερικῆς. Μὲ ἀπερίγραπτον θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἀφθονα δάκρυα εἰς τοὺς ὀφαλμοὺς τὸν ἔθαψαμεν κατὰ τὴν Θέλησίν του, παρὰ τὸν τάφον τῆς συζύγου καὶ τῶν γονέων του.

— Κοιμοῦ ἡσυχος, ἀγαπητὲ γέρον. Κανείς μας δὲν θὰ σὲ λησμονήσῃ ποτέ !

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

7. Ὁ μικρὸς σαρωδροωοιός.

Γιαννάκης μὲ τὴν χήραν μητέρα του δὲν εἶχον κανένα πόρον ζωῆς. — Εζων μὲ πολλὴν στενοχωρίαν καὶ ἵσως θὰ ἀπέθνησκον ἐκ τῆς πεινῆς, ἀν δὲν ἐλάμβανον μικρὰς βοηθείας ἀπὸ φιλανθρώπους χριστιανούς.

Μίαν ἡμέραν ὁ χωρικός, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὄποιου διέμενον μὲ μικρὸν ἔνοικιον, εἶπεν εἰς τὸν Γιαννάκην: «Νομίζω, μικρέ μου, δτι θὰ μποροῦσες νὰ κερδίζῃς τὸν ἄρτον σου» εἶσαι πλέον μεγάλος καὶ ἀρκετὰ ἔξυπνος».

— «Αὐτὸ βεθείως ἐπιθυμῶ καὶ ἔγώ, εἶπεν ὁ Γιαννάκης ἀλλὰ ποῦ καὶ πῶς»;

— «Ἐχω σκεφθῆ κάτι διὰ σέ, ἀπὸ τὸ ὄποιον θὰ ἥδυνασσο νὰ κερδίζῃς χρήματα μὲ τιμιότητα. Ἰδοὺ αὐτό. — Αρχισε νὰ κατασκευάζῃς σάρωθρα. Εἰς τὸ λειθάδιόν μου ὑπάρχει ἀρκετὸν χόρτον εἰδικὸν διὰ σάρωθρα (σόργον). Διὰ σὲ δὲν θὰ κοστίσῃ τοῦτο τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον δύο σάρωθρα τὸν χρόνον, τὰ ὄποια ὡς πληρωμὴν θὰ μοῦ δίδης διὰ τὴν οἰκιακήν σου χρῆσιν. Πήγαινε νὰ μαζεύῃς ὅσον θέλεις».

— «Μάλιστα! Αὐτὸ θὰ ἥτο θαυμάσιον», ἀπήντησεν ὁ Γιαννάκης, «ἀλλὰ ποῦ καὶ πῶς θὰ μάθω τὴν κατασκευὴν τοῦ σαρώθρου;»

— «Αὐτὸ δὲν εἶναι σπουδαῖον πρᾶγμα», εἶπεν ὁ χω-

ρικός, «αύτὸν θὰ σοῦ τὸ μάθω ἔγώ. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατεσκεύαζα σάρωθρα, τὰ ὅποια ἔχρησιμοποίει ἡ οἰκογένειά μου· καὶ τὰ κατεσκεύαζα τόσον ὡραῖα, ποὺ θὰ ἐδεχόμην νὰ μετρηθῶ μὲ δλους τοὺς σαρωθροποιούς. Τὸ ἔργαλεῖον, μὲ τὸ ὅποιον κατασκευάζονται, εἶναι ἀπλούστατον, ἔνα ἀσήμαντον πρᾶγμα· καὶ μέχρις ὅτου κατορθώσῃς νὰ ἀποκτήσῃς ἴδικόν σου, δύνασαι νὰ μεταχειρίζεσαι τὸ ἴδικόν μου».

Τοιουτορόπως καὶ συνέθη. Καὶ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν ἐπιμέλειάν του ὁ Γιαννάκης κατέστη εύτυχής.

‘Ο χωρικὸς συνέχαιρε μὲ τὸν ἔργατικώτατον Γιαννάκην.

— «Νὰ μὴ κάμνῃς ἀπρεπεῖς οἰκονομίας εἰς τὰ ὄλικά. Ἡ ἔργασία σου νὰ γίνεται πάντοτε τελεία. Πρέπει νὰ ἐργάζεσαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ν’ ἀποκτήσῃς τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πελατῶν σου· ἄπαξ τὴν ἀπέκτησες, ἐκέρδισες τὸ πᾶν». Αὐτὰ συνεβούλευεν ὁ χωρικὸς καὶ ὁ μικρὸς φίλος του συνεμορφώνετο πρὸς τὰς συμβουλάς του.

‘Ως ᾧτο φυσικὸν κατ’ ἀρχὰς ὁ Γιαννάκης ἐπροχώρει βραδέως. Πάντοτε δμως κατώρθωνε νὰ πωλῇ τὸ προϊὸν τῆς ἔργασίας του. Καὶ τὸ εὐχάριστον ᾧτο τοῦτο: ὅσον καλύτερα σάρωθρα κατεσκεύαζε, τόσον ἡ κατανάλωσίς των ἐγίνετο μεγαλύτερα.

Ταχέως διεδόθη εἰς τὸ χωρίον, ὅτι ὁ Γιαννάκης κατεσκεύαζε τὰ καλύτερα σάρωθρα. Καὶ ὅσον ἡ φήμη του διεδίδετο περισσότερον, τόσον καὶ ὁ ζῆλός του ἐγίνετο μεγαλύτερος.

Ἡ ἀσθενικὴ μήτηρ του ἀνέλαβε σωματικῶς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλοτε θλιψμένη ψυχὴ της ᾧτο τώρα πλήρης κρυψῆς χαρᾶς καὶ χρυσῶν ἐλπίδων.

— «Τώρα, δόξα τῷ Θεῷ», ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, «δὲν
ἔχομεν ἀνάγκην ἐλεημοσύνης· δὲν ἐπιθαρύνομεν κανένα.
Τώρα ὁ ἀγαπητός μου Γιαννάκης κερδίζει. «Οταν κα-
τορθώῃ κανεὶς μὲ τὴν ἐργασίαν του νὰ ἔξασφαλίζῃ τὰ
πρὸς τὸ ζῆν, εἶναι εὐχαριστημένος καὶ θεωρεῖται εὔτυ-
χης.» Ας εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁ δόποιος
μετά τὰς ἡμέρας τῶν τόσων στερήσεων μᾶς ἐπεφύλαξε
μίαν τοιαύτην εὔτυχίαν. Καὶ ἀς δίδῃ ἡ χάρις Του κάθε
ἀγαθὸν εἰς τὸν καλὸν οἰκοδεσπότην μας, διὰ τὰς ὑπο-
δείξεις του πρὸς τὸ τέκνον μου!»

2

‘Ο Γιαννάκης ἀπό τινων ἡμερῶν ἐφαίνετο πολὺ σκε-
πτικός καὶ ἐνίστε παρουσίαζε μελαγχολικὸν πρόσωπον.
Τί συνέθαινεν ἀρά γε;

‘Ο μικρὸς σαρωθροποιὸς ἐκουράζετο πολὺ μεταφέ-
ρων τὸ πρὸς πώλησιν ἐμπόρευμά του ἐπὶ τῶν ὅμων του.
Ἐσκέπτετο, ὅτι πιθανὸν καὶ νὰ ἥσθενει ἀπὸ τὴν ὑπερβο-
λικὴν κούρασιν. Καὶ τί θὰ ἐγίνετο τότε ἡ ἐργασία του, τί
θὰ ἐγίνετο ἡ ἀγαπητή του μήτηρ;

‘Ο χωρικὸς τὸν ἡρώτησε διὰ νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς
ἀθυμίας του.

‘Ο Γιαννάκης τοῦ ἐφανέρωσεν, ὅτι δὲν εἶχε τὴν ἀν-
τοχὴν νὰ ἔξακολουθῇ μεταφέρων ἐπὶ τῆς ράχεώς του
φορτία ἀπὸ σάρωθρα· ὅτι ἐπρεπεν ἀπαραιτήτως νὰ ἀπο-
κτήσῃ μίαν εὐρύχωρον χειράμαξαν, διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ
σάρωθρά του. Δὲν εἶχεν ὅμως, προσέθεσε περίλυπος ὁ
σαρωθροποιός, τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἀγοράν της ἀρ-
κετὰ χρήματα καὶ δὲν ἐγνώριζε κανένα δυνάμενον νὰ
τοῦ δανείσῃ.

«Ανόητε μικρέ, τοῦ εἶπεν ὁ χωρικός, διατὶ ἀπελπίζεσαι τόσον εὔκολα; » Ακουε· ἔγώ θὰ σὲ βοηθήσω ν' ἀποκτήσης τὴν χειράμαξαν. Ναί, καὶ θὰ τὴν κατασκευάσῃς σύ».

Μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα καὶ ὀφθαλμούς διεσταλμένους παρετήρησεν ὁ Γιαννάκης τὸν χωρικόν.

— «Μάλιστα, σὺ θὰ τὴν κατασκευάσῃς, ἀρκεῖ νὰ τὸ θέλῃς καὶ νὰ δείξῃς ἐπιμέλειαν. Ἡμπορεῖς κάλλιστα νὰ τεμαχίσῃς τὰ ξύλα· καὶ δι' ὅτι σὺ δὲν γνωρίζεις, εἰμαι εἰς θέσιν ἔγὼ νὰ σὲ πληροφορῶ. Τὰ ξύλα δὲν θὰ σοῦ στοιχίσουν πολὺ· ὅσα δὲν ἔχω, θὰ τὰ εὕρωμεν ἀπὸ ἄλλον συγχώριανόν μας, εἰς τὸν ὅποιον ὡς ἀντάλλαγμα θὰ δώσῃς σάρωθρα. Εἰς τὴν ἀποθήκην μου ἔχω καὶ κάποιο πολὺ παλαιὸ καὶ σπασμένο καρροτσάκι· θὰ τὸ σύρωμεν ἔξω καὶ θὰ τὸ ἔχῃς ὑπ' ὅψιν σου, διὰ νὰ δόηγηθῆς νὰ κατασκευάσῃς τὴν χειράμαξάν σου. » Εντὸς δλίγου θὰ εἰναι ἐτοίμη, χωρίς μάλιστα νὰ ἔχῃς ἔξοδεύσει δι' αὐτὴν οὔτε ἐνέκατοντάρδραχμον. » Ισως βέβαια καταφύγῃς καὶ εἰς τὴν

Μ.Γ.Πετρίδη-Κ. Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Ν.Αναγ.Ε' ἔκδ. Γ' 1937 3

βοήθειαν τοῦ σιδηρουργοῦ ἀνταμείσων αὐτὸν μὲ σάρωθρα, ἵσως δὲν χρειασθῆς ἐν τέλει καὶ αὐτόν !

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ χωρικοῦ δ Γιαννάκης, ἥνοιξε περισσότερον τοὺς μεγάλους του δφθαλμούς. Κατόπιν ἔθυθίσθη εἰς σκέψεις. Νὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτὸς τὴν κατασκευὴν χειραμάξης ! Τοῦ ἐφαίνετο ὅχι δύσκολον ἀπλῶς, ἀλλ’ ἀκατόρθωτον πρᾶγμα.

— «Καὶ νομίζετε, δτι θὰ ἡμποροῦσα νὰ τὸ κατορθώσω. ἔγώ, ποὺ ἔως τώρα δὲν ἔχω ἐπιχειρήσει, δὲν ἔχω κὰν σκεφθῆ τοιοῦτόν τι» ; ἐτόλμησε νὰ ἔρωτήσῃ δειλῶς δ Γιαννάκης τὸν χωρικόν.

— «Θάρρος, θάρρος, ἀτολμε μικρέ !» εἶπεν ἔξαπτόμενος δ χωρικός. «Λάθε τὴν ἀπόφασιν καὶ ἄρχισε μόνον τότε κατὰ τὸ ἡμισυ θεώρει τελειωμένον τὸ ἔργον σου. Ή ἀρχὴ εἶναι τὸ δὲ μισυ τοῦ παντός, δὲν ἔλεγον ὁρθότατα οἱ παλαιοὶ πρόγονοί μας ; Πίστευε εἰς τοῦτο ἐὰν οἱ ἀνθρωποι εἶχον τὴν ἀπαιτουμένην ἀποφασιστικότητα, ὅλοι ὅσοι περιφέρονται ζητοῦντες ἐλεημοσύνην θὰ ἐπίεζον ἐστοὺς πρὸς ἔξεύρεσιν καὶ ἐκτέλεσιν κάποιας ἔργασίας δὲν θὰ ἡρέσκοντο εἰς τὰ σχεδόν κλεπτόμενα ἀλλὰ εἰς τὰ νομίμως διὰ τοῦ ἰδρωτος ἀποκτώμενα».

‘Ο Γιαννάκης ἀντελήφθη τὴν ὁρθότητα τῶν λόγων τοῦ προστάτου του. Καὶ ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ τὴν χειράμαξαν, καθ’ ἀς ὥρας δὲν κατεγίνετο μὲ τὴν σαρωθροποιίαν.

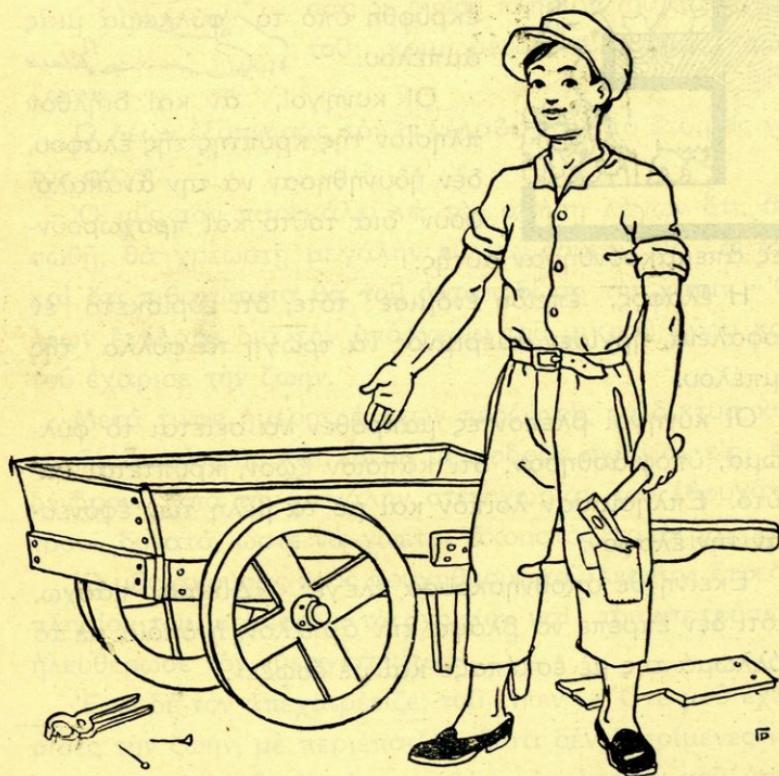
‘Ο χωρικὸς τὸν καθωδήγει καὶ τὸν ἔθοήθει. Μετὰ δύο μῆνας ἡ χειράμαξα ἦτο ἑτοίμη. Τὴν Τρίτην τοῦ Πάσχα τὴν ἔσυρεν δ Γιαννάκης διὰ πρώτην φοράν.

Εἶναι δύσκολον νὰ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ περιγράψῃ

τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν χάραν τοῦ μικροῦ σαρωθρο-
ποιοῦ διὰ τὸ ἀνέλπιστον κατόρθωμά του.

‘Ο Γιαννάκης ἡγάπα τόσον τὸ ἔργον αὐτὸ τῶν χει-
ρῶν του, ὥστε δὲν θὰ τὸ ἀντήλασσε μὲ τὸ μεγαλύτερον
χρηματικὸν ποσόν.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

8. Ἀχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη.

1. Ἐλαφος καὶ ἀμπελος.

λαφός τις κατεδιώκετο κάποτε
ἀπὸ κυνηγόν. Φοβισμένη καθὼς
ῆτο, διὰ νὰ σωθῇ κατέφυγε καὶ
ἐκρύφθη ὑπὸ τὸ φύλλωμα μιᾶς
ἀμπέλου.

Οἱ κυνηγοί, ἃν καὶ διῆλθον
πλησίον τῆς κρύπτης τῆς ἐλάφου,
δὲν ἤδυνήθησαν νὰ τὴν ἀνακαλύ-
ψουν· διὰ τοῦτο καὶ προχωροῦν-
τες ἀπεμακρύνθησαν αὐτῆς.

Ἡ ἔλαφος, ἐπειδὴ ἐνόμισε τότε, ὅτι εὑρίσκετο ἐν
ἀσφαλείᾳ, ἥρχισεν ἀμέριμνος νὰ τρώγῃ τὰ φύλλα τῆς
ἀμπέλου.

Οἱ κυνηγοὶ βλέποντες μακρόθεν νὰ σείεται τὸ φύλ-
λωμα, ὑποψιάσθησαν, ὅτι κάποιον ζῶον, κρύπτεται ὑπ’
αὐτό. Ἔπλησίασαν λοιπὸν καὶ μὲ τὰ βέλη των ἐφόνευ-
σαν τὴν ἔλαφον.

Ἐκείνη θὲ ἀποθνήσκουσα ἔλεγε: «Δίκαια πάσχω,
ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ βλάψω τὴν ἀμπέλον, ἡ δοπία μὲ τὸ
φύλλωμά της μὲ ἐσκέπαζε καὶ μὲ ἔσωζε».

2. Λέων καὶ μῦς.

μεσημβρινὸς καύσων τοῦ θέρους
ἡνάγκαζε τὰ ζῷα νὰ ζητοῦν δρο-
σερὰ μέρη, διὰ νὰ κατακλιθοῦν.
Λέων τις ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν πυκνὴν
σκιὰν δένδρου. Μικρὸς μῦς ἔ-
παιζεν ἄνωθεν τοῦ λέοντος πιγῶν
ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον. Ὁλισθή-
σας δὲ ἐπεσε πλησίον τοῦ στόματος
τοῦ κοιμωμένου βασιλέως τῶν
ζώων.

Ο λέων ἔξυπνήσας τὸν συνέλαθε καὶ ᾧτο ἔτοιμος νὰ
τὸν φάγῃ.

Ο μῦς τὸν παρεκάλει νὰ τὸν ἀφήσῃ λέγων ὅτι, ἂν
σωθῇ, θὰ χρεωστῇ μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς αὐτὸν
καὶ ὅτι πιθανώτατα θὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ τὴν χάριν. Ο λέων
ἔγέλασε διὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ μικροῦ ζώου καὶ
τοῦ ἔχαρισε τὴν ζωήν.

Μετά τινας ἡμέρας ὁ λέων πεσὼν εἰς τὰ δίκτυα κυ-
νηγῶν συνελήφθη καὶ ἐδέθη μὲν χοδρὸν σχοινίον εἰς ἐν
δένδρον. Ἀπὸ τὴν μεγάλην στενοχωρίαν του ἐθρυχάτο
τόσον δυνατά, ὥστε νὰ γίνεται ἀκουστὸς πολὺ μακράν.

Ο μῦς ἀκούσας τοὺς βρυχηθμοὺς τοῦ λέοντος ἔτρεξε
πλησίον του, κατέφαγε τὸ σχοινίον καὶ τοιουτοτρόπως
ῆλευθέρωσε τὸν εὔεργέτην του.

Ἐνῷ δὲ τὸν ἀπεχαιρέτιζε, τοῦ εἶπεν: «Οτε μοῦ ἔχά-
ρισες τὴν ζωήν, μὲν περιέπαιξες, διότι δὲν ἐπερίμενες νὰ
λάθῃς παρ' ἐμοῦ τὴν ἀνταμοιθήν, τὴν δποίαν σοῦ ὑπε-
σχέθην. Τώρα μάθε, ὅτι καὶ ἀπὸ τὰ μικρὰ καὶ ἀδύνατα
πλάσματα ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εὔεργετηθῇ».

(Αἰσώπειοι μῦθοι)

προσφέθει ωστε να σαμάνη γίνεται σημαντικότερη.

αρχαία μόνον

νοοθετικές

νοοκατηγορίες

νοοκατηγορίες

Ο ἄνθρωπος κατ' ἀρχάς περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν φυσικὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, διὰτονάτη μακρὰν τῆς πρωτογόνου κατοικίας του πρὸς θήραν καὶ πρὸς ἔξασφάλισιν τῆς τροφῆς του διὰ αὐτῆς.

Μετὰ πολλοὺς αἰώνας, ὅτε κατώρθωσε νὰ ἐξημερώσῃ ζῷα, ώς τὸν ἵππον, τὸν ὄνον, τὸν ἡμίονον καὶ τὴν κάμηλον καὶ νὰ κατασκευάσῃ τὸ πρῶτον τροχοφόρον, ἐπέτυχε μεγάλην πρόοδον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὅσον τὸ δυνατὸν ταχυτέρας κινήσεώς του. Ή· ζώή του μετεβλήθη καὶ ἡ συγκοινωνία του μὲ ἄλλα μέρη ἐσυντομεύθη καὶ διηγολύνθη. Αἱ ἐπιδιώξεις τῆς συντηρήσεώς του, αἱ ὁποῖαι ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπληθύνοντο, ἐξυπηρετοῦντο τώρα καλύτερον μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ταχυπόδων καὶ ρωμαλαίων τούτων ζώων.

Αὐτὰ δύον ἀφορᾶ τὴν διὰ ξηρᾶς μετακίνησιν. Εἰς τὴν διὰ θαλάσσης ὁ ἄνθρωπος ἐχρησιμοποίησε κατ' ἀρ-

αθ' ὅλας τὰς ἐποχάς ὁ ἄνθρωπος, οσάκις ἐπρόκειτο νὰ μετακινηθῇ ἢ νὰ διανύσῃ ἀποστάσεις, εἶχεν ώς σύνθημά του τό :

— Πάντοτε ταχύτερον !

‘Αλλ’ ἡ ἐποχή μας, ἡ σημερινὴ ἐποχή, χωρὶς ἀντίρρησιν δύναται νὰ δνομασθῇ ἢ κατ’ ἐξοχὴν ἐποχὴ τῆς ταχύτητος».

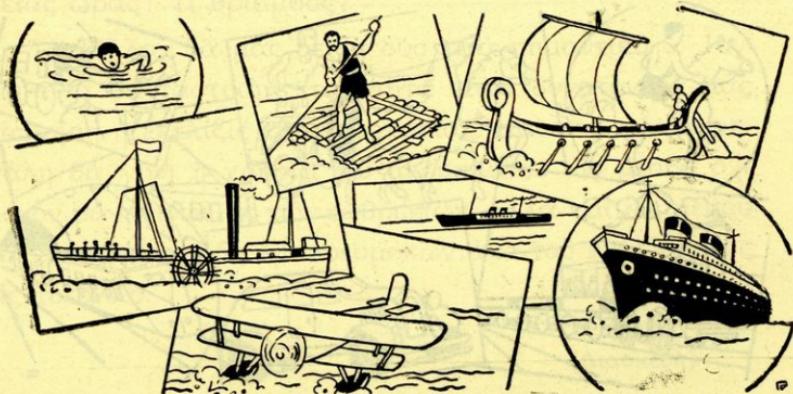
χάς τὸ κολύμβημα, ἔπειτα τὰ μονόξυλα, τὰ δποῖα ἐκίνει διὰ τῶν χειρῶν του καὶ κατόπιν διὰ ξύλων πεπλατυσμένων, τῶν κωπῶν. Μετὰ καιρὸν συναρμολογήσας κορμοὺς δένδρων κατεσκεύασε τὴν πρώτην σχεδίαν καὶ μετ' αὐτὴν τὸ πρῶτον πλοῖον, διὰ τὴν κίνησιν τοῦ δποίου ἐκτὸς τῶν κωπῶν ἔχρησιμοποίησε καὶ τὸ ίστιον.

Μὲ κωπηλατούμενα καὶ ίστιοφόρα πλοῖα ἔγιναν ὅχι μόνον ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τροίας κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ἀλλὰ καὶ τῶν ιστορικῶν χρόνων αἱ ναυμαχίαι καὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων τὰ ταξίδια μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰώνος.

2

Ο ἄνθρωπος διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ πληρέστερον εἰς τὸ σύνθημά του «πάντοτέ ταχύτερον» εὗρε μὲ τὸν νοῦν του ἄλλο μέσον θαυμάσιον, τὴν μηχανήν.

Ἐντὸς τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τελευταίων ἐτῶν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι δὲν ἐπέτυχε κατὰ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν αἰώνων, οἱ δποῖοι ἐκύλησαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς του εἰς τὴν γῆν.

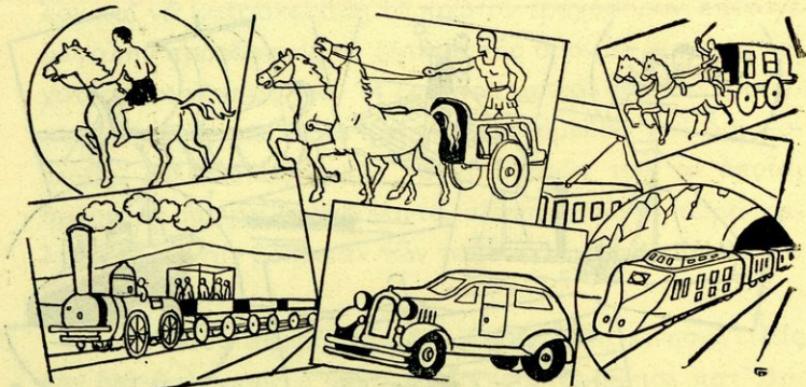

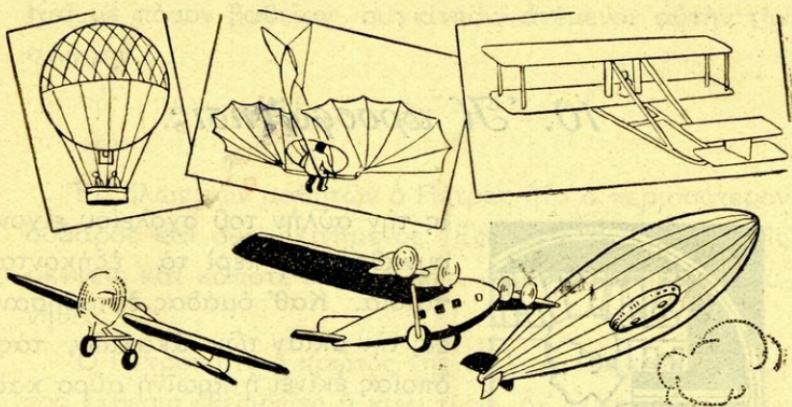
Κατεσκεύασε δρόμους διά τὰς ἀμάξας (ἀμαξιτούς). — "Εστρωσε μὲ σιδηρᾶς ράθδους ὁδούς, ἐπὶ τῶν ὅποίων κινεῖται ὁ σιδηρόδρομος καὶ ὁ ἡλεκτροκίνητος τροχιόδρομος (τράμ), — δύο μηχανικαὶ ἐφευρέσεις, μὲ τὰς ὅποίας ἐσυντομεύθησαν αἱ ἀποστάσεις θαυμασίως. Τελευταῖον δὲ τὸ αὐτοκίνητον, θαυμαστότερον ἀκόμη ἐφεύρημα, ἡ κίνησις τοῦ ἀνθρώπου ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ τοῦ προκαλῇ συχνὰ ἥλιγγον.

Κατὰ θάλασσαν ὁ ἄνθρωπος ἀντικατέστησε τὰ ἴστιοφόρα μὲ πλοῖα ἀτμοκίνητα ἢ βενζινοκίνητα. Αὐτὰ ἔχουν τὰ πλεονεκτήματα νὰ ταξιδεύουν διευθυνόμενα καὶ ἐναντίον τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων καὶ ἀψηφούντα τὰ κύματα καὶ τὰ ρεύματα τῆς θαλάσσης. Πῶς προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν μας οἱ τελευταῖον κατασκευασθέντες θαλάσσιοι κολοσσοὶ μὲ τὴν ἀσφάλειαν, ἀνεσιν καὶ ταχύτητα, τὰς ὅποίας παρέχουν εἰς τοὺς ταξιδεύοντας !

3

"Αλλ' ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου γίνεται δι-

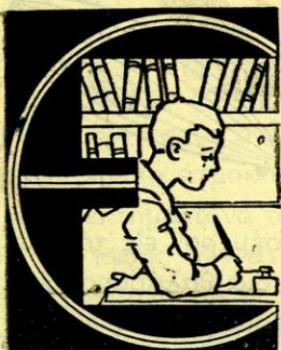
αρκῶς ταχύτερος. Δέν ἀρκούμεθα σήμερον εἰς τὰ νεώτερα καὶ τελειότερα διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης μέσα συγκοινωνίας. Ἐστρέψαμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐπεδιώξαμεν τὴν δι' αὐτοῦ ταχυτέραν κίνησιν. Καὶ τοιουτοτρόπως ἐπενοήσαμεν καὶ καταγινόμεθα τελειοποιοῦντες τὸ ἀεροπλάνον.

Μόλις εἴκοσι πέντε ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀεροπλάνου καὶ κατελήξαμεν εἰς τὸ κατόρθωμα νὰ διανύωμεν δι' αὐτοῦ τὴν ἀπόστασιν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θεσσαλονίκην ἐντὸς μιᾶς καὶ ήμισείας ὥρας! Τί θρίαμβος!

Τὸ μέλλον θὰ μᾶς δείξῃ δύο τινὰ σημαντικά: 1ον· εἰς τίνα φανταστικὴν ταχύτητα εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ἡ ἔξελιξις τῆς ἀεροπορίας. Καὶ 2ον· πόσον μεγάλη θὰ γίνῃ ἡ χρῆσις τοῦ ἀεροπλάνου ὡς μέσου ὅχι μόνον συγκοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ὡς μέσου ταχείας μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο.

(Διασκευή)

10. Ἡ ὁροσφρώνησις.

ίς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου εἶχον συναθροισθῆ περὶ τὰ ἔξήκοντα παιδιά. Καθ' ὅμαδας ἐστάθησαν εἰς τὴν σκιάν τῶν ἀκακιῶν, τὰς ὁποίας ἐκίνει ἡ πρωΐη αὔρα καὶ ἔχρυσωνον αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ηλίου. Ἡσαν ἐνδεδυμένα μὲ τὰ ἑορτάσιμά των ἐνδύματα καὶ ἔμενον σιωπηλὰ καὶ σοθαρά. Ἔφαίνοντο ὅτι ἀνέμενον κάποιο σπουδαῖον γεγονός. Μετ' ὀλίγον θὰ εἰσήρχοντο εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ σχολείου των, ὅπου θὰ ἐτελεῖτο ἔξαιρετική τις τελετή. Καὶ ἡ τελετὴ αὐτὴ συνεκίνει ἐκ τῶν προτέρων ὅλα τὰ παιδιά καὶ τὰ ἔκαμνε τόσον σοθαρά.

Ἡτο ἡ πρώτη ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ διδάσκαλός των, μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν εἰς τὸν πόλεμον, θὰ ἐπανήρχετο νὰ ἐπαναλάθῃ τὸ διδακτικόν του ἔργον. Ἡκουσαν, ὅτι φέρων σοθαρὰ τραύματα καὶ ἀκρωτηριασμένος κατὰ τὴν μίαν χεῖρα, ἐπανήρχετο ὁ καλός των διδάσκαλος μεταξύ των, διὰ νὰ καταλάθῃ τὴν ἔδραν, τὴν ὁποίαν κατεῖχε πρὸ τοῦ πολέμου. Πόσον τὸν ἐσέβοντο καὶ τὸν ἡγάπων τότε διὰ τὴν καλωσύνην του καὶ διὰ τὴν πατρικήν του στάσιν ἀπέναντί των ! Τώρα τὸν ἐθαύμαζον, διότι ἔχυσε τὸ αἷμά του καὶ ἔχασε ἐν πολύτιμον μέλος τοῦ σώματός του διὰ τὴν Ἑλλάδα. "Ω μὲ ποίαν ἀγαλλίασιν θὰ τὸν ἐπανέθλεπον ἐντὸς ὀλίγου !

Καὶ μὲ πόσον βαθεῖαν συγκίνησιν ἀνέμενον αὐτὴν τὴν στιγμήν !

2

Ἐξ ὅλων τῶν μαθητῶν ὁ Πέτρος ἦτο ὁ περισσότερον σοθαρὸς καὶ συγκεκινημένος. Ἐφαίνετο βυθισμένος εἰς σκέψεις καὶ κάποτε ἔκαμνε κάτι νευρικὰς κινήσεις ἀσυνήθεις.

Ο Πέτρος ἦτο ὁ πρῶτος τῆς τάξεως. Πάντοτε ἡ ἴδική του ἔκθεσις ἔθεωρεῖτο ἡ καλυτέρα. Δι’ αὐτὸν τὸν λόγον ἡ διδασκάλισσά του, ἡ ὅποια εἶχε προσωρινῶς ἀντικαταστήσει τὸν ἐπιστρατευθέντα διδάσκαλον, τοῦ εἶχεν ἀναθέσει νὰ συντάξῃ καὶ ἀπαγγείλῃ τὴν σύντομον προσφώνησιν πρὸς τὸν ἐπιστρέφοντα διδάσκαλόν του ἐκ μέρους τῶν συμμαθητῶν του.

Ο Πέτρος τὴν εἶχε συντάξει· καὶ εἶχε διαθέσει ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του εἰς τοῦτο. Κατ’ ἀρχὰς ἵκανοποιήθη μὲ τὸν τρόπον ποὺ ἔξεδή λωνε τὴν χαρὰν καὶ τὴν συγκίνησιν ὅλων τῶν παιδιῶν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ καλοῦ διδασκάλου, τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὸν ὑπέροχον ἥρωα τῆς πατρίδος. Ἄλλα, ἔταν κατόπιν ἀνεγίνωσκε τὴν προσφώνησιν καθαρογραφημένην, δὲν τὴν εὕρισκεν ἀρκετὰ ἵκανοποιητικήν. “Ο, τι ἔγραψε τοῦ ἐφαίνετο πολὺ κατώτερον ἀπὸ ἐκεῦνο ποὺ ἤσθάνετο καὶ ἥθελε νὰ ἀποδώσῃ. Καὶ ἐδοκίμαζε θλῖψιν καὶ ἀνησυχίαν.

Ἐστέκετο εἰς μίαν γωνίαν ἀκίνητος καὶ μὲ πρόσωπον κάπως ὡχρόν. Εἶχε τὴν στενοχωρίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι φοթοῦνται, ὅτι δὲν ἔφθασαν εἰς τὸ ὄψος τοῦ καθήκοντος, τὸ ὅποιον ἔχει ἐπιειληθῆ εἰς αὐτούς !

43

Ό ρόλος, δ ὁ ὅποιος τοῦ ἀνετέθη, τοῦ ἐφαίνετο πολὺ^ν
δύσκολος.

3

Ο κώδων τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου εἶχε σημάνει
τὴν ἐνάτην πρωΐνην ὥραν.

— Εἶναι καιρός, παιδιά μου, εἶπεν ἡ διδασκάλισσα
καὶ διέταξε νὰ σχηματίσουν γραμμὴν καὶ νὰ εἰσέλθουν
ἐν τάξει εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ σχολείου καὶ νὰ
καταλάθουν τὰς ὠρισμένας θέσεις των. Συμπλέγματα
σημαιῶν καὶ ταινίαι κυανόλευκοι καὶ εἰκόνες ἡρώων
καὶ στέφανοι δάφνης ἐστόλιζον τοὺς τοίχους. Ἐπὶ τῆς
ἔδρας ἦσαν δοχεῖα γεμάτα πολύχρωμα ἄνθη.

Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν εἰσέρχονται οἱ ἐπίσημοι, δῆλα
δὴ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος καὶ οἱ σύμβουλοί του, ὁ
Ἐπιθεωρητής τῶν σχολείων, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι
κτλ., ἔχοντες περιεστοιχισμένον τὸν ἥρωα - διδάσκαλον.

”Ακρα σιγὴ καὶ συγκίνησις βασιλεύει εἰς τὴν αἴθου-
σαν. Οἱ μαθηταὶ ὅρθιοι, προσθλέπουν τὸν ἀγαπητὸν δι-
δάσκαλόν των, τοῦ ὅποίου τὸ πρόσωπον ἀκτινοθολεῖ ἀπὸ
τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν ὅποιαν ἔχουν ὅσοι
ἔξετέλεσαν τὸ σπουδαιότατον καθῆκον των μὲ κίνδυνον
τῆς ἰδίας των ζωῆς.

Πόσον φαίνεται συμπαθέστερος ἀπὸ πρὶν εἰς τοὺς
μαθητάς του! Περίεργον δτι ἡ χείρ, η ὅποια τοῦ λείπει,
δὲν τοὺς φαινεται ως ἔλλειψις.

Πρῶτος ὀμιλεῖ ὁ Ἐπιθεωρητής. Μὲ ὀλίγα συγκινη-
τικὰ λόγια παρουσιάζει εἰς τοὺς παλαιούς του μαθητάς
τὸν ἄξιον καὶ ἀφωσιωμένον διδάσκαλον. «Εἶναι», λέγει,
«ὅ ἔνδοξος στρατιώτης τῆς χθές, ὁ ὅποιος, ἀφοῦ ἐπροστά-

τευσε μὲ ἀνδρείαν καὶ πολλὰς θυσίας τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος, ἔρχεται νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ταπεινὸν καὶ μέγα, ἐπίσης πατριωτικόν, ἔργον τοῦ διδασκάλου τῶν παιδιῶν τοῦ χωρίου του.»

Τώρα ἥλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Πέτρου. Ἡ διδασκάλισσα τοῦ νεύει νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ διδασκάλου.

Ἡ συγκίνησις τοῦ μικροῦ μαθητοῦ εἶναι μεγάλη. Ἡ δψις του γίνεται ώχροτέρα. Αἱ χεῖρες του τρέμουν, οἱ πόδες του τρικλίζουν.

Κατόπιν ἀπὸ δσα ὀραῖα ἥκουσε, τοῦ φαίνεται μηδαμινὸν αὐτὸ ποὺ θὰ ἀναγνώσῃ. Προχωρεῖ βραδύτατα καὶ μὲ δισταγμόν. Ἡ διδασκάλισσα τὸν ἐνθαρρύνει μὲ τὸ Өλέμμα της. "Ολοι περιμένουν.

— Θάρρος, μικρέ μου, τοῦ λέγει σιγολὰ δ Ἐπιθεωρητής.

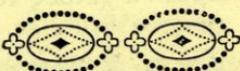
‘Ο διδάσκαλος τὸν ἀτενίζει στοργικά.

‘Ο Πέτρος στέκεται ἀπέναντί του ἀποφασισμένος πλέον νὰ μὴ ἀναγνώσῃ τὴν ἄτονον προσφώνησίν του. “Ο, τι ἐπεθύμει τώρα νὰ ἔπιτύχῃ ἡτο, νὰ εὕρῃ μίαν λέξιν, ἡ οποία νὰ ἐκφράζῃ δλα τὰ αἰσθήματα τὰ πλημμυρίζοντα τὰς καρδίας τῶν συμμαθητῶν του καὶ τὴν ἰδικήν του. Προσπαθεῖ νὰ τὴν εὕρῃ ἀφωνος, ἀκίνητος καὶ ἐν τέλει τὴν εύρισκει, ἐνῷ ἀφίνει τὸ χαρτίον μὲ τὴν προσφώνησιν νὰ πέσῃ κατά γῆς.

Διακρυσμένος, ἀπλώνει τὰς χεῖράς του εἰς τὸν δοξασμένον ἥρωα-διδάσκαλόν του καὶ μὲ τρέμουσαν φωνήν, ἐνῷ τὸν ἐναγκαλίζεται, τοῦ λέγει τὴν ἀπλῆν καὶ μεγάλην λέξιν:

—“Ω κύριε, σ’ εὔγνωμινοῦμεν, σ’ εὔγνωμονοῦμεν!

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

11. Εἰς τὴν σπουδαίαν μασ.

ΣΗΜΑΙΑ, ποὺ ὄρθη
Σὲ φίλησαν οἱ φλόγες τῶν πολέμων
καὶ Σὲ χαῖδεύουν οἱ πνοές εὐώδιαστών ἀνέμων,
σκέπαζε Σύ μὲ τὸν ἵερὸ Σταύρό σου αὐτὸ τὸ χῶμα·
κι ἔγὼ μὲ τὸ ντουφέκι μου καὶ μὲ τὴ λόγχῃ ἀκόμα
φροντίζω γιὰ τὴ Δόξα Σου, φρουρῶ γιὰ τὴν τιμὴ Σου
κι ἐδῶ κολών ἀλύγιστη μὲ βλέπουν οἱ ἔχθροι Σου,

Ξέρω, πολλοὶ Σὲ κράτησαν μὲ χέρια δοξασμένα
καὶ μὲ τὸ νοῦ τους Σ' ἔπλασαν σὲ χρόνια περασμένα,
σὰν τὸ γεφύρι τοῦ στοιχειοῦ ποὺ στὴ σκλαβιὰ ἐγεννήθη
κι ἐγίνηκε τραγούδι μας κι ἐφάνη παραμύθι.

Τὸ παραμύθι ἀλήθεψε, καὶ τὸ γεφύρι ἐστάθη
καὶ τὸ γεφύρι ἐστέριωσε στοῦ ποταμοῦ τὰ βάθη.

Καὶ μέσα στὰ θεμέλια του ποὺ τὸ στοιχείο βογ'γάει
ἡ σκλάβια Ἑλλάδα πέθανε κι ἐτάφηκε καὶ πάει.

Καὶ τὸ γεφύρι αὐτὸ εἶσαι Σύ, ποὺ στοιχειωμένο μένει
καὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν παλιὰ μὲ τὴν καινούργια δένει.

Περνοῦν ἐπάνω του γενιὲς καὶ κόσμοι θὰ περάσουν,
χωρὶς οὔτε μιὰ πέτρα του τὰ χρόνια νὰ χαλάσουν.

Ἐγὼ φρουρός του ἀκοίμητος θὰ στέκω στὸ πλευρό του,
ἀσπίδα νᾶμαι Λευτεριᾶς, φοβέρα στὸν ἔχθρο του.

Μ' ἀν τῶχ' ἡ Μοῖρα μου γραφτὸ στὸν ἵσκιο Σου ἀπὸ κάτω
νὰ πέσω μὲ τὸ μέτωπο δάφνες χλωρὲς γεμάτο,
καὶ πληγωμένος κοιμηθῶ γιὰ πάντα ἐδῶ στὴ γῆ Σου,
τὸ ἀδέλφια μου ἀς μὴ λύπηθοῦν κι ἀς μὴ χαροῦν οἱ ἔχθροι Σου.

Πιστὸς στὸν ὅρκο μου, πιστὸς σὲ Σένα, ὡ τιμημένη,
ξέρω πῶς μένει ἀθάνατος ὅποιος γιὰ Σὲ πεθαίνει.

Λάμπρος Ἀστέρης

12. Τὸ σκληρὸν μάδημα.

τωχόν τι παιδίον ἐκάθητό ποτε εἰς τὰς βαθμίδας τῆς ἔξωθύρας οἰκίας τινός. Διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς ἐκράτει σάρωθρον καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς μέγα τεμάχιον ἄρτου, τὸ δόποιον κάποιος ἔξ εύσπλαχνίας τοῦ εἶχε δώσει. Ἐνῷ τὸ παιδίον ἔτρωγε καὶ εὐθύμως ἐψιθύριζε κάποιο ἀσμα, εἶδε μικρὸν κύνα, ὁ

ὅποιος ἐκοιμάτο ὅχι μακράν του. Τὸν πρόσεκάλεσε πλησίον του «Ἐλα ἐδῶ, κακόμοιρό μου», τοῦ εἶπεν.

Ο κύων ἀκούων νὰ τοῦ ὅμιλοῦν μὲ τόσον φιλικὸν τρόπον ἥγερθη, ἔτεινε τὰ διτά του καὶ ἐκίνησε τὴν οὐράν του. Καὶ ἵδων τὸ παιδίον νὰ τρώγῃ, τὸ ἐπλησίασε.

Τὸ παιδίον τοῦ προσέφερεν ἀμέσως ἐν τεμάχιον ἀπὸ τὸν ἄρτον του. «Οταν ὁ κύων ἔτεινε τὴν κεφαλήν του διὰ νὰ τὸ λάθῃ, τὸ παιδίον ὅχι μόνον ἔσυρε βιαστικὰ πρὸς τὰ δόπισω τὴν χεῖρά του, ἀλλὰ καὶ κατέφερε δυνατὸν κτύπημα ἐπὶ τοῦ ρύγχους τοῦ μικροῦ ζώου. Ο δυστυχῆς κύων ἀπεμακρύνθη γαυγίζων θλιβερῶς, ἐν ὃ τὸ σκληρὸν παιδίον ἐκάθητο γελῶν διὰ τὸ κακὸν τέχνασμα του.

Κύριός τις, ἀπὸ τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας του, ἡ ὁποία ἔκειτο εἰς τὴν ἀπέναντι πλευράν τοῦ δρόμου, παρετήρησε τὴν σκηνήν. Κατέθη καὶ ἥνοιξε τὴν ἔξωρυθάν του ἐστάθη ἐπὶ τῶν βαθμίδων της καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδίον πλησίον του.

Κρατῶν ἐν δίδραχμον μεταξὺ τοῦ αντικεντρούς καὶ
δείκτου τῆς χειρός του τὸ ἔδειξεν εἰς τὸ κλαῖστον ε-

— Θὰ σοῦ ἥρεσε, μικρέ μου, αὐτό;

— Μάλιστα, εἶπε τὸ παιδίον μειδιών καὶ οιε-
ἔτρεξε νὰ τὸ λάθη.

‘Αλλ’ ἀκριβῶς, καθ’ ἣν στιγμὴν ἤπλωσε τ.ρὸς
τὴν χεῖρά του, ἐδέχθη ἐν δυνατὸν κτύπημα εἰς τὸ
ρὸν μὲ μίαν ράθδον, τὴν ὅποίαν ὁ κύριος ἐκράτη
τῆς ἄλλης χειρὸς ὅπισθέν του.

Τὸ παιδίον κλαῖνον καὶ τρίέον μὲ τὴν χεῖρά τοῦ
κτυπηθὲν μέρος, εἶπε παραπονούμενον εἰς τὸν κύριον:

— Γιατί μ’ ἐκτυπήσατε; Δὲν σᾶς ἔκαμα κανὲν κακόν,
οὔτε σᾶς ἔζήτησα τὰ λεπτά.

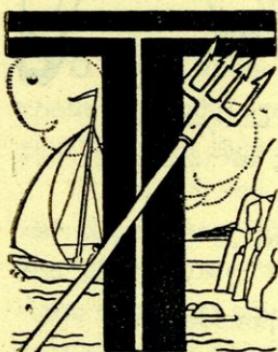
— Γιατί καὶ σὺ ἔκαμες κακόν εἰς τὸν δυστυχοῦσαν

μικρὸν σκύλλον πρὸ δὲ οὐδείς οὐδείς. Δὲν σ' ἔθλαψε, οὔτε σοῦ ἐζήτησε τὸ ψωμί σου; "Οπως ἐφέρθης σὺ πρὸς ἑκεῖνον, τοιουτοτρόπως σοῦ φέρομαι κ' ἔγώ. Τώρα μάθε, δτι οἱ σκύλλοι αἰσθάνονται καὶ πονοῦν ὅπως τὰ παιδιά· δι' αὐτὸς εἰς τὸ μέλλον προσπάθησε νὰ συμπεριφέρεσαι φιλικῶς πάντοτε πρὸς δλα τὰ ζῶα.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

13. Ἄωδ τὴν δαյασσινὴν βωήν μας.

Τὸ καμάκι.

ὸ καμάκι εἶναι τὸ πρῶτον μεταξὺ τῶι ἐργαλείων τῆς ψαρικῆς.

Τοῦτο πρῶτον μετεχειρίσθη ὁ ἀνθρωπος, δταν κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ, δτι αἱ χεῖρές του μόναι εἶναι ἀνεπαρκῆ ἐργαλεῖα διὰ νὰ συλλαμβάνουν τοὺς ἰχθῦς. Καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζει πόσαι μυριάδες

ἔτη θὰ ἔχρειάσθησαν δι' αὐτὸς τὸ μέγα θῆμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς καλλιέργειαν τῆς νοημοσύνης του.

Φαίνεται, δτι κατ' ἀρχὰς ὁ ἀνθρωπος περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς ἰχθῦς, τοὺς δποίους ἐκβράζουν εἰς τὰς παραλίας αἱ παλίρροιαι καὶ τὰ κύματα. "Ἐπειτα δμως ἔκρινεν, δτι δύναται καὶ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ ὕδωρ καί, μὲ τὴν προοδευτικὴν ἐξέλιξιν τῆς νοημοσύνης του, ἐπείσθη δτι εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμνῃ ἐνίοτε

ικαὶ βούτιές, διὰ νὰ συλλαμβάνη τὸ θαλάσσιον θήραμά του.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ἐθράδυνε νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ νὰ μελετᾶ σοθιαρῶς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ καμακιοῦ. Οἱ γεωλόγοι εὖρον εἰς Յաթύτερα μὲν στρώματα γῆς καμάκια ἐκ πυρίτου λίθου, εἰς ἀνώτερα δὲ ἐξ ὅστῶν ζώων.

Οἱ σύγχρονοι ἄλιεῖς μεταχειρίζονται τὸ καμάκι, ὅπως ικαὶ οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας.

Καὶ ἀναφέρω πρῶτον τὸ ψάρευμα τῶν ὀκταπόδων μὲ τὸ καμάκι. Ὁ ἄλιεὺς ἔξετάζει τὸν θυθὸν τῆς θαλάσσης μὲ τὸ γυαλί, διὰ τοῦ ὅποίου φαίνεται οὕτος διαγῆς, ἥ καὶ ρίπτων ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτε ἐπιτυγχάνει ἐν μέρει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα· κάμνει δηλαδὴ τὴν λεγομένην λαδιά. Τὸν ἔχει διδάξει ἡ πεῖρα, νὰ ιδιακρίνῃ καὶ ν' ἀκοντίζῃ τὸν ὀκτάπουν παρ' ὅλην τὴν ἐναλλαγὴν τῶν χρωματῶν τοῦ σώματός του, οἱ ὅποιοι προσαρμόζονται πρὸς τὸ χρῶμα τοῦ θυθοῦ, ἐπὶ τοῦ ὅποίου ἔρπει. Ἄλλὰ συνήθως ὁ ὀκτάπους κρύπτεται εἰς τὴν φωλεάν του, τὸ θολάμος του (θάλαμος). Ὁ καμακιστὴς τότε περιφέρει τὸ καμάκι, ἀνευρίσκει τὸ θήραμά του καὶ τὸ διατρυπᾷ. Ἄλλος ὁ ὀκτάπους προσκολλᾶται εἰς τὰς θραχώδεις παρειάς τοῦ θολαμίου του, μὲ τὰς ἀπειροπληθεῖς σικύας (βεντοῦζες ἥ ματάκια) τῶν πλοκάμων του τόσον σφικτά, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποσπασθῇ. Τότε ὁ ἄλιεὺς μὲ ἐν ἄλλῳ κοντάρι, εἰς τὴν ἀκραν τοῦ ὅποίου εἶναι δεμένος, εἰσάγει εἰς τὸ θολάμιο κλάδον κονυζοῦ, ὃς τὸ δόνομάζουν οἱ ἄλιεῖς (τὸ παρ' ἀρχαίοις κόνυζα), τὸ ἄλλως λεγόμενον κορυζόχορτο ἥ φαλλοθότανο. Καὶ τότε ὁ ὀκτάπους μόλις αἰσθανθῇ τὴν

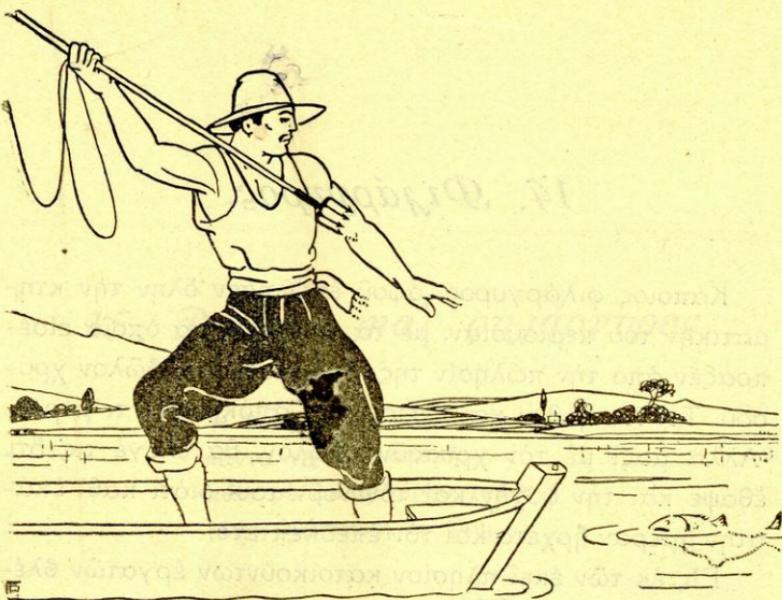
Θαρεῖαν δόσμήν τοῦ χόρτου, ἀποσπάται τοῦ θράχου, διὰ
νὰ ἔξέλθῃ καὶ ἀνασύρεται μὲ τὸ καμάκι ἀπὸ τὸν
ἄλιέα.

Τὸ καμάκι χρησιμεύει καὶ διὰ τὸ ἀκόντισμα τῶν ἵχθυ-
ων τὴν νύκτα. Ἄλλ’ ὁ ἀκοντιστῆς ἄλιεὺς πρέπει νὰ εἶναι
ἐπιτήδειος τεχνίτης, ἃν καὶ τὰ καμάκι εἰς τὸ ψάρευμα:
τοῦτο διατρυπᾷ ἵχθυς συνήθως ἀδρανοῦντας καὶ ὅχι ἐν
κινήσει εύρισκομένους. Γίνεται δὲ ὡς ἔξης: Ἐμπρὸς εἰς
τὴν λέμβον, χαμηλὰ ἔξω τῆς πρώρας, ἔχει τεθῆ μία
ἐσχάρα μὲ δᾶδας ἀναμμένας· τώρα δέ, ὅτε προήχθησαν
τὰ μέσα φωτισμοῦ, καὶ μὲ ἀσετυλίνην. Οὕτω φωτίζεται
ὁ θυθός· καὶ ἐνῷ ὁ κωπηλάτης κωπηλατεῖ θραδύτατα, ὁ
καμακιστῆς ὀρθός εἰς τὴν κουπαστὴν καμακίζει τὸν
ἵχθυν μόλις τὸν διακρίνει.

‘Η ἀσετυλίνη φωτίζει πολὺ περισσότερον. Ἄλλὰ ἡ δᾶς
δίδει τὰς ὡραιοτέρας εἰκόνας εἰς τὸν θεώμενον ἀπὸ τῆς
ἀκτῆς. Τὸ φῶς της ἀντανακλάται εἰς τὴν θάλασσαν·
μαζὶ μὲ τὸν πυκνόν, τὸν μαῦρον καπνόν της δίδει εἰς τὰς
μορφὰς τῶν ἀλιέων ἐντόνους φωτοσκιάσεις.

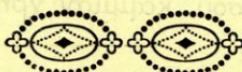
Ἄλλα ἀπαράμιλλοι τεχνῖται τοῦ καμακιοῦ εἶναι οἱ
ἄλιεύοντες μὲ τὰ προιάρια, ἥτοι πλοιάρια, εἰς τὴν
λιμνοθάλασσαν τοῦ Μεσολογγίου. Στολίσκος ὀλόκλη-
ρος ἐκκινεῖ διὰ τὸ ψάρεμα τοῦτο τὴν κατάλληλον ἐπο-
χήν. Μόνον ὁ ἀκοντιστῆς εύρισκεται ἐντὸς ἑκάστου πλοι-
αρίου εἰς τὴν πρώραν ὀρθός. Καὶ τὸ καμάκι του εἶναι
συγχρόνως καὶ καμάκι κοὶ κώπη, διότι μὲ αὐτὸν ὠθεῖ
τὴν λέμβον κατὰ τὴν κατεύθυνσιν, τὴν δποίαν θέλει νὰ
τῆς δώσῃ, καὶ συγχρόνως εἶναι ἔτοιμος νὰ καμακίζῃ
τοὺς ἵχθυς ἐν κινήσει μὲ δεξιότητα, ἡ δποία προκαλεῖ
τὸν θαυμασμόν.

Ἄλλα μὲ τὸ καμάκι ἀλιεύονται ὅχι μόνον ἵχθυ-

ε, ἀλλὰ καὶ σπόγγοι. Εἰς τὴν "Υδραν καὶ τὰς Σπέτσας ὑπάρχουν εἰδικὰ πλοιάρια, ώπλισμένα μόνον διὰ τὴν ἄλιείαν τῶν σπόγγων μὲ τὸ καμάκι. Εἶναι δ' ἐκπληκτικόν, ὅτι μὲ τὸ καμάκι ἄλιεύονται οἵτοι μέχρι θάθους δέκα πέντε ἔως εἴκοσι μέτρων. Διότι εἰς τὸ κομάκι προσθέτουν μὲ σιδηροῦς δακτυλίους καὶ ἄλλα κοντάρια καὶ τρία καὶ τέσσαρα, δύναται δὲ νὰ κρίνῃ τις πόση ἀπαιτεῖται δεξιότης καὶ δύναμις διὰ νὰ διευθύνῃ ἐπιτυχώς ὁ ἄλιεὺς κοντάρια φθάνοντα εἰς τόσον ἐάθος ἐντὸς τοῦ ὄδατος καὶ μέχρι τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὥπιον τρέπει νὰ ἔκριζώνωνται οἱ σπόγγοι ἀπὸ τοὺς ὅπαχωδεῖς πυθμένας.

(Ε. Λυκούδης-Διασκευή)

(σοθήματα)

Θεούσιαν θέματη τοῦ χρόνου, οὐκούσιαν τοῦ πολιτικού
νοῦ σύγχρονη και συνοικεῖται με την πολιτική.
Δικό.

Tὸ καὶ
τὰ δῆμα

14. Φιλάργυρος.

Κάποιος φιλάργυρος, ἀφοῦ ἐπώλησεν δλην τὴν κτηματικήν του περιουσίαν, μὲ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια εἰσέπραξεν ἀπὸ τὴν πώλησίν της, ἡγόρασεν ἔνα 6ῶλον χρυσοῦ. Τοῦτον ἥλθεν καὶ ἔχωσεν εἰς ἀπόκρυφόν τι μέρος. Ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὸν χρυσοῦν 6ῶλον, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἔθαψε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν του διότι καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἥρχετο καὶ τὸν ἐπεσκέπτετο.

Εἰς ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον κατοικούντων ἐργατῶν 6λέπιων τὰς καθημερινὰς ἐπισκέψεις τοῦ ἥπόρει δι' αὐτάς. Ἀλλὰ δὲν ἥργησεν, παρακολουθῶν χωρὶς νὰ φαίνεται τὸν φιλάργυρον, ν' ἀντιληφθῆ περὶ τίνος πραγματικῶς ἐπρόκειτο. Καὶ ἀφοῦ ἥλθε κρυφίως καὶ ἔσκαψεν, ἀφήρεσε τὸν 6ῶλον τοῦ χρυσοῦν.

Ο φιλάργυρος ὅτε ἐπανῆλθεν, εῦρε τὸ μέρος κενόν. Ἡρχισε λοιπὸν νὰ κλαίῃ γοερῶς καὶ νὰ ἀποσπᾶ μὲ τὰς χειράς του, ἐκ τῆς ἀφαντάστου λύπης του, τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

"Οτε δὲ κάποιος τὸν εἶδε νὰ θρηνῇ τόσον σπαρακτικὰ καὶ ἔμαθε τὴν αἰτίαν, τοῦ εἶπε:

—Μὴ λυπήσαι τόσον πολύ. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ χρυσοῦν 6ῶλου δύνασαι νὰ θέσης ἔνα λίθον καὶ νὰ νομίζῃς ὅτι χρυσὸν ἔκρυψες διότι καὶ ὅτε χρυσὸς ἦτο τὸ κεκρυμμένον ἀντικείμενόν σου, καμμίαν χρῆσιν αὐτοῦ δὲν ἔκαμνες.

(Αἰσώπειος μῦθος)..

15. Δραχμὴ καὶ φυγάργυρος.

Ἡ δραχμὴ ἀποκαμωμένη
πάντα νὰ κυκλοφορῇ,
πάσι σὲ φιλαργύρου χέρια
λίγη ἀνάπαυση νὰ βρῇ.

Χίλια δυὸ τῆς κάνει χάδια.
Μᾶς τοῦ κάκου καρτερεῖ
φῶς νὰ δῃ, νὰ πάρῃ ἀνάσα,
λίγον κόσμον νὰ χαρῇ.

— Κάλλιο, ὥχ! κάλλιο νύχτα-μέρα
νὰ γυρίζω σλη τὴ σφαῖρα,
παρὰ μοσχοχαϊδεμένη
στὴ σακκούλα σου κλεισμένη.

Γ. Περγιαλίτης

10 Ἡ μιμητότης τῶν αἰδήκων.

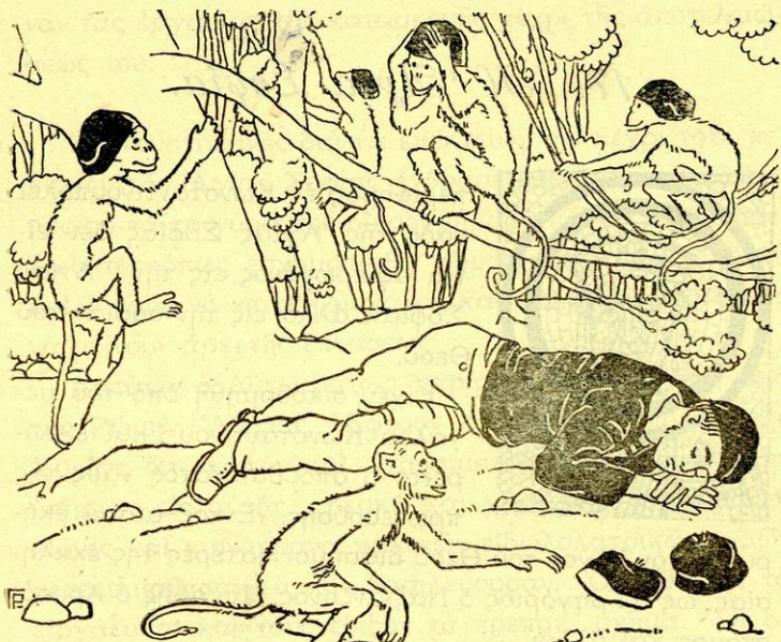
ρὸ έτῶν ναύτης τις περιεπάτει κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Εἶχε μαζί του μικράν ποσότητα ἐρυθρῶν σκούφων, τοὺς ὃποίους μετέβαινε νὰ πωλήσῃ εἰς τὸ πλησιέστερον χωρίον. Διὰ νὰ φθάσῃ ἔκει, ἦτο ὅποχρεωμένος νὰ διέλθῃ διὰ δάσους, γεμάτου ἀπὸ ἄγέλας πιθήκων, οἱ οποιοι περιμιχῶντο εἰς τὰ δένδρα ἢ ἐπήδων ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ὅταν ὁ φλοιγερὸς ἥλιος ἔλαμψεν εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ναύτης ἀντελήθη, ὅτι ἔπρεπε νὰ εὕρῃ καταφύγιον, διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτίνας του.

Ἐξηπλώθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν σκιάν μεγάλου δένδρου, ἀφοῦ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἔνα ἀπὸ τοὺς σκούφους. Καὶ δὲν ἤργησε ν' ἀποκοιμηθῇ.

“Οταν ἔξύπνησεν, εἶδε μὲν μεγάλην του ἔκπληξιν, ὅτι οἱ σκοῦφοι εἶχον ἐξαφανισθῆ. Ἀσυνήθης θόρυβος προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ πυκνοὺς κλάδους ἐπέσυρε τὴν προσοχήν του.

“Οταν ὑψώσε τὸ βλέμμα του, εἶδε πλῆθος πιθήκων καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν διέκρινεν ἀνὰ ἔνα σκοῦφον. Οἱ μικροὶ ζωηροὶ κάτοικοι τοῦ δάσους, ὅτε οὗτος ἐκοιμᾶτο, τὸν ἐμιμήθησαν στολίσαντες τὰς μαύρας κεφαλάς των μὲ τοὺς σκούφους του.

Οἱ πίθηκοι δὲν ἔδωσαν προσοχὴν εἰς τὰς φωνάς του, καὶ εἰς τὴν ὀργήν του ἀπεκρίνοντο μὲν μορφασμούς.

Εύρισκων δὲ ναύτης ἄκαρπον κάθε προσπάθειάν του διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τοὺς σκούφους του, ἀφήρησε νευρικῶς ἀπὸ τὴν κεφαλήν του τὸν ὑπολειφθέντα εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἐπέταξεν κατὰ γῆς φωνάζων:

— Ἰδού, μικροὶ κλέπται, ἀν θέλετε, πάρετε καὶ αὐτὸν ποὺ μοῦ μένει.

Δὲν παρῆλθον πολλαὶ στιγμαὶ καὶ πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν του εἶδε τοὺς πιθήκους νὰ κάμνουν τὸ ἴδιον.

Ο καθεὶς δῆλα δὴ ἀφήρεσε τὸν σκοῦφόν του καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὸ ἔδαφος.

Ο ναύτης ἐπανέκτησε περιμαζεύσας ὅλους τοὺς σκούφους του καὶ ἐσυνέχισεν ἰκανοποιημένος τὴν πορείαν του.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ. Διασκευὴ)

17. Ἡ Ἀγία Σοφία.

περίφημος ἐν Κωνσταντινουπόλει ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας δὲν εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ.

Εἶχεν οἰκοδομηθῆ ύπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἐθεωρεῖτο ὁ σπουδαιότατος ναὸς τῆς πρωτευούσης. Ἐντὸς αὐτοῦ ἐκκρινοῦσαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διάσημοι πατέρες τῆς ἐκκλησίας, ὡς ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι.

Ο ναὸς ὅμως αὐτὸς ἦτο σχετικῶς μικρός. Συνέθη δὲνὰ πυρποληθῆ δύο φοράς, δτε ἔξωρίσθη ὁ Χρυσόστομος ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον, τῇ ύποκινήσει τῆς βασιλίσσης Εὐδοξίας, καὶ ἄλλην μίαν κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ.

Ο ρέκτης ὅμως οὗτος αὐτοκράτωρ ἀπεφάσισε νὰ τὸν οἰκοδομήσῃ μεγαλύτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον καὶ νὰ τὸν κάμη κέντρον διοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκάλεσε τοὺς μεγαλυτέρους ἀρχιτέκτονας τῆς ἐποχῆς του. Ἡσαν αὐτοὶ δύο "Ἐλληνες Μικρασιᾶται καὶ ὀνομάζοντο ὁ μὲν πρῶτος Ἀνθέμιος, ὁ δὲ δεύτερος Ἰσίδωρος.

Οἱ δύο ἐκλεκτοὶ ἀρχιτέκτονες ὅχι μόνον κατέστρωσαν τὰ σχέδια τοῦ μεγάλου ναοῦ, ἀλλὰ καὶ διηγθύ-

ναν τὰς ἐργασίας τῆς κατασκευῆς μέχρι τῆς ἀποτελειώ-
σεώς του.

2

‘Ο ’Ιουστινιανὸς διὰ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν μέχρι τότε πε-
ριοχὴν τῆς Ἀγίας Σοφίας ἡγόρασε μὲ χρήματα τοῦ δη-
μοσίου τὰ τριγύρω τῆς οἰκοδομήματα καὶ τὰ ἐκρήμνισε.
Τοιουτοτρόπως ἐσχηματίσθη χῶρος τόσον εὔρυς, ὥστε
καὶ ὁ ναὸς νὰ κτισθῇ μεγάλος καὶ αὐλὴ καὶ περίθολος
νὰ μείνουν ἀρκετῆς ἐκτάσεως.

Κατόπιν ὁ Αὐτοκράτωρ παρήγγειλε νὰ φέρουν ἀπὸ
τὴν Ρώμην, Ἀθήνας, ”Ἐφεσον καὶ ἀπὸ τὰς πόλεις τῆς
Συρίας ὅ,τι καλὸν καὶ χρήσιμον διὰ τὴν οἰκοδομὴν
ὑπῆρχεν εἰς αὐτάς. Λευκὰ καὶ χρωματιστὰ μάρμαρα,
κίονες καὶ κιονόκρανα παλαιῶν εἰδωλολατρικῶν ναῶν
μετεκομίσθησαν εἰς τὴν βασιλεύουσαν. Οἱ λιθοδότοι τὰ
εἰργάζοντο καὶ τοὺς ἔδιδον τὸ πρέπον σχῆμα. Οἱ δὲ
κτίσται τὰ συνηρμολόγουν σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιον καὶ
τὰς ὑποδείξεις τῶν ἀρχιτεκτόνων.

Ἐπίσης ἡγόρασεν ὁ ’Ιουστινιανὸς καὶ ἔφερεν ἀπὸ
διάφορα μέρη, διὰ νὰ στολίσῃ τὸν ναόν, ἄφθονον χρυ-
σὸν καὶ ἄργυρον, πολυτίμους λίθους, ἐλεφαντόδοντας,
μάργαρον (σεντέφι) καὶ ἄλλα.

Αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς διήρκεσαν ἔξι ἔτη περί-
που. Διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ εἰργάζοντο δέκα χι-
λιάδες τεχνίται καὶ ἐργάται. Οὗτοι ἦσαν διηρημένοι εἰς
ἐκατὸν συνεργεῖα. Ἐπὶ κεφαλῆς ἐκάστου συνεργείου
ἥτο προϊστάμενος, ἀρχιτεχνίτης.

3

Ἡ ἐκτασὶς τοῦ ναοῦ ᾧτο ἀσυνήθως μεγάλη. Τὸ μῆ-
κος του ᾧτο 78 μέτρων, τὸ πλάτος 72 καὶ τὸ ὕψος, ἀπὸ

τὸ πάτωμα μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ τρούλλου, 54. Ὁ ναὸς ἡμποροῦσε νὰ χωρέσῃ μέχρις 23 χιλιάδων ἀνθρώπων.

Αἱ ἀψίδες (καμάραι) τῆς στέγης ἐσχημάτιζον σταυρόν, εἰς τὸ κέντρον τοῦ ὅποιου ὑψώνετο ὁ τρούλλος.

Ο ναὸς ἐστηρίζετο εἰς 107 κίονας. Ἐφωτίζετο ἀπὸ ἑκατὸν παράθυρα ἐκ τῶν ὅποιων τὰ τεσσαράκοντα ἥνοιγοντο εἰς τὴν στεφάνην τοῦ τρούλλου.

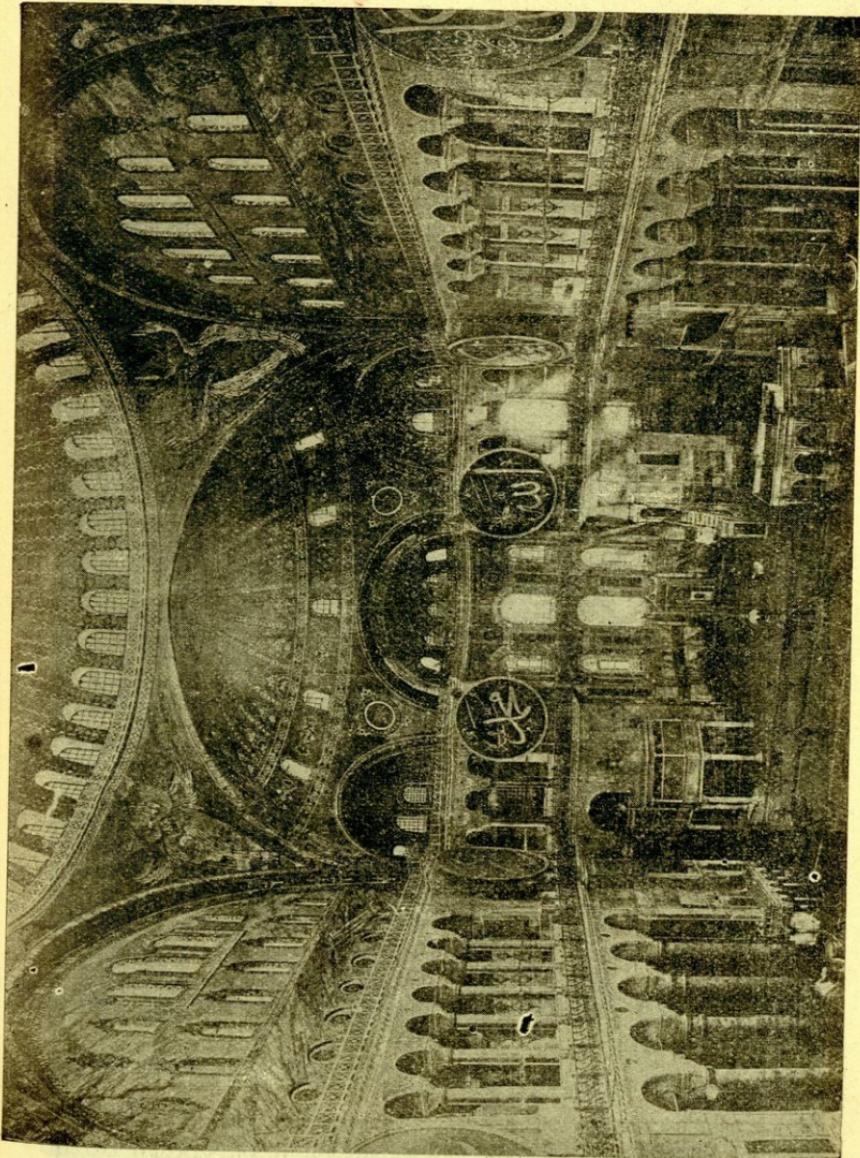
Ο τεράστιος τρούλλος τοῦ ναοῦ ἐφαίνετο ὡς κατεκτος οὐρανός, εἰς τὸν ὅποιον κατοικεῖ ὁ Θεός.

Ο ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὅχι μόνον ἐκτίσθη μὲ μεγάλην τέχνην, ἀλλὰ καὶ ἐστολίσθη ἐσωτερικῶς κατὰ τρόπον μεγαλειώδη.

Οσον τὸ ἐξωτερικόν του δὲν κάμνει μεγάλην ἐντύπωσιν, τόσον τὸ ἐσωτερικόν μὲ τὴν ἀφάνταστον διακόσμησίν του προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν. Πολύχρωμοι μαρμάρινοι πλάκες ἐσκέπαζον τὸ δάπεδον καὶ ἐν μέρος τοῦ τοίχου. Ἀλλο μέρος ἐσκέπαζον τὰ περίφημα μωσαϊκά, δηλαδὴ εἰκόνες κατασκευασμέναι ἀπὸ πολυχρώμους ψιφίδας (πετραδάκια). Ἐπίσης μαρμάρινοι κίονες πράσινοι, πορφύροι καὶ λευκοὶ μὲ κιονόκρανα ἀκανθόσχημα ἐστόλιζον τὸ ἐσωτερικόν καὶ ἔδιδον χάριν εἰς τὸ ὅλον του.

Τὸ εἰκονοστάσιον ἦ τέμπλον ἐσκεπάζετο ὅλον ἀπὸ συμπαγεῖς πλάκας ἐξ ἀργύρου καὶ ἀπὸ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας. Ἡ Ἀγία τράπεζα ἦτο κατεσκευασμένη ἀπὸ χυτὸν χρυσὸν καὶ ἐστολίζετο μὲ διαφόρους πολυτίμους λίθους καὶ μαργαρίτας. Εἰς τὸ μέσον τῆς ἐκκλησίας ὑπῆρχεν δ ἄμβων, ἀπὸ μάρμαρον καὶ ἄργυρον κατεσκευασμένος. Μεταξὺ τῶν κιόνων ἐκρέμαντο χιλιάδες πολυτίμων κανδηλῶν πολυχρώμων.

Γενική Αποψίς του έσωτερου του ναού.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

·Αφοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ἐντύπωσις ποὺ κάμνει ἡ
·Ἄγια Σοφία εἶναι τόσον ἴσχυρά, δυνάμεθα νὰ φαντα-
·σθῶμεν πόσον ἴσχυροτέρα: Θὰ ᾧτο εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

4

Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, διότι κατώρθωσε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ὠραιότατον ναὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ὠραιότερον καὶ ἀπὸ τὸν περίφημον ναὸν τοῦ Σολόμωντος.

Κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαίνιων, μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ἔσπευσε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν ἄμβωνα, ὁ ὅποιος εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ. Ἔκει ἔτεινε τὰς χεῖρας του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀφοῦ ὑχαρίστησε τὸν Θεόν, διότι τὸν ἡξίωσε νὰ κατασκευάσῃ τόσον θαυμάσιον ἔργον, ἀνεφώνησε γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμόν.

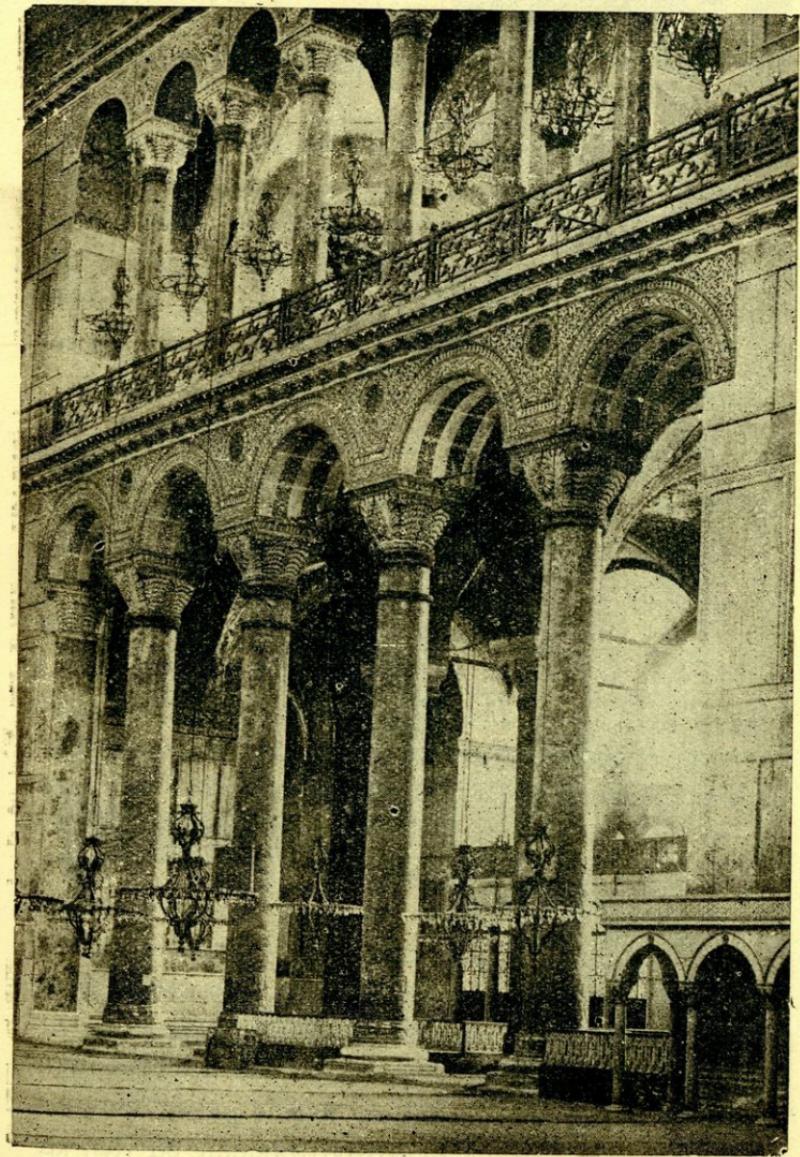
— Νενίκηκά σε, Σολομών!

Τὰ ἔξοδα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας ὑπολογίζονται εἰς 250 χιλιάδας ὀκάδας χρυσοῦ.

“Εμπροσθεν τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε πελωρία αὐλὴ τετράγωνος, μαρμαρόστρωτος καὶ μὲ στύλους καὶ στοάς γύρω. Εἰς τὸ μέσον τῆς ὑπῆρχε δεξαμενή. Πέριξ τῆς μαρμαρίνης αὐτῆς δεξαμενῆς ὑπῆρχον δώδεκα μαρμάρινοι λέοντες ἀπὸ τὰ στόματα τῶν ὅποιων ἔτρεχε πάντοτε ὤδωρ. Μὲ αὐτὸν ἐνίπτοντο ὅσοι ἥθελον νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν ναόν. Ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον τῆς δεξαμενῆς ᾧτο γραμμένη ἡ ἔξῆς ἐπιγραφή:

«Νῖψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν».

·Ἡ ἐπιγραφὴ αὐτὴ σημαίνει, δτι πρέπει νὰ καθαρίζω-
·μεν καὶ τὴν ψυχήν μας ἀπὸ τὰ ἀμαρτήματά μας καὶ ὅχι
·μόνον τὸ πρόσωπόν μας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη

Κίονες τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ.

ἀναγινώσκεται καὶ ἀντιθέτως, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ τέλος εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ λέει τὸ ἴδιον πρᾶγμα, δι’ αὐτὸ δόνομάζεται καρκινικὴ ἢ καρκινοειδής, πηγαίνει δηλ. ὅπως δ καρκίνος ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω.

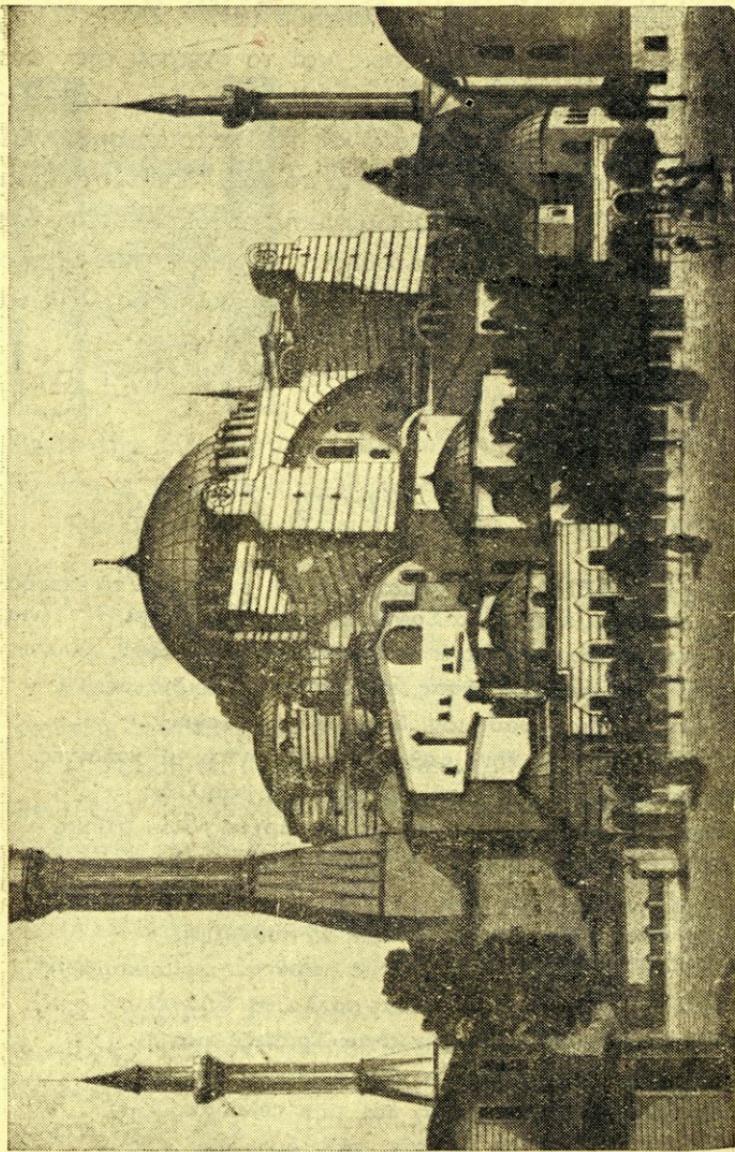
5

“Οταν τὸ ”Εθνος μας ὑπεδουλώθη εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἔπεσεν εἰς χεῖράς των, ἡ Ἀγία Σοφία μετεβλήθη εἰς τέμενος ἢ τζαμί. Ἄλλ’ ὁ λαός μας καθ’ ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς σκλαβίας δὲν ἔπαινε νὰ ἔχῃ ἐστραμμένην τὴν σκέψιν του εἰς αὐτὴν καὶ νὰ περιμένῃ νὰ ἔορτάσῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν του ὑπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους της.

Ἐπίστευον ἐπὶ αἰῶνας οἱ ὑπόδουλοι ”Ελληνες, ὅτι τὸν τελευταῖον αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνον τὸν Παλαιολόγον δὲν ἔφονευσαν οἱ Τούρκοι, ἀλλ’ ὅτι ἄγγελος κυρίου τὸν ἥρπασε καὶ τὸν ἔκρυψεν εἰς σπήλαιον εύρισκόμενον εἰς τὰ βάθη τοῦ ναοῦ τούτου καὶ ἐκεῖ τὸν ἐμαρμάρωσεν. Εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο μένει μαρμαρωμένος ὁ βασιλιάς καὶ θάμνος μέχρι τῆς εὐλογημένης ἐκείνης ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ”Αγγελος θάτασθῇ ἐξ οὐρανοῦ νὰ τὸν ἀναστήσῃ καὶ νὰ τὸν θέσῃ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ του, διὰ νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Τούρκους μακράν, εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας ἢ στὴν Κόκκινη. μηλιά.

Ἐπίστευον ἀκόμη οἱ σκλαβωμένοι ”Ελληνες, ὅτι τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆλθον οἱ Τούρκοι εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, ἡ λειτουργία δὲν εἶχε τελειώσει. Ὁ ἵερεύς, ποὺ ἐλειτούργει, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ ἄγιον Δισκοπότηρον, ἀνέβη εἰς ἐν διαμέρισμα τοῦ ναοῦ δόνομαζόμενον κατηχούμενος, ἡνοιξε μίαν θύραν καὶ ἐκλείσθη ἐντός. ”Οταν ἡ Κωνσταντινούπολις θά γίνη πά-

Ναός της του Θεού Σ οφίσσι. Εξωτερική άποψη.

Ι.Μ.Γ.Πετρίδη-Κ. Γιοτσαλίτου-Λαζανᾶ: Τὸ Ν.Αναγ.Ε' ἔκδ. Γ' 1937 5

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λιν ἐλληνική, ὁ ἵερεὺς θὰ ἔξέλθῃ ἀπὸ ἑκεῖ καὶ θὰ ἀποτελειώσῃ τὴν διακοπεῖσαν λειτουργίαν.

Αἱ δύο αὐταὶ παραδόσεις καὶ τὸ ὄνειρον τῆς ἀνακτήσεως τῇς Πόλης καὶ τῇς Ἀγια - Σοφίᾳ ἀ τοῦ ἔθερμαντον ἐπὶ αἰῶνας τὸν πατριωτισμὸν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων. Δι' αὐτὸ τὸ 1821 ἐπανεστάησαν ἐναντίον τῆς ἴσχυρᾶς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ὅλοι ὡς εἶς ἄνθρωπος, ἥγωνίσθησαν μὲ πίστιν καὶ θάρρος. ἀφάνταστον καὶ μετὰ πολλῶν ἐτῶν σκληρούς ἀγῶνας ἐκέρδισαν τὴν ἐλευθερίαν των.

(Μ. Γ. Π.)

18. *Tῆς Ἀγίας Λοφίας.*

ΣΗΜΑΙΝΕΙ δὲ Θεός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ ἐπουρά-
σημαίνει κι ἡ Ἀγιά-Σοφία, τὸ μέγα μοναστῆρι, (νια,
μὲ τετρακόσια σῆμαντρα κ' ἔξῆντα δυὸ καμπάνες.

Κάθε καμπάνα καὶ παπᾶς, κάθε παπᾶς καὶ διάκος.

Ψάλλει ζερβάν δι βασιλιάς, δεξιὰ δὲ πατριάρχης
κι ἀπ' τὴν πολλὴ τὴν φαλμουδιὰ ἐσειόνταν οἱ κολόννες.
Νὰ μποῦνε στὸ χερουβικὸ καὶ νᾶβγη δι βασιλέας,
φωνὴ τοὺς ἥρθε ἔξ ούρανον κι ἀπ' ἀρχαγγελού στόμα.
«Πάψετε τὸ χερουβικὸ κι ἀς χαμηλώσουν τ' ἄγια.

Παπάδες, πάρτε τὰ ἱερὰ κι ἔσεις, κεριά, σβησθῆτε,
γιατ' εἰναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νὰ τουρκέψῃ.

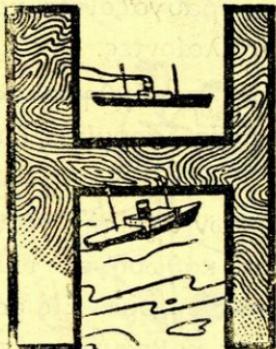
Μόν' στείλτε λόγο στὴ Φραγκιά νάρθουνε τρία καράβια
τῶνα νὰ πάρῃ τὸ Σταυρὸ καὶ τᾶλλο τὸ Εύαγέλιο
τὸ τρίτο, τὸ καλύτερο, τὴν ἄγια Ἱράπεζά μας...».

«Ἡ Δέσποινα ταράχθηκε κ' ἐδάκρυσαν οἱ εἰκόνες.

«Σώπασε, κυρὰ Δέσποινα, καὶ μὴν πολυδακρύζῃς,
πάλι μὲ χρόνους μὲ καιρούς, πάλι δικά μας εἰναι».

Δημόδες

19. Ἡ αντοδονσία τοῦ κωνσταντίου.

τοῦ Ιούλιος τοῦ ἔτους 1889. Εἶχο-
μεν ἀποπλεύσει ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ
περὶ τὸ μεσονύκτιον μὲ τὸ ἀτμό-
πλοιον «Θεσσαλία».

Κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὸ με-
σονύκτιον ὥραν ἐπλέομεν πλη-
σίον τῶν Φλεθῶν. (Αἱ Φλέθες εἰ-
ναι ἀκατοίκητος, ξηρὰ καὶ βρα-
χώδης νησὶς τοῦ Σαρωνικοῦ).

Κατὰ τὴν ἴδιαν γραμμὴν ἀντιθέτως πρὸς ἡμᾶς ἐπλεε τὸ
Ιταλικὸν ἀτμόπλοιον «Ταορμίνα».

Ἐινεε σφοδρὸς βόρειος ἄνεμος. Ἡ θάλασσα ὡς ἐξ
τούτου ἦτο κυματώδης.

Λόγω τοῦ ἀνέμου ἐπεθραδύνετο τῆς Ταορμίνας ὁ
πλοῦς, ἐνῷ ἐπεταχύνετο τῆς Θεσσαλίας.

Εἰς τὸ πυκνὸν σκότος τῆς νυκτὸς διεκρίθησαν οἱ φα-
νοὶ τῶν δύο ἀτμοπλοίων.

Ἡ Ταορμίνα ὥφειλε νὰ πλεύσῃ δεξιά. Ἐπειδὴ ὅμως
δὲν εἶχεν ύπολογίσει ἀκριθῶς τὴν ἀπόστασιν οὕτε τὴν
ταχύτητα τῆς Θεσσαλίας, δὲν ἔσπευσε νὰ μεταβάλῃ ἐγ-
καίρως τὴν διεύθυνσίν της.

Ἄλλ’ ὅταν ἦκούσθη ὁ κρότος τῆς μηχανῆς τῆς Θεσ-
σαλίας καὶ δέν τὸ σφύριγμά της, ἦτο πλέον ἀργά.

Ἡ Ταορμίνα δὲν ἦμπόρεσε νὰ μεταβάλῃ διεύθυνσιν
ἐγκαίρως καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ τὴν φοβερὰν
σύγκρουσιν. Εἰς τὴν πρύμνην τῆς ἐνεσφηνώθη μὲ πάτα-
γον ἡ Θεσσαλία.

Ἀπὸ τὸν τρομακτικὸν τιναγμὸν φοβηθέντες οἱ ἐπιβά-

ται καὶ τῶν δύο πλοίων, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, διακόσιοι καὶ πλέον, ἀφῆκαν ἡμίγυμνοι τὰς κλίνας των καὶ ἀνέθησαν εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐτρεχον καὶ ἐπήδων ὡς τρελλοὶ ἀπὸ τὸ ἔν εἰς τὸ ἄλλο πλοῖον κραυγάζοντες, καλοῦντες τοὺς ἴδικούς των ὀνομαστί, κλαίοντες.

Ἡμεῖς οἱ ἐπιβάται τῆς Θεσσαλίας, ἐταράχθημεν πολύ, ὡς ἦτο φυσικόν· οἱ ναυαγοὶ ὅμως τῆς Ταορμίνας διετέλουν εἰς ἀπελπιστικὴν ἀγωνίαν.

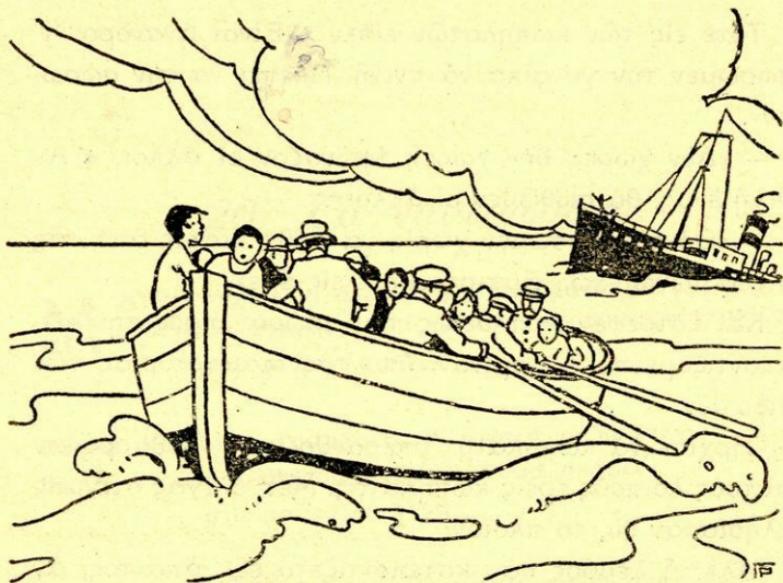
Ματαίως ἐφώναζεν δὲ πλοίαρχός των ἀπὸ τὴν γέφυραν, ὅπόθεν διέτασσεν αὐστηρῶς καὶ καθωδήγει τοὺς ἀξιωματικούς του, πῶς νὰ σώσουν τὸ πλήρωμα. Εἰς μάτην προσεπάθει νὰ ἐπιβάλῃ σιγήν, νὰ καθησυχάσῃ τὸ πλῆθος, νὰ τὸ ἐνθαρρύνῃ. Τὸ πλήρωμα ἦτο ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ καταποντισμοῦ καὶ τοῦ πνιγμοῦ καὶ οὕτε νὰ σιωπήσῃ οὕτε νὰ ὑπακούσῃ ἥδυνατο.

Κατ’ ἀρχὰς ἐφαίνετο, δτι ἐκινδύνευον νὰ βυθισθοῦν ἀμφότερα τὰ πλοῖα· ἀλλ’ ἐντὸς ὀλίγου ἡ Θεσσαλία κατώρθωσε νὰ ἀποχωρισθῇ, χωρὶς σοθαρὰν βλάβην, εὔτυχῶς.

Ἄλλὰ τότε τὰ κύματα εἰσώρμησαν ἀκράτητα εἰς τὸ ρῆγμα τῆς Ταορμίνας, ἡ δποία ἥρχισε βαθμηδὸν νὰ βυθίζεται.

Κατεβίθασεν ἀμέσως εἰς τὴν θάλασσαν τὰς λέμβους της, ἐνῷ καὶ ἡ Θεσσαλία ἔστειλεν ἐπίσης τὰς ἴδιας της, διὰ νὰ σώσουν τοὺς ναυαγούς.

Ἡ ἐπιβίθασις ὅμως εἰς τὰς λέμβους ἐγίνετο ἀτάκτως. Οἱ δυστυχεῖς ἐπιβάται ἔξαλλοι εἰσεπήδουν δρμητικῶς εἰς τὰς λέμβους. Πολλοὶ ἤγωνίζοντο νὰ ἐπιτύχουν τὴν ταχεῖαν ἀπομάκρυνσιν καὶ ἤπειλούν τοὺς κωπηλάτας, οἱ δποίοι προσεπάθουν νὰ μείνουν ἀκόμη καὶ νὰ σώσουν

καὶ ἄλλους, ἀλλ’ αἱ λέμβοι ἔκινδύνευον νὰ ἀναποδογυρισθοῦν ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν βάρος.

Μετὰ πάροδον ἡμισείας σχεδὸν ὥρας οἱ ναυαγοὶ ἐθεωροῦντο σωσμένοι.

Ἡ Ταορμίνα ἐπλησίαζε νὰ βυθισθῇ· ἥδη μόλις ἡ ἐπιφάνεια τοῦ καταστρώματος ὑπερεῖχε τῶν ὑδάτων.

Ἡ λέμβος, ἡ ὅποια ἀπεμακρύνετο τελευταία, ἥτο ὑπερπλήρης· ἔνα ἐπιβάτην ἀκόμη ἀν παρελάμβανε, θ’ ἀνετρέπετο ἀσφαλῶς.

Καὶ ὅμως ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς Ταορμίνας ἥκούντο ἀπελπιστικαὶ κραυγαί. Τί συνέθαινεν; Ἐντὸς τοῦ πλοίου εἶχε παραμείνει νεαρὰ γυνή, μήτηρ δύο τέκνων, τὰ ὅποια εἶχον παραληφθῆ εἰς τὴν τελευταίσαν ἐκείνην λέμβον.

Ἄλλ’ ἡ λέμβος ἀπεμακρύνετο ταχέως. Οἱ ἐπιβάται δὲν συνεκινοῦντο, οὕτε ἀπὸ τὰς ἀπελπιστικὰς κραυγὰς τῆς γυναικός, οὕτε ἀπὸ τοὺς σπαρακτικοὺς θρήνους τῶν δύο τέκνων τῆς.

Τότε εἰς τῶν κωπηλατῶν εἶπεν: «Εἶναι ἄνανδρον ν' ἀφήσωμεν τὴν γυναικά νὰ πνιγῇ. Πρέπει νὰ τὴν σώσωμεν».

— «Δὲν χωρεῖ, δὲν χωρεῖ, ἐφώναζον οἱ ἄλλοι. «Ἀν πνιγῇ ἔνας, θὰ σωθῶμεν οἱ ἄλλοι».

— «Θὰ τὴν σώσωμεν χωρὶς νὰ πάθῃ κανεῖς ἀπὸ σᾶς τὸ βεβαιώνω ἔγω. Ἐμπιστευθῆτε εἰς ἐμέ».

Καὶ ἔστρεψεν ἐπιτηδείως τὴν πρώταν πρὸς τὴν καταποντιζομένην Ταορμίναν, ὑπὸ τὰς διαμαρτύριας τῶν ἐπιβατῶν.

“Ηρχισε νὰ κωπηλατῇ ὑπερανθρώπως ἐνθαρρύνων καὶ τοὺς λοιποὺς τρεῖς κωπηλάτας. Μετ' δλίγας στιγμάς ἐπλησίασαν εἰς τὸ πλοῖον.

‘Αλλ’ ἡ λέμβος θὰ κατεποντίζετο ἐξ ἄπαντος, ἢν προσετίθετο εἰς ἀκόμη ἄνθρωπος.

‘Ο κωπηλάτης ἐπέταξε μὲν ἐν πήδημα εἰς τὰ χεῖλη τοῦ καταστρώματος. ‘Ηρπασεν ὅς ἀστραπὴ τὴν γυναικά καὶ τὴν κατεβίσασεν εἰς τὴν λέμβον.

— «Ἀπομακρυνθῆτε», ἐφώναξε τότε γεμάτος θέλησιν «παραχωρῶ τὴν θέσιν μου εἰς τὴν μητέρα».

Καὶ συγχρόνως ὁ γενναῖος κωπηλάτης ἀψηφῶν τὸν θάνατον ἐρρίπτετο εἰς τὰ κύματα, παράδειγμα ζωντανὸν αὐτοθυσίας.

Οἱ κωπηλάται μετ' οὐ πολὺ ἀπεβίσασαν ἐκ τῆς λέμβου εἰς τὴν ξηρὰν τὸ ἔμψυχον φορτίον της. Καὶ χωρὶς νὰ χάσουν στιγμήν, ἔσπευσαν ἵσχυρῶς κωπηλατοῦντες, νὰ περισώσουν τὸν παλαίσοντα μὲ τὰ κύματα γενναιόψυχον συνάδελφόν των. Τὸν ἐπλησίασαν, καθ' ἥν στιγμὴν αἱ δυνάμεις του ἥρχισαν νὰ τὸν ἐγκαταλείπουν, καὶ τὸν ἀνέσυραν ἐπὶ τῆς λέμβου μὲ κραυγὰς ἀνεκλαλήτου χαρᾶς.

(Διασκευὴ)

20. Τὸ ναυτόωνα.

MΑΥΡΗ νυχτὶ κι ὀνάστερη. Τὰ κύματα μουγγρίζουν
βροντᾶς κι ἀστράφτει· οἱ κεραυνοὶ τὰ σύννεφα ξεσχίζουν
σὰν φίδια λαμπερά.

Βόηθα, Χριστέ!... Τριζοβολᾶ, θ' ὀναιδῇ τὸ καράβι·
βοριὰς κακός, ἀλύπητος, μνήματα χιλια σκάβει
στὰ μαῦρα τὰ νερά.

Βουλιάζουμε!... Τὰ ξάρτια μας χωρὶς πανιά, σπασμένα,
ἀχόσταγα τὰ κύματα τ' ἀρπαζουν ἔνα·ἔνα
κι ἐπάνω μας πηδοῦν.

Τοῦ κάκου οἱ ναύτες κίτρινοι, βουβοί, χωρὶς ἐλπίδα,
ἀκούραστα παλεύουνε... Τὴν ὅμορφη πατρίδα
ποτέ τους δὲ θὰ ιδοῦν!

Νά! Τὰ νερά πλημμύρισαν καὶ δυναμώνει ἡ μπόρα.
Ἡ πρύμνη μας γονάτισε, βογγά κι ἡ ὥρα τὴν ὥρα
ἡ πλώρη μας βουλᾶ.

Βουλιάζουμε· ἀπ' ὅλους μας οὔτ' ἔνας θὰ γλυτώσῃ.
“Ολους ἡ μαύρη θάλασσα, γιὰ νὰ μᾶς σαβανώσῃ,
βουνὰ μ' ἀφροῦς κυλῷ.

Ἐγὼ μικρὸ ναυτόπουλο γεννήθηκα στὸ κῦμα,
στὴ θάλασσα μεγάλωσα· κι ἀν εῦρω τώρα μνῆμα
στὸ μαῦρο της βυθό,

σὰν τὸ μωρὸ στή κούνια του στὰ πράτινα χορτάρια,
στὰ φύκια, στὰ κοράλλια της καὶ στὰ μαργαριτάρια
γλυκὰ θὰ κοιμηθῶ.

Δὲν μὲ τρομάζει ὁ θάνατος· στὸν ὑπνό τὸν βαθύ μου,
θὰ ψάλλουνε τὰ κύματα νανούρισμα στ' αὐτί μου,
μ' ὀλόγλυκο σκοπό.

Καὶ θᾶρχωνται σὰν σνειρό μαζί μου νὰ μιλήσουν,
νὰ μὲ φιλήσουν τρυφερά, νὰ μὲ παρηγορήσουν,
έκεινοι ποὺ ἀγαπῶ.

“Ομως, Χριστέ μου, μιὰ καρδιά μονάχα συλλογοῦμαι!
Έκείνη ποὺ μ' ἐγέννησε, τὴ μάννα μου λυποῦμαι
καὶ κλαίω τὴ φτωχή.

“Ολους τοὺς πῆρε ἡ θάλασσα!.. Μονάχα ἐγώ τῆς μένω,
κι ὃν μάθη πώς ἔχαθηκα στὸ κῦμα τ' ἀγριεμένο,
τῆς φεύγει κι ἡ ψυχή...”

Νά!.. Μᾶς σκεπάζει ἡ θάλασσα! Τὸ θέλημά σου ἄς γίνη!
Γονατιστό, τὴν ὑστερή στιγμή, τὴ χρυσωμένη
εἰκόνα σου φιλῶ.

Σβήνει ἡ φωνή μου.. μ' ἅρπαξε τὸ κῦμα τ' ἀγριεμένο.
Χριστέ μου! τὴ μαννοῦλα μου... τὴν ὄρα ποὺ πεθαίνω,
γι' αὐτὴν παρακαλῶ!..”

N. I. Δαμιανός.

21. Τὸ καράβι.

KΑΡΑΒΙ ἑτοιμοτάξιδο
τὴν δύκυρα σηκώνει
καὶ τὰ πανιά του σὰν φτεριά
τ' ἀνοίγει καὶ τ' ἀπλώνει.

Τὸ κυττάνε μαζεμένες
μάννες τῶν ναυτῶν κλαμμένες.

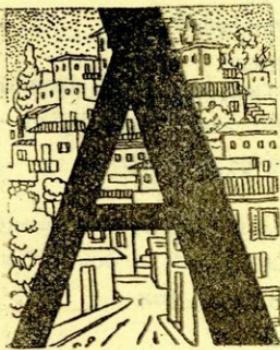
Ἄγέρας πρίμος φύσης
καὶ τὰ πανιά φουσκώνει.
Τὰ παλαμάρια ὥναι λυτά
κι ὁ νούτης στὸ τιμόνι.
Τὸ καράβι πάει στὰ ξένα
μ' ὅλα μας τ' ἀγαπημένα

Τὰ μάτια δάκρυα χύνουνε,
τὰ χέρια σειοῦν μαντήλια
κι εύχες κι ἀποχαιρετισμοὺς
τρεμολαλοῦν τὰ χελις.
«Καραβάκι, κατευόδιο,
πάντα ορίμα δίχω; μπόδιο»

Καράβι, ποὺ ἔκεινησες
τὸν τόπο μας ν' ἀφῆσῃς,
γοργὸ καὶ καλοτάξιδο
νὰ πᾶς καὶ νὸ γυρίσῃς.
Καὶ νὰ φέρης ἀπ' τὰ ξένα
κι ὅλα μας τ' ἀγαπημένα.

Μ. Γ. Πετρίδης

22. Τὰ ἀραδὰ τῆς Κοινωνίας.

ν εζη ὁ ἄνθρωπος μόνος, μᾶς ἔλεγε χθές ὁ πατήρ μου, θὰ ἦτο ἐξ ἄπαντος δυστυχής. Πολὺ δλίγας ἀπὸ τὰς ἀμετρήτους ἀνάγκας του θὰ ἥδύνατο νὰ ἴκανοποιῆ.

Ἡ συμβέιωσίς του μὲ ἄλλους ὅμιούς του, ἡ συμμετοχή του εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, τοῦ παρέχει ἀνυπόλογιστα ἀγαθά.

Διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν καλύτερον τοῦτο, θὰ λάθωμεν πρὸ δοφθαλμῶν ἔνα ἄνθρωπον μετρίας κοινωνικῆς τάξεως, ἔνα ἐπιπλοποιὸν χωρίου ἐπὶ παραδείγματι, καὶ θὰ ἔξετάσωμεν τίνας ὑπηρεσίας παρέχει εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ποίας λαμβάνει ἐξ αὐτῆς.

Ο ἐπιπλοποιός μας διέρχεται τὴν ἡμέραν του σχίζων, ροκανίζων καὶ συναρμόζων σανίδας διὰ τὴν κατασκευὴν τραπεζῶν, ἐρμαρίων καὶ ἄλλων οἰκιακῶν ἐπιπλων.

Ἄντι τούτων τί ἀπολαμβάνει ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἐργασίας του ἐκ τῆς κοινωνίας, ἐντὸς τῆς ὅποίας ζῇ; "Ἄς ἔδωμεν.

"Οταν κάθε πρωῒ ἐγερθῆ ἐκ τοῦ ὑπνου, ἀφ' οὗ νιφθῆ, ἐνδύεται. Καὶ δῆμος ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν του δὲν κατεσκεύασε τίποτε ὁ ἕδιος.

Τὰ ἐνδύματά του, δῆμον ἀπλᾶ καὶ ἀν εἶναι, διὰ νὰ

φθάσουν μέχρις αύτοῦ, κατεβλήθησαν πολλοὶ κόποι καὶ ἔχρειάσθη μεγάλη ἐργασία. Ἐπρεπεν οἱ γεωργοὶ νὰ καλλιεργήσουν τὸν βάμβακα καὶ τὸ λίνον, οἱ χωρικοὶ νὰ ἑτοιμάσουν τὸ ἔριον, οἱ βυρσοδέψαι τὰ δέρματα. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ύλικὰ ἐπρεπε νὰ μεταφερθοῦν ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν, ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχον ἐργοστάσια, δηλ. κλω-

στήρια, ὑφαντήρια, βα-
φεῖα, βυρσοδεψεῖα κλπ.
Κατόπιν δὲ ράπτης ἐ-
πρεπε σύμφωνα μὲ ὠ-
ρισμένα σχέδια νὰ κό-
ψῃ καὶ ράψῃ τὰ ἐνδύ-
ματα, ὁ ὑποδηματο-
ποιὸς νὰ κατασκευάσῃ

ἐκ τῶν κατειργασμένων δερμάτων ὑποδήματα.

Ἐπειτα δὲ ἐπιπλοποιός μας γευματίζει. Διὰ νὰ ἔχῃ τὸν ἄρτον του καθημερινῶς, πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ ἡ γῆ, νὰ λιπανθῆ, νὰ σπαρῇ νὰ θερισθοῦν τὰ σιτηρά, νὰ ἀλωνισθοῦν, νὰ ἀλεσθοῦν, νὰ ζυμωθοῦν καὶ νὰ ψηθοῦν. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτά, πρέπει προηγουμένως δὲ σίδηρος, δὲ χάλυψ, τὸ ξύλον, δὲ λίθος νὰ μετασχηματι-
σθοῦν εἰς διάφορα ἐργαλεῖα· ἀνθρωποί τινες πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν δύναμιν τῶν ζώων, ἀλλοι τὴν πτῶσιν

τῶν ὄντων καὶ ἄλλοι ἄλλα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀπαι-
τοῦν ἀνυπολόγιστον ἔργασίαν.

‘Ο ἐπιπλοποιὸς δὲν θὰ δύναται νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν
του χωρὶς νὰ κάμη χρῆσιν ζακχάρεως, ἐλαίου, σάπωνος,
καὶ χωρὶς νὰ χρειασθῇ μερικὰ σκεύη καὶ ἔργαλεῖα, ποὺ
ἄλλοι κατεσκεύασαν.

Θὰ στείλη τὸν υἱόν του εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ λάβῃ
μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν. Οἱ διδάσκαλοί του πρὸς τοῦτο
θὰ ἔργασθοῦν μὲν ὑπομονήν, ζῆλον καὶ μέθοδον.

Ἐξερχόμενος ἐκ τῆς οἰκίας του διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ
ἔργαστήριόν του διὰ τοῦτο σφαλτοστρωμένους ἢ πλακοστρώτους, καθα-
ρούς, φωτισμένους. Ἀλλὰ διὰ τὴν κατασκευήν, συντήρη-
σιν καὶ τὸν φωτισμόν των δεκάδες ἀνθρώπων εἰργάσθη-
σαν καὶ ἔργαζονται.

“Αν ὁ τεχνίτης μας ἐπιχειρήσῃ νὰ ταξιδεύσῃ, βλέπει,
ὅτι ἄλλοι κατεσκεύασαν σιδηροδρόμους, αὐτοκίνητα
πλοῖα καὶ ἄλλοι ἔχουν ἀνοίξει δρόμους, ἔχουν τρυπήσει
ὅρη, ἔχουν ἐνώσει μὲν γεφύρας τὰς ὅχθας τῶν ποταμῶν.

Καὶ θὰ ἀντιληφθῇ τὴν πελωρίαν διαφοράν, ἥ δποις
ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν, ποὺ τοῦ παρέχει ἥ κοινω-
νία καὶ ἐκείνων, τὰ δποια αὐτὸς τῆς παρέχει. Τολμῶμεν
νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐντὸς μιᾶς μόνον ἡμέρας ἔξοδεύει πρά-
γματα, τὰ δποια διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ ὁ Ἰδιος θὰ ὕφειλε νὰ
ἔργασθῇ ἐπὶ δέκα αἰῶνας.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

23. Τὸ ὑδερήφανον φύλλον.

“Ἐν ξηρὸν φύλλον δένδρου ἐκίνεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐκυμάτιζεν εἰς τὸν ἀέρα πλησίον ἐνὸς πτηνοῦ.

— Ἰδού ἐκαυχᾶτο λέγον θριαμβευτικῶς, δύναμαι νὰ πετῶ καὶ ἔγὼ καθὼς σύ.

— Ἐὰν δύνασαι πράγματι νὰ πετᾶς, μιμήσου με! ἀπήντησε τὸ πτηνόν. Καὶ ἀμέσως διέγραψεν ἔνα κύκλον καὶ ἐστράφη μὲ τὰς ἵσχυρὰς πτέρυγάς του ἐναντίον τοῦ ἀνέμου.

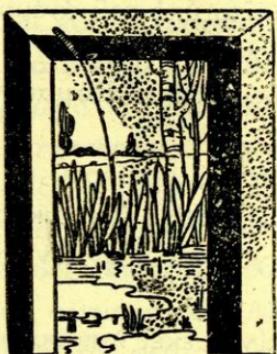
Τὸ φύλλον ἐστροβιλίσθη ἐπ’ ὀλίγον ἐκεῖ λιπόψυχον. Ἀλλ’ ὁ ἄνεμος, ὁ ὅποιος τὸ ἐκίνει, ἐσταμάτησεν αἱφνιδίως τὸ φύσημά του. Τότε τὸ ἐτεροκίνητον φύλλον ἔπεσεν ἐντὸς μικροῦ ποταμοῦ, ὁ ὅποιος ἔρρεε διαυγῆς καὶ ζωηρὸς εἰς τὸ βάθος τοῦ λειμῶνος.

Τώρα τὸ φύλλον ἔπλεε παρασυρόμενον ἀπὸ τὰ κύματα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἥρχισε τὰς καυχησιολογίας του ἀποτεινόμενον εἰς τοὺς ἵχθυς αὐτὴν τὴν φοράν.

— Κοιτάξατέ με, τοὺς ἔλεγε, ἡμπορῶ νὰ κολυμβῶ κ’ ἔγὼ ὅπως καὶ σέϊς, ἵσως καὶ καλύτερα.

Οἱ ἄφωνοι ἵχθυες δὲν τοῦ ἀπήντησαν. Τότε τὸ φύλλον ὑπερηφανεύθη ἀκόμη περισσότερον, στοχαζόμενον, ὅτι οἱ ἵχθυες δὲν ἥδύναντο νὰ διαμφισθήτησουν τὴν ἀξίαν του. Τὰ κύματα τοῦ ποταμοῦ ἔξηκολούθησαν νὰ παρασύρουν ὄρμητικώτερα τώρα τὸ ξηρὸν φύλλον. Ἀλλὰ τοῦτο ἐνῷ ὠλίσθαινεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, δὲν ἀντελαμβάνετο ὅτι ὑγραίνετο δλονὲν περισσότερον. Καὶ τὸ ἀνόητον δὲν προέθλεψεν, ὅτι ἐντὸς δλίγου χρονικοῦ διαστήματος θὰ ἔχῃ σαπίσει τελείως ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν.

24. Πῶς καταστρέφονται οἱ κώνωπαις.

ρὸ καιροῦ κάποιος φίλος μου μὲ παρεκάλει νὰ μεταθῶ εἰς τὴν ἔπαυλιν του κειμένην εἰς τι χωρίον τοῦ Βόλου, διὰ νὰ καταστρέψω τοὺς κώνωπας, οἱ ὅποιοι εἶχον γεμίσει τὰ δωμάτια καὶ οἱ ὅποιοι μὲ τὰ κεντήματά των ἐτάρασσον τὸν ὑπνον τῶν ἔνοικων.

Ιωὶοῦ εἶχεν ἀποστείλει δείγματα τῶν κωνώπων αὐτῶν ἐντὸς ὑαλίνου φιαλιδίου. "Οτε τοὺς παρετήρησα μὲ προσοχήν, ἐπείσθην, ὅτι ἥσαν ἀνωφελεῖς. Οὗτοι πετῶσι κατὰ τὴν νύκτα κάμνοντες εἰδικὸν βόμβον καὶ ἀπορροφοῦν τὸ αἷμα τῶν κοιμωμένων, εἰς τοὺς ὅποιους μεταδίδουν τοὺς ἔλωδεις πυρετούς.

Ήτο δραία ἡμέρα τοῦ Ἰουλίου, ὅτε ἀπεθιβάσθην εἰς Βόλον μεταθαίνων εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ φίλου μου.

Οἱ ἀμαξηλάτης του μὲ ἐπερίμενε πλησίον τῆς προκυμαίας μὲ μίαν μεγάλην ἄμαξαν. Μὲ ἔχαιρέτησε μὲ σεθασμὸν καὶ μὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι μία γυνὴ καὶ δύο ἄνδρες ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐπαύλεως ἐνοχλοῦνται συχνὰ ἀπὸ πυρετόν. Τοῦ εἴπα, ὅτι ἡ πάθησίς των φυσικὰ δῆθείλεται εἰς τοὺς κώνωπας καὶ τοῦ παρήγγειλα νὰ τοὺς συστήσῃ τακτικὴν χρῆσιν κινίνης.

Μετὰ μίαν ὥραν εύρισκόμεθα εἰς τὴν εἰσοδον τῆς ἐπαύλεως. "Οταν οἱ ἔνοικοι μὲ εἶδον νὰ κατέρχωμαι ἐκ

τῆς ἀμάξης χωρὶς ἀποσκευάς καὶ χωρὶς νὰ φέρω μαζί
μου ύλικὰ ἢ φάρμακα διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν κωνώ-
πων, ἔμειναν ἔκπληκτοι καὶ ἀπογοητευμένοι. Ἐμάν-
τευσα εὔκολα τοὺς στοχασμούς των : «Πῶς θὰ ἔξολο-
θρεύσῃ τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἐνοχλητικῶν αὐτῶν ἐν-
τόμων, ἀφοῦ δὲν ἔφερε τίποτε μεθ' ἑαυτοῦ ;» θὰ ἐσκέ-
πτοντο.

‘Ο ύπηρέτης ἀδύνατος καὶ χλωμὸς (θὰ ἦτο ἀπὸ τοὺς
προσθληθέντας ύπὸ πυρετοῦ), κατηυθύνθη πρὸς ἐμὲ καὶ
μοῦ εἶπε :

— Σεῖς εἶσθε δὲ ἰατρός, ποὺ θὰ καταστρέψῃ τοὺς κώ-
νωπας ; ‘Ο κύριος μοῦ γράφει ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην
νὰ σᾶς δόηγήσω νὰ ἴδητε ὅλα τὰ διαμερίσματα, χωρὶς
νὰ παραλείψω κανένα.

Τὸν ἡκολούθησα. Ἐπὶ τῶν τοίχων, τῆς ὁροφῆς, τῶν
ὕελοπινάκων, παντοῦ εἴδον ἀκινήτους κώνωπας, οἱ
ὅποιοι ἐπερίμεναν τὴν νύκτα διὰ νὰ πετάξουν.

— ‘Εὰν θέλετε νὰ ἀναβῆτε, μοῦ εἶπεν δὲν ύπηρέτης, καὶ
εἰς τὸν δεύτερον ὅροφον, θὰ ἴδητε καὶ ἄλλους ἀκόμη
κώνωπας.

— Δὲν ἀξίζει νὰ κάμωμεν τὸν κόπον, εἴδον ἀρκετούς,
ἀπεκρίθην.

Κατόπιν ἔξῆλθον καὶ περιειργάσθην τὸν κῆπον, ἀνα-
ζητῶν ἔλος τι ἢ δεξαμενὴν πλήρη ὕδατος. Ἡμην βέ-
θαιος ὅτι θὰ ὑπῆρχε· ἐκεῖ δὲ οἱ κώνωπες θὰ ἐγέννων τὰς
ώρας των καὶ αἱ κάμπαι των θὰ ἀνεπτύσσοντο.

Δὲν εἶχον βαδίσει εἰς διάστημα ἀκόμη ἐκατὸν μέ-
τρων, δτε ἐνώπιόν μου ἐπρόθαλε τρομερὸν ἔλος.

Ἐστάθην καὶ παρετήρησα. Μυριάδες κάμπαι κωνώ-
πων ἔτρεχον ἢ μία ταχύτερον τῆς ἄλλης. Ἐπέστρεψα
εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ὁ ἀμαξηλάτης, ὁ κηπουρός, ἢ
ὑπηρέτρια, δὲν ἀνθοκόμος μόλις ἔπαυσαν νὰ γελοῦν εἰς
βάρος μου.

Ἐζήτησα ἔνα κάδον καὶ μίαν φιάλην ἀπὸ τὴν ὑπηρέτριαν. Τὰ ἔλαθον καὶ μὲ αὐτὰ ἐπέστρεψα εἰς τὸ ἔλος.

Τῇ βοηθείᾳ τοῦ κάδου ἀνέσυρα ὀλίγον ὕδωρ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἔλους καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὸ μαγειρεῖον, διὰ νὰ διϋλίσω τὸ μελανόχρουν αὐτὸν ὑγρὸν καὶ νὰ ἀπομονώσω τὰς κάμπας, ποὺ περιεῖχε.

— Μήπως ἔχετε νὰ μοῦ δανείσετε ἔνα παλαιὸν μεταχειρισμένον σκοῦφον;

Μοῦ ἔφεραν τὸν σκοῦφον πνιγμένοι εἰς τοὺς γέλωτας.

Διϋλισα τὸ ὑγρόν μου καὶ ἐντὸς τῆς φιάλης, τὴν ὅποιαν ἐγέμισα μὲ καθαρὸν ὕδωρ, ἔρριψα τὰς κάμπας, αἱ ὅποιαι εἶχον σταθῆ μέσα εἰς τὸν σκοῦφον. Ταύτας ἔξήτασα διὰ νὰ βεθαιωθῶ, ἀν ἥσαν πράγματι κωνώπων κάμπαι. Οὐδεμία ἀμφιθολία ὑπῆρξε!

“Επρεπε νὰ μεταθῶ εἰς τὸ ἔλος καί, χωρὶς νὰ χάσω καιρόν, νὰ καταστρέψω τοὺς ἀμετρήτους αὐτοὺς ἑτοί μους νὰ πετάξουν εἰς τὸν ἀέρα ἔχθρούς.

— “Εχετε νὰ μοῦ δώσετε 30 ὀκάδας πετρελαίου ἢ βενζίνης; εἶπον εἰς τὸν ὑπηρέτην. ‘Ο κύριός σας ἔχει αὐτοκίνητον, δπως βλέπω’ ἐπομένως θὰ ὑπάρχῃ ἔδω ποσότις τις ἔξ αὐτοῦ.

— Καὶ βέθαια μοῦ ἀπεκρίθη, ὑπάρχει καὶ ἀρκετὴ μάλιστα.

— ‘Ωραῖα! Λάθε αὐτὰ τὰ τρία δοχεῖα καὶ ἀκολούθει με.

Τὸν ὀδήγησα πλησίον τοῦ ἔλους καὶ τὸν διέταξα νὰ χύσῃ τὸ πετρέλαιον ἐντὸς αὐτοῦ. Μὲ παρετήρησεν ἐκστατικός καί, ἐνῷ ἔχυνε τὸ δεύτερον δοχεῖον μοῦ εἶπε συνεσταλμένος: «αὐτὸν νομίζω ὅτι δὲν κάμνει τίποτε» καὶ δὲν θὰ ἔμενε εὔχαριστημένος ὁ κύριός μου, ἀν μ’ ἔθλεπε νὰ πετῶ τὸ πετρέλαιόν του μέσα εἰς τὸ ἔλος».

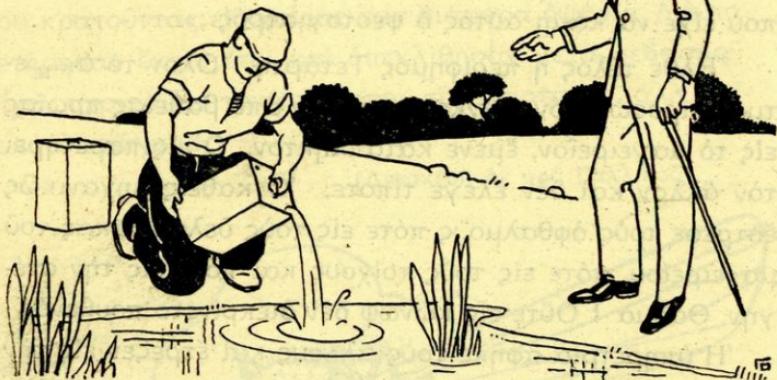
— Θὰ τοῦ εἰπῆτε, δtti σᾶς διέταξα ἐγώ, τοῦ ἀπίγνητσα κάπως αύστηρῶς.

”Επειτα ἐπέστρεψα εἰς τὸ μαγειρέῖον, διὰ νὰ πλύνω τὰς χειράς μου, ἐνῷ οἱ ὑπηρέται ἔξηκολούθουν νὰ κρυφογελοῦν.

— Τὴν ἐπομένην Τετάρτην, τοὺς εἶπον, δλα τὰ κουνούπια θὰ ἔχουν ἔξαφανισθῆ.

2

Ξίσηλθον εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ ἐ-
πέστρεψα εἰς τὸν Βόλον. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐ-
γραψα εἰς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ προ-
σωρινῶς διαμένοντα φίλον μου, τὸν

ἰδιοκτήτην τῆς ἐπαύλεως, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπισκέψεώς μου. Τοῦ ἔξήγησα, δtti οἱ κώνωπες δὲν ζῶσι πλέον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν ὅταν εἶναι τέλεια ἔντομα, δῆλα δὴ ὅταν εύρισκωνται ἐν τῇ τελευταίᾳ ἔξελίξει των. Ἐκεῖνα λοιπόν, τὰ δποῖα εύρισκονται εἰς τὴν ἐπαυλιν ἢ εἰς γειτονικὰ μέρη θὰ ἔξηφανίζοντο διὰ τοῦ ὠραίου θανάτου των πρὸ τῆς ἐρχομένης Τετάρτης. ”Οσον διὰ τὰς κάμπας των, αἱ δποῖαι ἀκαταπαύστως θὰ παρῆγον νέους κώνωπας, τὸν εἰδοποίουν, δtti τὰς εἶχον ριζικῶς ἔξολο-

θρεύσει' διότι ἐκάλυψα τὸ ἔλος διὰ λεπτοῦ στρώματος πετρελαίου, προωρισμένου νὰ τὰς κάμη νὰ πάθουν ἐξ ἀσφυξίας, δταν θὰ ἀνέβαινον κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διὰ νὰ ἀναπνεύσουν. Μετὰ ἔξ, ἡμέρας λοιπὸν ὅλος ὁ κωνωπόκοσμος θὰ ἐξηφανίζετο ἐκ τοῦ κτήματός του.

Αἱ δύο μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἡμέραι ἔτυχε νὰ εἰναι βροχεραὶ καὶ ύγραι, διὰ τοῦτο καὶ ὅλοι οἱ ἐν τῷ κήπῳ κώνωπες κατέφυγον ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως. Οἱ ύπηρέται οὐδέποτε εἶχον παρατηρήσει τόσον πλῆθος κωνώπων ἐντὸς τῶν διαμερισμάτων καὶ δὲν ἔπαινον νὰ ἐπαναλαμβάνουν: «Αὐτὴ εἶναι ἡ περίφημος καταδίωξις, ποὺ εἶχε νὰ κάμη αὐτὸς ὁ ψευτογιατρός;»

“Ηλθε τέλος ἡ περίφημος Τετάρτη. “Ολον τὸ ύιιιμετικὸν προσωπικόν, συγκεντρωμένον ἀπὸ βαθείας πρωῖας εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔμενε κατάπληκτον. Ό εἰς παρετήρει τὸν ἄλλον καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε. Ό καθεὶς μηχανικῶς ἔστιρεφε τοὺς ὀφθαλμοὺς πότε εἰς τοὺς ύελοπίνακας ιοῦ μαγειρείου, πότε εἰς τοὺς τοίχους καὶ πότε εἰς τὴν στέγην. Θαῦμα! Οὕτε εἰς κώνωψ δὲν διεκρίνετο πουθενά.

‘Η ύπηρέτρια ἀφῆκε τοὺς ἄλλους καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν τρυπεζαρίαν, εἰς τὰ δωμάτια τοῦ ὑπνου, εἰς τὸ γραφεῖον’ ἀλλ’ οὐδ’ ἔνα κώνωπα ἥδυνήθη ν’ ἀνακαλύψῃ. Ἐπέστρεψε πλησίον τῶν ἄλλων καὶ εἶπε γεμάτη θαυμασμόν: «“Ωστε ἦτο μάγος, ὅχι ἀπλῶς ιατρός. Καλὰ τὸ ύποψιάσθην ἔγώ!»

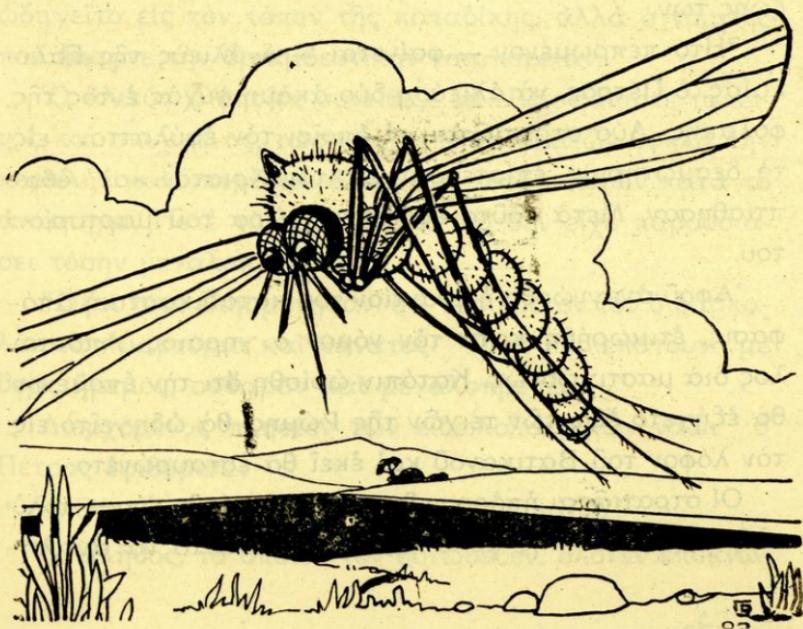
3

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἡ περίεργος αὐτὴ ίστορία εἶχε διαδοθῆ εἰς ὀλόκληρον τὸ χωρίον τοῦ Βόλου. Ἀκόμη

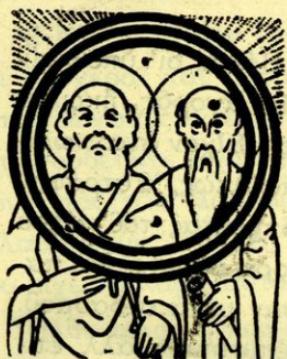
πὴν διηγοῦνται μὲν ἔκπληξιν. «Ἐὰν ἔχετε κώνωπας εἰς τὴν οἰκίαν σας, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τοὺς καταστρέψετε. Δὲν ἔχετε παρὸν νὰ φέρετε τὸν μάγον ιατρόν. Εἶναι ἔνας ἀνθρωπος δπως σεῖς καὶ ἔγω. Θὰ τοῦ δώσετε ἔνα σκοῦφον, τὸν δποῖον θέτει εἰς τὸ στόμα μιᾶς φιάλης λέγει λόγους ποὺ δὲν τοὺς ἔννοει κανεῖς καὶ μετὰ ὅκτω ἡμέρας οἱ κώνωπες χάνονται».

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπανῆλθον εἰς Βόλον δι' ὑπόθεσίν μου. Ἐνῷ διέβαινα διὰ τῆς κεντρικῆς ἀγορᾶς, ἥκουσα αἰφνιδίως δπισθέν μου: «Νά ὁ μάγος». Εἶχον ἀναγνωρίσει τὴν φωνὴν τῆς ὑπηρετρίας τῆς ἐπαύλεως. Ἔστραφην τότε καὶ εἶδον ὅλους σχεδὸν τοὺς ὑπηρέτας τοῦ φίλου μου κρατοῦντας εἰς χεῖράς των διάφορα ὅψώνια. Μὲ παρετήρησαν ἔκπληκτοι καὶ ὑπεκλίθησαν μετὰ σεθασμοῦ. Εἶχον περιπαίξει τὸν ἀνθρώπον τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ᾽ ἐτίμων τὸν μάγον !

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

25. Άι τελευταῖαι ἡμέραι τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

ἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος περιῆλθον ὁ καθεὶς ἴδιαιτέρως πολλὰς χώρας, εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ὅποιων ἐδίδαξαν τὸ εὐαγγέλιον καὶ μετέδωσαν τὸ φῶς τῆς νέας θρησκείας τοῦ Χριστοῦ.

Καταδιωχθέντες ἐν τέλει ὑπότων Ρωμαίων συνηντήθησαν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Ρώμης. Τὰ βάσανα, τὰ ὅποια ὑπέμειναν ἔκει μέσα, εἶναι ἀνεκδίηγητα.

Ἐφθασαν ἐπὶ τέλους αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς ζωῆς των.

Τότε πεπρωμένον — φαίνεται — ὁ ἀλιεὺς τῆς Γαλιλαίας, ὁ Πέτρος, νὰ ἀλιεύσῃ δύο ἀκόμη ψυχάς ἐντὸς τῆς φυλακῆς. Δύο στρατιῶται, οἱ ὅποιοι τὸν ἐφύλαττον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Μετὰ τοῦτο ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου του.

Αφοῦ ἀνεγνώσθη ἡ ἐναντίον του καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἐτιμωρήθη κατὰ τὸν νόμον ὁ γηραιός Ἀπόστολος διὰ μαστιγώσεως. Κατόπιν ὠρίσθη ὅτι τὴν ἐπομένην θά ἔξηγετο ἔξω τῶν τειχῶν τῆς Ρώμης, θά ὠδηγεῖτο εἰς τὸν λόφον τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἔκει θά ἐσταυρώνετο.

Οἱ στρατιῶται ἡπόρουν διατὶ συνηθροίσθη τόσον πολὺ πλῆθος ἔξωθεν τῆς φυλακῆς. Δὲν ἥδυναντο νὰ ἀντιλη-

«φθοῦν, ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν συνηθροίσθη ἐκεῖ ἐκ περιεργείας, ἀλλὰ διότι ἡσαν Χριστιανοὶ καὶ ἐπεθύμουν νὰ συνοδεύσουν μέχρι τέλους τὸν ἀρχηγόν των Ἀπόστολον.

Τὸ ἀπόγευμα ἦνοιξαν αἱ πύλαι τῆς φυλακῆς καὶ ἐφάνη ὁ Πέτρος συνοδευόμενος ἀπὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα. Ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του. Ἡ ἡμέρα ἦτο ἡσυχος καὶ γλυκεῖα.

Καὶ ἤρχισεν ἡ πορεία. Ἐπειδὴ ὁ Πέτρος ἦτο πολὺ γέρων, δὲν τὸν ἤναγκασαν νὰ φέρῃ μόνος του τὸν σταυρόν του.

‘Ο Πέτρος περιεπάτει ἀργά καὶ τοιουτοτρόπως ὅλοι ἥδυναντο νὰ τὸν βλέπουν. “Οτε ἐφάνη ἡ κατάλευκος κεφαλή του μεταξὺ τῶν ἀστραπτόντων ξιφῶν, θρῆνος ἡκούσθη. Ἄλλ’ ἀμέσως κατέπαυσε, διότι τὸ πρόσωπον τοῦ Πέτρου ἦτο τόσον ἡσυχον καὶ ἐφωτίζετο ἀπὸ τόσην χαράν, ὥστε ὅλοι ἐνόησαν, ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο τὸ θῦμα, ποὺ ὀδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ἀλλὰ ὁ νικητής ποὺ ἔκαμνε τὴν θριαμβευτικήν του πορείαν.

‘Ο ἀλιεύς, ὁ ὅποιος συνείθιζε νὰ εἶναι πάντοτε ταπεινὸς καὶ σκυμμένος, τώρα περιεπάτει κρατῶν ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ὑπερέχων ὅλων τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ ἀνάστημα. Ποτὲ τὸ παράστημά του δὲν εἶχε παρουσιάσει τόσην μεγαλοπρέπειαν.

‘Ολοι τότε ἐλησμόνησαν, ὅτι περιέμενον τὸν διδάσκαλὸν των μαρτύρια καὶ θάνατος. ‘Ολοι περιεπάτουν μὲ ὕφος ἥρεμον, σοθαρὸν καὶ μεγαλοπρεπές.

Διερχόμενος πλησίον τῶν εἰδωλολατρικῶν ναῶν ὁ Πέτρος ἐψιθύρισε:

— Θὰ γίνετε ὅλοι ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ!

Τὸ πλῆθος, τὸ ὅποιον τὸν συνώδευεν, δλονὲν ἐπυκνώ-

γέτο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἀντιληφθείς, δτὶ συνοδεύει κάποιαν
ἔξαιρετικὴν προσωπικότητα, ἀνησύχησε διότι εἶχε μαζὶ^{του} τόσον δλίγους στρατιώτας. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος ἔθαδι-
ζεν ἐντελῶς ἥσυχον, χωρὶς διάθεσιν πρὸς ταραχάς.

Ἡ πομπή, τέλος, ἐστάθη πρὸ τοῦ Ἰπποδρόμιου καὶ
τοῦ Βατικανοῦ. Ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἄλλοι ἤρχισαν νὰ
σκάπτουν λάκκον καὶ ἄλλοι ἀπέθεσαν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους
τὸν σταυρὸν καὶ τὰ καρφία. Τὸ πλῆθος σιωπηλὸν καὶ
συγκρατημένον ἐγονάτισεν.

Ο Ἀπόστολος φωτιζόμενος ἀπὸ τὸν ἥλιον, δ ὅποιος
ἔδυεν, ἐστρεψε τὰ βλέμματα διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸς
τὴν πόλιν.

Οἱ στρατιῶται ἐπλησίασαν τὸν Πέτρον διὰ νὰ τὸν
ἐκδύσουν. Ἄλλ' αὐτὸς ἔξαίφνης ὑψώθη ὅρθιος καὶ ἤγειρε
τὴν δεξιάν του. Ἀπόλυτος σιγὴ ἐπεκράτησεν.

Ο Πέτρος ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ηὔλο-
γησε κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν του τὸν λαόν.

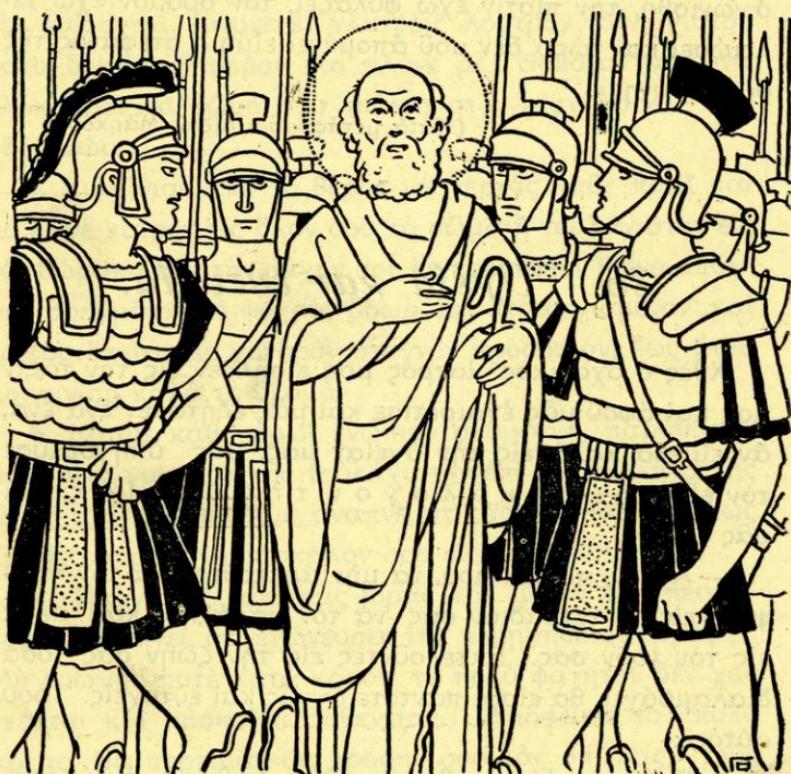
Καὶ μὲ ἀταραξίαν ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον..

2

Τὴν ἴδιαν ἐσπέραν ἄλλο στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα
ώδηγει τὸν Παῦλον δι' ἄλλης ὁδοῦ. Καὶ αὐτὸν ἡκολού-
θει τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν, τοὺς ὅποίους εἶχε κατηχήσει
καὶ ὕσπεισει.

Ο Παῦλος ἀνεγνώρισε τοὺς γνωστούς του, ἐπτέκετο-
καὶ συνωμίλει μετ' αὐτῶν. Ἡ φρουρὰ συμπειρεφέρετο-
πρὸς αὐτὸν μὲ σεβασμὸν ὡς πρὸς Ρωμαῖον πολίτην! Αἱ
σκέψεις του, καθὼς καὶ τοῦ Πέτρου, ἥσαν ἥρεμοι καὶ
φωτεινοί καθὼς καὶ ὁ αἴθριος οὐρανὸς τῆς ἐσπέρας
ἐκείνης. Οἱ ὀφθαλμοί του στοχαστικοί παρετήρουν τὰ
γύρω βουνὰ καὶ τὴν πεδιάδα, ἡ ὅποία ἡπλώνετο ἔμπρο-
σθέν του.

Ἡ ὁδὸς μέχρι τοῦ τόπου τῆς καταδίκης ἦτο μακρά.
“Εως ὅτου τὴν διανύσουν, τοὺς κατέλαβεν ἀσυναισθή-
τως ἡ νύξ. Αἱ ἄγέλαι ἐπέστρεφον ἀπὸ τὰς βοσκάς των.
Εἰς τὰ κατώφλια τῶν οἰκιῶν ἔπαιζον τὰ παιδιά καὶ μὲ
περιέργειαν παρετήρουν τὸ διερχόμενον ἀπόσπασμα.

Τέλος ἔφθασαν εἰς τὸν ὀρισμένον διὰ τὴν θανάτωσιν
τόπον καὶ ἐστάθησαν πρὸ μιᾶς πηγῆς.

‘Ο Παῦλος ὑψώσε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν οὐ-
ρανόν, δοτις ἦτο ἐρυθρός, καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχηται.

Ναι, ἡ τελευταία του στιγμὴ εἶχε φθάσει· ἀλλ’ ἔθλεπε
ὅπισθέν του ἔνα πλατύν δρόμον, τὸν ὅποιον διήνυσε καὶ
δστις συνεχίζετο ἔμπροσθέν του φθάνων μέχρι τοῦ οὐ-
ρανοῦ. Τότε ἐνδομύχως ἐπανέλαβε τοὺς λόγους, τοὺς
ὅποίους εἶχε γράψει πρωτύτερα μαντεύων τὸν ἐπικείμε-
νον μαρτυρικὸν θάνατόν του. «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἔχω
ἀγωνισθῆ, τὴν πίστιν ἔχω φυλάξει, τὸν δρόμον ἔχω τε-
λειώσει καὶ τώρα δὲν μοῦ ἀπομένει εἰμὴ ὁ στέφανος τῆς
δικαιοσύνης».

(Κατὰ μετάφρασιν Λιζας Μάρκου)

26. Ὀρεία καὶ εὐτυχία.

Χθὲς ὁ σχολικὸς ἰατρός μας εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν
μας καὶ ἀφοῦ μᾶς ἔχαιρέτισε καὶ μᾶς ἔξήτασεν ἔνα ἔνα,
ἄν εἴμεθα καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν μας, μᾶς ὑπηγόρευσε
τὸν ἔχῆς δωδεκάλογον τῆς ὑγείας καὶ
μᾶς εἶπεν:

— Αὔτόν, παιδιά μου, νὰ μὴν ἀρκεσθῆτε νὰ τὸν γρά-
ψητε εἰς τὸ τετράδιόν σας· νὰ τὸν χαράξητε καὶ μέσα
εἰς τὸν νοῦν σας. Ἐκτελοῦντες εἰς τὴν ζωήν σας ὅσα
διαλαμβάνει, θὰ είσθε πάντοτε ύγιεῖς καὶ εύτυχεῖς. Ἰδοὺ
αὐτός :

1. Καθαρὸς ἀήρ, καθαρὸν σῶμα, καθαρὰ ἐνδύματα,
καθαρὰ κατοικία, καθαρὰ τροφή, καθαρὰ ψυχή, εἰναι
ἀπαραίτητα διὰ τὴν ὑγείαν σου καὶ διὰ τὴν εύτυχίαν
σου.

2. Μὴ κατοικῆς καὶ μὴ ἔργαζεσαι εἰς ὑπόγεια καὶ ἐν
γένει εἰς μέρη ἀνήλια, ὑγρά, στενόχωρα, ἀκάθαρτα καὶ
ἀτελῶς ἀεριζόμενα.

3. Ἀνάπνεε πάντοτε μὲ τὴν ρῖνα. Ὅταν εύρισκεσαι εἰς μέρος μὲ καθαρὸν ἀέρα, ἀνάπνεε βαθέως μὲ προτεταμένον τὸ στῆθος, ὅρθην τὴν κεφαλὴν καὶ χαμηλωμένους πρὸς τὰ ὄπίσω τοὺς ὄμους.

4. Μαζὶ μὲ τὸ καθημερινὸν πλύσιμον τῶν χειρῶν καὶ τοῦ προσώπου σου, φρόντιζε καὶ διὰ τὴν καθημερινὴν καθαριότητα καὶ τῶν μερῶν τοῦ σώματός σου, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται. Κάμνε ἐν χλιαρὸν λουτρὸν τούλάχιστον κατὰ δεκαπενθήμερον καὶ πλύνε μὲ ἄφθονον σάπωνα ὄλόκληρον τὸ σῶμά σου τούλάχιστον μίαν φορὰν τὴν ἔθδομάδα.

5. Συνείθισε ἀπὸ τὸ θέρος νὰ περνᾶς κάθε πρωΐ καὶ μὲ κάθε καιρὸν εἰς ὅλον σου τὸ σῶμα ἢ τούλάχιστον εἰς τὸν θώρακα καὶ τὴν ράχην σου ἐν προσόψιον ἢ ἔνα σπόγγον βρεγμένον μὲ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ στραγγισμένον· καὶ τρίθου ἔπειτα μὲ χονδρὸν στεγνὸν προσόψιον, ἔως ὅτου κοκκινίσῃ καλὰ τὸ δέρμα.

6. Κάμνε κάθε πρωΐ ἐνώπιον ἀνοικτοῦ παραθύρου ἀσκήσεις γυμναστικῆς τούλάχιστον ἐπὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ τελείωνε μὲ ἀναπνευστικὰς ἀσκήσεις. Ὁπως ἔμαθες ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν σου εἰς τὸ σχολεῖον.

7. Τρῶγε εἰς τακτικὰς ὥρας καὶ μόνον ἐὰν πεινᾶς· τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἔχώνευσες τὴν προηγηθεῖσαν τροφήν. Μὴ τρώγης ποτὲ κατὰ κόρον· τὸ πολὺ φαγητὸν δὲν χωνεύται καὶ προκαλεῖ ἀσθενείας. Ἀπόφευγε τὸ πολὺ κρέας. Νὰ προτιμᾶς ὡς τροφήν σου τὰς ὄπώρας, τοὺς ξηροὺς καρπούς, τὰ χορταρικά. Νὰ μασᾶς ἐπὶ πολὺ καὶ καλὰ τὴν τροφήν σου. Ποτὲ νὰ μὴν κάθεσαι εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ φαγητοῦ, ἐὰν δὲν ἔχῃς πλύνει προηγουμένως τὰς χειράς σου, καθὼς καὶ ὅταν εἶσαι πολὺ κουρασμένος ἢ θυμωμένος. Νὰ εἶσαι πάντοτε εὔθυμος ὅταν τρώγης, καὶ νὰ μὴ δμιούῃς διὰ δυσάρεστα πράγματα.

8. Μετά τὰς ὡρας τοῦ μαθήματος, κατὰ τὰς ὅποιας τὸ πνεῦμά σου ἐκουράσθη, κούραζε καὶ τὸ σῶμά σου μὲ περίπατον ἢ γυμναστικήν. Νὰ παύῃς κάθε ἔργασίαν σου πρὶν αἰσθανθῆς κούρασιν.

9. Ἀγάπα τὴν φύσιν. Φρόντιζε, ἀν ἡμπορῆς, νὰ ζῆς πλησίον τῆς φύσεως καὶ κατὰ φύσιν. Πήγαινε κάθε ἡμέραν καὶ μὲ κάθε καιρὸν περίπατον. Μὴν ἐκτίθεσαι δημώς ιδρωμένος εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος. Ἀπόφευγε δσον ἡμπορεῖς τὴν σκόνην, ἢ ὅποια ἔξερεθίζει καὶ καταστρέφει τοὺς πνεύμονας καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Μὴ πτύης κατὰ γῆς.

10. Νὰ κοιμᾶσαι ὅχι ὀλιγώτερον τῶν ὀκτὼ ὥρων, μὲ ἀνοικτὸν παράθυρον ἢ τούλαχιστον μὲ ἀερισμένον καλὸ τὸ δωμάτιόν σου πρὶν κατακλιθῆς. Νὰ συνειθίζῃς ἀπὸ μικρὸς νὰ περνᾶς τὰς περισσοτέρας ὡρας τοῦ ὕπνου σου κατακεκλιμένος μὲ τὴν δεξιὰν πλευράν. Μόλις ἔξυπνήσῃς νὰ ἀφίνης ἀμέσως τὴν κλίνην.

11. Διὰ νὰ προφυλαχθῆς ἀπὸ ἀσθενείας : διατήρει τὸ σῶμά σου ἰσχυρὸν καὶ καθαρόν· τρῶγε ἀπλῆν, θρεπτικὴν καὶ καθαρὰν τροφήν ἀπόφευγε τὴν μακρὰν παραμονὴν εἰς μέρη κλειστὰ μὲ πολὺν κόσμον καὶ ἀκάθαρτον ἀέρα· μὴν ἔρχεσαι εἰς ἐπαφὴν μὲ ἀσθενεῖς καὶ μὲ τὰ πράγματά των. Πλύνε τὸ στόμα σου συχνὰ κυρίως ὅταν ξυπνᾶς τὸ πρωΐ καὶ πρὶν κατακλιθῆς τὸ βράδυ.

12. Μὴν ἀγαπᾶς νὰ βυθίζεσαι εἰς λυπηράς σκέψεις. Πίστευε, ὅτι τὸ μέλλον σου θὰ εἶναι λαμπρὸν καὶ εὐχαριστον. Ἐπαναλάμβανε συχνὰ τὴν φράσιν: «εἶμαι ύγιης, εἶμαι εύτυχης». Μὲ τὴν φράσιν αὐτὴν ἀναπτύσσεις τὴν αὐτοπεποίθησίν σου καὶ ἔξασφαλίζεις δι' αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν σου.

(Κατὰ 1. Βεγκλίδην - Διασκευὴ)

27. Τὸ κυνήγιον τῆς φαγαίνης.

φάλαινα εἶναι τὸ μέγιστον ἀπὸ τὰ σήμερον ζῶντα ζῶα. Τὸ μῆκος τῆς φθάνει μέχρι τριάκοντα μέτρων. Τὸ δὲ βάρος τῆς, τὸ ὅποιον εἶναι εὔκολον νὰ ζυγισθῇ, δεδομένου ὅτι τὸ κρέας τῆς χρησιμοποιεῖται, φθάνει μέχρις ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδων ὁκάδων. Ἀντιστοιχεῖ δηλ. τὸ βάρος μιᾶς τοι αὐτῆς φαλαίνης πρὸς τὸ βάρος ἑκατὸν πεντήκοντα βιῶν ἢ δύο χιλιάδων ἀνθρώπων.

Ἡ φάλαινα ζῇ κατὰ μικρὰς ἀγέλας εἰς δλους τοὺς ὡκεανούς, ἵδιως ὅμως εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας.

Τὸ σῶμά της ἔχει σχῆμα ἰχθύος. Ἡ κεφαλὴ τῆς εἶναι τεραστία. Εἰς τὸ στόμα τῆς, τὸ ὅποιον εἶναι μέγιστον, ἀντὶ δόδοντων ἔχει μακρότατα ἐλαστικὰ κεράτινα ἐλάσματα (μπαλαΐνες). Οἱ μυκτῆρες τῆς εἶναι διαμορφωμένοι εἰς φυσητῆρας, ἀπὸ τοὺς ὅποιους ἔξακοντίζει τὸν γεμάτον ὄδρατμοὺς ἀέρα ὅταν ἀνὰ πᾶν τέταρτον τῆς ὥρας ἀνέρχηται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ εἰσπνεύσῃ νέον.

Παρὰ τὸν δύκον τῆς ἡ φάλαινα εἶναι πολὺ εὐκίνητος καὶ τρέφεται μὲν μαλακόστρακα καὶ μαλάκια. Ἡ θήλεια γεννᾷ ἐν ἡ δύο νεογνά, τὰ ὅποια θηλάζει.

ρεχόμενον ἰχθυέλαιον, διὰ τὸ λῖπος καὶ διὰ τοὺς ὁδόντας τῆς.

Διὰ νὰ συλλάθουν τοὺς ζωντανοὺς αὐτοὺς ὅγκους οἱ «ἄ λι ε ἵ ζ», —καθὼς καταχρηστικῶς ὀνομάζονται, ἐπειδὴ ἡ φάλαινα ζῇ εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ κυνηγοὶ τῆς φαλαίνης, ὅπως ἡμποροῦν κυριολεκτικώτερον νὰ ὀνομασθοῦν — ὄργανώνουν ἀποστολάς εἰς τὸν Πόλον. Ἔκεῖ, εἰς τὰς αἰωνίως χιονοσκεπεῖς νήσους τοῦ Βορείου παγωμένου ὥκεανοῦ, παλαίουν κατὰ τοῦ ψύχους.

Ἡ καταδίωξις τῆς φαλαίνης ἄλλοτε ἔγινετο διὰ λέμβων, ὀνομαζομένων φαλαίνην, καὶ ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνος· ὁ κυνηγὸς τότε ἔχρησιμοποίει τὸ ἀλιευτικόν του πλοίον ὡς σκοπιάν, ἀπὸ ὅπου ἀνίχνευε τὸν ὄριζοντα. “Οτε ἀνεκάλυπτε καμμίαν φάλαιναν, ἔδιδε τὸ σύνθημα καὶ ἐντὸς ἐνὸς λεπτοῦ αἱ μικραὶ φαλαινίδες ἐρρίπτοντο εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀστραπιάίς κατηυθύνοντο εἰς τὴν σημαδευθεῖσαν θάλασσαν. Οἱ καμακισταὶ ἔξαπέλυον μὲ δύναμιν τὰ καμάκιά των διὰ τῆς χειρός. Μετὰ καιρὸν τὰ ἔξεσφενδόνιζον διὰ μικρῶν τηλεσόλων. Ἀγριον κυνήγιον ἤρχιζε τότε. Ἐπὶ μακρὰς ὥρας τὸ πλοιάριον ἢ τὰ πλοιάρια παρεσύροντο ἀπὸ τὴν τρωθεῖσαν φάλαιναν μὲ ταχύτητα, ποὺ φέρει ἴλιγγον.

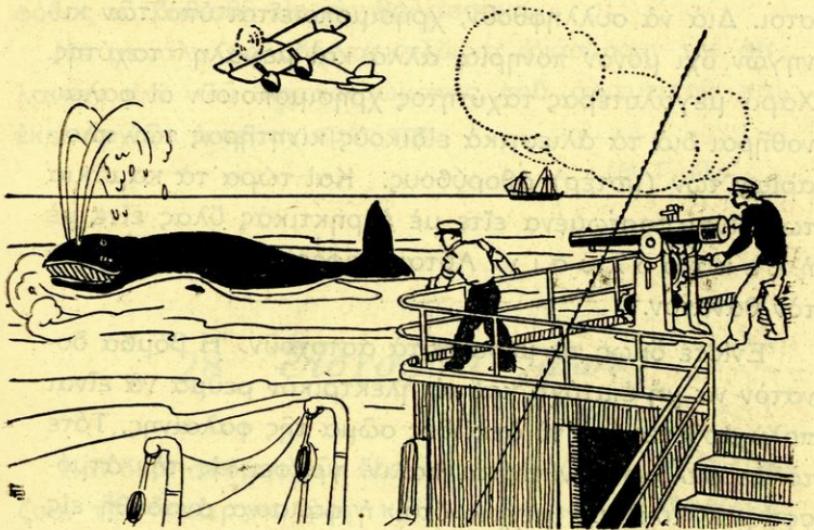
Συχνὰ ἡ φάλαινα μὲ ἐν κτύπημα τῆς οὐρᾶς της ἔθρυμμάτιζε τὴν παρασυρομένην φαλαινίδα. Κάποτε συνέθαινε τὸ σχοινίον νὰ εἶναι βραχύ· τότε τὸ πλοιάριον ἀνετρέπετο.

Ἡ πάλη αὐτὴ παρετείνετο ἐπὶ ὥρας, ἐνίοτε καὶ ἐπὶ δλοκλήρους ἡμέρας. Καὶ ὑπῆρχε πάντοτε φόθος νὰ κοπῇ τὸ σχοινίον, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἦτο δεμένον τὸ καμάκι.

καὶ νὰ διαφύγῃ ἡ φάλαινα μὲ τὸ καμάκι ἐμπηγμένον εἰς τὰς σάρκας τῆς.

3

Τώρα τὸ κυνήγιον τῆς φαλαίνης, γίνεται δι' ἀεροπλάνου. Τὸ ἀεροπλάνον ἔξασφαλίζει διὰ τὴν κατόπτευσιν ὁρίζοντα πλατύν καὶ εἶναι δέκα φοράς ταχύτερον τοῦ ταχυτάτου πλοίου.

Ἡ ἀναζήτησις τῆς φαλαίνης, ἡ ὅποια προηγουμένως παρετείνετο ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπομένως ὀπήτει περισσότερα ἔξοδα, δὲν εἶναι σήμερον πλέον τόσον πολυδάπανος.

Τῶν ἀεροπλάνων, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται κατὰ τῆς φαλαίνης, ἐπιθαίνουν τρεῖς· ὁ πιλότος, ὁ ὀσυρματιστὴς καὶ εἰς παρατηρητής.

Ἡ φάλαινα σημαδεύεται ἀφ' ὑψηλοῦ εύκολώτερον, διότι ἀπὸ τοῦ ἀεροπλάνου εἶναι θεατὴ καὶ ὅταν ἀκόμη εὔρισκεται ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

‘Ο ἀεροπόρος διὰ τοῦ ἀσυρμάτου εἰδοποιεῖ τὸ ἀλιευτικὸν περὶ τῆς ἀκριθοῦς θέσεως τῆς φαλαίνης· καὶ πρὸς τὰ ἔκει κατευθύνεται ἀμέσως τὸ ἀλιευτικὸν μὲ τὰς φαλαινίδας.

Αἱ φάλαιναι ἐκ τῆς ἔξοντωτικῆς καταδιώξεως, ποὺ ἔνεκαινιάσθη ἐναντίον τῶν διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ἀεροπλάνων, ἔγιναν ὅχι μόνον σπάνιαι, ἀλλὰ καὶ δύσπιστοι. Διὰ νὰ συλληφθοῦν, χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν κυνηγῶν ὅχι μόνον πονηρία, ἀλλὰ καὶ μεγάλη ταχύτης. Χάριν μεγαλυτέρας ταχύτητος χρησιμοποιοῦν οἱ φαλαινοθῆραι διὰ τὰ ἀλιευτικὰ εἰδικούς κινητῆρας τῶν πλοιαρίων τῶν (μοτὲρ) ἀθορύβους. Καὶ τώρα τὰ καμάκια τῶν εἶναι φορτωμένα εἴτε μὲ ἐκρηκτικάς ὥλας εἴτε μὲ ἡλεκτρόλυσιν. Αὗται ἐπιφέρουν κεραυνοθόλον τὸν θάνατον.

Ἐνίστε ὅμως τὰ μέσα αὐτὰ ἀστοχοῦν. Ἡ βόμβα δυνατὸν νὰ μὴ ἐπιτύχῃ καὶ τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα νὰ εἶναι πολὺ ἀσθενὲς διὰ τὸ δγκῶδες σῶμα τῆς φαλαίνης. Τότε τὸ ἀεροπλάνον ἀνίπταται πάλιν, γράφει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν κύκλους, μέχρις ὅτου ἡ φάλαινα ἀναδυθῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Εἰς τὴν φαλαινίδα ὁ παρατηρητής ἔχει ἔτοιμον τὸ εἰδικὸν μυδράλλιοθόλον, τὸ ὅποιον εἶναι πυροθόλον ἴδιότυπον, μεγάλου διαμετρήματος καὶ μὲ διπλοῦν σωλήνα. Μὲ αὐτὸ ἐξαπολύει ἐκρηκτικὰς σφαίρας ἐκτάκτου ἀποτελεσματικότητος. Τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὄποιαν ἡ δυστυχισμένη φάλαινα ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ, ὑφίσταται ἀληθινὸν βομβαρδισμόν. Τὸ αἷμα τῆς τρέχει κρουνηδόν, τριγύρω ἡ θάλασσα βάφεται ἐρυθρά. Ἡ πληγωμένη φάλαινα ἐπιπλέει ἐπ’ ὀλίγον μὲ τὴν κοιλίαν πρὸς τὰ ἐπάνω. Μετὰ εἴκοσι περίπου λεπτῶν ἀγωνίαν εἶναι νεκρὰ πλέον.

Εἰς ἀπὸ τοὺς κυνηγούς τῆς πλησιεστέρας φαλαινίδος, ἀνοίγει μὲν ἔξαιρετικὴν ἐπιτηδειότητα δι' ἐνὸς εἰδικοῦ ἔργαλείου τὴν κοιλίαν τῆς φαλαινῆς καὶ εἰς τὸ ὄνοιγμα εἰσάγει μακρὸν μετάλλινον καὶ εὔκαμπτον σωλῆνα. Ἐπὶ τοῦ ἀλιευτικοῦ πλοίου τίθενται εἰς ἐνέργειαν αἱ ἀντλίαι καὶ φουσκώνουν τὴν φάλαιναν μὲν ἀέρα.

"Οταν ἡ φάλαινα φουσκώσῃ καλά, δὲν ὑπάρχει πλέον φόβος νὰ βυθισθῇ εἰς τὴν θάλασσαν.

Μὲ μεγάλα χαλύβδινα καλώδια ἀνασύρουν τὴν φάλαιναν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἀλιευτικοῦ καὶ ἐκεῖ ἀρχίζει ὁ τεμαχισμός της.

(Μ. Γ. Π.)

28 Ἀσχολίαι γέων

Καὶ ὅσοι ἀκόμη ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὰς πόλεις δὲν γνώριζουν τὴν περίεργον ζωὴν καὶ τὰς θαυμαστὰς ἀσχολίας ὀρισμένων ζώων.

Τῶν ἐν τῷ μῷ κυρίως τὰ κατορθώματα εἶναι ἄξια πολλοῦ λόγου. Μένομεν ἔκπληκτοι ἐνώπιον τῆς δραστηριότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τοῦ μικροκόσμου αὐτοῦ, ὁ δόποιος εύρισκεται εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν.

Τὰ ἔντομα ἀπασχολοῦνται τὸν περισσότερον καιρὸν των διὰ τὴν στέγασίν των, δηλαδὴ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς κατοικίας των. "Έχουν πρὸς τοῦτο δλόκληρα συνεργεία. Καὶ ἐργάζονται μὲν τάξιν καὶ μεθοδικότητα.

Παρασκευάζουν πηλόν, πλίνθους καὶ τσιμέντο

μόνα των. Τὰς πρώτας ύλας δι' αὐτὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν φύσιν. Μαζεύουν κατάλληλον χῶμα μὲ τὰς κεραίας των, τὸ ἀνακατεύουν, τὸ τρίθουν καὶ μὲ αὐτὸ ἔχουν ἔν πρώτης τάξεως τσιμέντο.

Τὰ ἔντομα γνωρίζουν, ὅτι κάθε οἰκία, διὰ νὰ εἶναι στερεὰ κτισμένη, χρειάζεται καὶ θεμέλια. Σκάπτουν λοιπὸν τὸ ἔδαφος, ρίπτουν μικροσκοπικὰ λιθάρια ἐντὸς τοῦ ἐσκαμμένου μέρους καὶ γεμίζουν τὰ μεταξὺ τῶν λιθαρίων κενὰ μὲ τὸ τσιμέντο των. Τοιουτοτρόπως ἔχουν ἔτοιμην τὴν βάσιν τῆς οἰκοδομῆς των.

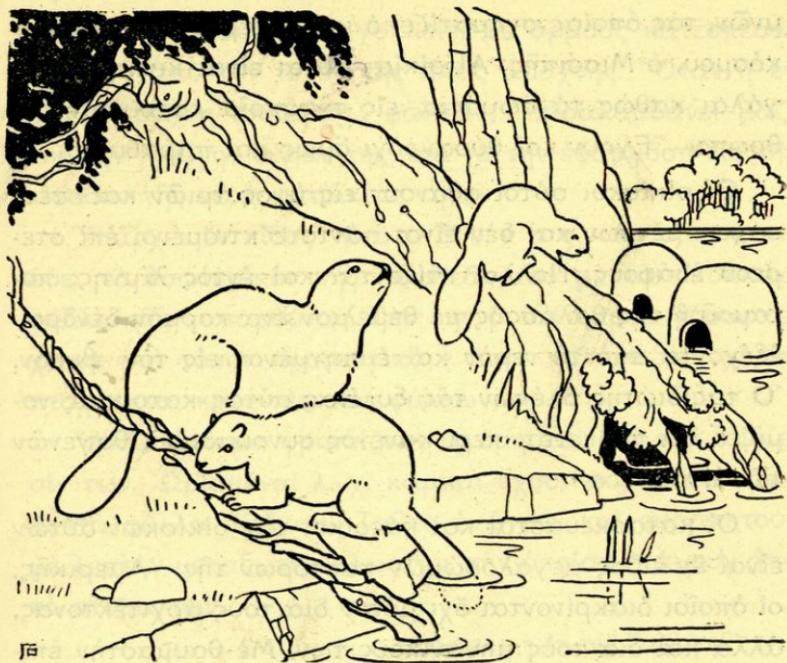
Ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἔξακολουθοῦν τὸ κτίσιμο μὲ τὰ ἴδια ύλικὰ μέχρι τέλους.

"Οταν τὸ ἔξωτερικὸν τῆς κατοικίας των εἶναι ἔτοιμον, ἀρχίζουν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ. Τὸ χωρίζουν εἰς διαμερίσματα ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν των. Ταῦτα ἀλείφουν προσεκτικὰ μὲ λεπτότατον κονίαμα. Καὶ τοιουτοτρόπως ἔχουν πλέον ἔτοιμην πρὸς χρῆσιν τὴν ἀσφαλεστάτην φωλεάν των. Ἐγκαθίστανται εἰς αὐτὴν καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἔξεύρεσιν τῆς τροφῆς των.

2

"Η κατοικία ἄλλων ζώων εἶναι ξυλίνη. Υπάρχουν πτηνὰ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, τὰ ὅποια εἶναι θαυμάσιοι ξυλουργοί. Μόνα των κόπτουν τὰ ξύλα τὰ ροκανίζουν καὶ τὰ λειαίνουν χωρὶς κανὲν ἄλλο ἐργαλεῖον ἐκτὸς τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων αὐτῶν. Κατόπιν τὰ συναρμολογοῦν ἐπιτηδείως καὶ τοιουτοτρόπως ἔχουν ἀποτελειωμένογ τὸ μόνιμον καταφύγιόν των.

Τὰς ξυλίνας αὐτὰς κατοικίας των τὰ εύφυη πτηνὰ στολίζουν ἀπ' ἔξω μὲ πρᾶσιν ἀδάν. Άλλὰ δὲν

σταματάεις τούτο ή διακόσμησις. "Εμπροσθεν τῆς φωλεᾶς των αὐτῆς ἀφίνουν χῶρον, τὸν δποῖον χρησιμοποιοῦν ώς κήπον. Κατὰ τὴν κατάλληλον ἐποχὴν ἔκει χώνουν ἐντὸς τοῦ ἔδαφους σπόρους διαφόρων ἀνθέων. "Οταν οἱ σπόροι ἔχουν ἡδη φυτρώσει, καθίζουν τὰ φιλόκαλα αὔτα πτηνὰ χαρούμενα πλησίον τῶν ἀνθισμένων φυτῶν καὶ ἄδουν. Καὶ ὅταν μὲ τὸν καιρὸν τὰ ἄνθη μαρανθοῦν, τὰ ἐκριζώνουν μὲ τὰ ράμφη των καὶ ἐναποθέτουν εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς ἄλλους σπόρους διὰ νέαν ἀνθησιν.

3

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχουν ὄλοκληρα χωρία ἀπὸ ξυλίνας οἰκίας καὶ στόρων εἰς τὰς ὅχθας τῶν λι-

μνῶν, τὰς ὁποίας σχηματίζει ὁ μακρότερος ποταμὸς τοῦ κόσμου, ὁ Μισιπῆς. Αἱ οἰκίαι αὖται εἶναι κινηταί, μεγάλαι καθώς τὰ δωμάτια, εἰς τὰ ὅποια κατοικοῦν ἄνθρωποι. "Εχουν καὶ θύραν, ὅχι ὅμως καὶ παράθυρα.

Οἱ οἰκίσκοι αὐτοὶ φθάνουν εἰς ὕψος τριῶν καὶ τεσσάρων μέτρων καὶ δὲν εἶναι πάντοτε κτισμένοι ἐπὶ στερεοῦ ἔδαφους. Πολλοὶ κτίζονται καὶ ἐντὸς λίμνης, ποταμοῦ ἢ τῆς θαλάσσης μὲν θεμέλιον ἔνα κορμὸν δένδρου ἔξεχοντα ἀπὸ τὸ νερὸν καὶ ἐμπηγμένον εἰς τὸν βυθόν. Οἱ ταξιδιώτης βλέπων τὰς ξυλίνας αὐτὰς κατοικίας νομίζει, ὅτι πρόκειται περὶ κανενὸς συνοικισμοῦ ἵθαγενῶν τῶν Ἰνδῶν.

Οἱ κατασκευασταὶ καὶ κάτοικοι τῶν οἰκίσκων αὐτῶν εἶναι ἔν εἶδος μεγαλοσώμων καστόρων τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὁποῖοι διακρίνονται ὅχι μόνον διὰ τοὺς ἀρχιτέκτονας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς μηχανικούς των. Μὲ θαυμαστὴν ἐπιμονὴν καὶ ἐπιτηδειότητα μεταφέρουν οἱ κάστορες οὗτοι σωροὺς κορμῶν δένδρων παρὰ τὸν ποταμόν. Εἶναι τὸ ύλικὸν τῆς κατασκευῆς τῶν κατοικιῶν των.

Ἐμπηγνύουν πασσάλους εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ, τὴν ἀμμώδη, καὶ τοὺς στερεώνουν τοποθετοῦντες πέριξ λίθους. Τὸ σμῆνος τῶν καστόρων ἐργατῶν ἐργάζεται μὲ τάξιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐζήλευε καὶ ὁ ἄνθρωπος.

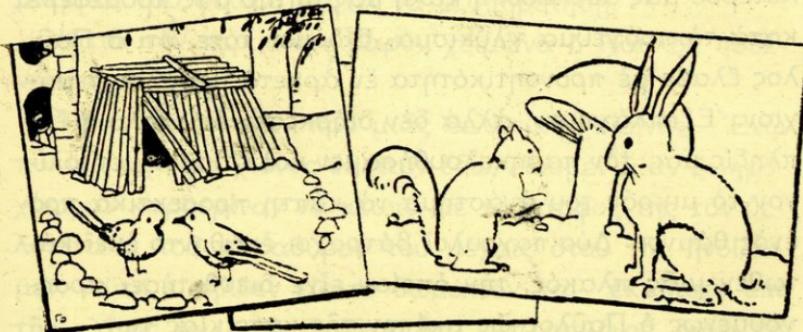
Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν ὑπάρχει εν εἶδος ἀράχνης, ἡ ὁποία ζῇ ἐντὸς τῆς γῆς. Αὕτη κλείει τὴν εἰσοδον τῆς φωλεᾶς τῆς μὲ μίαν μικρὰν μονόφυλλον θύραν, τὴν ὁποίαν κατασκευάζει ἡ ἴδια ἀπὸ πλάκα πηλί-

νην. Ή θύρα αὕτη ἀνοιγοκλείει μὲν ἄρμοὺς κατεσκευα-
σμένους ἀπὸ τὸν ἴστὸν τῆς ἰδίας ἀράχνης. "Οταν ἡ ἐν
λόγῳ ἀράχνῃ ἀλλάσσῃ φωλεάν, παραλαμβάνει μαζὶ
τῆς τὴν πηλίνην θύραν της, διὰ νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν
εἴσοδον τῆς νέας κατοικίας της.

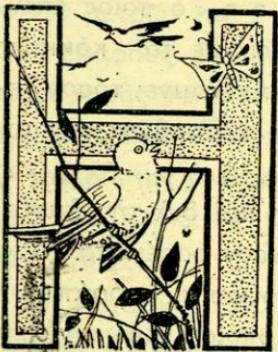
"Υπάρχει ἐν εἶδος βόμβος, ὁ ποῖος ἐπεν-
δύει τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φωλεᾶς του μὲν τὰ κόκκινα
φύλλα τῆς παπαρούνας. Τὴν ἐπένδυσιν κάμνει τόσον τε-
χνικὰ καὶ τόσον προσεκτικά, ὥστε κατορθώνει νὰ μὴ
πτυχώνεται κανὲν ἐκ τῶν φύλλων.

"Αλλα ἔντομα φροντίζουν ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἀμφίε-
σίν των. Ωρισμέναι λ. χ. κάμπαι ἔχουν φορέματα ἀπὸ
λεπτὰ φύλλα δένδρων. Ταῦτα ἐνώνουν καὶ συρράπτουν
μὲν λεπτὴν μεταξωτὴν κλωστὴν, τὴν ὅποιαν ἔξαγουν ἀπὸ
τὸ στόμα των.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

29. Ο μικρὸς φίγος τῶν γέων.

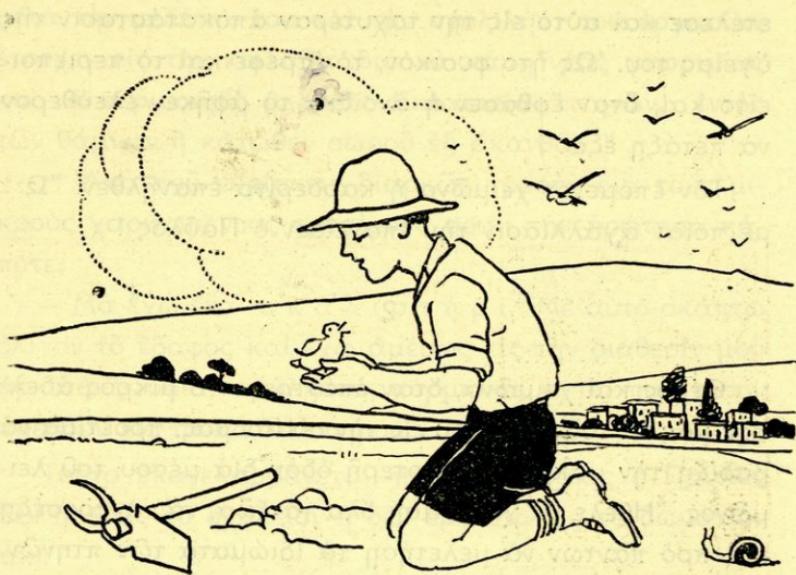
ἀγάπη πρὸς τὰ ζῷα τοῦ μικροῦ μας ἀδελφοῦ Παύλου, μᾶς ἔλεγεν ἡ ἔξαδέλφη μας, ἥτο γνωστὴ εἰς δόλους πρὸ πολλοῦ.

Μία κυρία μᾶς ἔφερεν ἀπὸ τὸν κῆπόν της ὡραίαν χελιδόνα, ἡ ὅποια κατὰ περίεργον τρόπον δὲν ἤδυνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς πτέρυγάς της καὶ νὰ πετάξῃ.

Ο μικρός μας Παῦλος φυσικὰ ἔγινεν ἀμέσως ὁ προστάτης της. Ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀσθένειάν της. Τὴν περιποιεῖτο δύσον ἤδυνατο. Παρ' ὅλας ὅμως τὰς τρυφεράς του φροντίδας τὸ ὡραῖον πτηνὸν ἀπέθανε· καὶ αὐτὸ τοῦ προύξενησε λύπην καὶ δάκρυα.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τοῦ μεγαλυτέρου μας ἀδελφοῦ, ἡ καλή μας μήτηρ μᾶς προσέφερε κατὰ τὸ πρόγευμα γλύκισμα. Εἴδομεν τότε, ὅτι ὁ Παῦλος ἔλαβε μὲ προνοητικότητα ἐν ἀρκετὰ μεγάλον τεμάχιον. Ἐξεπλάγημεν, ἀλλὰ δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ ἡ ἔκπληξίς μας· τὸν παρηκολουθήσαμεν καὶ εἴδομεν μετ' ὀλίγον τὸ μικρόν του ἀνάστημα νὰ κύπτῃ προσεκτικὰ πρὸ ἐνὸς θάμνου. Δύο παχουλοὶ βάτραχοι ἐκάθηντο ἐκεῖ κάτωθεν μᾶς πλακός, τὴν ὅποιαν εἶχε διευθετήσει προηγουμένως ὁ Παῦλος ὡς σκέπην τῆς κατοικίας των.

"Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ συνεορτάσουν μαζί μας καὶ αὐτοὶ καὶ μάλιστα μὲ τὸ καλύτερον τεμάχιον γλυκίσμα-

τος, τὸ ὅποιον εἶχε καὶ τὰς περισσοτέρας σταφίδας.

“Αν εἶχε ποτε δείξει ἀδιακρισίαν ὁ μικρὸς Παῦλος καὶ εἶχεν ἄρπάσει καὶ δεύτερον τεμάχιον γλυκίσματος, δὲν τὸ εἶχε κάμει ποτὲ διὰ τὸν ἔαυτόν του. Πάντοτε τοὺς μικρούς του φίλους ἐζήτει νὰ ἔξυπηρετήσῃ.

Κατὰ τὸν περυσινὸν βαρὺν χειμῶνα ὁ Παῦλος ἤσθενησε σοθαρῶς.

Τότε παρέστημεν πρὸ μιᾶς θελκτικῆς σκηνῆς. Ἐνῷ πυκναὶ νιφάδες χιόνος ἔπιπτον ἔξω, εἰδομεν μίαν ζωηρόχρωμον καρδερίναν νὰ κτυπᾷ μὲ τὸ ράμφος της τὸν ὑελοπίνακα τοῦ παραθύρου του μέχρις ὅτου τῆς ἥνοιξαμεν. Αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ό Παῦλος ἦτο εύτυχισμένος, διότι τὸ πιπήνὸν παρέμεινε πλησίον του καὶ θὰ ἔλεγέ τις, δτὶ συν-

ετέλεσε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ταχυτέραν ἀποκατάστασιν τῆς
ύγείας του. Ὡς ήτο φυσικόν, τὸ ἔτρεφε καὶ τὸ περιεποι-
εῖτο καί, ὅταν ἔφθασεν ἡ ἄνοιξις, τὸ ἀφῆκεν ἐλεύθερον
νὰ πετάξῃ ἔξω.

Τὸν ἐπόμενον χειμῶνα ἡ καρδερίνα ἐπανῆλθεν. "Ω !
μὲ ποίαν ἀγαλλίασιν τὴν ἐπανεῖδεν ὁ Παῦλος !

2

Θέρος καὶ χειμῶνα, ὅταν ἐπέστρεφεν ὁ μικρὸς ἀδελ-
φός μας ἐκ τοῦ σχολείου εἰς τὴν οἰκίαν μας, προετίμα νὰ
βαδίζῃ τὴν μακρὰν κυκλοτερῆ δόδον διὰ μέσου τοῦ λει-
μῶνος. "Ηθελε νὰ χαιρετίσῃ δλα τὰ ζῷα, νὰ τὰ προσέξῃ
καὶ πρὸ πάντων νὰ μελετήσῃ τὰ ἴδιώματα τῶν πτηνῶν.
Ταῦτα ἐγνώριζεν ἀπὸ τὴν πτῆσιν των, τὸ χρῶμά των, τὸ
ἀσμά των, ἀπὸ τὴν κραυγὴν των πρὸ τοῦ κινδύνου. "Ἐ-
γνώριζε τὰς φωλεάς των, τὰ αὔγα των, τὴν τροφήν των
καὶ τοὺς ἔχθρούς των. Τὰ ἔθλεπεν εἰς μέρη, ὅπου κα-
νεὶς δὲν ἦδυνατο νὰ τὰ ἀνακαλύψῃ καὶ εὕρισκε πάν-
τοτε καιρὸν ἀθορύβως σὰν ποντικάκι νὰ ώτα-
κουστῇ.

Κάθε νέαν γνωριμίαν του, ὅταν ἐπέστρεφεν εἰς τὸν
οἶκόν του, τὴν παρέθαλλε πρὸς τὰς εἰκόνας τοῦ βιθλίου
τῶν πτηνῶν, τὸ ὄποιον εἶχε. Τότε ύπερήφανος ἔθλεπεν,
ὅτι δλα τὰ εῖδη τῶν πτηνῶν, δσα εἰκονίζοντο εἰς τὸ βι-
θλίον του ως ὑπάρχοντα εἰς τὴν Εύρωπην, δλα τὰ εἶχεν
ἴδει, τούλάχιστον δύο φοράς, ἔκαστον.

Οὕτε αὐτὰ τὰ καθήκοντα τοῦ σχολείου του, ὅπου διε-
κρίνετο ως πρῶτος μαθητής, οὕτε ἄλλη τις ἀσχολία ἦδύ-
νατο νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν εύχάριστον αὐτὴν
ἔρευνάν του. Δι' ἡμᾶς δὲν ήτο πλέον ἀπορίας ἄξιον, ὅτι

μετά τὴν μελέτην του καὶ τὴν σχολικήν του ἔργασίαν
ἔτρεχεν εἰς τὴν κοιλάδα, διὰ νὰ κάμη νέας γνωριμίας
καὶ νὰ περιποιηθῇ μερικάς οἰκογενείας πτηνῶν, ἐντὸς
τῶν θάμνων ἢ κάτωθεν σωροῦ ἐξ ἀκανθῶν.

— Ἀπὸ ποὺ εύρισκεις διαρκῶς τροφὴν διὰ τοὺς μι-
κροὺς χαριτωμένους τροφίμους σου ; τὸν ἡρώτησα κά-
ποτε.

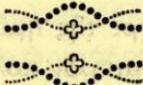
— Μὰ ἔχω ἔνα σκαλιστήρι. Μὲ αὐτὸ σκάπτω
όλιγον τὸ ἔδαφος καὶ ἔχω ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσίν μου
ἀρκετὰ ζωῦφια, σκώληκας, μύρμηκας κ. ὅ., ποὺ τόσον
ἀρέσουν εἰς τὰ πουλάκια μου.

Τοῦτο ἐπανελαμβάνετο πάντοτε, ὁσάκις ὁ Παῦλος
δὲν ἦτο εἰς τὸ σχολεῖον ἢ δὲν ἐμελέτα εἰς τὸ δωμάτιόν
του.

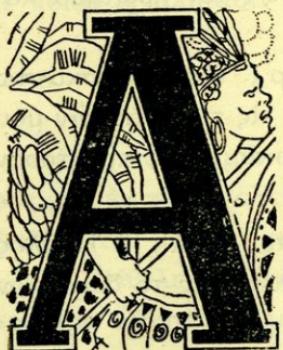
Κάποτε, ἐνῷ ἐκαθῆμεθα εἰς σκιερὰν γωνίαν τοῦ κή-
που μας, μᾶς ἐπλησίασεν ὁ Παῦλος κρατῶν μετὰ προ-
σοχῆς κάτι εἰς τὰς χεῖράς του. Ὡτὸ πυκνόφυλλος κλά-
δος δένδρου, ἐπὶ τοῦ ὅποιου μετ' ἐκπλήξεώς μας εἴδομεν
πέντε μικροὺς νεοσσοὺς χειλιδόνος τερετίζοντας. Ἐμεί-
ναμεν καταγοητευμένοι.

Ο Παῦλος μὲ ୟφος θριαμβευτικὸν δὲν ἥργησε νὰ
μᾶς ἀφήσῃ καὶ νὰ μεταθῇ, διὰ νὰ ἐναποθέσῃ πάλιν εἰς
τὴν φωλεάν των τὰ μικρὰ προστατευόμενά του.

(Διασκευὴ)

30. Τί κατορθώνει σύγχρονος ἱεραδόστολος

Ūτα ποὺ θά σᾶς διηγηθῶ, παιδιά μου, μᾶς ἔλεγε προχθὲς τὴν ἐσπέραν δ καλὸς πατήρ μας, εἶναι ἀληθέστατα καὶ συνέθησαν πρὸ δλίγων ἐτῶν.

Εἰς τὸν Δυτικὸν Εἰρηνικὸν ὡκεανὸν εὑρίσκονται αἱ νῆσοι τοῦ Σολομῶντος. Αὗται κατοικοῦνται ἀπὸ Μελανησίους, ἀνθρώπους ἡμιαγρίους, μετρίου ἀναστήματος, μὲ δέρμα καστανὸν ἥ υπομέλαν καὶ κόμην οὐλην μαύρην. "Εως πρὸ δλίγου ἀκόμη ἥσαν ἀνθρωποφάγοι οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τοῦ Σολομῶντος. Δι' αὐτὸ ἀνθρωποι τῆς λευκῆς φυλῆς σπανίως ἐπεσκέπτοντο τὰς νήσους ταύτας. Οἱ ιθαγενεῖς ἥσαν δύσπιστοι πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ Εύρωπαιοι ἀποικοὶ ἐνήργουν κατὰ τῶν νήσων τῶν ἐπιδρομάς, διὰ νὰ συλλάθουν μαύρους δούλους, τοὺς ὅποιους μετεπώλουν ἥ ἔχρησιμοποίουν οἱ ἴδιοι διὰ βαρείας ἐργασίας των.

Οἱ ιθαγενεῖς ἔτρεφον μῖσος κατὰ τῶν λευκῶν καὶ ἀν ποτὲ συνελάμβανον κανένα ἔξ αὐτῶν, τὸν ἐφόνευον καὶ τὸν κατεβρόχθιζον !

Αὐτὸ συνέθαινε μέχρι τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὅποιαν εἰς τὸ Ούγκι, εἰς ἔνα μικρὸν κόλπον τῆς συστάδος τῶν νήσων τῶν ὀνομαζομένων «Αγιος Χριστόφορος», ἐπλησίασε λέμβος, ἐκ τῆς ὅποιας ἔξεπήδησεν εἰς τὴν ξηρὰν

νέος τις τελείως ἀσπλος καὶ σχεδὸν γυμνός. Οὗτος περὶ τὸ μέσον τοῦ σώματός του εἶχε δεμένον τεμάχιον ύφασματος, ὃς οἱ ἴθαγενεῖς.

Ο περίεργος ἐπισκέπτης ἀνῆκεν εἰς τὴν λευκὴν φυλήν. Ὡνομάζετο Κάρολος Ἐδουάρδος Φόξ, ἥτο θεολόγος καὶ ἥρχετο ὡς ἱεραπόστολος ἀπὸ τὴν Νέαν Ζηλανδίαν. Εἰς τὴν νῆσον δὲ προσήγγισε μὲ τὴν φιλοδοξίαν νὰ κατηχήσῃ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ νὰ ἔξημερώσῃ τοὺς ἀγρίους της, οἱ δποῖοι ἐφημίζοντο διὰ τὰ θηριώδη τῶν ἔνστικτα.

Οἱ ἄγριοι τὸν περιστοίχισαν μὲ περιέργειαν καὶ ἔχθρικάς διαθέσεις. Τοὺς κατηύνασεν ὅμως οὗτος, διότι ἀπηθύνθη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν διάλεκτόν των τὴν ὁποίαν ἔφρόντισε νὰ μάθῃ προηγουμένως. Δι' αὐτὸ δὲν τὸν ἤνωχλησαν. Τὸν ἤνειχοντο καὶ τὸν ἄφιναν νὰ τοὺς συνοδεύῃ εἰς τὰ κυνήγιά των καὶ εἰς τὸ ψάρευμα τὸν ἔξέλαθον μάλιστα ὡς τρελλὸν καὶ διεσκέδαζον εἰς βάρος του.

Μολονότι δὲ Φόξ ἐπλησίαζε συχνὰ τὰς πυράς, ἐπὶ τῶν δποίων οἱ ἄγριοι ἔψηνον τὰ πρὸς βρῶσιν κρέατα, δὲν ἥλθε ποτὲ εἰς κανένα ἥ ὅρεξις.... νὰ ψήσῃ καὶ αὐτὸν καὶ νὰ τὸν καταφάγῃ.

Οἱ ἱεραπόστολος δὲν τοὺς ἤνωχλει, εἶναι ἀληθές. Ἐπέμενε μόνον νὰ τοὺς ὅμιλῇ διὰ τὸν Θεόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπίστευε καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ἔλεγεν, ὅτι ἥτο ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός, ὁ προστάτης κάθε ἔργασίας καὶ ιδίως τῆς τιμίας ἔργασίας τοῦ γεωργοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον εἶχον οἱ ἄγριοι πλησίον των τὸν ἱεραπόστολον, ἔθλεπον νὰ φυτρώνουν ἐν ἀφθονίᾳ χόρτα καὶ νὰ ὠριμάζουν καρποί, ἥρχισαν νὰ ἀκούουν μὲ μεγαλυτέραν προσοχὴν τὰ κηρύγματα τοῦ ξένου περὶ τοῦ προστατεύοντος τὴν γεωργίαν Θεοῦ. Ο

Φόξ, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ κήρυγμα τοὺς ὑπεχρέωσεν νὰ σκέψουν αὐλάκια καὶ διωχέτευε τὸ νερὸν εἰς διάφορα φυτὰ καὶ δένδρα. Ταῦτα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐκαρποφόρησαν κατόπιν τούτου εἰς πρωτοφανῆ διὰ τοὺς νησιώτας ἀφθονίαν.

2

Ἡ θέσις τοῦ ἱεραποστόλου Φόξ μεταξὺ τῶν ἀγρίων ἐστερεώθη καὶ ἐξησφαλίσθη τελείως μετὰ τὸ ἀκόλουθον γεγονός.

‘Ο μεγαλύτερος υἱὸς τοῦ φυλάρχου, ὁ νεαρὸς πολεμιστὴς Τακαμπάϊνα, ἐνῷ μίαν ἡμέραν, ἐπιστρέφων εἰς τὴν καλύθην του, ἐβάδιζε κάτωθεν ὑψηλῶν φοινίκων, εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ δεχθῇ τὸ βαρύ κτύπημα ἐνὸς μεγάλου ἵνδικου καρύου, τὸ ὅποιον πεσὸν ἐπὶ τοῦ ποδός του ἔθραυσε τὴν κνήμην του. Οἱ ἄγριοι ἀμέσως ἥθελησαν νὰ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον, διότι δὲν ἤνειχοντο νὰ ἔχουν μίαν ἡμέραν ώς ἀρχηγόν των ἔνα χωλόν ! ‘Ο ἱεραπόστολος ὅμως μεσολαβήσας ἔπεισε τοὺς ἀγρίους νὰ ἀναθάλουν τὴν καταδίκην δι’ ὀλίγον καιρόν. ‘Ο ἱεραπόστολος ἐγνώριζε πῶς θεραπεύεται ἡ θλᾶσις ἐνὸς ὁστοῦ καὶ περιέθαλε τὴν κνήμην τοῦ Τακαμπάϊνα μὲν ξυλάρια καὶ ἐπίδεσμον, ἐλλείψει γύψου.

Μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ὁ ἄγριος ἦτο ἐντελῶς καλά.

‘Ηδύνατο νὰ κολυμβᾶ καὶ νὰ τρέχῃ ὅπως πρίν. Καὶ εὔγνώμων πρὸς τὸν ξένον διὰ τὴν σωτηρίαν ὅχι μόνον τῆς κνήμης, ἀλλὰ καὶ τῆς ζωῆς του, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ φυλάρχου ἥθελησε νὰ γίνουν μὲ τὸν ἱεραπόστολον ἀδελφοποιού. Κατόπιν σχετικῆς τελετῆς ὁ καθεὶς μετεθίσασεν εἰς τὸν ὄλλον ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ

τούς τίτλους, ποὺ εἶχε, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του.

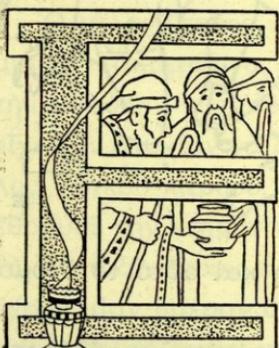
Ἡ φήμη τοῦ ἱεραποστόλου Φόδι, ὁ ὅποῖος ἐλέγετο πλέον Τακαμπάϊνα, διαρκῶς ηὔξανετο μεταξὺ τῶν Μελανησίων. Διὰ τοῦτο εὐκολώτατα κατωρθώθη μὲ τὰς ἐνεργείας του νὰ προσχωρήσῃ ὀλόκληρος ἡ φυλὴ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ νὰ βαδίσῃ ύπὸ τὰς ὁδηγίας του πρὸς τὴν βαθμιαίαν ἡμέρωσιν τῶν ήθῶν καὶ πρὸς τὸν πολιτισμόν.

“Οτε μετά τινα ἔτη ὁ ἀδελφοποιτός του καὶ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ φυλάρχου ἀπέθανεν, ὁ Φόδι ἔγινε φύλαρχος. Τότε, φυσικά, ἡ ἐπίδρασίς του ἐπὶ τῶν ὑποτελῶν του ἔγινε μεγαλυτέρα καὶ τὸ ἔργον του, τὸ χριστιανικὸν καὶ φιλάνθρωπον, κατέστη ἀποτελεσματικότερον.

‘Ο λευκὸς ἱεραπόστολος Κάρολος Ἐδουάρδος Φόξ, ἔξακολουθεῖ καὶ σήμερον μίαν φορὰν τὸ ἔτος ὡς φύλαρχος Τακαμπάϊνα νὰ περιθάλλεται τὴν μεγάλην στολὴν τῶν ιθαγενῶν φυλάρχων τῶν νήσων τοῦ Σολομῶντος καὶ νὰ μεταθαίνῃ διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν διοίκησιν τοὺς τακτικοὺς φόρους τῆς ὑπομελαίνης φυλῆς του.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

31. Οἱ τρεῖς μάγοι.

ἴχον ἀναχωρήσει οἱ τρεῖς μάγοι μὲ τὸν ἀστέρα ὁδηγόν των ἀπὸ τὴν μακρυνὴν πατρίδα των τὴν Μηδίαν. Καὶ ἥρχοντο νὰ προσκυνήσουν τὸ βρέφος, τὸ ὄποιον ἔμελλε νὰ γίνῃ ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν Ἱερῶν βιβλίων καὶ τὴν παρατήρησιν τῶν ἀστέρων ἐγνώριζον, ὅτι πλησιάζει νὰ γεννηθῇ τὸ Θεῖον βρέφος. Ἡτοίμασαν λοιπὸν βασιλικὰ δῶρα καὶ ἔξεκίνησαν ἀπὸ τὴν ὡραίαν πρωτεύουσάν των, τὰ Ἐκβάτανα. Ἀφῆκαν ὀπίσω των ὅρη ὑψηλὰ καὶ ποταμοὺς μεγάλους καὶ πόλεις πολυανθρώπους καὶ πεδιάδας ἀπεράντους. Καὶ μετὰ ὁδοιπορίαν πολλῶν ἡμερῶν ἔφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς ἐν ἄγριον καὶ ἔρημικὸν μέρος. Χείμαρροι βαθεῖς καὶ κατάξηροι καὶ βάτοι τοὺς ἔδυσκόλευον παντοῦ τὸν δρόμον. Μακρὰν ἔφαίνοντο ἐδῶ καὶ ἔκει ἀραιὰ φοινικόδενδρα. Ἀπὸ ἔκει ἥρχιζεν ἡ ἔρημος, τὴν ὄποιαν ἔπρεπε νὰ περάσουν διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Συρίαν. Ἔπειτα διὰ μέσου αὐτῆς θὰ ἔφθανον εἰς Παλαιστίνην. Ἐνύκτωσε. Σύννεφα μαῦρα

ἐσκέπαζον τὸν οὐρανόν, προμηνύοντα θύελλαν· καὶ εἶνας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὅρμητικαί αἱ θύελλαι. Διήρχοντο ἀκριθῶς διὰ μέσου μικροῦ χωρίου μὲ πτωχικάς καλύθεας· εἰς τὴν τελευταίαν ἐστάθησαν καὶ ἐκτύπησαν τὴν θύραν.

— Τί ζητεῖτε; Ἡκούσθη φωνὴ θυμωμένη ἀπὸ μέσα.

— Φιλοξενίαν, διὰ νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα ἀπόψε.

Ἐφόρουν οἱ μάγοι ἐπάνω ἀπὸ τὴν στολήν των λιακριῶν πανωφόριον ἐκ μαλλίνου λευκοῦ ὑφάσματος. Ὡς καὶ ὁ σκοῦφός των μὲ τὸν χρυσοῦν ἀστέρα ἥτο σκεπασμένος μὲ τὴν κούκούλα, ὥστε δὲν διέφερον διόλου ἀπὸ τοὺς συνήθεις δδοιπόρους, ποὺ διήρχοντο ἀπ' ἐκεῖ, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Συρίαν.

“Ενας μεσόκοπος κακοενδεδυμένος ἄνθρωπος ἐφάνη εἰς τὸ παράθυρον.

— Εἶμαι πτωχὸς γεωργός, λέγει εἰς αὐτούς. Πηγαίνω καθ' ἡμέραν μὲ τὴν γυναῖκά μου μακρὰν πολὺ καὶ ἐργάζομαι μὲ ἡμερομίσθιον εἰς ξέντα κτήματα. Ἐπιστρέφομεν τὸ βράδυ κατάκοποι. “Ενα μόνον κρεβάτι ἔχομεν εἰς τὴν καλύθα, κοιμῶμαι εἰς αὐτὸ μὲ τὴν γυναῖκά μου. Τὰ παιδιά μου κοιμῶνται καὶ τὰ τέσσαρα κατάχαμα στὸ πάτωμα....

— Δὲν εἴμεθα δύσκολοι, θὰ περάσωμεν ὅπως - ὅπως. Δώσατέ μας, σᾶς παρακαλοῦμεν, κάτι νὰ φάγωμεν. Θὰ σᾶς ἀνταμείψωμεν γενναῖα.

Εἰς τὴν πληροφορίαν αὐτὴν ἥνοιξε διάπλατα ἡ θύρα. Γυνή τις, ρακένδυτος καὶ αὐτὴ καὶ μισοκοιμισμένη, παρουσιάσθη.

— Κοπιάστε μέσα, τοὺς λέγει. Θὰ σᾶς παραχωρήσωμε τὸ κρεβάτι μας καὶ θὰ πᾶμε ἐμεῖς νὰ κοιμηθοῦμε στὸ ἄλλο δωμάτιο, στὸ πάτωμα μαζὶ μὲ τὰ παιδά μας. Φαγητὸ δὲν ἔχομε παρὰ βρασμένο ρύζι καὶ χουρμάδες, ποὺ

ξημάζευσαν προχθές τὰ παιδιά μας ἀπὸ τὰ φοινικόδενδρα τῆς ἐρήμου.

— Μᾶς ἀρκοῦν, ἀπήντησαν ἔκεινοι.

Μία κόρη γελαστή, ἀν καὶ μὲ πολὺ παλαιὰ ἐνδύματα, τοὺς συνώδευσεν εἰς τὸ δωμάτιον μὲ μίαν στάμναν ὕδατος εἰς τὸν ὅμον.

— Εἶναι ἀπὸ μακρυνὴν δροσερὰν πηγήν, τοὺς ἐξήγησε, καθὼς τὴν ἀπέθεσε κάτω ἐδῶ οὔτε νερὸ καλὸ δὲν ἔχομεν.

”Εφερεν ἔπειτα ἐν πήλινον ἀγγεῖον μὲ τὴν ὅρυζαν καὶ τοὺς φοίνικας καὶ ἄρτον κρίθινον. Ἀφοῦ τοὺς ηὔχήθη καλὴν ἀνάπτασιν, ἐκλεισε διακριτικὰ τὴν θύραν καὶ μετέθη νὰ ἀναπταθῇ μὲ τοὺς γονεῖς τῆς.

2

Πολὺ πρωι, πρὶν ἀναχωρήσουν οἱ ταξιδιῶται, ἐκάλεσαν τὸν οἰκοδεσπότην. «Εἴδομεν τὴν πενίαν σου καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ σὲ ἀνταμείψωμεν διὰ τὴν φιλοξενίαν σου μὲ κάτι πολυτιμότερον ἀπὸ τὸ χρῆμα».

Εἶπεν ὁ εἰς καὶ ἥνοιξεν τὸν ὡραῖον δερμάτινον σάκκον, τὸν ὅποιον ἐκράτει. Γλυκεῖα εὐωδία ἔχύθη εἰς τὸ δωμάτιον. Ὑπῆρχον μέσα εἰς τὸν σάκκον ἐκεῖνον τὰ βασιλικὰ δῶρα, τὰ ὅποια μετέθαινον νὰ προσφέρουν εἰς τὸ νεογέννητον Θεῖον βρέφος. ”Ἐκλεισεν ἀμέσως τὸν σάκκον καὶ τοῦ προσέφερε κάτι, τὸ ὅποιον ἐξήγαγε ἀπ’ αὐτὸν. Ἡτο μία φλογέρα ἀπὸ παλαιὸν καὶ ἐλαφρὸν ξύλον, τὸ ὅποιον εἶχε σκαλισμένα ἐπάνω γράμματα πανάρχαια μισοσθημένα. «”Ακουσε, τοῦ λέγουν, δ,τι καὶ ἀν ἐπιθυμήσῃς νὰ ἔχῃς θὰ τὸ ἀποκτᾶς, ἀρκεῖ πρὶν ἀρχίσῃς νὰ παίζης τὴν φλογέραν, νὰ εἴπῃς καθαρὰ τί ζητεῖς. ”Ε-πειτα μὲ ὑπομονὴν νὰ παίξῃς ἔνα σκοπόν, ὅποιον σκοπὸν

θέλεις, καὶ τότε ἄμα τελειώσῃς, θὰ ἵδης ἐκεῖνο, ποὺ
ξεζήτησες, ἐμπρός σου εἰς τὴν διάθεσίν σου. Πρόσεξε
ὅμως παραδίδομεν εἰς τὴν ἔξουσίαν σου μίαν μεγάλην
δύναμιν ἐκεῖνος ὁ ὅποιος τὴν κατέχει, ἀναλαμβάνει καὶ
σπουδαίαν ὑποχρέωσιν, νὰ είναι πονετικός εἰς ὅσους
ὑποφέρουν, ἐλεήμων εἰς ὅσους στεροῦνται τ' ἀγαθὰ τῆς
ζωῆς».

Εἶπον, τὸν ἀπεχαιρέτισαν καὶ ἀνεχώρησαν πρὸς τὸν
δρόμον τῆς ἐρήμου. Ἀμέσως ὄρμητικὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ
δωμάτιον ἡ σύζυγός του. «Πόσα σοῦ ἔδωσαν;» τὸν ἐρω-
τᾷ. Ἐκεῖνος τῆς ἔδειξε τὴν φλογέραν καὶ τῆς ἐπανέλα-
βεν ὅσα τοῦ εἶπον. «Ἀνόητε, τοῦ λέγει, μᾶς ἔφαγαν ὅλο
τὸ ρύζι, ποὺ εἶχαμε στὸ σπίτι καὶ τοὺς χουρμάδες καὶ
τὸ ψωμί· δὲν ἔχουν τίποτε νὰ φάγουν τὰ παιδιά μας σή-
μερα καὶ σὺ εὐχαριστήθης μ' αὐτὸ τὸ παληόξυλο, ποὺ
σοῦ ἔδωσαν!»

— Γυναῖκα, λέγει αὐτός, ἀς δοκιμάσωμεν, ἂν είναι
ἀληθινὰ αὐτά, ποὺ μᾶς ὑπεσχέθησαν κ' ἔπειτα φιλονι-
κοῦμε. Τί θέλεις νὰ ζητήσω;

— Τί ἄλλο παρὰ τρία τέσσαρα ψωμιὰ διὰ τὰ παιδιά
μας καὶ κανένα προσφάγι; Ἡρχισαν τώρα νὰ μεγαλώ-
νουν τὰ ἀρνιά τοῦ γάλακτος, ζήτησε ἐνα ψημένο, ἔτοιμο,
γιατὶ οὕτε ξύλα ἔχομε στὸ σπίτι νὰ τὸ μαγειρεύσω. Ζή-
τησε καὶ μίαν φιάλη κρασί.

Καὶ μὲ περιπαικτικὸν μειδίαμα, διότι ἐπίστευε σοθα-
ρῶς ὁ σύζυγός της, δτι δύναται νὰ τοὺς προμηθεύσῃ ὅλα
αὐτά, ἔδραμε νὰ ἔξυπνήσῃ τὰ παιδιά της.

Ἐκεῖνος ἐν τοσούτῳ ἐκάθισεν ἐπὶ ἐνὸς καθίσματος,
τοῦ μόνου, ποὺ ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ δωματίου καὶ ἥρχι-
σεν ὑπομονητικὰ νὰ παίζῃ. Δὲν ἐπέρασαν πέντε λεπτά
καὶ κνίσσα εὐχάριστος τὸν ἔκαμε νὰ στρέψῃ τὴν κεφα-
λήν του πρὸς τὴν τράπεζαν. Τί βλέπει τότε; Ἐπάνω εἰς

μίαν καθαράν ψάθαν ἀπὸ πυκνοπλεγμένα φύλλα φοίνικος ἔτοιμος ψημένος καὶ δρεκτικὸς ἀμνός. Παρ’ αὐτὸν τρεῖς μεγάλοι ἄρτοι καὶ μία φιάλη οἶνου.

— Γυναῖκα, παιδιά ! Ἐλάτε ἀμέσως, φωνάζει, ἔτοιμο εἶναι τὸ φαγί !

Τί ἡκολούθησε τότε εὔκολον εἶναι νὰ φαντασθῆ κανεῖς. Οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέσσαρά των τέκνα, πεινασμένα καθώς ἦσαν, ἐρρίφθησαν εἰς τὸ φαγητόν καθώς ἦτο μάλιστα χωρισμένος ὁ ἀμνός εἰς τεμάχια, δὲν ἤργησαν νὰ τὸν καταθροχθίσουν ὅλον. Μετ’ ὀλίγον ἡ σύζυγός του, χάρις εἰς τὸν εὕγεστον οἶνον, εύρισκετο εἰς ἐξαιρετικὴν διάθεσιν.

— Τώρα, ἀνδρούλη μου, λέγει, ἀφοῦ ἐθγῆκεν ἀληθινὸν αὐτό, ποὺ σου ὑπεσχέθησαν οἱ ταξιδιῶται, πρέπει νὰ ζητήσῃς καὶ φορέματα γιὰ μᾶς καὶ τὰ παιδιά μιᾶς καὶ στρώματα γιὰ νὰ μὴ κοιμῶνται κατάχαμα καὶ σκεπάσματα γιὰ ὅλους μας, νὰ μὴν κρυώνωμεν.

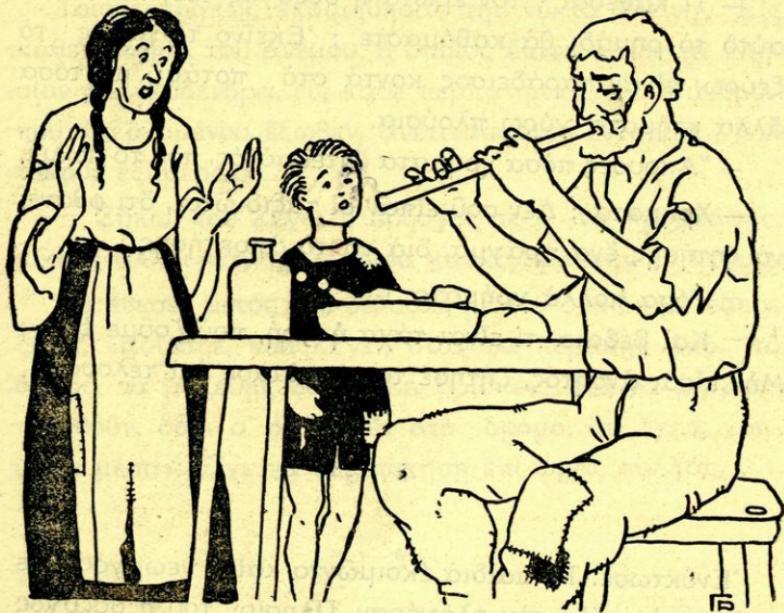
— Σιγά - σιγά, γυναῖκα, ὅλα θὰ τ’ ἀποκτήσωμεν.

3

Πρὶν νυκτώσῃ, ὅλοι εἶχον φορέματα, διπλὰ μάλιστα διότι ἡ οἰκοκυρὰ μήτηρ ἐπέμενε νὰ ζητηθοῦν καὶ καθημερινὰ καὶ ἔορτινὰ φορέματα δι’ ὅλους, δπως καὶ σκεπάσματα ἀφθονα καὶ στρώματα. Εύτυχὴς ἡ κόρη ἥλθε νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ὡραῖόν της καινουργὲς φόρεμα εἰς τὴν ίματιοθήκην τῆς οἰκογενείας· εἶδεν ἐντὸς αὐτῆς τὴν φλογέραν, τὴν ἔλαθεν ἀνὰ χείρας καὶ τὴν ἐξήταζεν.

— “Αγια γράμματα ἔχει ἐπάνω, πατέρα, λέγει.

— Πῶς τὸ ξεύρεις ; ἐρωτᾷ ἐκεῖνος.

— Μυρίζει λιθάνι, μύρισε καὶ σύ.

— Ναί, αὐτὴ ἡ μυρωδιὰ ἔχυθη σὲ ὅλο τὸ δωμάτιο
ὅταν ἥνοιξαν τὸν σάκκον τῶν οἱ ταξιδιώται. Πιστεύω θὰ
ἥσαν ἔμποροι, ποὺ πωλοῦν μυρωδικὰ τῆς Ἀραβίας.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν βιαστικὴ εἰσέρχεται ἡ σύζυγός
του.

— Δὲν ἀκοῦς τὸν κράχτης μὲν φωνάζει;

‘Ο κράχτης μὲν βαρεῖαν διαπεραστικὴν φωνὴν ἐπληροφόρει τὰ ἔξῆς : «Ἐνα κτῆμα πωλεῖται» ἔχει τέσσαρα στρέμματα χωράφι γιὰ σπάρσιμο σίτου, τέσσαρα στρέμματα ἀμπέλι, λαχανόκηπον καὶ μεγάλον κῆπον μὲν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ δπωρικά· μέσα στὸν κῆπο ἔχει καὶ σπίτι, ἔχει καὶ στάθλον μὲν ζῷα, δσα χρειάζονται διὰ τὸ κτῆμα. Τιμὴ χίλια χρυσᾶ νομίσματα».

— Τί κάθεσαι ; τὸν ἐρωτᾶς ἡ σύζυγός του, πάντα σ' αὐτὸ τὸ ρημάδι θὰ καθόμαστε ; Ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ ξεύρω, εἶναι παράδεισος κοντὰ στὸ ποτάμι, μὲ τόσα ἄλλα κτήματα γύρω πλούσια.

— "Ακουσες πόσα χρήματα ζητεῖ αὐτός, ποὺ τὸ πωλεῖ.

— Χρήματα ; Δὲν σοῦ εἴπαν οἱ ταξιδιῶται, ὅτι φθάνει νὰ ζητήσῃς ἔνα πρᾶγμα, διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσῃς ;

— Τόσα πολλὰ χρήματα !

— Καὶ βέθαια τί εἶναι τάχα ἡ ζωή, ποὺ ζοῦμε ἐδῶ ; Μὴν εἶσαι ἀνόητος, ζήτησέ τα. Δοκίμασε ἐπὶ τέλους.

4

Ἐνύκτωσε. Τὰ παιδιὰ ἔκοιμῶντο καὶ ὁ γεωργὸς εἶχε παύσει νὰ παίζῃ τὴν φλογέραν. Πλησίον του ἡ σύζυγός του ἀγυρπνεῖ. Ἡ ἀπόλυτος ἡσυχία τῆς νυκτὸς ἔδιδε κάποιαν ἀγριότητα εἰς τὸ ἐρημικὸν ἐκεῖνο μέρος. Κάπου κάπου κανὲν μεγάλο νυκτοπούλι ἐτίνασσε τὰς πτέρυγάς του, καθὼς ἔφευγε μακράν. "Εξαφνα ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ἀνδρόγυνον βλέπει νὰ λάμπουν ἀπλωμένα τὰ χρυσᾶ νομίσματα. Ἐθαμβώθησαν οἱ ὁφθαλμοί των. Φόθος ὅμως τοὺς κατέλαβεν ἀμέσως. Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἐρημικὸν μέρος τὸ γειτονεῦον μὲ τὴν ἔρημον, συχνὰ διήρχοντο λησταί. "Αν ἥρχοντο νὰ τοὺς τὰ ἀφαιρέσουν ; Ποῦ νὰ τὰ κρύψουν ; Σιγά, διὰ νὰ μὴ ἀκουσθῇ ὁ παραμικρὸς κρότος, τὰ ἔθεσαν ἐντὸς μεγάλου τεμαχίου ὑφάσματος καὶ τὰ ἔδεσαν καλά. «Ποῦ νὰ τὰ φυλάξωμεν τώρα ;» ἤρωτησεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. «Ποῦ ἀλλοῦ ; μέσα εἰς τὸ κρεβεῖτι μας, μαζί μας».

Τοιουτοτρόπως ἐκοιμήθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην. Εἰς
ταύτην φύσημα τοῦ ἀνέμου, δὲ ὁποῖος ἔπνεε κινῶν τὰ πλη-
σίον φοινικόδενδρα, εἰς ταύτην περπάτημα ζώου ἢ ἀνθρώ-
που, διερχομένου ἔξωθεν, ἀνετινάσσοντο ἔντρομοι. Ἐπὶ
τέλους ἐξημέρωσε.

— Σήκω, τοῦ λέγει ἡ σύζυγός του, νὰ προφθάσῃς,
μήπως ἄλλοι πᾶν πρωτύτερα καὶ ἀγοράσουν τὸ κτῆμα.

Τὰ ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ σάκκου, μὲ τὸν ὅποιὸν μετέφερε
ξύλα. «Κοίταξε, τοῦ λέγει, ὅταν θὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ
δάσος, νὰ μαζεύῃς δσα ξύλα βρίσκεις, διὰ νὰ μὴ ὑπο-
πτευθοῦν, δσοι σ' ἀπαντοῦν στὸ δρόμο, ὅτι ἔχεις χρή-
ματα μέσα». Εἶχε νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ ὥρας πολλάς.

5

Τοιουτοτρόπως ἔγινε κτηματίας μεγάλος ὁ πτωχὸς
γεωργός. Ἐντὸς δλίγου ἀπέκτησε καὶ φήμην, διτὶ ἦτο
ἄριστος μουσικός, διότι συχνὰ τὸν ἥκουον νὰ παίζῃ φλο-
γέραν. Πράγματι ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἔγκαταστάσεώς
των ἀπέκτησαν τόσα μὲ τὴν βοήθειάν της, ὥστε ἡ κα-
τοικία των ἐστολίσθη ὡς ἀνάκτορον.

Ἐν τούτοις, δὲ ἀνθρωπος αὐτός, δὲ ὁποῖος ἀπέκτησεν
ἔξαφνα δλα τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, δὲν ἐσκέφθη οὔτε μίαν
στιγμὴν νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν. Οὔτε τὴν ὑπόσχεσιν,
τὴν ὅποιαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς εὐεργέτας του, ἐνεθυμή-
θη: νὰ εἶναι πονετικός εἰς τοὺς πάσχοντας, ἐλεήμων εἰς
τοὺς πτωχούς.

Ἡ κόρη, αὐτὴ ἡ χαριτωμένη μὲ τὰ πλούσιά της τώρα
ἐνδύματα, ὅπως ἦτο ἄλλοτε μὲ τὰ πτωχικά, εἶχε μεταβῆ-
ικάποτε μὲ τοὺς γονεῖς της εἰς μίαν μεγάλην ἐμποροπα-

νήγυριν. Ἡ συμπαθητική της φυσιογνωμία, ἡ σεμνή της συμπεριφορά ἔκαμψαν ἐντύπωσιν εἰς ἕνα πλούσιον καὶ νεαρὸν. Ἐλληνα ἔμπορον ἀπὸ τὴν Σελεύκειαν, δστις τὴν ἀζήτησε εἰς γάμον.

Οἱ γάμοι ἔγιναν μ' ἐπισημότητα. Μετὰ τὸν γάμον οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν εἰς Σελεύκειαν, ἀλλὰ οἱ ἑορταὶ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον διήρκεσαν ἀκόμη ἐπὶ ἡμέρας.

Ἐσπέραν τινά, ἐνῷ ἔξηκολούθουν οἱ χοροί καὶ τὰ ἄσματα, τρεῖς ὁδοιπόροι ἐστάθησαν ἔμπροσθεν τῆς ἐπαύλεως καὶ ἐκτύπησαν εἰς τὴν θύραν. Ἀπὸ τάς ἄσθλιας φορέματά των ἔφαίνοντο πτωχοί.

— Τί θέλετε; τοὺς ἔρωτᾶς μὲ ἀγρίαν φωνὴν ὁ ἐπιστάτης.

— Ν' ἀναπαυθῶμεν ἀπόψε, εἴμεθα πολὺ κουρασμένοι καὶ πενασμένοι.

— Τραβήξετε τὸν δρόμον σας, ὁ αὐθέντης μας δὲν φιλοξενεῖ πτωχούς.

Ἐπέμενον ἐκεῖνοι νὰ εἰδοποιηθῆ ὁ οἰκοδεσπότης. Φιλονικία ἥγερθη τότε. Ἐτρεξεν ὁ οἰκοδεσπότης, διὰς νὰ ἴδῃ τὶ συμβαίνει.

— Τραβήξετε τὸν δρόμον σας, λέγει καὶ αὐτός. Φιλοξενοῦμεν ἐπάνω μεγάλους ἄρχοντας. Ἄν δὲν φύγετε ἀμέσως θ' ἀπολύσω τὰ μανδρόσκυλα τοῦ κτήματος.

Δύο ἄγριοι κύνες, ἀνυπόμενοι νὰ δαγκάσουν, ὥρμησαν ἀπὸ τὴν θύραν καὶ ἥρπασαν δύο ἐκ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἀπὸ τὰ ἐνδύματα. Μὲ ἀγωνίαν οὗτοι χάρις εἰς τὸ τρέξιμόν των κατώρθωσαν νὰ σωθοῦν.

Δὲν παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα. Μία πολυτελεστάτη ἄμαξα, συρομένη ἀπὸ τέσσαρας λευκούς ἵππους

Χειρόθεος είς τὴν εἰσοδον. Ἡσαν οἱ τρεῖς μάγοι Ἀφοῦ ἐπροσκύνησαν τὸ Θεῖον βρέφος, περιηγήθησαν τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Συρίαν καὶ τώρα, ἀφοῦ διῆλθον τὴν ἔρημον, ἐπέστρεφον εἰς τὴν Μηδίαν. Ἐφόρουν τὴν λαμπρὰν στολὴν των. Ἐτρεξε νὰ ύποδεχθῇ τοὺς ἐπισήμους ξένους ὁ Ἰδιος ὁ αὐθέντης. Ἐκράτει, διὸ νὰ τοὺς φωτίσῃ, καὶ δαυλὸν ἀπὸ πολύτιμον ἀρωματικὸν ξύλον. Μόλις τοὺς ἀντίκρυσε, τοὺς ἀνεγνώρισε καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν συγκίνησίν του παρ' ὅλιγον νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν χειρά του ὁ δαυλός. Μὲ ἐνδείξεις μεγάλης ταπεινώσεως τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ συμποσίου καὶ τοὺς ἔδωσε τὴν πρωτοκαθεδρίαν. Ἐκεῖνοι δὲν ἐκάθησαν. Ὁρθιοι μὲ τὰ ὑψηλά των ἀναστήματα, μὲ τὴν ἐπιθετικότητά των, ἔδέσποιζον τῆς αἰθούσης. Ο ἔνας ἐκράτει σάλπιγγα· αὐτὸς ἔλαβε καὶ τὸν λόγον.

— Ο Θεός, εἶπεν, ὁργίζεται καὶ τιμωρεῖ αὐτηρῶς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὅποίους στέλλει εὔτυχίαν καὶ αὐτοὶ ἀνταποκρίνονται μέ ἀχαριστίαν, λησμονῶν δσα ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀποδεικνύονται ἀνάξιοι τῶν εὔεργετημάτων του.

Καθὼς ὠμίλησε, ὑπὸ τὰ πολλὰ φῶτα τῆς αἰθούσης, ἥστραπτε τὸ ἄστρον εἰς τὴν κεφαλήν του, ἔλαμπε καὶ ὁ κύκλος εἰς τὸ στήθος του. Ἐφαίνετο πραγματικῶς, δτι εἶχεν ἔξουσίαν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς.

Δὲν ἦτο μόνον μάγος, δηλ. σοφός, Ἡσαν καὶ σὶ τρεῖς ἐκεῖνοι ἀνώτεροι ἀπὸ δλους τοὺς ἄλλους μάγους, ἀφοῦ εἶχον εῦρει καὶ προσκυνήσει τὸ Θεῖον βρέφος !

Ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἡ ὅποια ἀντήχει· πρὶν ἀπὸ τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ἄσματα, ἥκολούθησε τώρα σιγὴ ἀπόλυτος. “Ολοι μὲ ἀγωνίαν ἐπερίμεναν νὰ ἴδουν τί θὰ συμβῇ.

‘Ο μάγος ἐσάλπισε. «Σεισμός» ἡκούσθη ἀπὸ δλα τὰ στόματα. Ή γῆ ἐσείετο. “Ολοὶ ἐσκορπίσθησαν, διὰ νὰ σωθοῦν. Μετ’ ὀλίγον ἡκούσθη θροντὴ καὶ ὄρμητικὴ θύελλα ἐξέσπασεν εἰς τὸ κτῆμα ἔκεινο. Ἐξερρίζωσε δένδρα, κατέστρεψε φυτείας. Τόσον ραγδαία ἦτο ἡ θροχή, ὅστε δ ποταμὸς ἐπλημμύρισε καὶ, ὡς νὰ ὠργίσθῃ καὶ αὐτός, ὄρμησεν εἰς τὸ κτῆμα, τὸ κατέχωσε, μετετόπισε τὸν δρόμον του ἐντὸς αὐτοῦ. Καὶ κανεὶς πλέον κατόπιν δὲν ἐγνώριζε, ποῦ εύρισκοντο οἱ ἀγροί του, οἱ κῆποι του, οἱ ἀμπελῶνες του. Οἱ ιδιοκτήτης του μὲ τὰ τρία τέκνα του καὶ τὴν γυναικά του καθὼς ἔφευγε, λέγει εἰς αὐτήν.

— ‘Ησύχασε, γυναικά, δλα δσα ἔχάσαμε θὰ τὰ ξακάμω. ’Εχω τὴν δύναμιν εἰς τὴν τσέπην λιου!

“Εθαλε τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του, διὰ νὰ ἔξαγάγῃ ἀπὸ ἐκεῖ τὴν φλογέραν, ἀλλ’ ἡ φλογῆρα δὲν ὑπῆρχεν· εἶχεν ἔξαφανισθῆ.

Μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἡ οἰκογένεια κατακουρισμένη εὗρεν ἐπὶ τέλους στέγην εἰς τὴν παλαιάν της καλύθην.

(Άρσιν. Παπαδοπούλου. Διασκευὴ)

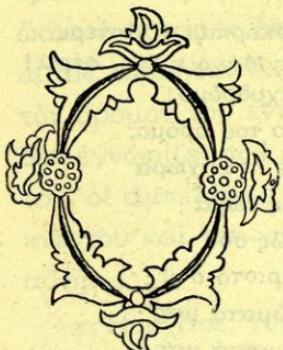
32. Λεπτή φάση.

Τι ΦΩΣ καὶ χρῶμα κι ὠμορφιὰ νὰ σκόρπιζε τ' ἀστέρι,
ὅπου στὴν κούνια τοῦ Χριστοῦ τοὺς Μάγους ἔχει φέρει!
Ποιὸς ἄγγελος τὸ διάλεξε γιὰ τέτοιο ταχυδρόμῳ!
Τὸ ἀλλα τ' ἀστέρια θᾶβλεπαν τὸ φωτεινό του δρόμο,
κι ἀπὸ τὴν ζῆλεια θᾶτρεμαν... Ἀστέρι, σὲ ποιὰ χώρα
τοῦ ἀπεράντου σ' οὐρανοῦ νὰ λαμπυρίζῃς τώρα;
Ἡ παντοδύναμη φθορὰ μὴν ἔσβυσε τὸ φῶς σου;
Ἡ μήπως εἰσ' ὀθάνατο κι ἐσὺ σὰν τὸ Χριστό σου;
Δὲν κατεβαίνῃ λάμψι σου κ' ἐδῶ στὰ χώματά μας;
Γιὰ ὅλα τ' ἀστρ' ἀλοίμονο! δὲν εἶναι ή ματιά μας;
Καὶ μόνον ὅταν τὰ λαμπρὰ Χριστούγεννά μας θάμπουν,
θαρρῶ πως οἱ ἀκτινές σου μέσ' στὴν ψυχή μου λάμπουν.
Τὶ φῶς καὶ χρῶμα κι ὠμορφιὰ νὰ σκόρπιζε τ' ἀστέρι,
ὅπου στὴν κούνια τοῦ Θεοῦ τοὺς Μάγους ἔχει φέρει!

Νᾶμουν τοῦ στάβλου ἐν' ἄχυρο, ἔνα φτωχὸ κομμάτι,
τὴν ὥρα π' ἄνοιξ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι!
Νὰ ίδω τὴν πρώτη του ματιὰ καὶ τὸ χαμόγελό του,
τὸ στέμμα τῶν ἀκτίνων του γύρω στὸ μέτωπό του,
νὰ λάμψω ἀπὸ τὴν λάμψι του κ' ἐγὼ σὰ διαμαντάκι
κι ἀπὸ τὴ θεία του πνοὴ νὰ γίνω λουλουδάκι.
νὰ μισχοβοληθῶ κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴν εύωδία,
ποὺ ἀναψε στὰ πόδια του τῶν Μάγων ή λατρεία,
νὰ ίδω τὴν Ἀειπάρθενο, νὰ ίδω τὸ πρόσωπό της
πῶς λαμποκόπτεσε, καθώς πρωτόειδε τὸ μικρό της..
Νᾶμουν τοῦ στάβλου ἐν ἄχυρο, ἔνα φτωχὸ κομμάτι
τὴν ὥρα π' ἄνοιξε ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι!..

Κ. Παλαμᾶς

33. Ὁ Χρυσοτρίκλινος.

Χρυσοτρίκλινος ἀπετέλει σπουδαιότατον μέρος τεῦ Ιεροῦ Παλατίου τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Ἡτο ἡ μεγάλη αἰθουσα τοῦ θρόνου καὶ τῶν ὑποδοχῶν, ἀλλ' ἐπίσης ἥτο καὶ αἰθουσα τῶν ἐπισήμων ἀνακτορικῶν γευμάτων.

Οταν οἱ πρω-οσπαθάριοι, ἀνώτατοι τιτλοῦχοι πολιτικοὶ ἢ στρατιωτικοί, ἦνοιγον τὰς χρυσᾶς πύλας τοῦ Χρυσοτρικλίνου καὶ εἰσήρχοντο οἱ αὐλικοί, ἀντίκρυζον τὸν αὐτοκράτορα καθήμενον ἐπὶ χρυσοῦ θρόνου, φέροντα πορφυρᾶν ἀμφίσιν καὶ ἐρυθρὰ χρυσοποίκιλτα πέδιλα. Ἔγονυπέτευν τότε ὅλαι, σύμφωνα μὲ τὸ τυπικὸν τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, καὶ προσεκύνουν τὸν ἴσαπόστολον καὶ διάδοχον τοῦ ἄγίου Κωνσταντίνου.

Ο Χρυσοτρίκλινος ἥτο ἀπέραντος κεντρικὴ αἰθουσα, μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐπιβλητική. Τὸ σχῆμα τῆς ἥτο δικτάγωνον. Οἱ τοῖχοί της ἦσαν ἐπεστρωμένοι μὲ λείον μάρμαρον ὅλων τῶν δυνατῶν χρωματισμῶν. Ἡ δροφή τῆς ἀπετελεῖτο ἀπὸ πελώριον τρούλλον, τοῦ δποίου διάτοιχον κάτω γύρος ἥτο διάδοχος ἀνοικτός, διὰ νὰ τὴν καταυγάζῃ μὲ ἄφθονον φῶς.

Οταν ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ ἐπίσημον αὐτοκρατορικὸν γεῦμα, ἐτοποθετεῖτο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Χρυσοτρικλίνου τράπεζα χρυσῆ καὶ ἀδαμαντοκόλλητος,

ἡ θασιλικὴ τράπεζα. Ταύτην ἐτοποθέτουν ἐπὶ θάθρου διὰ νὰ εύρισκεται ὑψηλότερον ἀπὸ τὰς λοιπὰς τραπέζας τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν ξένων πρέσβεων, οἱ δοῦλοι ήσαν προσκεκλημένοι καὶ μετεῖχον τοῦ γεύματος. Ἐπὶ τοῦ θάθρου ἐτοποθετεῖτο καὶ δ ἀυτοκρατορικὸς θρόνος χρυσοῦς καὶ ἀδαμαντοκόλλητος ἐπίσης.

Ἐκ τοῦ μέσου τοῦ τρούλλου, τοῦ στεγάζοντος τὸν Χρυσοτρίκλινον, ἐκρέματο πολυτελῆς καὶ πολυσύνθετος πολυέλαιος μεγάλων διαστάσεων καὶ ἐφώτιζε μὲ τὸ πλῆθος τῶν κανδηλῶν του τὴν ὑπέρκομψην αἴθουσαν.

Χαμηλότερον ἀπὸ τὴν θασιλικὴν τράπεζαν ἦσαν καὶ τῶν φιλοξενουμένων ξένων ἡγεμόνων αἱ τράπεζαι, χρωσαῖ καὶ αὐταῖ.

Παραπλεύρως τοῦ θασιλέως εύρισκετο τὸ λεγό-

μενον «Πενταπύργιον». Τούτο ἦτο σκεῦος παραδόξου σχήματος, ξύλινον ἐπίχρυσον, ἐντὸς καὶ ἔξωθεν τοῦ ὁπίου ἥσαν κρεμασμένα ἄπειρα πολύτιμα οἰκιακὰ σκεύη, χρυσᾶ κοσμήματα καὶ ἐνδύματα βασιλικά.

Ἐντὸς τοῦ Χρυσοτρικλίνου ἐπίσης εύρισκοντο τὰ δύο μεγάλα χρυσᾶ καὶ ἀδαμαντοκόλλητα μουσικὰ ὅργανα, ἀρμόνια κατασκευασθέντα διὰ διαταγῆς τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου. Ἀπετέλουν ταῦτα πρόσφατον μουσικὴν ἐφεύρεσιν τῶν Βυζαντινῶν, τοὺς ὅποίους αὕτη ἔτερπε καὶ ἔξέπληττεν. Ἐδῶ εύρισκοντο ἐπίσης καὶ οἱ χρυσοὶ βρυχώμενοι λέοντες καὶ τὸ χρυσοῦν δένδρον μὲ τὰ τεχνητὰ πτηνά, τὰ ὅποῖα ἐκελάδουν κατὰ τὰς ὁρας τῶν ὑποδοχῶν καὶ τῶν γευμάτων, θαύματα ὅλα τῆς Βυζαντινῆς μηχανικῆς. Ταῦτα ἔκαμνον καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν, εἰς τοὺς ξένους ιδίως.

Ἐκάστη πλευρὰ τῶν δκτῶ τοίχων τοῦ Χρυσοτρικλίνου ἐστεγάζετο ἀπὸ μίαν ἀψίδα (καμάραν). Τὴν μεγάλην αἴθουσαν περιέβαλλον ἀνοικτὰ θολωτὰ δωμάτια. «Ολαι αἱ θύραι ἢ αἱ ἀψίδες, ποὺ συνέδεον τὸν Χρυσοτρικλίνον μὲ τὰ παρακείμενα δωμάτια ἢ τοὺς διαδρόμους, ἥσαν ἀργυραῖ ἢ χρυσαῖ.

Εἰς μίαν κόγχην, ἀνατολικῶς τοῦ Χρυσοτρικλίνου, ὑψώνετο εἰς φυσικὸν μέγεθος τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἡ. Χριστοῦ, καθημένου ἐπὶ θρόνου. Εἰς ἄλλην πρὸς θορρᾶν ἐφυλάσσετο τὸ ἀμυθήτου ἀξίας αὐτοκρατορικὸν στέμμα. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἐπίσης ὡς Ἱερὸν λείψανον ἢ ράθδος τοῦ Μωϋσέως.

Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τοῦ Χρυσοτρικλίνου φαίνεται ὁ πλούτος καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὅποιον ἐπειθάλλοντο οἱ Αὐτοκράτορες.

(Διασκευὴ)

34. Τὰ Χριστούγεννα εἰς τὸ Βυζαντινὸν Παλάτιον.

Μιχαὴλ Καλαπόδης ἦτο ἔμπορος τυροῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. "Ελαθε σύζυγον τῇν Πουλχερίαν καὶ εἶχεν ἀποκτήσει ἐξ αὐτῆς ἔν μόνον τέκνον, τὴν γαλανόφθαλμον Χριστοδούλην.

"Οταν ἥλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλοὶ ἔμποροι ἀπὸ τὴν Βενετίαν, τόσον ἀνταγωνισμὸν ἔκαμνον πρὸς τοὺς "Ελληνας ἐμπόρους, ώστε ὁ Καλαπόδης ἡναγκάσθη νὸς κλείσῃ τὸ κατάστημά του καὶ εἰς δλίγον καιρὸν κατήντησε νὰ γίνῃ ἐπαίτης.

Τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸν ἦτο ἀνεγνωρισμένον ἐπισήμως εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐμοίραζον δωρεὰν ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον εἰς τοὺς ἐπαίτας τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἔλαιον τῆς οἰκογενείας των.

"Ἐπειτα εἶχον καὶ ἄλλους πόρους οἱ ἐπαίται. Κάθε φοράν ποὺ ὁ θασιλεὺς ἢ ἡ Βασίλισσα ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ Παλάτιον, κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτάς, ἐσκόρπιζον ἄφθονα χρυσᾶ νομίσματα, ἐντὸς μεταξωτῶν σακκιδίων, γύρω ἀπὸ τὸ ἄρμα των.

Ἐπίσης, ὅταν κανεὶς ἀπὸ τοὺς πλουσίους ἄρχοντας ἀνεκαλύπτετο, ὅτι ἔκαμνε συνωμοσίαν κατὰ τοῦ Βασιλέως, ὁ ὄχλος καὶ κυρίως οἱ ἐπαίται εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ θραύσουν τὴν θύραν τοῦ μεγάρου

τοῦ συνωμότου καὶ νὰ ἀρπάσουν ὅλην τὴν περιουσίαν του.

Εἰς μίαν φοθεράν ἐπιδημίαν ἡ Πουλχερία ἀπέθανεν. Ὅτι Καλαπόδης ἐσκέφθη εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ ἀποσυρθῇ αἱς τι μοναστήριον τῆς Βιθυνίας, δπου ἦτο ἡγούμενος εἰς στενὸς συγγενής του. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν κόρην του Χριστοδούλην μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά τὸν ἐκράτησεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἤξιζε τὸν κόπον. Ἡ Χριστοδούλη μὲ τὴν κρυσταλλίνην φωνήν της ἐκελάδει ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἐσπέρας.

Ἡτο ἐσπέρα τῶν Χριστουγέννων. Ἡ Χριστοδούλη δὲν ἤδυνατο νὰ κρύψῃ τὴν χαράν της.

Ἡτο εὐτυχής καὶ ὑπερήφανος, διότι ὁ πατήρ της, ὁ Μιχαὴλ Καλαπόδης, ὁ ἐπαίτης, θὰ ἔδείπνει ἀποψε εἰς τὴν πολυτελεστέραν αἴθουσαν τῶν ἀνακτόρων μιαζὶ μὲ τὸν αὐτοκράτορα.

Ἡ πτωχὴ συνοικία δπου κατώκουν, εἶχεν ἀναστατωθῆ. Αὐτοκρατορικοὶ ὑπηρέται εἶχον φέρει καθαρὰ φορέματα, σάπωνας καὶ ἀρώματα διὰ τὸν προσκεκλημένον τοῦ Βασιλέως. Ἡτο, Өλέπετε, ἀρχαία συνήθεια εἰς τὸ Βασιλικὸν γεῦμα τῆς μεγάλης ἕορτῆς, εἰς ἔν ἀπὸ τὰ δέκα ἔννέα τραπέζια τῆς μεγάλης αἰθούσης, νὰ παρακάθηνται καὶ ῥώδεκα πτωχοὶ ἐπαῖται.

Ἐφεραν εἰς τὸν Καλαπόδην χρωματιστὸν ὑποκάμισον. Ἡ Χριστοδούλη ἐθαμβώθη ἀπὸ τὴν μεγαλωπρεπῆ ἀμφίεσιν καὶ τὴν δόξαν τοῦ πατρός της.

Τὸ ἐσπέρας ὑπηρέται τοῦ αὐτοκράτορος ἥλθον καὶ παρέλαθον τὸν Μιχαὴλ ἀπὸ τὸν οἰκόν τοι. Τὸν ἀνεβίβασαν εἰς ἔν φορεῖον, διὰ νὰ μὴ λαστωθοῦν τὰ πολυτελῆ ὑποδήματά του. Ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν

συνοδείαν ἐπροχώρει εἰς ὑψηλὸς ὑπηρέτης ἀπὸ ἐκείνους οἱ δοῦλοι στέκονται πλησίον τῆς τραπέζης μὲν ἀργυρᾶς λεκάνας καὶ χειρόμακτρα, διὰ νὰ καθαρίζουν οἱ προσκεκλημένοι τὰ δάκτυλα, μὲ τὰ ὅποια συνείθιζον τότε νὰ τρώγουν. Ἐφόρει λινὸν ὑποκάμισον λευκὸν μὲ κοντὸν μετάξινον μανδύαν.

Τὸ ᾴδιον ἔγινε καὶ εἰς ἄλλας ἔνδεκα μικροσυνοικίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

2

Εἰς ὠρισμένην ὥραν οἱ ἐπαῖται ἔφθασσαν εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν τὴν δενδροφυτευμένην, ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου.

Ίδοὺ τὸ Ἱερὸν Παλάτιον δλόφωτον! ἵιαραπλεύρως ἡ μεγάλη οἰκοδομὴ τοῦ Πατριαρχείου καὶ πλησίον αὐτῶν ὁ ὅγκος τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ἄμετρητοι βραχίονες αὐλικῶν ὑπηρετῶν κρατοῦν ὑψωμένους ἀνημμένους φανούς καὶ φωτίζουν τὰς συνοδείας τῶν μεγιστάνων, ἔρχομένων διὰ τὸ γεῦμα. Ἐάν λογαριάσωμεν, δτὶ ἔκαστος ἄρχων διὰ γὰρ ἔλθη ἐκεῖ ἔχρειάζετο σωματοφυλακὴν πεντήκοντα ἀνθρώπων, φανταζόμεθα τί συνωστισμὸς ἦτο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου, ἀφοῦ οἱ προσκεκλημένοι ἔφθαναν τοὺς διακοσίους τέσσαρας.

Ο Μιχαὴλ Καλαπόδης ἤνοιξε καλά τεὺς δφθχλμούς του θέλων νὰ μὴ τοῦ διαφύγῃ τίποτε, ἀπὸ ὅσα ἔθλεπεν. Εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὴν Χριστοδούλην, δτ: θὰ τῆς διηγεῖτο ὅλα τὰ θαυμάσια τοῦ Παλατίου. Καὶ ἐκείνη ἡτοιμάζετο μὲ ὅσα θὰ μάθη, νὰ παίξῃ εἰς τὴν γειτονιὰν μὲ τὰς φίλας της τὸ πρόσωπον μιᾶς μικρᾶς αὐτοκρατείρας.

Οἱ ἐπαῖται ἐπερίμεναν νὰ εἰσέλθοιν πρῶτοι οἱ ἐπίσημοι εἰς τὸν Τρίκλινον ἢ Χρυσοτρίκλινον, τὴν

τραπεζαρίαν τοῦ Παλατίου. Ἐπὶ τέλους ἦλθε καὶ ἡ σειρά των. Καὶ ὁ Καλαπόδης παρ' ὅλιγον νὰ τὰ χάσῃ ἀπὸ τὰ θαυμάσια πράγματα, τὰ ὅποια ἔθλεπε.

Μεγάλα χρυσᾶ καὶ ἄργυρᾶ πολυκάνδηλα. μὲν ἔλαιον λαμπρὸν ὡς μέλι, ἐφώτιζον τὴν ἀπέραντον αἴθουσαν. Ἀλλα ἀπὸ αὐτὰ εἶχον τὸ σχῆμα ἄνθους, ἄλλα μικρῶν πλοίων καὶ ἄλλα διάφορα περίεργα σχήματα.

Ἡ δόροφὴ τοῦ τρικλίνου ἦτο ὀλόχρυσος. Αἱ τράπεζαι ἦσαν ἄργυραι. Τὰ τραπεζομάνδηλα κατεσκεύασμένα μὲ χονδρὸν λινὸν χρυσοῦφαντον ἀπὸ τὰ περίφημα ἵφαντήρια τῶν Θηθῶν. Τὰ πιάτα, τὰ μαχαιροπήρουνα καὶ τὰ ἄλλα σκεύη καὶ τῶν ἐννέα τραπεζῶν ἥσαν ἀπὸ καθαρὸν χρυσόν.

Ἡ τράπεζα, ὅπου θὰ ἔτρωγεν ὁ Αύτοκράτωρ, ἦτο ὀλόκληρος ἀπὸ ἄργυρον, γεμάτον ἀπὸ πολύχρωμα πετράδια, τὰ ὅποια ἐσκόρπιζον λάμψεις. Αναπαυτικὰ καθίσματα ἀπὸ μυροβόλα ξύλα τῆς Ἰνδίας, στολισμένα μὲ μαργαριτάρια, εύρισκοντο καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τῶν τραπεζῶν. Ἐπεκράτει ἀκόμη τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον νὰ τρώγουν εἰς τὰ ἐπίσημα γεύματα γυρμένοι εἰς τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα καὶ ἀκουμβῶντες εἰς μαλακὰ προσκέφαλα ὀλοκέντητα.

“Ολοι εἶχον ὁδηγηθῆ εἰς τὰς θέσεις των.

Πλησίον τῆς τραπέζης τοῦ Βασιλέως, ὁ ὅποιος ἔτρωγε μόνος του, ἐτοποθετήθησαν δώδεκα μεγιστᾶνες.

“Οταν εἰσῆλθον εἰς τὸν Τρίκλινον, εἶχον ἀφαιρέσει δλοι τοὺς μανδύας των καὶ ἔμειναν μὲ τὰ πολυτελῆ ὑποκάμισά των. Μόνον εἰς τοὺς στρατηγοὺς ἐπέτρεπον νὰ φέρουν καὶ τοὺς κοντοὺς μανδύζεις των.

Μὲ τὴν σειρὰν ἐκάθισαν οἱ ἄλλοι προσκεκλημένοι καὶ τελευταῖοι οἱ δώδεκα ἐπαῖται.

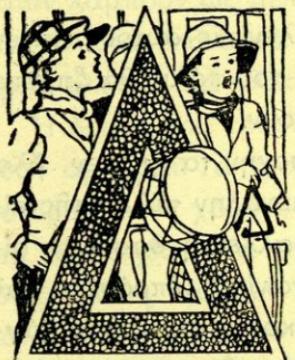
Οι αὐλικοὶ ύπεδειξαν εἰς αὐτοὺς νὰ προσέχουν τὶς σκοπὸν θὰ ἔπαιζον τὰ μεγάλα χρυσᾶ ὅργανα τοῦ Παλατίου. Καὶ ὅταν θὰ ἔπαιζετο ὁ βασιλικὸς ὕμνος θὰ ἐπρεπεν ὅλοι νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγάσουν ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἐπίσης ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἔστελλεν εἰς αὐτοὺς κανὲν ὀρεκτικὸν ἀπὸ τὴν ἴδιαν τράπεζάν του τιάλιν θὰ ἐπρεπε νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγάσουν.

Ο Καλαπόδης μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰ ἥκουεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἐκύτταζε διαρκῶς τὴν μεγάλην πύλην τῆς εἰσόδου, ἀπὸ τὴν ὅποιαν θὰ ἐπρόθαλλεν ἡ Βασιλ. κὴ οἰκογένεια. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἴδιαν ἀγωνίαν ἐπρόσεχε καὶ εἰς τὴν μικρὰν εἴσοδον. Ἐκεῖ ἐστέκοντο ἐλόκληρα τάγματα ὑπηρετῶν τῆς τραπέζης. Ὄλοι ἡσαν φορτωμένοι μὲ ἐκλεκτὰ φαγητά. Μίαν μόνον λύπην εἶχεν ὁ Καλαπόδης. Δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἀποκρύψῃ μικρόν τι φαγώσιμον καὶ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν ἀγαπητήν του κόφην, τὴν Χριστοδούλην του μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά.

(Κατὰ Πλ. 'Ροδοκανάκην. Διασκευὴ)

35. Άι είσωράζεις τῶν καγάνδων.

εκαπέντε ήμέρας πρὸ τῶν Χριστουγέννων ἥρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ ὁ Μανωλάκης τὸ τύμπανόν του, τὸ ὅποιον, θροντερὸν καὶ εὔθυμον, θὰ τοῦ ἔχρησίμευε διὰ τὰ Κάλανδα τῶν λαριστουγέννων, τῆς Πρωτοχρονιᾶς καὶ τῶν Φώτων.

Τὸ δέρμα ἐτεντώθη καλὰ καὶ ἐδέθη ἐπὶ τῶν ουο ἀνοικτῶν μερῶν τοῦ υλινδρικοῦ κυτίου. Ἡτοιμάσθησαν ἀκολούθως καὶ τὰ τυμπανόξυλα καὶ προσεδέθη τὸ λωρίον, ἀπὸ τὸ ὅποιον θὰ ἐκρεμάστη τὸ τύμπανον ἐκ τοῦ ὕμου τοῦ Μανωλάκη.

Οἱ φίλοι του ἐπληροφορήθησαν τὸ μέγα κατόθωμά του καὶ ἔκαστος προσεπάθει νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸν δημιλόν, τὸν ὅποιον θὰ κατήρτιζεν αὐτός, ὡς κάτοχος τοῦ τυμπάνου.

Τέλος ὁ δημιλός κατηρτίσθη μὲν μεγάλην ἐπιμέλειαν ἀπὸ τέσσαρας συνομήλικάς του, τοὺς καλλιτωνοτέρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς δλιγάτερον ἀπαιτητικούς. Διότι τὰ κάλανδα προεβλέπετο, ὅτι θὰ ἔφερον ἔρκετά κέρδη, μόνον δὲ εἰς τὸ ἥμισυ τῶν εἰσπράξεων θὰ εἶχον δικαίωμα οἱ σύντροφοι· τὸ ἄλλο ἥμισυ θ' ἀτέμενον πρὸς ὄφελος τοῦ θιασάρχου καὶ κατέχου τοῦ τυμπάνου.

Ἡ πολυπόθητος καὶ ἀνυπομόνως ἀναμενομένη παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἔφθασεν. Ἀπὸ ἐντρίς ή δύμάς τῶν καλανδιστῶν συνεκεντρώθη εἰς τὴν

οἰκίαν τοῦ Μανωλάκη. Καὶ μόλις ἤνυψαν τὰ φῶτα ἔξεκίνησαν. Ἐγύρισαν πολλὰς συνοικίας. Ό κρότος τοῦ τυμπάνου ἀντήχει ἀκαταπαύστως. Καὶ τὰ πεντηκοντάλεπτα καὶ αἱ δραχμαὶ ἔπιπτον βροχηδὸν εἰς τὴν τσέπην τοῦ Μανωλάκη, ὁ δποῖος ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν εἰσπραξιν, ἐκτύπα τὸ τύμπανον τόσον δυνατά, ὥστε εἰς ἕνα ἔξαιρετικὸν κτύπον τὸ δέρμα δὲν ἀντέσχε καὶ ἐγχίσθη. Εύτυχῶς τὰ Κάλανδα εἶχον τελειώσει πλέον καὶ ἡ ὥρα ᾧτο προχωρημένη.

Εἰς τὸν νάρθηκα τῆς «Ἐλεημονητρίας», φωτιζόμενον ἀπὸ κανδήλαν, κρεμασμένην ἔμπροσθεν μιᾶς εἰκόνος, εἰσῆλθον τώρα οἱ καλανδισταί, διὰ νὰ μοιράσσουν τὴν εἰσπραξιν. Μὲ χαράν των εὗρον, ὅτι τὸ ποσόν της ἀνήλθεν εἰς ἑκατὸν ἑξήκοντα δραχμάς καὶ 50 λεπτά. Ἐκράτησεν ὁ Μανωλάκης, κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν, τὰς ὄγδοήκοντα δραχμάς καὶ τὸ ὑπόλοιπον τὸ διένειμεν εἰς τοὺς τέσσαρας συντρόφους του.

Ἐπιστρέφων περιχαρής εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Μανωλάκης ἐσταμάτησεν ἔμπροσθεν τῆς αὐλῆς τῆς γειτονίστης του, τῆς Κώσταινας. Ἡτο ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἀνοικτή καὶ ὁ Μανωλάκης ἀντελήφθη κάποιαν ταραχὴν ἐντός. Ἐλαθε τὴν περιέργειαν νὰ ἐρωτήσῃ καὶ ἔμαθεν, ὅτι ὁ γέρο - Κώστας ᾧτο βαρέως ἀσθενής καὶ ἡ σύζυγός του ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο διότι δὲν εἶχε χρήματα νὰ καλέσῃ ιατρὸν καὶ νὰ ἀγοράσῃ φάρμακα καὶ γάλα.

Ἐστάθη ὁ Μανωλάκης συλλογισμένος καὶ οὔτε νὰ πλησιάσῃ τὴν θύραν κατώρθωνεν οὔτε τὴν δύναμιν ειχε νὰ φύγῃ.

Ἐπροχώρησε μετά τινας στιγμάς ὥλιγον καὶ πα-

ρετήρησεν ἐντὸς τῆς οἰκίας. Εἶδε τὸν ἄρρωστον ἔξηπλωμένον καὶ πλησίον του τὸν Σταμάτην, τὸν συμμαθητὴν του, νὰ κλαίῃ. Τὸν ἐκάλεσεν Ἰδιαιτέρως καὶ τοῦ εἶπε :

— Νά, δός τα τῆς μητέρας σου ! Καὶ τοῦ ἐνεχείρισε τὰς δύγδοήκοντα δραχμὰς καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησε. Μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀπεκοιμήθη.

2

Κατὰ τὴν δευτέραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν ὁ ἀργυρόχος κώδων τῆς «Ἐλεημονητρίας» ἐκτύπια χαροπά, προσκαλῶν τοὺς πιστούς εἰς τὸν ὅρθον.

‘Ο Μανωλάκης βοηθῶν τὸν ἵερεα πάντοτε, ἔξύπνησεν ἀμέσως καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκ τῶν πρώτων.

Συνειθίζεται εἰς τὰς νήσους μας, οἱ ἐνορῖται νὰ φιλοδωροῦν τὸ π αι δ ί, τὸ δόπιον ἀναγινώσκει τὸν Ἀπόστολον κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων.

‘Ο Παπαντώνης, καίτοι εἶχεν ὑποσχεθῆ τὸν Ἀπόστολον εἰς ἔνα ἄλλο παιδί, ἐν τούτοις ὡς νὰ μετέθαλε γνώμην τὴν τελευταίαν στιγμήν, ἀνέθεσεν εἰς τὸν Μανωλάκην τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἀποστόλου.

Καὶ μόλις ὁ Μανωλάκης, λαθὼν πανηγυρικὴν στάσιν, ἥρχισεν :

«Ἀδελφοί, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἔξαπέστειλεν ὁ Θεός τὸν Υἱὸν αὐτοῦ....», δλοι οἱ ἐνορῖται ἔτρεξαν νὰ ρίψουν εἰς τὸν Ἀπόστολον γενναῖα τὰ φιλοδωρήματά των.

Καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Μανωλάκης κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων εύρεθη πάλιν μὲ ἀρκετὰς δραχμάς, διὰ νὰ ἀγοράσῃ γλυκίσματα καὶ παιγνίδια δι’ ἑαυτὸν καὶ τὰ μικρότερα ἀδέλφια του.

(Κατὰ Α. Κωνσταντινίδην. Διασκευὴ)

36. Ἡ νύχτα τῶν χριστονγέννων.

XΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ! Περίχαρα ή καμπάνα
κράζει κι ή μάνα στὸ παιδὶ¹
καὶ τὸ παιδὶ Χριστούγεννα! στὴ μάνα
κι δὲ κόσμος δῆλος τραγουδεῖ.

Κι ή νύχτα λάμπει ἀπὸ τὸ μάγο ἀστέρι,
ὅπου τοὺς μάγους δῆγεῖ.

Τὸ ἐπουράνιο μυστικὸ τὸ ξέρει
καὶ χαίρεται οὐρανὸς καὶ γῆ.

Κ. Παλαμᾶς

37. Ὁ Μέρας Βασίλειος.

ατά τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, τὴν λεγομένην Γίρωτοχρονιάν, ἐορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ Ἅγίου Βασιλείου.

Οὕτος ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας, κατὰ τὸ 330· μετὰ Χριστὸν ἔτος. Οἱ γονεῖς του ἦσαν πλούσιοι, εὔσεβεῖς, ἐνάρετοι, μορφωμένοι καὶ ἐφρόντισαν πολὺ διὰ τὴν ἐκπαιδευσιν καὶ διὰ τὴν καλὴν ἀνατροφήν του.

Ο πατὴρ τοῦ Ἅγ. Βασιλείου ἐλέγετο καὶ αὐτὸς Βασίλειος καὶ ἡ μήτηρ του Ἐμμέλεια. Ηὗτοι οἱ Βασίλειοι νὰ ἔχῃ δύο ἀδελφούς ἐπισκόπους.

Τὴν πίστιν πρὸς τὸν Χριστὸν ἐδιδάχθη μικρὸς ἀπὸ τὴν μάμμην του Μακρίνην καὶ τὴν μητέρα του. Τὰ πρῶτα γράμματα ἔμαθε κατ’ ἀρχὰς ἀπὸ τὸν πατέρα του κατ’ οἶκον καὶ κατόπιν εἰς τὰ σχολεῖα Καισαρείας ἀπὸ πολλούς διδασκάλους. Ἀργότερα ἐσπούδασεν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τελευταῖον εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Ἀθηνῶν. Ὡς σπουδαστὴς ἦτο ἐπιμελέστατος καὶ κοσμιώτατος.

2

Κατὰ τὴν παραμονήν του εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Βασίλειος ἔγνωρίσθη μὲ τὸν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν. Οἱ δύο σπουδασταὶ δὲν ἤργησαν νὰ γίνουν πολὺ στενοί φίλοι.

Ἐζων μὲν ἀδελφικὴν ἀγάπην. Κατώκουν εἰς τὸ ἴδιον δωμάτιον, ἔτρωγον εἰς τὴν ἴδιαν τράπεζαν. Μαζὶ ἐμελέτων, μαζὶ μετέθαινον εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ καθείς των ἔχαιρε καὶ ηὔχαριστεῖτο διὰ τὰς προόδους τοῦ ἄλλου, χωρὶς δι’ ὅλου νὰ τὸν φθονῇ. Οἱ δύο αὐτοὶ φιλομαθεῖς καὶ ἡθικοὶ νέοι ἐφαίνοντο ὁσάν νὰ εἶχον μίαν ψυχὴν εἰς δύο σώματα.

Ο Βασίλειος ἐμεινεν εἰς τὰς Ἀθήνας πέντε περίπου ἔτη, καὶ ἐδιδάχθη τὴν ρητορικήν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἄλλας ἐπιστήμας. Ἔγινε λοιπὸν καλὸς ρήτωρ, σοφὸς ἐπιστήμων καὶ μέγας διδάσκαλος.

3

Τελειώσας ὁ Βασίλειος τὰς σπουδάς του ἐνωρίτερα ἀπὸ τὸν Γρηγόριον, μετέθη εἰς τὸν Πόντον, δηλ. εἰς βόρειον παράλιον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐκεῖ ἐμεινε μόνος μελετῶν, γράφων καὶ ἡσυχάζων.

Απὸ ἐκεῖ κατέθη εἰς τὴν πατρίδα του, δπου ἐθαπτίσθη, διότι τότε οἱ ἄνθρωποι ἐθαπτίζοντο εἰς μεγάλην ἥλικιαν.

Ο Βασίλειος ἔκαμε κατόπιν περιοδείας εἰς τὴν Αἴγυπτον, Παλαιστίνην καὶ Μεσοποταμίαν. Τότε ἐγνώρισε πολλοὺς ἐπισκόπους καὶ ὡμίλησεν εἰς πολλὰ μέρη ὑπὲρ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, προσελκύσας εἰς αὐτὴν πολλοὺς εἰδωλολάτρας. Μετὰ τὰ ταξίδιά του αὗτὰ ἐπέστρεψεν εἰς Πόντον. Ἐκεῖ τὸν ἐπεσκέφθη ὁ φίλος του Γρηγόριος ἐλθὼν ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του. Εἰς τὸ ἥρεμον περιβάλλον οἱ δύο φίλοι ἐμελέτων καὶ ἔγραφον διάφορα ὡφέλιμα θρησκευτικὰ βιβλία.

4

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας Εύσε-

θίου, ἐκλήθη ὁ Βασίλειος εἰς τὴν θέσιν ἔκεινου. Ἐχειροτονήθη λοιπὸν πρεσβύτερος καὶ εὐθὺς κατόπιν ἐπίσκοπος. Τότε ἔδειξεν ὅλα του τὰ ψυχικά χαρίσματα καὶ τὰς ἔξαιρετικὰς ἀρετάς του. Διένειμε τὰ ὑπάρχοντά του εἰς τοὺς πτωχούς. "Εγινεν ὁ πατὴρ τοῦ λαοῦ καὶ ὁ φίλος τῶν δυστυχισμένων.

Εἰς τὴν Ἑκκλησίαν ἐκήρυττε πάντοτε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐνθουσιάζων τοὺς Χριστιανοὺς μὲ τὴν εὐγλωττίαν καὶ τὴν πολυμάθειάν του. Εἰς τὴν κοινωνίαν εἰργάζετο διὰ τοὺς ἀπόρους, χάριν τῶν ὅποιών ἴδρυσε πτωχοκομεῖον, διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, διὰ τοὺς ὅποιους ἴδρυσε νοσοκομεῖον, διὰ τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀδικουμένους, τῶν ὅποιών ἦτο φίλος, προστάτης καὶ ὑποστηρικτής.

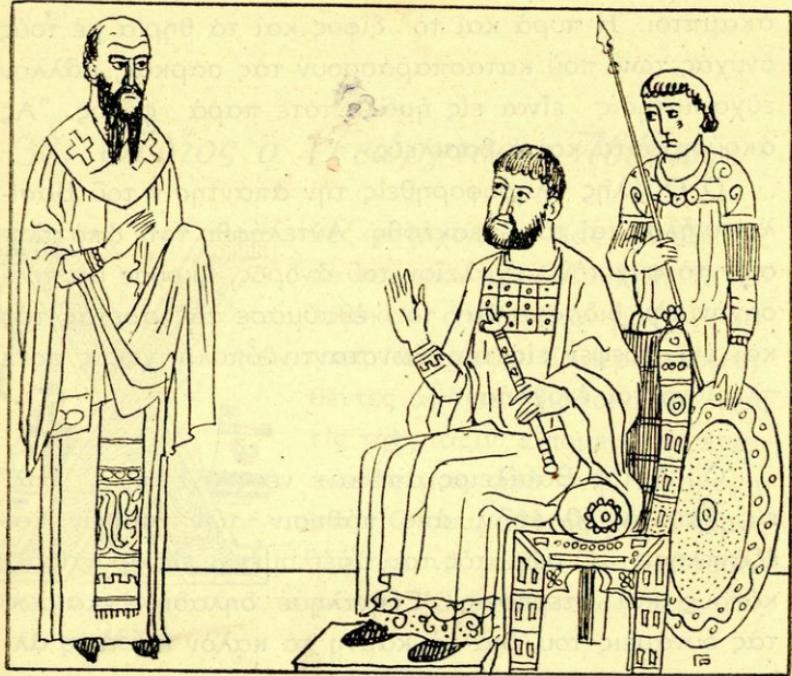
Πρὸς δὲ τοὺς χριστιανοὺς ἐφέρετο μὲ γλυκύτητα, ταπεινοσύνην καὶ ἀπλότητα.

5

Πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ἄρχοντας ὁ "Ἄγιος Βασίλειος" ἦτο ἀπτόητος καὶ ἀκλόνητος. Κατὰ τὸ 372 ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Οὐάλης ἔστειλε πρὸς τὸν Βασίλειον τὸν ὑπαρχον Μόδεστον, διὰ νὰ τὸν πείσῃ νὰ παραδεχθῇ τὴν αἱρετικὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρείου. Ὁ μέγας ἱεράρχης ἤρνηθη νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰ κελεύσματα τοῦ Οὐάλεντος. Τότε ὁ Μόδεστος ὠργίσθη καὶ ἤπειλησε τὸν Βασίλειον, ὅτι θὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσίαν, θὰ τὸν ἔξορισῃ, θὰ τὸν βασανίσῃ καὶ ἐν τέλει θὰ τὸν θανατώσῃ.

"Ατάραχος ὁ "Ἄγιος ἀπήντησεν εἰς τὸν Μόδεστον:

«Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν φιθοῦμαί. Περιουσία δὲν ἔχω νὰ μοῦ τὴν δημεύσῃς, καθότι ἀπὸ καιροῦ τὴν ἔχάρισα εἰς τοὺς πτωχούς. Τώρα δὲν μοῦ μένει τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς

ἀπὸ δύο ράσα τριμμένα καὶ ὀλίγα βιθλία. Δὲν μὲ φοβίζουν αἱ ἔξορίαι, αἱ κακουχίαι, τὰ βασανιστήρια, διότι τὸ σῶμά μου εἶναι ἀσθενικὸν καὶ δὲν θὰ ἀνθέξῃ πολὺ εἰς αὐτά. Μὲ τὰς πρώτας δοκιμασίας θὰ ἀποθάνω. Δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον, διότι αὐτὸς θὰ μὲ φέρῃ γρηγορώτερα πλησίον τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸν ὅποιον ζῶ καὶ ἐργάζομαι».

— «Οὐδέποτε ἔως τώρα», εἶπεν ὡργισμένος ὁ Μόδεστος, «μοῦ ὑμίλησεν ἐπίσκοπος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον».

— «Διότι δὲν συνεζήτησες — φαίνεται — μὲ ἀληθινοὺς ἐπίσκοπους. Ἡμεῖς εἴμεθα ἥσυχοι καὶ ταπεινοί, ὅχι μόνον ἀπέναντι τοῦ βασιλέως, ἀλλ’ ἐνώπιον καὶ τοῦ τελευταίου ἀνθρώπου. “Οταν ὅμως πρόκειται νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν πίστιν μας, δὲν φοβούμεθα τίποτε καὶ μένομεν

άκαμπτοι. Ή πυρά καὶ τὸ ἔιφος καὶ τὰ θηρία μὲ τοὺς ἐνυχάς των, ποὺ κατασπαράσσουν τὰς σάρκας, μᾶλλον εὐχαρίστησις εἶναι εἰς ἡμᾶς τότε παρὰ φόβος. "Ας ἀκούσῃ αὐτὰ καὶ ὁ βασιλεύς».

"Ο Οὐάλης πληροφορηθεὶς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βασιλείου ἦλθε καὶ τὸν ἐπεσκέφθη. Ἀντελήφθη τότε ἀπὸ πλησίον τὸ ψυχικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἀνδρός, ἥκουσε μὲ προσοχὴν τὴν διδασκαλίαν του, ἐθαύμασε τὰς ἀρετάς του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χωρὶς ποτὲ πλέον νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ.

5

"Ο "Αγιος Βασίλειος ἀπέθανε νέος σχετικῶς, δηλ. εἰς ἡλικίαν 50 ἑτῶν, ἀπὸ πάθησιν τῶν νεφρῶν καὶ ἐξάντλησιν τοῦ σώματός του, ὀδφειλομένην εἰς φροντίδας, κόπους καὶ στερήσεις. Ἐξήντλησε δηλαδὴ ἐγκαίρως τὰς δυνάμεις του, διὰ νὰ κάμνῃ τὸ καλὸν εἰς τοὺς ἄλλους.

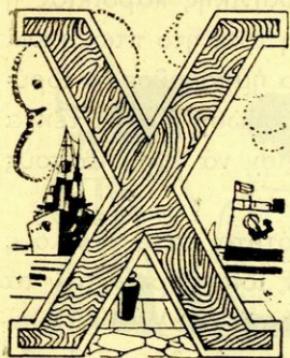
"Ο "Αγιος Βασίλειος ἔγραψε καὶ μᾶς ἀφῆκε σπουδαιότατα συγγράμματα καὶ ἐπιστολάς. Εἰς αὐτὰ ἔξετάζει πολλὰ ζητήματα καὶ δίδει σοφάς συμβουλάς καὶ ὁδηγίας.

"Ο Βασίλειος βλέπομεν, ὅτι δικαίως ὠνομάσθη μέγας διὰ τὰς ἀρετάς του, τὴν φιλάνθρωπον δρᾶσίν του καὶ τὴν ἀπέραντον σοφίαν του. Καὶ εὐλόγως θεωρεῖται εἰς ἀπὸ τοὺς μᾶλλον ἔξέχοντας 'Αγίους τῆς 'Εκκλησίας μας.

(Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)

38. Ποῖος ὁ Γεώργιος Αθέρωφ.

Θὲς τὸ σχολεῖον μας κατέθη εἰς τὸ Φάληρον καὶ ἐπεσκέφθη τὸ πολεμικὸν ἀτμόπλοιόν μας «Γεώργιος Ἀθέρωφ». Σήμερον ἐρωτηθέντες ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν μας εἰς τὴν τάξιν εἴπομεν τὰς ἐντυπώσεις μας ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν μας. Ὁ συμμαθητής μας Πέτρος ἐζήτησε νὰ μάθῃ, διατὶ ώνομάσθη τὸ πλοῖον τοιουτοτρόπως. Ὁ διδάσκαλος τότε μᾶς εἶπε τὰ ἔξῆς:

— Εἰς τὸ πλοῖον, παιδιά μου, ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τοῦ "Ἐθνους μας Γεωργίου Ἀθέρωφ. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὸ Μέτσοβον, μικρὰν πόλιν τῆς Ἡπείρου, κατὰ τὸ ἔτος 1818. Η οἰκογένειά του ἦτο ἀπὸ τὰς καλυτέρας τοῦ Μετσόβου. Τὰ πρῶτα γράμματα ἔμαθεν ὁ Ἀθέρωφ εἰς τὴν πατρίδα του. Ως μαθητής διεκρίνετο διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀρετήν του.

Εἰς ήλικίαν εἴκοσι δύο ἐτῶν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αίγυπτου γεμάτος εὐγενικοὺς σκοπούς. Τὸ ὄνειρον τῆς ζωῆς του ἦτο νὰ κερδίσῃ πολλὰ χρήματα καὶ νὰ τὰ διαθέσῃ ὅλα διὰ τὸ καλόν τῶν δμοίων του καὶ τοῦ "Ἐθνους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ Ἀθέρωφ ἐπεδόθη μὲν ζῆλον εἰς τὸ ἐμπόριον. Μὲ τὴν ἔξαιρετικὴν εύφυΐαν καὶ ἐπιχειρηματικότητά του, μὲ τὴν συστηματικὴν ἐργασίαν του,

μὲ τὴν ἀκούραστον ἐπιμέλειάν του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς οἰκονομίας του κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην περιουσίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡγόρασε καὶ πολλὰ ἀγροτικὰ κτήματα, ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῶν ὅποιων ἐκέρδισε πολλά.

Καθὼς ἦτο ἐκ φύσεως φιλάνθρωπος καὶ φιλογενῆς, ἀνεμείχθη εἰς τὰ πράγματα τῆς ἑλληνικῆς παροικίας ἢ κοινότητος τῆς Ἀλεξανδρείας. Αὕτη τότε ἦτο πτωχὴ καὶ χρεωμένη. Οὕτε σχολεῖα εύπρόσωπα ἡμποροῦσε νὰ ἴδρυσῃ, οὕτε καλοὺς διδασκάλους νὰ μισθώσῃ διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, οὕτε νοσοκομεῖον νὰ ἔχῃ διὰ τοὺς πτωχοὺς δμογενεῖς ἀσθενεῖς.

Ο Ἀβέρωφ ἐθοήθησε τὴν κοινότητα κατὰ πολλοὺς τρόπους. Καὶ πρῶτον ἐπλήρωσεν ἐξ ἴδιων χρημάτων τὰ χρέη της. Κατόπιν ἴδρυσε δύο λαμπρὰ σχολικὰ κτίρια τὸ ἑλληνικὸν Γυμνάσιον καὶ Παρθεναγωγεῖον, τὰ ὅποια ἐπλούτισε μὲ δλα τὰ χρειαζόμενα ἐπιπλα καὶ ὅργανα διδασκαλίας. Τέλος ἴδρυσε διὰ τοὺς ἀπόρους Ἑλληνας νοσοκομεῖον, προικίσας αὐτὸ μὲ δλα τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα καὶ ἐφόδια, διὰ νὰ λειτουργῇ ἀποτελεσματικῶς. Τοιουτοτρόπως μὲ αὐτὰς καὶ ἄλλας μικροτέρας εὐεργεσίας ἡ ἑλληνικὴ κοινότης τῆς Ἀλεξανδρείας προώδευσε τόσον πολύ, ὥστε νὰ γίνη, ὅχι πολὺ ἀργότερα, μία ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἑλληνικὰς κοινότητας τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

2

Τὸ γενναῖον τέκνον τῆς Ἡπείρου δὲν ἐλησμόνησε καὶ τὴν μικρὰν γενέτειράν του. Ἰκανοποίησεν δλας τὰς ἀνάγκας της πλουσιοπαρόχως, ἐν δσῳ ἔζη, καὶ ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς αὐτὴν τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν ἐννεακοσίων χιλιάδων χρυσῶν δραχμῶν.

‘Αλλ’ ὅσον ὁ Ἀθέρωφ ἔξωδευε δι’ ἀγαθοεργούς σκοπούς, τόσον ὁ Θεός τὸν ἐβοήθει εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του καὶ ἐμεγάλωνε τὰ κέρδη του. Μὲ αὐτὰ ἔκαμε τὰς ἔξης μεγαλοδωρίας εἰς τὸ “Ἐθνος”.

1) Τὸ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνεῖον εἶχεν ἀρχίσει νὰ κτίζεται δι’ ἔξόδων δύο ἄλλων εὔεργετῶν τοῦ ”Ἐθνους, τοῦ Τοσίτσα καὶ τοῦ Στουρνάρα. Ἡσαν καὶ οὗτοι Μετσοβεῖται καὶ μεγαλέμποροι εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ χρήματα ὅμως, τὰ ὅποια εἶχον διαθέσει, δὲν ἔφθασαν διὰ νὰ λάθη τέλος τὸ Πολυτεχνεῖον. Τότε δ Ἀθέρωφ διέθεσεν ἥμισυ ἑκατομμύριον χρυσῶν δραχμῶν ὡς συμπλήρωμα. “Οτε δὲ ἐτελείωσε τὸ Πολυτεχνεῖον, ἐζήτησεν ὁ ἴδιος ὁ Ἀθέρωφ νὰ ὀνομασθῇ Μετσόβειον ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος καὶ τῶν τριῶν εὔεργετῶν.

2) Ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ ἔξοδα διὰ νὰ κατασκευασθοῦν μαρμάρινοι οἱ ἀνδριάντες τοῦ Ρήγα Φερραίου καὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε’, τοὺς ὅποίους βλέπομεν ἔστημένους πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου.

3) Διέθεσεν ἐν ἑκατομμύριον χρυσῶν δραχμῶν, διὰ νὰ κτισθῇ μαρμάρινον τὸ μεγαλοπρεπὲς Παναθηναϊκὸν Στάδιον, ὅπου γίνονται οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ μαθητικαὶ ἐπιδείξεις τῆς Γυμναστικῆς.

3

Ο Ἀθέρωφ ἀπέθανεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁγδοκοντούτης. Μεγάλα ποσὰ ἐκ τῆς περιουσίας του ἀφῆκεν εἰς δωρεὰς εἰς τὴν γεωργικὴν σχολὴν Λαρίσης, εἰς τὴν κοινότητα τῆς πατρίδος του Μετσόβου, εἰς τὸ Ὡδεῖον Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον, εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα Ἀλεξανδρείας κλπ. Ἐπίσης διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου ἀφῆκε μετὰ τὸν θάνατόν του ἐν προσέτι ἑκατομμύριον χρυσῶν δραχμῶν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δωρεῶν ὁ Ἀθέρωφ ἀφῆκε δύο καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια χρυσῶν φράγκων, διὰ νὰ ἐνισχύῃ τὸ ταμεῖον τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ.

Τὰ χρήματα αὐτὰ μὲ τοὺς τόκους των εἶχον ἀνέλθει κατὰ τὸ 1908 εἰς τὸ ποσὸν τῶν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων. Μὲ αὐτὰ τὰ ὀκτὼ καὶ μὲ ἄλλα δεκατέσσαρα ἑκατομμύρια, ποὺ προσέθεσε τὸ κράτος μας, ἤγοράσθη τὸ θωρηκτόν, τὸ δοποῖον ἐπεσκέφθημεν χθές. Ἰδοὺ διατὶ τοῦτο ὠνομάσθη «Γ. Ἀθέρωφ».

Ο Ἀθέρωφ, παιδιά μου, ὑπῆρξεν εἰς δλην του τὴν ζωὴν ἀνθρωπος δραστήριος, τίμιος, λιτὸς καὶ ἀπέριτος. Ἡτο ταπεινόφρων καὶ ἀπέφευγε τὰς ἐπιδείξεις. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸν ἐκάλεσε κατ' ἐπανάληψιν νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ τὸν τιμήσῃ, ὅπως τοῦ ἤξιζεν. Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν ἐδέχθη.

Ἐννέα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του, δηλ. κατὰ τὸ 1908, ἡ Ἑλλὰς ἔστειλε πολεμικὸν πλοῖον εἰς τὴν Ἀλεξάν-

δρειαν καὶ μετεκόμισε δι' αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας τὰ δυτικά του, τὰ όποια κατετέθησαν μὲν μεγάλην ἐπισημότητα εἰς τὸ νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης ἡ Ἐλλάς διὰ νὰ τιμήσῃ τὴν μνήμην του ἥγειρε τὸν ἀνδριάντα του εἰς τὴν εῖσοδον τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου.

(Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)

39. Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος.

ΕΡΕΙΣ τὴν χώραν ποὺ ἀνθεῖ
φαιδρὰ πορτοκαλέα,
ποὺ κοκκινίς· ἡ σταφυλὴ
καὶ θάλλει ἡ ἐλαία;
”Ω! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς,
εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

Ξέρεις τὴν γῆν, ἥτις παντοῦ
μὲ αἴματα ἔβαφη,
ὅπου κοιλάδες καὶ βουνά
τυράννων εἶναι τάφοι;
”Ω! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς,
εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

Γῆ, μήτηρ παλαιῶν Θεῶν
καὶ νέων ἡμιθέων,
γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἐλπίδων νέων.
”Ω! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς,
εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

”Αγγ. Βλάχος

40. Λευκοσίδηρος καὶ κασσίτερος,

“Ολοι γνωρίζομεν τὸν λευκοσίδηρον, τὸν κοινῶς τε ενεκὲν καλούμενον. Εἶναι λεπτὸν ἔλασμα ἢ φύλλον σιδήρου, τὸ ὅποιον ἔχει ἐμβαπτισθῆ εἰς λουτρὸν κασσιτέρου, μὲ τὸν ὅποιον ἔχει ἐπενδυθῆ ἐλαφρῶς.

‘Ο λευκοσίδηρος ἀποτελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ χρησιμώτερα πράγματα τῆς ζωῆς μας. Δι’ αὐτὸν βλέπομεν παντοῦ καὶ μᾶς ἔξυπηρετεῖ πολύ. ‘Ο λευκοσίδηρος ὡς κυτίον γάλακτος διατηρεῖ νωπὴν πάντοτε καὶ καθαρὰν τὴν τροφὴν τῶν βρεφῶν καὶ μικρῶν παιδίων. Κρατεῖ εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ μεταφέρει ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς τόσα καὶ τόσα τρόφιμα, ὡς σαρδέλλας, σολωμούς, ἀστακούς, κρέατα, καρπούς, λαχανικὰ καὶ ὅσπρια μαγειρευμένα κλπ. Αὕτα εἶναι τὰ λεγόμενα κονσέρβες.

Χωρὶς τὸν λευκοσίδηρον τὰ παιδιά δὲν θὰ εἶχον τὴν ποικιλίαν τῶν παιχνιδιῶν των. Χωρὶς αὐτὸν δὲν θὰ εἴχομεν τὸ θαυμάσιον ραδιόφωνον. Ἡ δδοντόπαστα, τὸ ὕδωρ, τὸ φωταέριον, τὸ ἡλεκτρικόν, τὸ πετρέλαιον, ἡ βενζίνη καὶ πολλὰ ἄλλα ἀπαραίτητα πράγματα καθημερινῆς χρήσεως μᾶς προσφέρονται διὰ τοῦ λευκοσίδηρου. Ἡ κίνησις τῶν πλοίων, τῶν αὐτοκινήτων, τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἀεροπλάνων, δὲν θὰ εἶχε τὴν σημερινήν της ἀνάπτυξιν χωρὶς τὸ μέταλλον αὐτό, τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται παντοῦ τόσον, ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶναι κυρίαρχος τῆς ἐποχῆς μας.

Καὶ ιδοὺ εἰς ποῖον γεγονός, διφείλεται ἡ μεγάλη χρῆσις τοῦ λευκοσιδήρου. Ὁ σίδηρος καθώς καὶ ὁ μόλυβδος δὲν δύνανται μόνοι των, χωρὶς δηλ. τὴν ἐπένδυσίν των διὰ τοῦ κασσιτέρου, νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς διαφύλαξιν τῶν ἵχθύων, τοῦ κρέατος, τῶν καρπῶν, τοῦ βουτύρου, τοῦ γάλακτος, τοῦ τυροῦ, τῆς σοκολάτας. Ὁ σίδηρος δέξειδοῦται (σκουριάζει) ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ βύδατος καὶ τοῦ ἀέρος. Μὲ τὸ λεπτὸν δύμας περιβλημα τοῦ κασσιτέρου προστατεύεται ἐναντίον τῆς δέξειδώσεως, δηλαδὴ τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τῆς φθορᾶς.

Λευκοσίδηρος λοιπὸν δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἄνευ κασσιτέρου. Χωρὶς νὰ φανῇ τις ύπερβολικός, δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι δι πολιτισμὸς συμβαδίζει μὲ τὸν κασσίτερον καὶ ὅτι ἡ ὀλονέν μεγαλυτέρα χρῆσις τοῦ κασσιτέρου εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρώπου.

2

Γνωρίζομεν δῆλοι καὶ τὸν κασσίτερον, μὲ τὸν ὅποιον γανώνονται τὰ χάλκινα σκεύη τῶν μαγειρέων μας.

Οἱ ἀρχαῖοι "Ελληνες καὶ οἱ Φοίνικες, οἱ "Ἐθραῖοι καὶ οἱ "Αραθεῖς δὲν ἤγνοουν τὸν κασσίτερον. Ἡ ἐπίδρασίς του ἐπὶ τῆς καλυτερεύσεως τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξε σημαντικὴ εἰς δλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ἡ "Αγγλία κυρίως διφείλει πολὺ μέρος τῆς δυνάμεώς της εἰς τὸ μέταλλον τοῦτο.

Οἱ Φοίνικες πρῶτον καὶ κατόπιν οἱ "Ελληνες κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους εἶχον πληροφορηθῆ τὴν ὑπαρξίν κασσιτέρου εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κορνουάλης, ἡ δοποίᾳ ἐκτείνεται εἰς τὴν Ν. Δ. ἐσχατιάν τῆς Μ. Βρεττανίας. Ἐπεχείρουν δὲ τὸ ἐπικινδυνότατον ταξίδιον μέχρις ἐκεῖ καὶ μέχρι τῶν παρακειμένων Κασσιτερίδων νήσων,

ίνα προμηθευθούν τὸ χρησιμώτατον τοῦτο μέταλλον.

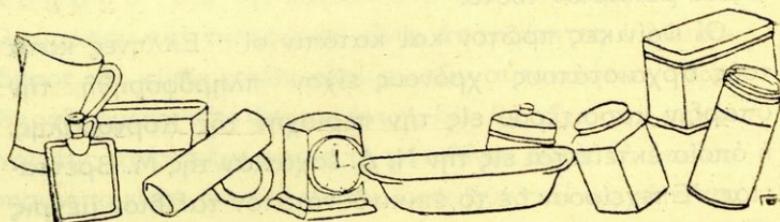
Απὸ τὴν Κορνουάλην καὶ κυρίως ἀπὸ τὰς Κασσιτερίδας νήσους ἥρχισε τὸ πρῶτον διεθνὲς ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας, τὸ ὅποιον ἐπρόκειτο νὰ λάθῃ τὴν σημερινὴν γιγαντιαίαν ἔξελιξιν καὶ ἀνάπτυξιν του. Ἡ ἀνάγκη τῆς μεταφορᾶς τοῦ κασσιτέρου εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας, ὑπεχρέωσε τοὺς Ἀγγλους νὰ κατασκευάσουν πλοῖα ἵκανὰ διὰ μακρυνὰ ταξίδια. Ἰδού λοιπόν, ὅτι τὸ πανίσχυρον σήμερον βρεττανικὸν ναυτικὸν ὀφείλει τὴν πρώτην ἀνάπτυξιν του εἰς τὸν κασσιτέρον καὶ εἰς τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ τοῦ σιδήρου κατασκευαζόμενον λευκοσίδηρον.

Ἀγγλοι ἐπιστήμονες δὲν διστάζουν νὰ ὅμολογήσουν, ὅτι ἡ μεγάλη Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία ἔχει οἰκοδομηθῆ ἐπὶ τοῦ κασσιτέρου.

Ἡ ἀναζήτησις κασσιτέρου καὶ ἔξω τῆς Ἀγγλίας ὑπῆρξεν ἀφορμὴ πολλῶν ἀποικιακῶν ἐκστρατειῶν, αἱ ὅποιαι εἶχον ώς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν μεγαλυτέρων τοῦ κόσμου μεταλλείων χρυσοῦ.

Μέρη εἰς τὰ ὅποια ἀνευρέθη κασσιτέρος εἶναι ἡ Βολιθία καὶ τὸ Περού τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἡ Κίνα καὶ τὸ Σιάλι τῆς Ἀσίας, ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ πλησίον τῆς κειμένη μεγάλη νῆσος Τασμανία κλπ.

(Μ. Γ. Π. καὶ Κ. Γ.-Λ.)

41. Ἡ ὁγιγάοκεια τοῦ Διογένους.

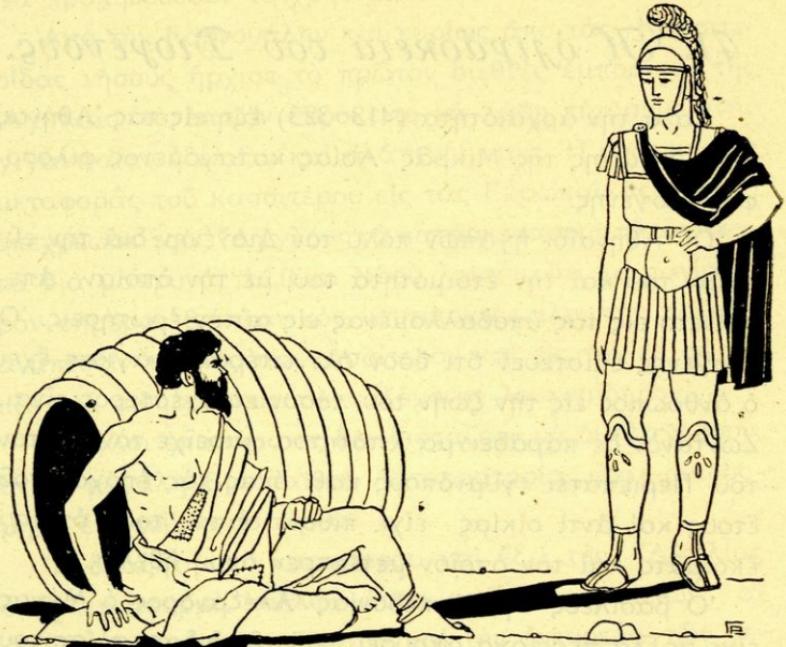
Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα (413–323) ἔζη εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ ἐκ Σινώπης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καταγόμενος φιλόσοφος Διογένης.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγάπων πολὺ τὸν Διογένην διὰ τὴν εὐφύιαν του καὶ τὴν ἑτοιμότητά του, μὲ τὴν ὅποιαν ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ὑποθαλλομένας εἰς αὐτὸν ἐρωτήσεις. Ὁ Διογένης ἐπίστευεν ὅτι δσον δλιγωτέρας ἀνάγκας ἔχει ὁ ἀνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν του, τόσον εὔτυχέστερος εἶναι. Ζωνταγὸν δὲ παράδειγμα λιτότητος, παρεῖχε τὸν ἑαυτὸν του. Περιεπάτει γυμνόπους καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους καὶ ἀντὶ οἰκίας εἶχε πίθον, ἐντὸς τοῦ ὅποιου ἐκοιμᾶτο καὶ τὸν ὅποιον μετέφερεν ὅπου ἦθελεν.

Ο βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας εἶχε πολλὰ περίεργα ἀκούσει περὶ τῆς διδασκαλίας του καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς του. Βλέπων δέ, ὅτι ὁ Διογένης δὲν ἥρχετο πρὸς συνάντησίν του, ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταβῇ αὐτὸς πρὸς τὸν σοφόν. Καὶ τὸ ἔξετέλεσεν.

“Οτε ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὴν μεγαλοπρεπῆ του ἀκολουθίαν ἐπλησίασε τὸν Διογένην, τὸν εὑρεν ἔξηπλωμένον πλησίον τοῦ πίθου του καὶ θερμαινόμενον ὑπὸ τὰς ἥλιακάς ἀκτῖνας. Ἐστάθη καὶ ἀνέμενε τὸν Διογένην νὰ ἔλθῃ εἰς προϋπάντησίν του. Ἄλλ’ ἐκεῖνος ἔξηκολούθει νὰ μένῃ ἀμερίμνως ἔξηπλωμένος, δεικνύων διὰ τῆς στάσεώς του, ὅτι ἡ ἀφιξις τοῦ ἴσχυροῦ βασιλέως δὲν εἶχε καμμίαν σημασίαν δι’ αὐτόν.

‘Αφοῦ παρετήρησεν ἐπ’ δλίγον ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Διογένην τοῦ εἶπε :

— Βλέπω, Διόγενες, ὅτι ἡ κατοικία σου εἶναι πενιχρά καὶ ἡ ἐνδυμασία σου πεπαλαιωμένη. Ἡμπορεῖς νὰ ζητήσῃς ἀπὸ ἐμέ, διὰ τι θέλεις. "Αν τὸ ζητούμενον δὲν εἶναι ἀδύνατον, θὰ πραγματοποιηθῇ.

— Δὲν ἔχω ἀπολύτως καμμίαν ἀνάγκην, ἀπήντησεν ὁ σοφός. Ἡ μόνη χάρις, τὴν ὅποιαν σοῦ ζητῶ, βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, εἶναι νὰ παραμερίσῃς δλίγον, διὰ νὰ μὴ μοῦ ἀποκρύπτῃς τὸν ἥλιον.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἐπίστευσεν, ὅτι εὗρε τὸν ἄνθρωπον, ὃ δποῖος δὲν εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων, ὧραίων ἐνδυμάτων καὶ μεγαλοπρεπούς κατοικίας, ἐπειδὴ ἀρκεῖται εἰς τὰ ἔλαχιστα, τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Καὶ στραφεῖς πρὸς τοὺς συνοδούς του εἶπεν:

— "Αν δὲν ἥμην Ἀλέξανδρος, θὰ ἤθελον νὰ εἶμαι Διογένης.

(Κατὰ Διογένην Λαέρτιον)

41. Τί δέյω.

ΔΕΝ θέλω πλούτη καὶ χρυσὸν καὶ θεραπόντων σμήνη
θέλω τὸ σῆμος μου χαρᾶς κι ἐλπίδων νὰ πλουτῇ
καὶ ἔστω μόνο κτῆμά του καλύβῃ ἀχυρίνη·

μ' ἀρκεῖ αὐτῇ.

Δέν θέλει κήπους, πίδακας καὶ βρύσεις ἡ ψυχή μου.

Δέν μὲ μαγεύουν λείρια καὶ κρίνοι κηπευτοί,
ὅσον μὲ θέλγει ἡ δσμὴ τοῦ εύανθουντος θύμου·

μ' ἀρκεῖ αὐτῇ.

Δέν θέλω θέατρα, αύλοὺς καὶ μαυσικοὺς θιάσους.

Δέν θέλω εἰς τὰ ὕτα μου ὄρχήστρα νὰ κροτῇ.

‘Οπόταν ψάλλῃ ἡ ἀηδῶν εἰς τοὺς μυχοὺς τοῦ δάσους,

μ' ἀρκεῖ αὐτῇ.

”Αγγ. Βλάχος

Ο διεκτηρεῖ εύδυνάδεις αὐτὸς τοὺς λαγύδεις τούς
τούμπειατά δι τοσαντύχαιαν ενιοντάς τρύγους τούς τούδο
έσσεται μὲν εργάτην τοσονοάπει ματαλαζόφτην κοκκίδην νητ
αράτην γαλοποτάτην τότυρον σίετεσσίν επει τέρδη ελύτεοι στύποι
τοσονούστην νερίανταδό κατ την οδόσατον Μ. μὲν τοι
απόταλεγμένη δι την οδόντα την οδόντα την οδόντα την οδόντα
τεττακτέοντα κατ τοσοδό μορύοντα επει τέρδη ελύτεοι στύποι
λαγύδεις κατ την οδόντα την οδόντα την οδόντα την οδόντα την οδόντα

43. Πῶς εἶς ἄρχων ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον του.

πὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστίνου τοῦ Β' ἀνεψιοῦ τοῦ Ἰουστιανοῦ τοῦ Μεγάλου, εἶχεν ἐπὶ τινα χρόνον διαταραχθῆ ἡ τάξις ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰ ἐγκλήματα εἶχον πολλαπλασιασθῆ. Πιὸς διόρθωσιν τῆς καταστάσεως ὁ αὐτοκράτωρ διώρισε διοικητὴν τῆς μεγάλης πόλεως τίμιον καὶ αὐστηρὸν ἄρχοντα. Εἰς τοῦτον ἔδωσεν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν νὰ τιμωρῇ πάντα ἀδικοῦντα, εἰς οἰανδήποτε κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἀν ἀνήκεν.

Οἱ πονηροὶ φοβηθέντες ἔπαιυσαν νὰ ἀδικοῦν καὶ νὰ παραβαίνουν τοὺς νόμους.

Μόνον ἰσχυρός τις πλούσιος δὲν ἦθέλησε νὰ σεβασθῆ τὸ δίκαιον καὶ ἤρπασε βιαίως τὴν περιουσίαν μιᾶς χήρας γυναικικός.

Ἡ δυστυχὴς κατέφυγεν εἰς τὸν διοικητὴν τῆς πόλεως. Κλαίουσα τοῦ ἔξεθεσε τὴν ὑπόθεσίν της καὶ ἔζητησε προστασίαν.

Οὕτος κατ' ἄρχας ἔκρινε καλύτερον νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἀδικον πρᾶξιν τοῦ πλουσίου εἰρηνικῶς. Καὶ πρὸς τοῦτο ἔστειλε διὰ τῆς χήρας εἰς αὐτὸν ἐπιστολήν, παρακαλῶν ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀρπαγεῖσαν περιουσίαν.

Ἄλλ' ὁ πλούσιος ἀντὶ τούτου ὅθρισε καὶ ἐκτύπησεν

ἀνάνδρως τὴν γυναῖκα, στηριζόμενος εἰς τὴν δύναμιν, τὴν δποίαν εἶχε πλησίον τοῦ βασιλέως.

‘Ο διοικητής ὅργισθεὶς καλεῖ ἐνώπιόν του τὸν ἔνοχον. ‘Αλλ’ οὗτος περιφρονῶν καὶ νόμους καὶ ἄρχοντας, ὅχι μόνον δὲν ὑπακούει, ἀλλὰ καὶ μεταβαίνει εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου εἶχε προσκληθῆ, διὰ τὰ δειπνήσῃ μετὰ τεῦ αὐτοκράτορος.

Σπεύδει καὶ ὁ διοικητής ἐκεῖ. Ζητεῖ ἄδειαν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ, ὅπου βλέπει τὸν ἔνοχον νὰ κάθηται πλησίον τοῦ αὐτοκράτορος.

— «Βασιλεῦ», λέγει τότε μὲθάρροις, «ἐὰν ἐπιμένῃς νὰ παύσῃ κάθε ἀδικία καὶ ἡ ἀπόφασίς σου αὐτή, ἡ ἀξία αὐτοκράτορος, εἶναι σταθερά, θὰ ἔξακολουθῶ νὰ ἐκτελῶ τὰς διαταγάς σου. “Αν δημως ἥλλαξες γνώμην, ἐὰν θέλῃς νὰ εύνοης τοὺς φαύλους καὶ νὰ τοὺς τιμῆς ὡς ὅμοτραπέζους, παρακαλῶ νὰ δεχθῆς τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος, τὸ δποῖον μὲθαστᾶ μόνον μισητόν, χωρὶς νὰ δύναμαι καὶ νὰ σὲ ὠφελήσω».

‘Ο Ιουστῖνος ἔκπληκτος ἐκ τῆς θαρραλέας γλώσσης τοῦ διοικητοῦ τῆς πρωτευούσης, εἶπε :

— «Δὲν ἥλλαξα γνώμην καθ’ ὅλου. Μὴ παύῃς νὰ καταδιώκῃς παντοῦ τοὺς ἀδίκους. ‘Ο ἀδικος, καὶ σύνθρονός μου ἀν εἶναι, θὰ καταθῇ τοῦ θρόνου, διὰ τὰ ὑποστῆτὴν πρέπουσαν τιμωρίαν».

‘Ο διοικητής ἐνδυναμωθεὶς ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος, διατάσσει νὰ συλλάθουν ἀμέσως τὸν ἔνοχον, ἐνῷ οἱ ὅμοτράπεζοί του ἔμειναν ἐμβρόντητοι.

‘Οδηγήσας αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον τὸν προκαλεῖ νὰ ἀπολογηθῇ διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν δποίαν διέπραξεν.

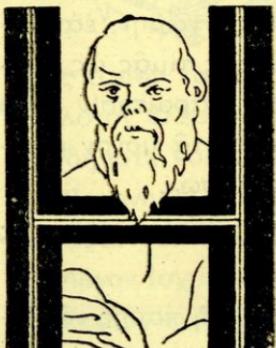
“Αφωνος καὶ τρέμων δ πρὶν ἀλαζών πλούσιος δὲν

ἡδυνήθη μὲ κανέν μέσον νὰ ὑπερασπίσῃ ἔαυτὸν καὶ ἐτιμωρήθη παραδειγματικῶς. Ἡ περιουσίᾳ του ἐδημεύθη καὶ ἐδόθη εἰς τὴν χήραν ὡς ἀποζημίωσις.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐσταμάτησεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ συνούσῃ τὴν ἀρπαγὴν καὶ τὴν βίαν.

(Διασκευὴ)

44. «Τοῖς νόμοις αείδον».

ἐνδοξοτάτη ὅλων τῶν πόλεων τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς ἦτο ἡ πόλις τῶν Αἰγαίων.

Εἰς αὐτὴν ἡ ἀνθρωπότης ὁφείλει πολλά. Διότι ὑπῆρξεν ἡ ἐστία τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Δι’ αὐτὸ τὸ δνομά της δὲν ἔπαισε ποτε νὰ ἀναφέρηται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων μετά σεβασμοῦ.

Ἡ φήμη της εἶχεν ἐξαπλωθῆ περισσότερον ὅχι μόνον ἔνεκα τῶν σοφῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ποιητῶν της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν, τὴν ὅποιαν παρείχεν εἰς τοὺς νεαροὺς πολίτας της. Ἐθεωροῦντο αἱ Ἀθήναι τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας, δπως ὑπερηφανεύοντο νὰ τὴν δνομάζουν οἱ ἴδιοι οἱ πολίται της. Ἡτο ἡ εὐγενεστάτη πατοίς, χάριν τῆς ὅποιας ἦσαν πρόθυμα τὰ τέκνα της νὰ ὑποστοῦν τὰ πάντα.

Μίαν ἡμέραν (παρῆλθον ἔκτοτε εἰκοσιτρεῖς αἶῶνες), ὁ σοφώτατος καὶ ἡθικώτατος πολίτης τῶν Ἀθηνῶν Σωκράτης, κατηγορήθη ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τῆς πατρίδος του, ὅτι εἶναι ὀλέθριος εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ μάλιστα εἰς τοὺς νέους, οἱ ὄποιοι ἥκουν τὴν διδαχήν του.

Αὕτη ἦτο ἡ ἀδικωτάτη ἐνώπιον δικαστηρίου καταγγελία, ἔξ δσων ἀναφέρει ἡ ἱστορία. Διότι ὁ καταγγελθεὶς ἦτο πράγματι δικαιότατος ὄνθρωπος καὶ τὸ μεγαλύτερον πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του.

Ο Σωκράτης κατεδικάσθη νὰ πίῃ τὸ κώνειον, ἐνλαδὴ τὸ δηλητήριον, τὸ ὄποιον ἔδιδον τότε εἰς τοὺς ἐγκληματίας, τοὺς καταδικαζομένους εἰς θάνατον.

Ο Σωκράτης ἦτο ἀγαπητὸς εἰς τοὺς μαθητάς του. ἐκ τῶν ὄποίων πολλοὶ ἦσαν πλούσιοι καὶ εἶχον ἔτοιμάσει τὰ πάντα διὰ τὴν δραπέτευσίν του. Διότι ἐπίστευον, ὅτι δὲν εἶχεν ὑποχρέωσιν ὁ διδάσκαλος καὶ φίλος των νὰ δεχθῇ τὴν καταδίκην του εἰς θάνατον, ἐφ' ὅσον αὕτη ἦτο ἀδικος. Ο φύλαξ τῆς φυλακῆς ἦτο σύμφωνος, τὰ μέσα διὰ τὴν ἀπόδρασίν του ἦσαν ἐξησφαλισμένα. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν μαθητῶν του, ὁ Κρίτων, τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ μοιραίου τέλους τοῦ Σωκράτους, ἥλθε νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν συνομήλικον διδάσκαλόν του νὰ ἀποφύγῃ αὐτὸν τὸν ἀνάξιον θάνατον καὶ νὰ μὴ καταλίπῃ εἰς τοὺς συμπολίτας του τὴν αἰσχύνην μιᾶς ἀδίκου ἀποφάσεως.

Θέλετε νὰ μάθετε, μικροί ἀναγνῶσταί μου, τί ἀπήντησεν ὁ Σωκράτης εἰς τὸν Κρίτωνα; Ἐπεκαλέσθη τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του, οἱ ὄποιοι τὸν ὠδήγησαν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τοὺς ὄποίους ἥκουε νὰ τοῦ λέγουν:

— «”Ω Σώκρατες, τί θὰ κάμης; Θὰ ποδοπατήσῃς ἡμᾶς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος σου, οἱ ὄποιοι σὲ ἐπροστατεύσαμεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεώς σου; Ἡ-

μεῖς δὲν σὲ ἐκάμαμεν πολίτην ; Ἡμεῖς δὲν σοῦ ἔξησφαλίσαμεν τὴν ἐλευθερίαν σου καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν σου ; Τίς, ἐκτὸς ἡμῶν, σὲ ἐπροφύλαξεν ἐξ ὅλων τῶν βιαιοπραγιῶν ; Τίς σοῦ ἔξησφάλισε ζωὴν εἰρηνικὴν καὶ εὔτυχῆ ; Ποιος ἡγρύπνει διὰ σὲ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός ; "Ο, τι ἐπράξαμεν διὰ σέ, τὸ ἐπράξαμεν ὑπὸ ἔνα ὄρον : τὸ ἐπράξαμεν διὰ νὰ ὑπακούῃς εἰς ἡμᾶς πάντοτε καὶ εἰς οἰανδήποτε περίπτωσιν, διὰ νὰ ἔχῃς ἀπόλυτον πεποίθησιν εἰς ἡμᾶς. Θὰ ἥδυνασσο, δὲ Σώκρατες, νὰ ζήσῃς μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἢν τὸ ἐπεθύμεις. Ἡμεῖς θὰ σοῦ τὸ ἐπετρέπομεν. Σὺ δημοσ δὲν τὸ ἐπράξες· παρέμεινες ἐκουσίως ὑπήκοος μας καὶ τρόπον τινὰ τρόφιμός μας. Ὁλθε τώρα ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ σὲ νὰ θυσιάσῃς τὴν ζωὴν σου. Ολίγον μᾶς ἐνδιαφέρει, ἢν κατεδικάσθης ἀδίκως, ἀφοῦ κατεδικάσθης ἐν δόνόματί μας. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδικοι καὶ ὅχι ἡμεῖς οἱ νόμοι. "Αν σύ ἀρνηθῆς τους νόμους τῆς πατρίδος σου δικαιολογούμενος, ὅτι εἰσαι ἀθῷος, διατὶ νὰ μὴ κάμῃ τὸ ἵδιον καὶ κάθε ἄλλος πολίτης, ἀκόμη καὶ ἔνοχος ; "Οσον περισσότερον εἰσαι ἀθῷος, τόσον περισσότερον ὀφείλεις νὰ δώσῃς τὸ καλὸν παράδειγμα».

"Ο Κρίτων ἀκούσας ταῦτα ἐπείσθη, ὅτι διδάσκαλός του εἶχε δίκαιον. Καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀνέκφραστον λύπην του, ἐδέχθη νὰ πίῃ ὁ Σωκράτης, καίτοι ἀθῷος, τὸ κώνειον.

(Κατὰ Πλάτωνα κλπ.)

45. Τὰ Τέμπων.

ὰ Τέμπη εἶναι μία ἐκ τῶν ὀραιοτάτων τοποθεσιῶν τῆς γῆς. Μεταξὺ τοῦ Ὁλύμπου καὶ τῆς "Οσσης, τῶν δύο τούτων ὑψηλοτάτων τῆς Θεσσαλίας ὁρέων, ὑπάρχει ἄνοιγμα στενόν, διὰ τοῦ ὁποίου ρέει ὁ Γηνειός ποταμός. Τὸ ἄνοιγμα τοῦτο ἔχει μῆκος τεσσαράκοντα σταδίων, 7.400 ὁρ-

γυιῶν δηλαδή, καὶ πλάτος ποῦ μὲν ἑκατὸν ποδῶν, ποῦ δὲ καὶ ὀλίγον τι περισσότερον.

Ἡ καλλονὴ καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ τόπου τούτου εἶναι ἀπερίγραπτος. Ἀριστερά, καθὼς κατέρχεται τις ἐκ τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὴν θάλασσαν, ὑψοῦται μεγαλοπρεπέστατος μέχρι τῶν ἄστρων ὁ περίφημος εἰς ὅλον τὸν κόσμον Ὁλυμπος. Τὸ ὕψος καὶ ὁ ὅγκος αὐτοῦ εἶναι καταπληκτικά ! Ἐπὶ τῶν πολλῶν καὶ ἀποτόμων βράχων του, εἰς τοὺς ὅποιους φανερώτατα διακρίνονται τὰ ἵχνη ἀπείρων κεραυνώσεων, ἔχουν τὰς φωλεάς των οἱ ἀετοί, οἱ δοιοῖ οὐχὶ σπανίως φαίνονται καὶ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν ὁδοιπόρων πετῶντες εἰς τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο χάος. Δεξιὰ ὑψώνεται ἡ "Οσσα μέχρι τῶν ἄστρων καὶ αὐτὴ ὑψηλή, ἀλλ' ἡμερωτέρα, πλήρης πελωρίων δένδρων.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑψηλοτάτων ὁρέων ἐκτείνεται στενώτατός τις χῶρος καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ

ρέει ἥρεμος καὶ μεγαλοπρεπής ὁ Πηνειός ποταμός..

"Ἐνθεν καὶ ἔνθεν πανταχοῦ ὑπάρχουν δένδρα ὑψηλά· καὶ πυκνόφυλλα. Ὁ κισσός πυκνότατος καὶ θαλερώτατος περιελίσσεται περὶ τοὺς κορμούς καὶ τοὺς κλώνους· τῶν δένδρων ἀπὸ τῆς ρίζης μέχρι τῆς κορυφῆς των. Φαίνονται δὲ καταπράσινα τὰ δένδρα. Οὐδαμοῦ διακρίνεται μέρος ξυλώδες. Οἱ βράχοι εἰναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ χόρτων πυκνοτάτων. Πέτρα καὶ χῶμα οὐδαμοῦ φαίνεται.

'Ο ἄνθρωπος οὐδὲν ἄλλο βλέπει ἐκεῖ ἢ ὅγκους καταπρασίνους παμμεγίστους. Θέαμα θαυμάσιον καὶ τερπνότατον εἰς τοὺς δόφθαλμούς ! Κατὰ τὰ χαμηλότερα μέρη τῶν ὁρέων θάλλουσιν ὑψηλότατα καὶ θαλερώτατα δένδρα καὶ σκιάδες ἄπειροι, πολὺ εὔχάριστοι εἰς τοὺς δόδοιπόρους καὶ ἐν γένει εἰς πάντα ἐκεῖ καταφεύγοντα κατὰ τὸ θέρος.

Κρήναι πολλαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀδιακόπως ρέουν. Πηγαὶ κατὰ χιλιάδας ἀναβλύζουν. Ρυάκια ἄπειρα κυλίουν τὰ ψυχρὰ καὶ καθαρὰ ὕδατά των διὰ μέσου τῶν πυκνοτάτων δένδρων καὶ κάτωθι τῆς ἀνθηροτάτης καὶ παχυτάτης χλόης. Αἱ πέρδικες καὶ οἱ κόσσυφοι, οἱ ἀκανθυλλίδες καὶ αἱ ἀηδόνες, καὶ δλον τὸ θεῖον γένος τῶν χαριεστάτων ὡδικῶν πτηνῶν ἀπὸ πρωΐας μέχρι βαθείας νυκτὸς κατὰ χιλιάδας καὶ μυριάδας ἐπὶ τῶν δένδρων καθήμενα φάλλουν. Καὶ πᾶς ἀμιλλῶνται ποῖον νὰ κελαδήσῃ καλύτερον τοῦ ἄλλου !

'Αργὰ - ἀργὰ καὶ ἀπαλὰ - ἀπαλὰ ὡς ἔλαιον κυλίει τὰ ὕδατά του διὰ μέσου τῶν ὀραιοτάτων τούτων Τεμπῶν δι βαθὺς Πηνειός.

'Η σκιά, ἡ γινομένη ὑπὸ τῶν ὑψηλοτάτων καὶ πυκνοφύλλων δένδρων, τὰ ὅποια πυκνότατα φύονται παρὰ τὰς ὅχθας του, εἶναι παχυτάτη. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ποτὲ

δὲν διαπερῶσι τὸ πυκνὸν φύλλωμα τῶν ύψικορύφων τούτων δένδρων, τὰ ὅποια κλείουν τὸν ποταμόν. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καυστικωτάτου θέρους οἱ πλέοντες μὲν λέμβους τὸν ποταμόν, πλέουν ὑπὸ σκιὰν παχεῖαν καὶ δροσεράν.

Ἐνταῦθα συνέρχονται καὶ πανηγυρίζουν καὶ διασκεδάζουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ περίχωρα ἀποθαυμάζοντες τὴν καλλονὴν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς λαμπρᾶς ταύτης φύσεως.

(Κατὰ Αἰλιανὸν καὶ Χ. Παπαμάρκου. Διασκευὴ)

46. Πατρίδα.

ΠΑΛΙ ξυπνάει τῆς "Ανοιξης τ' ἀγέρι
στὴν Πλάση μυστικῆς ἀγάπης γλύκα.
Σὰ νύφη ἡ γῆ, πώχει ἀμετρα ἄνθη προΐκα,
λάμπει, ἐνῷ σβυέται τῆς αὐγῆς τάστερι.

Πεταλοῦδες πετοῦν ταίρι μὲ ταίρι·
ἐδῶ βουίζει μέλισσα, ἔκει σφῆκα.
Τὴν φύση στὴν καλή της ὥρα εύρηκα·
λαχταρίζει ἡ ζωὴ σ' ὅλα τὰ μέρη.

Κάθε μοσχοβολιὰ καὶ κάθε χρῶμα,
κάθε πουλιοῦ κελάδημα ξυπνάει
πόθο στὰ φυλλοκάρδια μου κ' ἐλπίδα,

νὰ σοῦ ξαναφιλήσω τ' ἄγιο χῶμα,
νὰ ξαναδῶ καὶ τὸ δικό σου Μάῃ,
ὅμορφή μου, καλή, γλυκειά Πατρίδα.

Α. Μαθίλης

47. Ἡ ἱστορία ἐνὸς μικροῦ χωριοῦ.

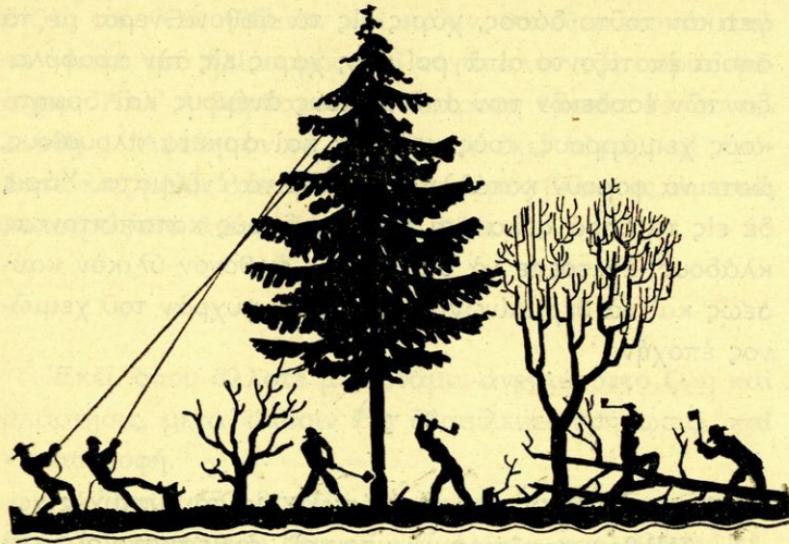
ἀ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν ἐνὸς μικροῦ χωρίου.

Τοῦτο εύρισκετο εἰς τοὺς πρόποδας ἐνὸς βουνοῦ, εἰς τὴν ἄκραν παλαιοῦ δάσους. Τὰ δένδρα τοῦ δάσους πυκνὰ καὶ συμμαζευμένα ἐσκέπαζον τοὺς βράχους, τὰ ρεύματα καὶ τὰς κοιλότητας τοῦ ὅρους καὶ ἀνήρχοντο ὑψηλὰ μέχρι τῆς κορυφῆς. Καὶ τὸ χωρίον ἐφαίνετο ὡς νὰ εύρισκετο περιμαζευμένον μέσα εἰς τὴν θωπευτικὴν καὶ φιλόστοργον ἀγκάλην τοῦ δάσους. Οἱ μικροὶ καὶ λευκοὶ οἰκίσκοι του προβάλλοντες ἀνὰ μέσων τῶν παχυσκίων δένδρων ἀπετέλουν ἀληθῶς μαγευτικὸν θέαμα.

Κατὰ τὸ θέρος τὸ φιλόστοργον δάσος ἐμετρίαζε τὴν καυστικὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων. Καὶ ἡ κατάξηρος γῆ τῶν πέριξ ἀγρῶν ἐδροσίζετο ἀπὸ τὰ ἀφθονα νερὰ τῶν πηγῶν, τὰ ὅποια ἀκούραστα ἔρρεον ἀπὸ τὰς προεξοχὰς καὶ τοὺς βράχους τοῦ δενδροσκεπασμένου ὅρους.

Ἔσσαν εὐτυχεῖς τότε οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐνόμιζες, δτὶ ἐθασίλευεν ἐκεῖ. Αἱ ἐσοδεῖαι αὐτῶν ἦσαν ἀφθονοι. Καὶ σπανίως ὑπέφερον ἀπὸ καυστικοὺς ἀνέμους, ἀκόμη δὲ σπανιώτερον ἀπὸ ξηρασίαν.

Ἡ ὑγεία ἐθασίλευε παντοῦ. Τὰ παιδιά ζωηρά καὶ ροδοκόκκινα ἔκαμνον εὐχάριστον ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἐπι-

σκέπτην διὰ τὴν ζωηρότητά των, συγχρόνως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡμερότητα τῶν τρόπων των.

2

Εἰς τὸ χωρίον κατὰ τὸ θέρος, χάρις εἰς τὸ πολύτιμον δάσος, γλυκεῖα δρόσος ἐπεκράτει καὶ ἄφθονα παντοῦ ἔρρεον τὰ νερά. Κατὰ τὸν χειμῶνα τὸ ψῦχος ἐμετριάζετο. Οἱ παγεροὶ ἄνεμοι ἔχανον τὴν ὁρμητικότητά των, διότι εὔρισκον ἐμπόδιον τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων. Τὰ νερὰ τῶν βροχῶν διεσκορπίζοντο εἰς μυρίας λεπτὰς διακλαδώσεις καὶ ἀπερροφῶντο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἡ ὅποια, ἐπειδὴ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἡμισαπημένους λεπτοὺς κλάδους καὶ ἀπὸ φύλλα, ἐνήργει ώς ἀληθῆς σπόγγος.

Οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τοῦ χωρίου διόλου δὲν ἐφοδιάζοντο τὸν σκληρὸν χαιρετισμὸν τοῦ βορρᾶ. Τὸ εὔερ-

γετικὸν τοῦτο δάσος, χάρις εἰς τὰ ἄφθονα νερά, μὲ τὰ
όποια ἐποίζοντο οἱ ἀγροί των, χάρις εἰς τὴν προφύλα-
ξιν τῶν ἐσοδειῶν των ἀπὸ βιαίους ἀνέμους καὶ ὀρμητι-
κούς χειμάρρους, τοὺς καθίστα καὶ ἀρκετὰ πλουσίους,
ὡστε νὰ φοροῦν κατάλληλα χειμερινὰ ἐνδύματα. Χάρις
δὲ εἰς τὰ ἔηρα ξύλα καὶ τοὺς χονδρούς καταπίπτοντας
κλάδους, ἐπέτρεπε νὰ διαθέτουν ἄφθονον ύλικὸν καύ-
σεως καὶ νὰ θερμαίνωνται κατὰ τὴν ψυχρὰν τοῦ χειμῶ-
νος ἐποχήν.

3

Ἄποφράς ὅμως ἡμέρα ἀνέτειλε διὰ τὸ δυστυχὲς χω-
ρίον. Ἡλθον πρωῖαν τινὰ μερικοὶ ἀνθρακοποιοὶ καὶ
ἐθάμβωσαν τοὺς χωρικούς μὲ τὰς χρηματικάς των
προσφοράς. Τοὺς ἐδελέασαν μὲ τὰ κέρδη, τὰ ὄποια θὰ
ἐπραγματόποιουν, ἐὰν τὸ δάσος ἐκεῖνο, τὸ κατὰ τὰ λό-
για των ἀχρηστον, ἐκόπτετο καὶ μετεμορφώνετο εἰς
ξυλάνθρακας.

Καὶ ἀφῆκαν οἱ χωρικοὶ νὰ σφαγιασθῆ ὁ προστάτης
των. Ὁ μαγευτικὸς πράσινος πέπλος, ὁ ὄποιος ἐκάλυ-
πτεν ὅλας τὰς ἀσχημίας τοῦ ὅρους, ἀνεσύρθη καὶ ἔξη-
φονίσθη. Καὶ τὴν ὥραίαν καὶ τὴν συνεχῆ, τὴν καταπρά-
σινον ἐπιφάνειαν, διεδέχθη ἡ γεροντικὴ ὄψις τοῦ βου-
νοῦ μὲ τὰς ρυτίδας καὶ τὰς σχισμάς της, μὲ τὰς φάραγ-
γας καὶ τοὺς βράχους της.

Δυστυχῶς τὸ κακούργημα δὲν ἀφέθη ἡμιτελές. Ἐὰν
τούλαχιστον ἀπηγόρευον τὴν βοσκὴν εἰς τὴν περιφέρειαν
τοῦ κοπέντος δάσους, τὰ κολοθωθέντα δένδρα θὰ ἐπρα-
γματοποιούν τὸν πόθον, ὁ ὄποιος ἐνεψύχωνε τὸ ὑπολει-
φθὲν λείψανον τοῦ κορμοῦ των καὶ ἐκυκλοφόρει εἰς τὰς

ρίζας των. Θὰ ηὕξανον καὶ πάλιν, θὰ ἐθωπεύοντο ἀπὸ τὸ γλυκὺ τοῦ ἥλιου φῶς καὶ τὸ ἀπαλὸν τῆς αὔρας φύσημα. Ἀλλ' ἡ βάρθαρος καταστροφὴ ἔπρεπε νὰ συντελεσθῇ ! Ἀφέθησαν νὰ βοσκήσουν ἐκεῖ αἴγες καὶ πρόθατα καὶ, μόλις ἀνεφαίνετο ὁ τρυφερὸς βλαστός, ἀμέσως κατετρώγετο ἀπὸ τὰ ἀδηφάγα ζῷα.

4

Ἐκεῖ, ὅπου ἄλλοτε μὲ δύναμιν ἀνεπτύσσετο ζωὴ καὶ βλάστησις, μετὰ εἰκόσιν ἔτη ἐθασίλευεν ἐρήμωσις καὶ καταστροφή.

Τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν ἐκυλίοντο ὄρμητικῶς ἐπάνω εἰς τὰς ράχεις τοῦ βουνοῦ καὶ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον ἔξ-ἐπλυνον τὸ λεπτὸν στρῶμα τῆς φυτικῆς γῆς, τὸ ὅποιον ἐκάλυπτε τὴν πετρώδη ἐπιφάνειαν τοῦ ὅρους.

Καὶ οὕτως ἐγυμνώθησαν ἐντελῶς οἱ βράχοι καὶ πᾶσα ἐπὶ τοῦ βλαστήσεως ἔξελιπτε. Τὰ ὕδατα ἄλλοτε ἀπερροφῶντο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δάσους καὶ ἐσυνάζοντο εἰς ὑπογείους ρωγμάτας καὶ δεξαμενάς καὶ ἀπ’ ἐκεὶ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον ἔξεχύνοντο διὰ μυρίων πηγῶν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ. Σήμερον τρέχουν ἐπάνω εἰς τὴν ἀδιαπέραστον ἐπιφάνειαν τοῦ βράχου, κατέρχονται ὄρμητικῶς καὶ σχηματίζουν χειμάρρους καὶ ξηροποτάμους, παρασύρουν λίθους χονδρούς, ἀνασκάπτουν τοὺς κάτω ἀγροὺς καὶ τοὺς σκεπάζουν μὲ χαλίκια, τὰ ὅποια κατὰ τὴν πορείαν των σύμπαρέσυραν.

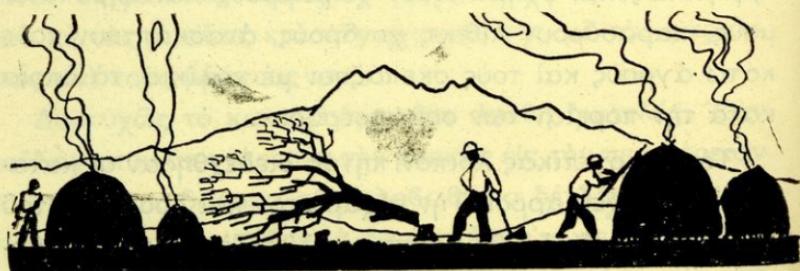
Τὰς εὔεργετικὰς λοιπὸν πηγὰς διεδέχθησαν οἱ καταστρεπτικοὶ χείμαρροι. Τὴν εὐχάριστον καὶ δροσερὰν τοῦ ἀέρος αὔραν διεδέχθη καυστικὸς λίψ. Τὸν χειμῶνα ὁ ὄρμητικὸς καὶ παγερὸς βορρᾶς δὲν μετριάζεται πλέον ἀπὸ

τὸ ἀδιαπέραστον προτείχισμα χιλιάδων χοδρῶν κορυμῶν.
Καὶ τὰ πρὸς θέρμανσιν ξύλα λείπουν. Καὶ ὁ κάτοικος
τοῦ χωρίου μας πεινᾷ καὶ κρυώνει.

Μετενόησαν οἱ δυστυχεῖς καὶ ἔκλαυσαν. 'Αλλ' ἦτο
πλέον ἄργά.

'Εστερήθησαν τὰς ἀφθόνους πηγάς των. 'Εκαίοντο
καὶ τὸ θέρος ἀπὸ τὴν τρομερὰν θερμότητα, τὴν ὅποιαν
ἔξαιπέστελλον οἱ πυρακτωμένοι γυμνοὶ βράχοι τοῦ βου-
νοῦ. 'Επάγωνον κυριολεκτικῶς τὸν χειμῶνα καὶ ἐπνί-
γοντο ἀπὸ τὰ νερά τῶν ὁρμητικῶν χειμάρρων. Καὶ ἐνόη-
σαν πολὺ ἄργά, ὅτι τὸ δένδρον εἶναι ὁ φιλόστοργος οἰ-
κονόμος, ὁ ἐναποθηκεύων ἐν πολύτιμον διὰ τὸν ἀνθρω-
πον κεφάλαιον, τὸ ὄντωρ, καὶ ἀποδίδων αὐτὸν ὀλίγον κατ'
ὀλίγον· ὅτι εἶναι ὁ θαυμάσιος παιδαγωγός, ὁ ἐξημερώ-
νων τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ὁ μαλάσσων τὸν χαρα-
κτῆρα καὶ ἐξευγενίζων τὸ ἥθος· ὅτι εἶναι ὁ θαυμασιώτε-
ρος μετριαστὴς τῆς πνιγηρᾶς θερμότητος καὶ τοῦ παγε-
ροῦ ψύχους καὶ τὸ δραστηριώτερον ἀντιφάρμακον ἐναν-
τίον τῶν μολυσμάτων.

(Κατὰ Γ. Γρηγοριάδην)

48. Τὰ ἄνδη καὶ τὰ δάση.

A ΓΑΠΑΤΕ τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθες ἀγνὸς λουλουδάκι, κάθες πράσινο φύλλο!
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε στὴν πλάση
καὶ πιστότερο φίλο;

Μὲ ὀλίγο νεράκι, λίγο χῶμας καὶ ἀέρα
ζεφυτρώνουν, βλαστάνουν καὶ τὸν κόσμο στολίζουν
καὶ σὲ μᾶς ὅ,τι ἔχουν, καὶ σὲ μᾶς νύχτα μέρα
τὴ ζωή τους χαρίζουν.

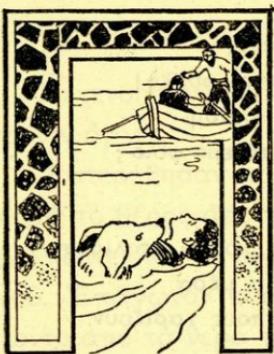
ΞΕΚΟΥΡΑΖΕΙ τὰ μάτια τὸ γλυκό τους τὸ χρῶμα,
μέσ' στοῦ ἥλιου τὴ λαύρα μᾶς δροσίζει· ή σκιάς τους,
οἱ καρποί τους μᾶς τρέφουν, οἶνει σφρῆγος στὸ σῶμα
τὸ ἀγνό τ' ἄρωμά τους.

"Οταν μέσα στὰ δάση τὸ νερὸ μουρμουρίζῃ
καὶ γλυκὰ ψιθυρίζῃ μέσ' στὰ φύλλα ἡ αὔρα,
ἡ θλιψμένη ψυχή μας ἀνασταινει, ἐλπίζει.
δὲν τὰ βλέπει ὅλα μαῦρα.

Ναί! Μειδίαμα εἶναι τοῦ Θεοῦ τὸ λουλούδι,
π' ὅλο δρόσο καὶ χάρη μέσ' στὸν κῆπο προβάλλει.
"Ω! κανὲν ὄλλο πλάσμα, ὡ! κανένα τραγούδι
δὲν τὸ φθάνει στὰ κάλλη.

"Αγαπᾶτε τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθες ἀγνὸς λουλουδάκι, κάθες πράσινο φύλλο!
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε στὴν πλάση
καὶ πιστότερο φίλο;
N. Χατζηδάκης

49. Ἀγγηλοβοήδεια.

ρὸ ἐτῶν ἀτμόπλοιον τι ἔξετέλει τὸν τακτικὸν πλοῦν του πρὸς τὴν Κίναν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπιβατῶν του ἦτο καὶ εἰς Ἀγγλος ἀξιωματικὸς μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τοῦ μονογενοῦς τέκνου των, ἐνὸς μικροῦ πενταετοῦ παιδίου, καὶ ἐνὸς μεγάλου κυνὸς τῆς Νέας Γῆς καλουμένου Μπόμπυ.

Ο Μπόμπυ, πάντοτε εὐδιάθετος καὶ φιλοπαίγμων, ἐτύγχανε τῆς ἀγάπης δλων τῶν συνταξιδιωτῶν. Ἄλλ' ἀδιάκοπον σύντροφον καὶ συμπαίκτορα εἶχε τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη των ἦτο ἔξαιρετική.

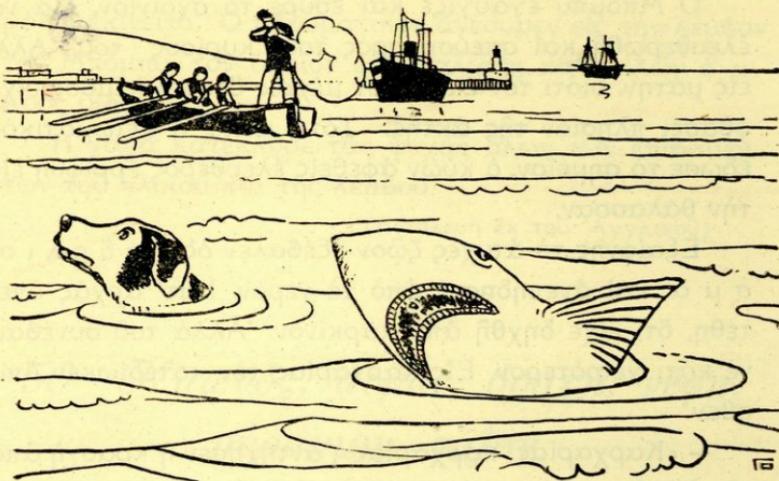
Ἐσπέραν τινά, ἐνῷ οἱ δύο φίλοι ἔπαιζον θορυβωδῶς, τὸ πλοῖον ἔκλεινεν ἀποτόμως καὶ τὸ παιδίον ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν.

Κραυγαὶ ἡκούσθησαν ἀμέσως «βοήθεια, βοήθεια».

Ο γενναῖος κύων ἐπήδησεν ἐκ τοῦ καταστρώματος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ πλοίου ἥρχισε κολυμβῶν νὰ διευθύνεται πρὸς τὴν πρύμνην.

Ο πατὴρ τοῦ ἀτυχοῦς παιδίου ἡμιλιπόθυμος ἐπήδησε μετ' ἄλλων ἐντὸς λέμβου· ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ σκότους δὲν ἤδυνήθησαν νὰ διακρίνουν τίποτε. Ως ἐκ τούτου ἔξελάμθανον τὸ παιδίον ὡς ἀπολεσθέν.

Τέλος ἤκουσαν ἔνα παφλασμὸν εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ πλοίου.

Ἡ λέμβος ἐστράφη πρὸς τὰ ἔκει καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ναῦται ἐκωπηλάτησαν μὲ δόλας των τὰς δυνάμεις.

Εἰς μίαν στιγμὴν ὁ γενναῖος Μπόμπυ ἐφάνη ἐνώπιόν των κρατῶν ύψηλά διὰ τοῦ στόματός του τὸ παιδίον. Τί χαρά !

Ἡ λέμβος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον. Τὸ ἡμιπνιγμένον παιδίον ἐντὸς δλίγου συνῆλθε καὶ κατόπιν εὑρέθη ἐντελῶς ἐκτὸς κινδύνου. Οἱ γονεῖς του ἦσαν ἔξαλλοι ἐκ χαρᾶς. Καὶ ὁ Μπόμπυ ἐθωπεύετο ὑφ' ὅλων τῶν ἐπιθετῶν.

2

Εἰς τὸν λιμένα τοῦ προορισμοῦ των ὁ ἀξιωματικὸς καὶ οἱ οἰκεῖοι του ἐπεβιθάσθησαν μιᾶς λέμβου, διὰ νὰ ἀποθεάσθοῦν εἰς τὴν Εηράν. Τὸν κύνα ἀφῆκεν εἰς τὸ πλοῖον εἰπὼν εἰς τοὺς ναύτας νὰ τὸν κρατήσουν δεμένον, ἵως δτου ἡ λέμβος ἀπομακρυνθῇ ἀρκετά· «τότε», προσέθεσε. «νὰ τὸν ἀφήσετε ἐλεύθερον, διὰ νὰ ἰδητε πόσον δεινὸς κολυμβητὴς εἶναι».

‘Ο Μπόμπυ όγαύγιζε καὶ ἔσυρε τὸ σχοινίον, διὰ νὸς ἐλευθερωθῆναι καὶ σπεύσῃ πρὸς τοὺς κυρίους του. ’Αλλ’ εἰς μάτην, διότι τὸν ἐκράτουν μέχρις ὅτου ἡ λέμβος εἶχε φθάσει πλησίον τῆς ἀκτῆς. Τότε, μόλις ὁ ἀξιωματικὸς ἔδωσε τὸ σημεῖον, ὁ κύων ἀφεθεὶς ἐλεύθερος ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐξαίφνης τὸ ἀτυχὲς ζῶον ἔξέβαλεν ὁ ὕρλιασμα καὶ ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὸ νερόν. Κατ’ ἀρχὰς ὑπετέθη, ὅτι εἶχε δηχθῆ ἀπὸ καρκίνου. ’Αλλὰ τοῦ συνέθαινε κάτι χειρότερον. Εἰς καρχαρίας τὸν κατεδίωκεν ὅπισθεν.

— «Καρχαρίας, καρχαρίας», ἀντήχησεν ἡ κραυγὴ ἀπὸ τῆς λέμβου μέχρι τοῦ πλοίου.

Ο Μπόμπυ ἐκολύμβα διευθυνόμενος ἐμπρός, ὅπισω, δεξιά, ἀριστερά, προσπαθῶν νὰ σωθῇ ἔδείκνυεν εἰς τὸν ἔχθρὸν τοὺς ὀδόντας του καὶ δὲν ἄφινεν εἰς αὐτὸν καιρὸν νὰ στρέψῃ τὴν κοιλίαν πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ νὰ τὸν δαγκάσῃ.

Ο ἀξιωματικὸς διέταξε τοὺς κωπηλάτας νὰ στρέψουν καὶ διευθύνουν τὴν λέμβον πρὸς τὸν κύνα. Είδεν, ὅτι ὁ Μπόμπυ ἐλοξιδρόμει καὶ ἀντελήφθη, ὅτι εἶχεν ἥδη κουρασθῆ.

— «Σταματήσατε τὰ κουπιά!», ἐφώναξεν.

Ακριθῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ καρχαρίας, δστις εἶχε πλησιάσει πολὺ τὸν κύνα, ἔκλινε τὴν ράχιν του καὶ ἤνοιξε τὸ φοθερόν του στόμα.

Ο Μπόμπυ ἦτο χαμένος. Ο κύριος του δμως ἐσκόπευε σταθερῶς μὲ τὸ δπλον του καὶ ἐπυροθόλησε.

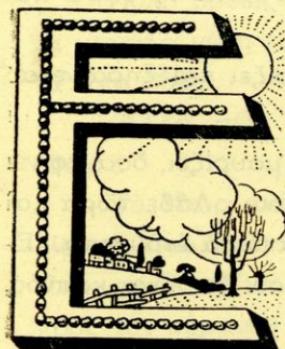
Αμέσως τὸ νερὸν ἐκηλιδώθη μὲ αἷμα. Οἱ τρομεροὶ ὀδόντες τοῦ θαλασσίου θηρίου εἶχον θρυμμάτισθη. Οἱ ναῦται ἐκωπηλάτησαν πρὸς τὸ σημεῖον, δπου ὁ κύων

μόλις έκινείτο. Ο ἀξιωματικὸς ἀνέσυρεν εἰς τὴν λέμβον τὸν Μπόμπυ, τὸν ὅποιον ἐνηγκαλίσθη καταφιλῶν ὁ μικρὸς υἱός του.

Ἡ χαρὰ κατέκλυσε τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν ἐπιβαινόντων τοῦ πλοίου καὶ τῆς λέμβου.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

50 Καωνός, ἀτμός, βροχή. νέφη, οὐράνιον τόξον.

φερα ἀπὸ τὴν αὐλὴν τὰ ἐνδύματα τοῦ μικροῦ μέσα, ἔλεγεν ἡ ὄκταέτις Πηνελόπη πρὸς τὴν μητέρα της, ἐνῷ εἰσήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον κρατοῦσα κάνιστρον πλῆρες ἀσπρορρούχων. "Εξω βρέχει. Κύτταξε πῶς στάζουν· θὰ τὰ στεγνώσω ἐδῶ, διότι, ἢν χρειασθῇ τὴν ἐσπέραν ὁ ἀδελφός μου ἐνδύματα, δὲν θὰ ἔχῃς νὰ τὸν ἀλλάξῃς.

Πραγματικῶς ἡ Πηνελόπη, ἀφ' ὅτου πρὸ δύο μηνῶν εἶχε γεννηθῆ ὁ ἀδελφός της, ἐφρόντιζε δι' αὐτὸν ὡς να ἥτο μεγάλη. Καὶ τώρα ἡ μήτηρ της, ἐνῷ ἔκυπτεν εἰς τὸ ράψιμον μὲ χαράν, παρηκολούθει συγχρόνως διὰ τοῦ βλέμματος ὅλας τὰς κινήσεις τῆς θυγατρός της. Ἡ μικρὰ ἔκαμνεν, ὅπως εἶχεν ἵδει τὴν μητέρα της νὰ κάμνῃ· ἔδεσε πρὸ τῆς ἐστίας σχοινίον καὶ κατεγίνετο εἰς τὸ ἀπλώνη ἐν πρὸς ἐν τὰ βρεφικὰ ἐνδύματα ἐπ' αὐτοῦ.

Ἄλλα δὲν ἥτο μόνον μικρὰ νοικοκυρά, ὅπως ὠνόμα-

ζὸν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ Πηνελόπη, ἥτο συγχρόνως καὶ καλὴ μαθήτρια εἰς τὸ σχολεῖον. Καὶ δταν ἀκόμη δὲν ἔμελέτα, ἐπρόσεχε μὲν ἐνδιαφέρον εἰς ὅ, τι διήγειρε τὴν παρατηρητικότητά της. Ἐνῷ λοιπὸν ἐστέγνωνε τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀδελφοῦ της, ἡρώτησε τὴν μητέρα της.

— Μητέρα, διατὶ ἔξέρχεται τόσος καπνὸς ἀπὸ τὰ ροῦχα;

— Διότι εἶναι πόλὺ βρεγμένα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι καπνός, εἶναι ἀτμός.

— Καὶ τί διαφέρει ὁ καπνὸς ἀπὸ τὸν ἀτμόν; Ἐξήγησέ μου, σὲ παρακαλῶ.

— Φέρε μου ἐκεῖνο τὸ κηρίον καὶ ἄναψέ το. Ἰδοὺ τώρα, κράτησε ἐπάνω ἀπὸ τὴν φλόγα αὐτὸ τὸ χαρτὶ καὶ εἰπέ μου· τί παρατηρεῖς;

— Παρατηρῶ, ὅτι τὸ χαρτὶ μαυρίζει καὶ ξηραίνεται· ἰδοὺ θ' ἀνάψῃ.

— Βλέπεις λοιπόν, ὅτι ὁ καπνὸς μαυρίζει, δσα ἀφίνει τις ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἐνέργειάν του; Λάθε τώρα καὶ ἔν ἄλλο χαρτὶ καὶ θέσε τὸ ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐνδύματα. Ἐπάνω ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ δόποιον λέγεις σύ, ὅτι εἶναι καπνός, τὶ βλέπεις;

— Βλέπω, ὅτι τὸ χαρτὶ δὲν μαυρίζει· ἀπ' ἐναντίας, ἀντὶ νὰ ξηρανθῇ, ἔγινεν μάλακὸν καὶ ύγρόν.

— Ἐνόησες λοιπὸν τὴν διαφοράν; Θὰ τὴν ἐννοήσῃς ἀκόμη καλύτερον, ἀν ἀντὶ τοῦ χάρτου θέσῃς ἐπὶ τῶν ἀχνιζόντων ἐνδυμάτων ἐν πιάτον. Παρατήρησε τώρα....

— Παρατηρῶ, ὅτι τὸ πιάτον ἴδρωνει, καὶ σχηματίζονται ἐπ' αὐτοῦ σταγόνες μικραί, δμοιαὶ πρὸς τὴν δρόσον, τὴν δόποιαν εύρισκομεν τὴν πρωΐαν ἐπὶ τῶν φύλλων.

Εῦγε ! ή παρομοίωσίς σου εἶναι ὀρθή. Βλέπεις λοιπὸν τώρα καθαρά, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὄποιον ἔξερχεται ἀπὸ τὰ ἐνδύματα, δὲν εἶναι καπνός, ἀλλ' εἶναι ἀτμός· εἶναι δηλαδὴ ὅδωρ, τὸ ὄποιον ἡ θερμότης τῆς πυρᾶς μεταβάλλει εἰς εἶδός τι ἀερίου, τὸ ὄποιον ὀνομάζεται ἀτμός.

2

— Εὐχαριστῶ, μητέρα· εἰς τὸ ἔξῆς θὰ ὀνομάζω ἀτμὸν καὶ ὅχι καπνὸν ἐκεῖνο, τὸ ὄποιον ἀναβαίνει ἀπὸ τὸ νερόν, ὅταν βράζῃ καὶ σχηματίζῃ ἀπ' ἐπάνω ἐν μικρὸν συνεφάκι.

— Πολὺ ὀρθῶς ὀνομάζεις αὐτὸ συννεφάκι· διότι καὶ τὰ μεγάλα νέφη εἰς τὸν οὐρανὸν σχηματίζονται καὶ αὖτα ἀπὸ ὅδωρ.

— Ἀλλὰ πῶς εύρισκεται ἐκεῖ ἐπάνω τόσον πολὺ ὅδωρ;

— Τὸ ὅδωρ ἀνέρχεται ἀπὸ τὰς θαλάσσας, ἀπὸ τὰς λίμνας, ἀπὸ τοὺς ποταμούς. Τὰ τρία τέταρτα τῆς γῆς εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ ὅδωρ· καὶ πάντοτε ἀναβαίνει πρὸς τὸν οὐρανὸν ὅδωρ ἐν εἴδει ἀτμοῦ.

— Ἀλλὰ διατί δὲν τὸ βλέπομεν;

— Ἐνίστε τὸ βλέπομεν· δὲν παρετήρησες τὴν πρωΐαν. όσάκις ὑπάρχει ὑγρασία καὶ ψῦχος, ὅτι εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα θολή; Ἡ καταχνιὰ ἐκείνη, ἡ ὁμίχλη δηλαδή, δὲν ὅμοιάζει πρὸς νέφος ἀραιόν;

— Ναί.

— Οταν λοιπὸν ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι θερμή, δὲν φαίνονται οἱ ἀτμοί. Ἀλλ' ἐὰν αἴφνης ψυχρανθοῦν, συμβαίνει εἰς αὐτοὺς διτι συνέθη καὶ ὅταν ἔθεσες τὸ ψυχρὸν πιάτον ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἀχνίζοντα ἐνδύματα· κρυώ-

νουν δηλαδή οἱ ἀτμοὶ καὶ συμπυκνοῦνται εἰς μικρὰς καὶ λεπτοτάτας ρανίδας. "Αν δὲ αἱ ρανίδες αὗται ψυχρανθοῦν ἔτι περισσότερον, τότε συμπυκνώνονται ἀκόμη. ἐνώνονται δηλαδὴ πολλαὶ ὁμοῦ εἰς μεγαλυτέρας ρανίδας, καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους των πίπτουν πρὸς τὴν γῆν καὶ σχηματίζουν τὴν βροχήν.

-- ὡς, τὸ ἐνόησα τώρα.

3

— Ἀλλὰ διατὶ καμμίαν φοράν, ὅταν βρέχῃ, φαίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ οὐράνιον τόξον; Πῶς ἥθελα νὰ μάθω αὐτὸ ἀπὸ τί γίνεται! ἡρώτησεν ἡ Πηνελόπη τὴν μητέρα της.

Εἶναι δυσκολώτερον αὐτὸ νὰ τὸ ἐννοήσῃς, ἀπεκρίθη ἐκείνη, ἀλλὰ θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω. Δὲν παρετήρησές ποτέ, ὅταν εἶσαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὰ ὑάλινα ἐκεῖνα τρίγωνα, τὰ ὅποια εἶναι κρεμασμένα ἀπὸ τοὺς πολυελαῖους;

— Ναί· καὶ λάμπουν εἰς τὸ φῶς μὲ διάφορα χρώματα.

— Μὲ τί ὁμοιάζουν τὰ χρώματα ἐκεῖνα; Δὲν ὁμοιάζουν μὲ τὰ χρώματα τοῦ οὐρανίου τόξου;

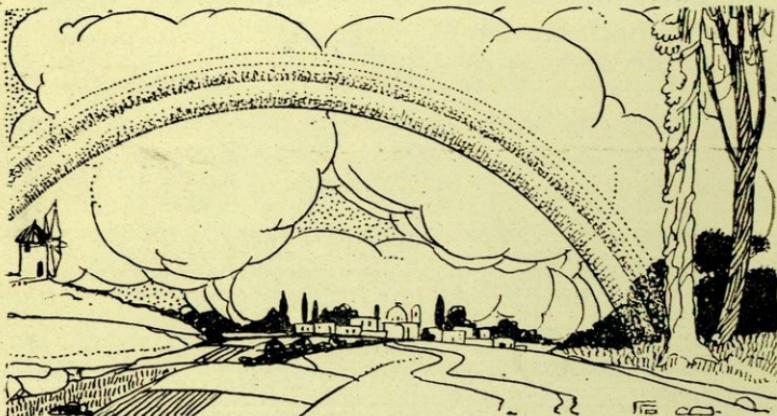
— Ναί, ὁμοιάζουν.

— Πρόσεξε τώρα· τὰ τριγωνικὰ ἐκεῖνα κρύσταλλα ὀνομάζονται πρίσματα, τὰ δὲ χρώματα τοῦ οὐρανίου τόξου ὀνομάζονται "Ιρις".

Εἶναι ἐπτὰ τὰ χρώματα ταῦτα, ἐρυθρόν, χρυσόχρουν, κίτρινον, πράσινον κυανοῦν, πορφυροῦν καὶ ἵωδες. Ἐκάστη ἥλιαικὴ ἀκτὶς σύγκειται ἀπὸ τὰ ἐπτὰ ταῦτα χρώματα. Δὲν τὰ βλέπομεν ὅμως, διότι εἶναι ὅλα ὁμοῦ ἥγνωμένα, ἀποτελοῦν δὲ ὅλα ὁμοῦ τὸ λευκὸν φῶς. "Οταν ὅμως ἡ ἀκτὶς διέρχηται διὰ τοῦ πρίσματος, τότε χωρί-

ζονταί τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὴν χρώματα, καὶ τὰ βλέπομεν ἐν πρὸς ἐν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει περίπου καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, δταν βρέχῃ, ἔὰν τύχῃ συγχρόνως νὰ λάμπῃ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὁ ἥλιος. Τότε οἱ ἀκτῖνες του πίπτουν ἐπὶ τοῦ βρέχοντος νέφους, διέρχονται διὰ μέσου τῶν ρανίδων τῆς βροχῆς, δταν δὲ ἐξέλθουν, εἶναι χωρισμέναι· καὶ τότε μᾶς παρουσιάζονται τὰ χρώματα τῆς "Ιριδος.

Βλέπομεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ οὐράνιον τόξον, ὁσά-

κις ἔχωμεν ἀντίκρυ μας τὸ βρέχον νέφος, ὅπισθεν ἡμῶν τὸν ἥλιον, ἡμεῖς δὲ ἰστάμεθα εἰς τὸ μέσον.

"Αλλὰ καὶ σὺ μόνη σου δύνασαι νὰ χωρίσῃς μίαν ἥλιακήν ἀκτῖνα, διὰ νὰ πεισθῆς καὶ πειραματικῶς, δτι πράγματι τὸ ἥλιακὸν φῶς περιέχει τὰ ἐπτὰ ταῦτα χρώματα.

— Πῶς ;

— "Αρκεῖ νὰ λάθῃς τὸ στρογγύλον πῶμα τῆς φιάλης τοῦ ὕδατος καὶ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ σκοτεινὸν διαμέρισμα τῆς ἀποθήκης. Ζήτησε ἐκεὶ μίαν ὁπῆν, ἀπὸ τῆς ὅποιας νὰ εἰσέρχεται ἥλιακὴ ἀκτίς καὶ θέσε πρὸ αὐτῆς τὸ πῶμα. "Αν κάτωθεν κρατήσῃς τεμάχιον λευκοῦ χάρτου, θὰ ἔδης

άμεσως τὰ ἔπτα χρώματα τῆς "Ιριδος ἀπλωμένα ἐπάνω του κατὰ τάξιν, ὡς ποικιλόχρωμον λωρίδα.

— 'Αλλὰ διατὶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ οὐράνιον τόξον εἶναι στρογγύλον ;

— Διότι εἶναι στρογγύλος καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἐκπέμπει ἀπὸ παντοῦ γύρω του τὰς ἀκτῖνας.

— Τὸ ἐνόησα τώρα πόσον εὔκολα μοῦ τὰ ἑξηγεῖς ὅλα σύ, μητέρα. Σὲ εὔχαριστῷ πολύ. Εἰς τὸ ἔξῆς θὰ παρατηρῶ μὲ περισσοτέραν προσοχὴν τὸ οὐράνιον τόξον. Πόσον χαίρω, ὅταν τὸ βλέπω ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν !

(Κατὰ Ἀρσ. Παπαδοπούλου)

51. Βροχούγα.

Ο λ' ἡ γῆ εἶναι διψασμένη
καὶ μιὰ στάλα καρτερεῖ.
Μ' ἀπ' τὰ νέφη κατεβαίνει
νά, ἡ βροχούλα δροσερή.

Πάλι ἀφρίζει τὸ ρυάκι
καὶ στὶς καλαμιές θροεῖ.
Μυρωμένο λουλουδάκι
πιέ, νὰ πάρης νέα ζωή.

Σὸν θὰ πάψῃ πιὰ ἡ ψυχάλα
κι ἥλιος θὰ ξαναφανῆ,
κάθε στάλα στὰ κλαράκια
διαμαντάκι θὰ γενῆ.

Σ. Σπεράντσας

52. Πρωινὸ ἀσόβροχο.

ΩΡΕΣ πολλὲς ἀπόψε ή νύχτα
ἔρριχνε μπόρα δυνατή.

Κύτταξε, οἱ λάκκοι εἶναι γεμάτοι
μέσα στὸν κάμπο τὸν πλατύ.

Στὸν κῆπο πῶς χαροπαλεύαν
τὰ λουλουδάκια ὡς τὴν αὐγή!
Τώρα γυρμένα, ἀρρωστημένα,
λέες καὶ θὰ πέσουνε στὴ γῆ.

Μὰ νά, ποὺ ὁ ἥλιος ξεπροβάλλει
μ' ἀχτίδες, ποὺ φεγγοβιοῦν.
Τὰ λουλουδάκια ζωντανεύουν,
ἀρχίζουν πάλι νὰ γελοῦν.

Στὸ χνῶτο τοῦ ἥλιου λαχταροῦνε
τὰ φύλλα τους τὰ τρυφερά.
Λέες κι εἶναι ἀχνές πεταλουδίτσες
ποὺ ξετινάζουν τὰ φτερά.

Σκούπισαν, νά, τὰ δάκρυα τους,
στύλωνται, παίρνουν πνοή
νὰ χαιρετίσουν τὸν ἥλιο,
ποὺ ξαναδίδει τὴ ζωή.

Σ. Σπεράντσας

53. Ἡ φιλανθρωπία κατὰ τὴν Βογδανίνην ἐδοχήν.

Βυζαντινὸς κόσμος εἶχεν ὡργι-
νωμένην φιλανθρωπίαν, δπως αἱ
σημεριναὶ εὐρωπαῖκαὶ κοινωνίαι.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ
εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Μικρασιατι-
κὰς πόλεις ὑπῆρχον καὶ συνετη-
ροῦντο ὑπὸ φιλανθρώπων κυριῶν
γηροτροφεῖα, πτωχοκομεῖα καὶ
ὅρφανοτροφεῖα. Ἐπίσης ὑπῆρχον

καὶ ξενοδοχεῖα, τὰ δποῖα ἥσαν προωρισμένα διὰ τοὺς
ξένους ἀστέγους ἀσθενεῖς.

Ἄλλ' ἄλλα εὐαγγῆ ἰδρύματα συνεκέντρωνον ὅλας
τὰς δυστυχίας τῆς τότε κοινωνίας εἰς τὸν ιδιον περίβο-
λον, ἐντὸς ἀμετρήτων μικρῶν οἰκίσκων. Ἐκεὶ ἔκαστος
τάσχων εἶχε καὶ κάποιον ἀπεσπασμένον εἰς τὴν ὑπη-
ρεσίαν του. Παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν γερόντων εύρισκετο
εἰς νέος ἢ μία νεᾶνις, διὰ νὰ τοὺς δίδουν τὸ γάλα των.
Τοὺς τυφλοὺς ἔχειραγώγουν, διὰ νὰ τοὺς καθίσουν εἰς
τὸν ἥλιον. Οἱ χωλοὶ εἶχον ἔκει μέσα εἰς τὴν διάθεσίν των
τοὺς πόδας τῷ λαλῶν. Τὰ ἐγκαταλειπόμενα
ὑπὸ τῶν μητέρων των βρέφη ἀνετίθεντο εἰς τὰς ἀγκάλας
τροφῶν, αἱ δποῖαι πρὸς τοῦτο ἐμισθιδοτοῦντο.

Μεταξὺ τῶν δυστυχῶν τούτων συγκατελέγοντο καὶ
δσοὶ ξένοι, ἔνεκα ἀσθενείας, ἥναγκάζοντο νὰ διακόψουν
τὸ ταξίδιόν των καὶ νὰ ζητήσουν βοήθειαν εἰς τὰ ἐν
λόγῳ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπῆρχεν ἐνιαία διεύθυνσις δλων τῶν φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν προσώπου σημαίνοντος. Ἡ διεύθυνσις αὐτῇ εἶχε τὰ γραφεῖα τῆς, τὰ λογιστικά της βιβλία, τοὺς διαφόρους προμηθευτάς της καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχρειάζετο, διὰ νὰ ἔξασφαλίζεται ἡ κανονικὴ λειτουργία τόσων ἰδρυμάτων.

Ἐντὸς τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων ἰδρυμάτων τοῦ Βυζαντίου τὰ ὄρφανά, ὅταν ἐμεγάλωναν, ἐδιδάσκοντο τα γράμματα μαζὶ μὲ τὰ ἀπορα παιδία τῆς συνοικίας. Καὶ ὅταν ἐτελείωναν τὰς σπουδάς των, εὕρισκον ἀρκετὴν προστασίαν, διὰ νὰ τοποθετηθοῦν κάπου καὶ νὰ ζήσουν ὡς ἀνεξάρτητοι πολῖται.

Ἡ Αὐτοκράτειρα, αἱ πριγκήπισσαι καὶ αἱ ἀρχόντισσαι συχνότατα ἐπεσκέπτοντο τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ ὄρφανοτροφεία καὶ τοὺς ξενῶνας, διὰ νὰ παρηγορήσουν τοὺς ἀποκλήρους τῆς μοίρας, καὶ νὰ ἀνακουφίσουν αὐτοὺς προσφέρουσαι χρήματα, ἐνδύματα καὶ τρόφιμα.

Τὴν ἴατρικὴν ὑπηρεσίαν ἔξετέλουν ἐκεῖ μέσα οἱ ρασοφοροῦντες ξενοδόχοι. Οὗτοι ἐθεράπευον, ἐδίδον συντάγας καὶ παρεῖχον δωρεάν φάρμακα. Ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις των ἔξηπλώνετο καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοὺς ζητοῦντας τὴν βοήθειαν τῆς ἐπιστήμης των.

Τὸ ἐπιφανέστατον δλων τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς πρωτευούσης ἦτο ὁ λεγόμενος Ξενών Σαμψών. Ἐκειτο παραπλεύρως τοῦ ναοῦ τῆς

‘Αγίας Σοφιας καὶ ἡτο προικισμένος μὲ πολλὰ εἰσοδηματα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἡδη τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ.

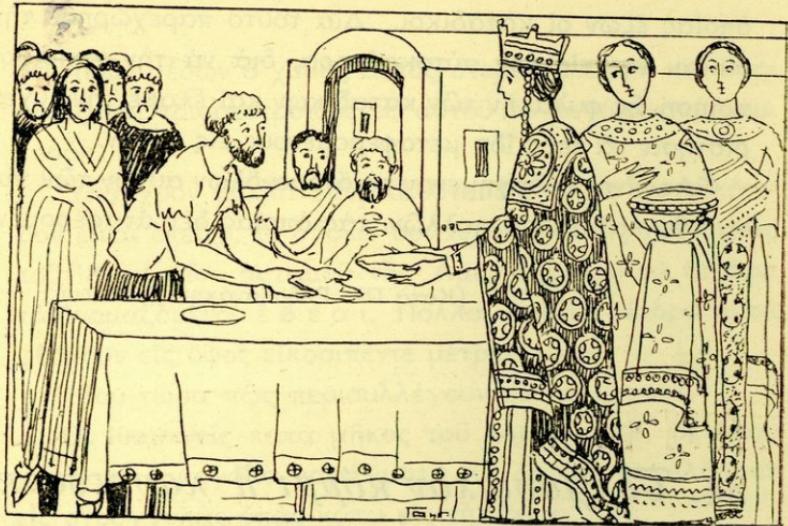
Εἰς τὴν Ὁξεῖαν, μίαν ἀπὸ τὰς Γιριγκηπονήσους, ὑπῆρχεν ὄρφανοτροφεῖον ὅμοιον μὲ τὸ τῆς πρωτευούσης. ‘Αν δημως κρίνῃ τις ἀπὸ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐν καιρῷ χειμῶνος ἐπικοινωνίας τῆς νησίδος μὲ τὴν πρωτεύουσσαν, ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῇ, ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἦτο καλοκαιρινὴ κατοικία τῶν μικρῶν ὄρφανών. Ταῦτα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Θέρους ἀπὸ τὸν καύσωνα τῆς Πόλεως καὶ νὰ δροσίζωνται εἰς τὰ γλαυκὰ νερὰ τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης.

‘Η Ἀγία Ἐλένη εἶναι ἡ πρώτη, ἡ ὁποία προσεπάθησε νὰ κάμῃ στερεὰ διὰ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τὰ θεμέλια τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Εἶναι ἡ πρώτη, ἡ ὁποία κατὰ τὴν παράδοσιν ἴδρυσε ἐν Κωνσταντινούπολει γηροκομεῖον καὶ ἄλλα ἰδρύματα ἀνακουφιστικὰ τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας.

‘Η Πλακίλλα, ἡ σύζυγος Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ὑπηρέτει μὲ τὰς ἴδιας τῆς χεῖρας τοὺς ἀσθενεῖς καὶ λαθούς. ‘Η φιλάνθρωπος αὐτὴ βασίλισσα ἀπὸ ὑπερβολικὸν ζῆλον ἔξετέλει ἀκόμη καὶ τὰ ἔργα τῶν νοσοκόμων καὶ ὑπηρετριῶν μέσα εἰς τὰ νοσοκομεῖα.

‘Αλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῆς καθαριότητος τοῦ λαοῦ ἀπησχόλει τὰς πριγκηπίσσας τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους. Κτίζονται λοιπὸν ὑπὸ τῶν θυγατέρων τοῦ Αὐτοκράτορος. Οὐάλεντος δύο λουτρά δημόσια ἐν τῇ πρωτευούσῃ.

Εἰς τὴν Αὐτοκράτειραν Εἰρήνην τὴν Ἀθηναίαν ἀπο-

δίδεται ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἴδρυσις τοῦ λεγομένου «Πιστωρίου». Τοῦτο ἦτο δυσσίτιον διὰ τοὺς πένητας, ὅπου, ὅν ὅχι ἄλλο τι, εὔρισκον ὅμως οἱ πεινασμένοι μίαν χορταστικὴν μερίδαν ἄρτου. Ἐπίσης ἡ ἴδια παρεχώρησε μεγάλην ἔκτασιν γῆς, διὰ νὰ θάπτωνται δωρεάν οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ξένοι.

Δὲν εἶναι δὲ μόνον Βασίλισσαι, ὅσαι προικίζουν μὲ φιλάνθρωπα ἰδρύματα τὴν τρίτην, μετὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ἄλλαι ἀριστοκράτιδες γυναῖκες, μὲ ἔξευγενισθεῖσαν καρδίαν ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς Θρησκείας, ἀμιλλῶνται ποία πρώτη νὰ βοηθήσῃ τὴν ὑπὸ τόσων ἀναγκῶν βασανιζομένην τάξιν τῶν πτωχῶν. Ἡ κόρη κάποιου πατρικίου Πέτρου, δονομαζομένη Ἀγάθη, ἔκτισε μ' ἔξοδά της γηροκομεῖον. Ἡ πατρικία Μάρη, ἐπισκεφθεῖσα τὰς φυλακάς, διὰ νὰ κάμη ἐλεημοσύνας, ἥσθάνθη μέγαν οἰκτον διὰ τὴν ρυπαρότητα, δυσωδίαν καὶ ζοφερότητα, μέσα εἰς τὰς

όποιας ἔζων οἱ κατάδικοι. Διὰ τοῦτο παρεχώρησε τὴν οἰκίαν της εἰς τὸν αὐτοκράτορα, διὰ νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ ὡς φυλακὴν τῶν καταδίκων καὶ ἔλασθε τὴν εὔχαριστησιν νὰ τοὺς ἴδῃ μεταφερομένους εἰς αὐτήν.

"Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα ὅλων αὐτῶν τῶν γυναικῶν καὶ ἄλλων πολλῶν, τὰς ὁποίας δὲν ἀναφέρομεν.

(Κατὰ Πλ. Ροδοκανάκην. Διασκευὴ)

54. Τὸ ἐγαστιχὸν κόμμι ἢ καουτσούκ

ταν διὰ πρώτην φορὰν ἔφεραν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ καουτσούκ, κανεὶς δὲν ἔφαντάσθη, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ τόσον πολύ. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ νέα αὐτῆ οὐσία ἐνομίζετο ὡς περιέργον τι πρᾶγμα. Ἀλλὰ αἱ συχναὶ ἔφαρμογαί της εἰς τὰ διάφορα εἰδῆ τῆς βιομηχανίας καὶ ἡ χρησιμοποίησίς της ἰδιαιτέρως εἰς τὰ αὐτοκίνητα προεκάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιστημόνων.

"Ἄς ἴδωμεν λοιπὸν τί εἶναι τὸ περίφημον αὐτὸ καουτσούκ καὶ πῶς τὸ ἐπεξεργάζονται.

Τὸ καουτσούκ εἶναι κατ' ἀρχὰς ὑγρόν, ἔνας γαλακτώδης χυμός. Οὗτος χύνεται ἀπὸ τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους ὥρισμένων δένδρων, τὰ ὅποια φύονται εἰς τὴν Ἀφρικήν, εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Διὰ

τεχνικῶν μέσων ὁ χυμὸς αὐτὸς στερεοποιεῖται· καὶ σχηματίζεται τοιουτοτρόπως ἐξ αὐτοῦ τὸ λεγόμενον καουτσούκ.

Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη καουτσούκ, ἀλλὰ τὸ καλύτερον εἶναι ἑκεῖνο, τὸ ὅποιον συναθροίζεται εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὰ δένδρα τὰ ὀνομαζόμενα ἐθέατα. Πολλὰ ἀπὸ τὰ δένδρα αὐτὰ φθάνουν εἰς ὕψος εἰκοσιπέντε μέτρων.

Ίδου τώρα πῶς περιουσλλέγουν τὸ καουτσούκ.

Οἱ ιθαγενεῖς κατὰ μῆκος τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου χαράσσουν μεγάλα χαράγματα, τὰ ὅποια καταλήγουν εἰς στρογγυλάς δόπας κάτω εἰς τὴν βάσιν των.

Πλησίον τῶν δόπων αὐτῶν στηρίζουν δοχεῖα, ἐντὸς τῶν ὅποιων ρέει ὁ γαλακτώδης χυμὸς τῆς ἔθεας. "Οταν τὰ δοχεῖα γεμίσουν, τὰ κενώνουν ὅλα εἰς ἐν μεγαλύτερον, ὅπου γίνεται ἡ πῆξις. Πλησίον τοῦ δοχείου αὐτοῦ ἀνάπτουν πυρὰν μὲν ἐν εἶδος καρύων, τὰ δόποια δόνομαζουν ο ὁ ρούκουρος. Τὰ κάρυα αὐτά, ἐν ὅσῳ καίνοται, ἀναδίδουν καπνόν, ὃ ἐποίος περιέχει κάποιον δξύ. Ο ἐργάτης λοιπὸν κρατεῖ ἐντὸς τοῦ καπνοῦ τεμάχιον ξύλου, τὸ ὅποιον βυθίζει ἐπειτα εἰς τὸ δοχεῖον. Γότε εἰς ἔλην τὴν καπνισμένην ἐπιφάνειαν τοῦ ξύλου σχηματίζεται στρώμα καουτσούκ. "Οσον ὁ ἐργάτης ἐξακολουθεῖ νὰ καπνίζῃ τὸ ξύλον καὶ νὰ τὸ βυθίζῃ εἰς τὸν χυμόν, τόσον τὸ πάχος τοῦ στρώματος, ποὺ σχηματίζεται, γίνεται μεγαλύτερον. "Οταν τὸ πάχος τοῦτο γίνῃ ἀρκετόν, κόπτει παραλλήλως πρὸς τὸ ξύλον τὸ καουτσούκ ἐξάγων τοιουτοτρόπως ἐξ αὐτοῦ τὸ ξύλον.

Ἡ πῆξις ἀπαιτεῖ μεγάλην ἐπιτηδειότητα ἀπὸ τοὺς ἐργάτας διότι ὑπάρχει φόβος μήπως εὑρεθῇ ἐντὸς τῶν ἀλεποαλλήλων στρωμάτων τοῦ καουτσούκ ὅδωρ ἢ ἀλλα ἀντικείμενα.

Μ.Γ.Πετρίδη Κ.Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Ν. Ἀν. Ε' ἐκδ. γ' 1937 12

Εἰς τὴν Ἀφρικήν δὲν ὑπάρχουν ὑψηλὰ δένδρα κατάλληλα πρὸς παραγωγὴν κασουτσούκ. Ὑπάρχουν μόνον ἐκτάσεις μεγάλαι μὲν μικροὺς θάμνους, τοὺς ὅποίους οἱ ιθαγενεῖς κόπτουν δλίγον ἀνωτέρω τῶν ριζῶν, διὰ νὰ μαζεύσουν τὸν χυμόν των. Ἔπειτα δένουν εἰς δεμάτια τοὺς κλάδους αὐτούς καὶ περιμένουν νὰ ἀπολύσουν τὸν ἄσπρον χυμόν των, τοῦ ὅποίου τὸ πήξιμον γίνεται μὲ διάφορα μέσα. Ἀλλὰ κανὲν ἀπὸ αὐτὰ τὰ δέματα δὲν είναι δυνατὸν νὰ δώσῃ προϊὸν τόσον τέλειον, δσον εἶναι τὸ Ἀμερικανικὸν κασουτσούκ.

Μέσα εἰς τὰς ἀκαθαρσίας, τὰς ὅποίας μία σφαῖρα ἀπὸ ἀκατέργαστον κασουτσούκ δύναται νὰ περιέχῃ, εἶναι τὰ ἀντικείμενα ποὺ ρίπτουν ἐπίτηδες οἱ ιθαγενεῖς, διὰ νὰ αὐξάνουν τὸ βάρος του.

Διὰ νὰ κατεργασθοῦν τὸ κασουτσούκ, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὰς ἀχρήστους οὐσίας, τὰς ὅποίσς εἶναι δυνατὸν νὰ περιέχῃ. Διὰ τοῦτο ἀφίνουν τὰς δγκώδεις σφαίρας του ἐντὸς θερμοῦ ὕδατος ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἔως ὅτου μαλακώσῃ. Ἔπειτα τὸ φέρουν εἰς εἰδικὰ μηχανήματα, τὰ δποία περιστρέφουν τὴν μᾶζαν μὲ καταλλήλους κυλίνδρους, ἐνῷ ρίπτουν καὶ μεγάλην ποσότητα ὕδατος ἐπ' αὐτῆς, ἔως ὅτου τὴν ἀπαλλάξουν ἀπὸ δλας τὰς ξένας οὐσίας. Ἔπειτα τὸ κόπτουν εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ τὸ φέρουν εἰς ἄλλην μηχανήν, ἡ ὅποία τὸ καθαρίζει τελείως. Δεύτερον θερμὸν λουτρὸν ἐνώνει τὰ μικρὰ αὐτὰ τεμάχια εἰς μᾶζαν καθαράν πλέον.

Ἡ μᾶζα αὐτὴ διερχομένη διὰ κυλίνδρων λαμβάνει σχῆμα ταινίας μήκους δέκα ἡ εἴκοσι μέτρων, πλάτους τριάκοντα ἑκατοστῶν καὶ πάχους ἑνὸς ἡ δύο χιλιο-

στῶν τοῦ μέτρου. Αἱ ταινίαι αὐταὶ ἀπλώνονται εἰς εἰδικὸν διαμέρισμα τοῦ ἔργοστασίου, ὅπου ἀφίνονται ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς θερμοκρασίαν εἴκοσι βαθμῶν, διὰ νὰ στεγνώσουν. Κατόπιν τυλίσσονται καὶ φέρονται εἰς ἀποθήκας. Ἀλλὰ τὸ καουτσούκ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εἶ-

ναι ἀδύνατον νὰ χρησιμοποιηθῇ, διότι οὔτε στερεόν εἰναι, οὔτε ἀντέχει εἰς τὰς διακυμάνσεις τῆς θερμοκρασίας. Διὰ τοῦτο τὸ ἀνάμειγνύουν μὲ εἰδικὴν ποιότητα θείου.

‘Απὸ καουτσούκ εἶναι κατασκευασμένα : ἡ γομολάστιχά μας, αἱ παγνιόσφαιραί μας, ώρισμένα νήματα τῶν περικνημίδων μας, κτλ.

(Διεσκευὴ Μ. Γ. Π.)

νόριδες μέτα ποτνογάληπος ιστίνας ποίνωνται. Αν υπότελες θατού
ακέδει μετά ποτνονιφός υπότροφος τρόφας δεσμούσιαν
αν θείδη πρόγειαν.

55. Πολιτικαὶ χῶραι.

ήν ἐσπέραν ὁ Χαρίλαος, ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τῆς Πηνελόπης, παρετήρει προσεκτικῶς χρωματιστήν τινα εἰκόνα ἐντὸς βιβλίου, τὸ ὅποιον εἶχε λάθει ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ πατρός του.

Ἡ Πηνελόπη, περίεργος πάντοτε νὰ μανθάνῃ δσα περιέχουν τὰ βιβλία, ἔκυψε νὰ ἰδῃ τί ἀπησχόλει τόσον πολὺ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Μήπως ἔχετε αὔριον μάθημα περὶ τοῦ οὐρανίου τόξου ; τὸν ἡρώτησεν. "Εμαθον καὶ ἐγὼ σήμερον πῶς οχηματίζεται τὸ οὐράνιον τόξον. Ἀλλὰ βλέπω, ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἔχει λάθος· παριστᾶ ἐδῶ νύκτα, ἐνῷ τὸ οὐράνιον τόξον δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ σχηματισθῇ εἰς τὸν οὐρανόν, παρὰ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἥλιος.

— Εἶσαι βεθαία ; τὴν ἡρώτησε γελῶν ὁ ἀδελφός της.

— Βεθαίοτάτη, διότι μοῦ τὸ ἔξηγησε σήμερον ἡ μήτηρ μας. Ἀλλὰ πόσον κόκκινος φαίνεται ἐδῶ ὁ οὐρανὸς πρὸς ἓν μόνον μέρος ! Θὰ παριστᾶ βεθαίως πυρκαϊάν.

— "Οχι ! δὲν παριστᾶ οὔτε πυρκαϊάν οὔτε τὸ οὐράνιον τόξον. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἀπήντησεν ὁ ἀδελφός της, παριστᾶ τὸ βόρειον σέλας.

— Καὶ τί εἶναι τὸ βόρειον σέλας ; ἡρώτησε μὲ ἀπορίαν ἡ μικρά.

— Σέλας θὰ εἴπῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν φῶς,

λάμψις. Εἶναι λοιπὸν φῶς, τὸ δόποιον φαίνεται εἰς τὰς βορείους χώρας καὶ παράγει τὸ λαμπρότερὸν ἀπὸ ὅλα τὰ φαινόμενα, ὅσα συμβαίνουν εἰς τὸν οὐρανόν. Μᾶς περιέγραψε σήμερον αὐτὸ δὲ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς τόσον ώραῖα, ώστε μᾶς ἐνθουσίασε.

— Περιέγραψέ το καὶ εἰς ἐμέ, παρεκάλεσεν ἡ μικρά.

2

‘Ο Χαρίλαος ἥρχισε νὰ διηγῆται.

Τὸ βόρειον σέλας εἶναι φῶς λαμπρόν, τὸ δόποιον φωτίζει αἴφνης τὰ σκότη τῆς νυκτός. Κατ’ ἀρχὰς δὲν φαίνεται εἰς τὸν οὐρανόν, εἰμὴ δλίγη τις λάμψις ἐρυθρὰ πρὸς ἀνατολάς, πρὸς βορρᾶν δὲ μόνον ὁμίχλη μελανή. Κατόπιν ὅμως ὁ οὐρανὸς ὅλος φλογίζεται. Δύο στήλαι φωτὸς ἀνέρχονται ἐκ τῶν δύο ἐκείνων διαφορετικῶν σημείων τοῦ ὁρίζοντος, ἐνώνονται πρὸς τὰ ἄνω καὶ σχηματίζουν θόλον παμμέγιστον. Οὐδὲν δύναται νὰ περιγράψῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ φαινομένου ἐκείνου.

Κάτωθεν τοῦ θόλου νέφη φωτεινὰ ἀπλώνονται μὲ κίνησιν τρομώδη καὶ ἀκούεται συριγμὸς καὶ κρότος, ὡς ὃν ἔξεπυρσοκρότουν πολλὰ πυροτεχνήματα δόμοῦ. Χρήματα δὲ τότε ζωηρὰ καὶ ποικιλώτατα ἐκπέμπονται. Πανταχόθεν διακρίνει τις τὸ ἐρυθρόν, τὸ πράσινον, τὸ κέτρινον, τὸ κυανοῦν, τὸ ζωηρὸν πορτοκαλόχρουν. “Ολαλάμπουν ἐντὸς ἀπλέτου φωτὸς ἀκτίνων ἀργυρῶν καὶ ἀποτελοῦν σύνολον ἀνώτερον πάσης περιγραφῆς.

Ἐπειδὴ αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὅρη εἶναι χιονεσκεπῆ καὶ ἡ θάλασσα ἐκτείνεται ὡς ἀπέραντον κάτοπτρον στιλπνόν, ὅλη ἐκείνη ἡ λάμψις, ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρώματα ἀντανακλῶνται καὶ κάτω καὶ πέριξ. “Ωστε νομίζει τις, ὅτι δὲν

εύρισκεται πλέον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὅτι μετεφέρθη εἰς κό-
σμους μαγικούς.

— "Ω τί ὁραῖον εἶναι νὰ εύρισκεται κανεὶς περικυ-
κλωμένος ἀπὸ τόσην λάμψιν ! Ἀλλ' εἰς ποίους τόπους
φαίνεται τὸ βόρειον σέλας ; ήρώτησεν ἡ Πηνελόπη.

— Εἰς τὰς βορείους πολικάς, ἀπήντησεν ὁ Χαρίλαος.

— Φαίνεται καὶ εἰς τὰς νοτίους πολικάς, ἐπενέθη ἡ
μήτηρ των, καὶ τότε ὀνομάζεται νότιον σέλας.

— Ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς τὸ εἶπεν ὁ καθηγητής.

— Ναί, ἐπειδὴ ζῶμεν ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαι-
ρίου, μόνον τοῦ βορείου σέλαος συνήθως κάμνομεν
μνείαν.

— Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς πολικάς χώ-
ρας !..... ἀνεφώνησεν ἡ μικρά· εἶναι εὔτυχεῖς ὅσοι ζοῦν
ἐκεῖ.

— "Οχι καὶ τόσον ὅσον νομίζεις, ἀπήντησεν ὁ ἀδελ-
φός της. Σὺ δὲν ἀγαπᾶς τὸ ψῦχος καὶ ἔκει τὸ ψῦχος εἴ-
ναι ἀφόρητον. "Ολα εἶναι παγωμένα, καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ
ἡ θάλασσα. Εἶναι δὲ τόσον σκληρός ὁ πάγος ὥστε πα-
τεῖ τις ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἂν περιεπάτει ἐπὶ βράχων ὀλισθη-
ρῶν. Ἐκτὸς τούτου ἡ νὺξ εἶναι ἀδιάκοπος, ἀκριβῶς δὲ
εἰς τοὺς πόλους ἡ νὺξ διαρκεῖ ἔξι μῆνας καὶ ἄλλους ἔξι
μῆνας ἡ ἡμέρα.

— Τί περίεργος τόπος ! "Εξ μῆνας ἡμέρα ἀλλὰ θά-
εῖναι ὁραῖα ἔκει !

— Καὶ τότε εἶναι δριμύτατον τὸ ψῦχος. Διηγοῦνται,
ὅτι οἱ ναῦται, οἱ ὅποιοι παρηκολούθησαν τὸν Φραγκλί-
νον εἰς τὰς πολικάς θαλάσσας, ἀν καὶ ἐκοιμῶντο ἐντὸς
τοῦ πλοίου των προφυλαγμένοι, εὕρισκον ἐν τούτοις τὴν
πρωῖαν ἐπὶ τῆς δροφῆς τῆς κλίνης των στρῶμα πάγου, ὁ
δὲ πάγος οὗτος προήρχετο ἀπὸ τὴν ἀναπνοήν των. Ἔ-

πάγωνε δηλαδὴ ἡ ἀναπνοή των, καθὼς ἔξήρχετο θερμὴ
ἐκ τοῦ στόματός των, καὶ ἥγγιζεν τὴν ψυχρὰν σανίδα,
ἀπαράλλακτα ὅπως ὑγραίνεται μόνον εἰς τὰ ἴδικά μας
κλίματα ἡ ἀναπνοή, ὅταν ἐγγίζῃ εἰς τὰς ὑάλους τῶν
παραθύρων μας.

οτ τὸ σύστημα τοῦ ποντικοῦ γένους μὲν τὸ τελεούτον

— “Ωστε λοιπὸν δὲν θά τήκωνται εἰς τὰς πολικὰς χώ-
ρας οἱ πάγοι οὕτε τὸ θέρος ! παρετήρησεν ἡ Πηνελόπη.

— Βεθαίως νομίζεις, ὅτι θερμαίνει ἐκεῖ ὁ ἥλιος, ὅπως
ἔδω ; εἶπεν δὲ Χαρίλαος.

Δὲν θερμαίνει διότι δὲν ἀναθαίνει ποτὲ ύψηλὰ εἰς τὸν
οὐρανὸν τῶν πολικῶν χωρῶν. Ἐκεῖ καὶ ὅταν ὁ ἥλιος εύ-
ρισκεται εἰς τὸν οὐρανόν, φαίνεται πάντοτε ως νὰ δύῃ ἢ
μᾶλλον ως νὰ ἀνατέλλῃ διότι δὲν δύει ποτὲ τὸ θέρος.
Ἄλλασσει μόνον θέσιν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ωρῶν δη-
λαδὴ στρέφεται ἀπαξ πέριξ τοῦ ὁρίζοντος. Μένει δὲ πάν-
τοτε τόσον χαμηλά, ὃστε μόλις ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τήξῃ
τὸ παγωμένον ἔδαφος εἰς δλίγων σπιθαμῶν βάθος. Καὶ
ὅμως ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς φύσεως εἰς τὰ μέρη ἐκείνα
εἶναι ἀπερίγραπτος. Αἱ ἀπέραντοι χιονεσκεπεῖς πεδιάδες
ἀπλώνονται κατάλευκοι. Τὰ ὅρη, κατάλευκα ἐπίσης, φαί-
νονται μακρόθεν κυανᾶ, μὲ τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο χρῶμα τ'
οὐρανοῦ. Ἐπάνω εἰς τὰς θαλάσσας πλανῶνται ὅγκοι
πάγου πελώριοι. Εἶναι δὲ οὗτοι διαφανεῖς ως διαυγέστα-
τοι κρύσταλλοι καὶ λάμπουν εἰς τὸν ἥλιον ἀντανακλῶν-
τες μύρια χρώματα, ως νὰ ἥσαν κολοσσιαῖοι ἀδάμαν-
τες.

‘Αλλ’ ἔξαφνα θρυμματίζονται καὶ κατακρημνίζον-

ται διὰ μιᾶς, τηκόμενοι εἰς τὸν ἥλιον. Ἀκούεται τότε εἰς τὸν ἀέρα κρότος παρατεταμένος, ώς νὰ ἔξεπυρσοκρότουν πολλὰ πυροθόλα δμοῦ, χείμαρροι δὲ μεγαλοπρεπεῖς καὶ καταρράκται ἀναπηδοῦν καὶ σχηματίζουν λίμνας καὶ ποταμούς.

— "Ω, τί ωραῖα εἶναι καὶ τότε !.... "Ας κάμνη κρύον ἥθελα πολὺ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ θέρος τοὺς τόπους ἐκείνους.....

— Διατρέχουν καὶ τὸ θέρος κινδύνους πολλοὺς οἱ ταξιδεύοντες εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας, διότι οἱ ὑπερμεγέθεις ἔκεινοι ὅγκοι τοῦ πάγου ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Όσάκις δὲ τὰ πλοία εὑρεθοῦν μεταξὺ αὐτῶν, κατασυντρίβονται, ἢ, καὶ ἂν διαφύγουν τὸν κίνδυνον τοῦτον, καταθυθίζονται, ὅταν οἱ πάγοι τήκονται πέριξ αὐτῶν.

5

Εἶναι περίεργον τὸ τί συνέθη εἰς ἐν Νορβηγικὸν πλοῖον ὀνόματι «Βάρνα». Περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν πάγων κατὰ τὸν μῆνα Αὔγουστον, ἔμεινε δὲ ἔκει κλεισμένον ἐντὸς αὐτῶν, ώς ἐντὸς κινητῆς φυλακῆς, ἐπὶ ἐνα δλόκληρον μῆνα. "Άλλο τότε πλοῖον Δανικόν, διερχόμενον διὰ τῶν θαλασσῶν ἔκείνων, ἥθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειόν του. 'Άλλ' ὅταν εἰσεχώρησεν εἰς τὸν μέγαν σωρὸν τῶν πάγων. τὸ περιέσφιξαν τὰ κρύσταλλα καὶ ἔμεινε καὶ ἔκεινο προσηλωμένον. Τὰ δσα ὑπέστησαν οἱ ἄνθρωποι ἔκεινοι ἐπὶ μῆνας εἶναι μακρὸν νὰ σᾶς διηγηθῶ.

— 'Εσώθησαν τούλάχιστον ;

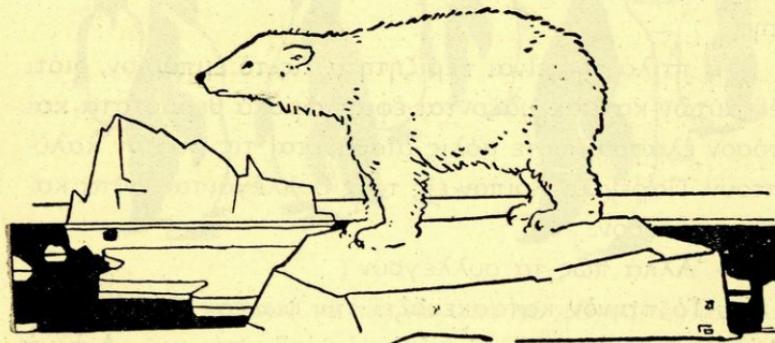
— 'Εσώθησαν εύτυχῶς δλοι. 'Άλλ' ὅταν οἱ πάγοι ἥρχισαν νὰ τήκωνται, τὸ ἐν τῶν πλοίων, ἡ «Βάρνα», κατεποντίσθη. Συνέκειτο δὲ τὸ πλήρωμα τῆς «Βάρνας» ἀπό

ξπιστήμονας, τοὺς ὅποίους ἡ Ὀλλανδικὴ κυθέρνησις εἶχεν ἀποστείλει πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν μερῶν ἐκείνων.

Μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἡδυνήθησαν νὰ ἐπανέλθουν ἐπὶ τέλους οὗτοι εἰς τὴν πατρίδα των, χάρις εἰς ἔναλλο πλοῖον, τὸ δόποῖον ἀπέστειλεν ἡ Ὀλλανδικὴ κυθέρνησις, ὅπως τοὺς ἀνεύρῃ.

6

Καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ὑπάρχουν ἄλλοι κίνδυνοι. Διότι

εἰς τὰς ἐρήμους πεδιάδας πλανᾶται ἡ λευκὴ ἄρκτος. Εἶναι δὲ αὕτη ζῷον ἀγριώτατον, καὶ, ἐπειδὴ ἔχει δύναμιν τεραστίαν, ἄλλοιμον εἰς τὸ θῦμά της, ὅταν τὸ εὔρη. Ναύτης τις ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Φραγκλίνου, καθὼς ἴστατο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἡσθάνθη αἴφνης, ὅτι τὸν ἐκτύπησέ τις βιαίως ἐκ τῶν νώτων. Νομίσας, ὅτι κάποιος τῶν συντρόφων του ἡθέλησε ν' ἀστειευθῇ μετ' αὐτοῦ ἐστράφη. Ἀλλ' ἔρρηξε κραυγὴν φρίκης, διότι εἶδε τὴν λευκὴν ἄρκτον εἰς τὸ πλευρόν του. Οἱ σύντροφοί του ἀμέσως ἔτρεξαν, ὅπως τὸν σώσουν, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασαν, διότι ἡ ἄρκτος μὲν ἐν κτύπημα τὸν συνέτριψεν.

— "Ω !

— Ή ἀδελφή σου, εἶπεν ἡ μήτηρ εἰς τὸν Χαρίλαον, θὰ εὐχαριστηθῆ περισσότερον, ἢν διηγηθῆς εἰς αὐτήν, δόσα ἀνεγνώσαμεν ἄλλοτε δόμῳ περὶ τοῦ περιέργου ἐκείνου πτηνοῦ τῶν πολικῶν χωρῶν. Ἐνθυμεῖσαι, τί ἀνεγνώσαμεν;

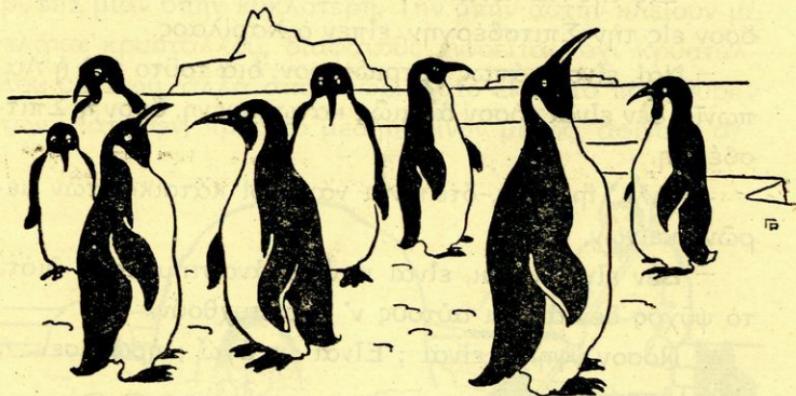
— Ναί, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον. Τὸ πτηνὸν ἐκεῖνο εἶναι εἶδος νήσσης, μεγαλυτέρας τῶν συνήθων εἰς τὰ κλίματά μας. Ὄνομάζεται δὲ εἰς τὴν ζωολογίαν «Νήσσα ἡ λεπτόπτιλος», ἔνεκα τῶν λεπτοτάτων καὶ μεταξοειδῶν πτήλων της.

Τὰ πτήλα της εἶναι περιζήτητα εἰς τὸ ἐμπόριον, διότι ἔξ αὐτῶν κατασκευάζονται ἐφαπλώματα θερμότατα καὶ τόσον ἐλαφρά, ὥστε μόλις αἰσθάνεται τις ὅτι τὸν καλύπτουν. Παρέχουν λοιπὸν εἰς τοὺς συλλέγοντας αὐτὰ καλὴν πρόσοδον.

— Ἀλλὰ πῶς τὰ συλλέγουν;

— Τὸ πτηνὸν κατασκευάζει τὴν φωλεάν του ἀπὸ θαλάσσια φυτά· κτίζει δὲ αὐτὴν ἐπὶ τῶν πάγων. Διὰ νὰ προφυλάξῃ καλῶς τὰ ὡά του ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀποσπᾷ μὲ τὸ ράμφος του πτήλα ἀπὸ τὸ στήθος του καὶ δι' αὐτῶν τὰ περικαλύπτει. Οἱ ἄνθρωποι καιροφυλακτοῦν πότε θὰ ἀναγκάσῃ ἡ πεῖνα τὸ πτηνὸν νὰ ἔξελθῃ τῆς φωλεᾶς του πρὸς εὔρεσιν τροφῆς καὶ ἔρχονται καὶ λαμβάνουν τὰ πτήλα ἐκεῖνα. “Οταν δμως τὸ πτηνὸν ἐπανέλθῃ καὶ εὔρῃ τὰ ὡά του χωρὶς τὸ θερμόν των σκέπασια, πάλιν ἀποσπᾷ πτήλα ἀπὸ τὸ στήθος του καὶ τὰ καλύπτει. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι, ἀσπλαχνοὶ καθάως εἶναι συνήθως, ὅταν πρόκειται περὶ συμφέροντος, εύρισκουν τὸν κατάλληλον κυρὸν καὶ ἔρχονται καὶ τὰ ἀφαιροῦν. Καὶ πάλιν τὸ φιλό-

στοργον πτηνὸν ἀπογυμνώνεται, διὰ νὰ προφυλάξῃ τὰ μέλλοντα τέκνα του. Ἀλλὰ τότε πλέον δ σύντροφός των (διότι τὰ πτηνὰ ταῦτα ζοῦν κατὰ ζεύγη, ώς αἱ περιστεραί), ὅταν ἵδη αὐτὴν τρέμουσαν ἐκ τοῦ ψύχους, ἀρχίζειν αὐτὸς καὶ ἀποσπᾶ ἐκ τῶν ἴδικῶν του πτίλων καὶ καλύπτει τὰ ὡά, καὶ οὕτως ἀπογυμνώνεται δἰς καὶ τρίς. Τότε οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔχοντες ώς ἔργον τὸ ἐμπόριον ἔκεινο,

διὰ νὰ μὴ πάθουν τὰ πτηνὰ ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἐγκαταλείπουν αὐτά, πρὶν ἡ ἀπογυμνωθοῦν ἐντελῶς, καὶ μεταβαίνουν εἰς λήστευσιν ἄλλις φωλεᾶς.

— “Ω, τί καλὰ πτηνά ! ἀνεφώνησεν ἡ κορασίς.

— Βλέπεις, Πηνελόπη μου, ποῦ δύναται νὰ φθάσῃ καὶ τῶν ζώων αὐτῶν ἡ στοργὴ πρὸς τὰ τέκνα ; εἶπεν ἐπεμβαίνουσα ἡ μῆτηρ των, θωπεύουσα τῆς μικρᾶς τὴν κόμην.

— Ἀλλὰ λοιπόν, μῆτερ, ἴδού ὅτι κατοικοῦν εἰς τὰ μέρη ἔκεινα ἄνθρωποι, εἶπεν ἡ Πηνελόπη.

— Αἱ χῶραι, τὰς ὁποίας σοῦ περιέγραψεν δ ἀδελ-

φός σου, είναι ἀκατοίκητοι, λέγει ἡ μήτηρ. 'Αλλ' ὅλιγον τι νοτιώτερον, ἐκεῖ, ὅπου ἡ ἀδιάκοπος νῦξ διαρκεῖ ἔνα καὶ ἥμισυ τὸ πολὺ μῆνα, μολονότι είναι τὸ ψῦχος δριμύτατον, ἐπιτρέπει εἰς ἀνθρώπινα πλάσματα νὰ ζοῦν.

'Η Γροιλανδία, ἡ Σπιτσθέργη, ἡ Σιθηρία, ἡ Λαπωνία, ἀν καὶ ἀραιῶς, είναι κατῳκημέναι....

— Εἰς τὴν Λαπωνίαν δὲν είναι τόσον δριμὺ τὸ ψῦχος, ὅσον εἰς τὴν Σπιτσθέργην, εἶπεν ὁ Χαρίλαος.

— Ναί, είναι κάπως μετριώτερον· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Λαπωνία δὲν είναι τόσον ἀραιῶς κατῳκημένη, ὅσον ἡ Σπιτσθέργη.

— 'Αλλ' ἥκουσα, ὅτι είναι νάνοι οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων.

— Δὲν είναι νάνοι, είναι κοντοῦ ἀναστήματος, διότι τὸ ψῦχος δὲν ἀφίνει αὐτοὺς ν' ἀναπτυχθοῦν.

— Πόσον ύψηλοι είναι; Είναι ως ἔγω; ἡρώτησεν ἡ Πηνελόπη.

— "Οχι, είναι μᾶλλον ως ὁ ἀδελφός σου, ως είναι συνήθως παιδίον δεκατεσσάρων ἢ δεκαπέντε ἑτῶν· ἔχουν δηλαδὴ ὄψος ἐνὸς μέτρου καὶ τριάκοντα ἔως τεσσαράκοντα ἐκατοστῶν περίπου.

— 'Αλλὰ θὰ κτίζουν πολὺ θερμάς οἰκίας, διὰ ν' ἀντέχουν τὸν χειμῶνα εἰς τὸ ψῦχος! εἶπεν ἡ Πηνελόπη.

— Πῶς νὰ κτίσουν οἰκίας ἐπάνω εἰς τὴν χιόνα; 'Αλλὰ καὶ ποῦ νὰ εύρουν καὶ λίθους καὶ ξυλείαν; Δάση δὲν υπάρχουν ἐκεῖ. Εἰς τὰ ὅρη μόνον, μακράν, υπάρχουν ὀλίγαι ἐλάται καὶ πεῦκαι καὶ είναι τόσον χαμηλαί, ὡστε δύμοιάζουν μᾶλλον πρὸς θάμνους ἢ πρὸς δένδρα.

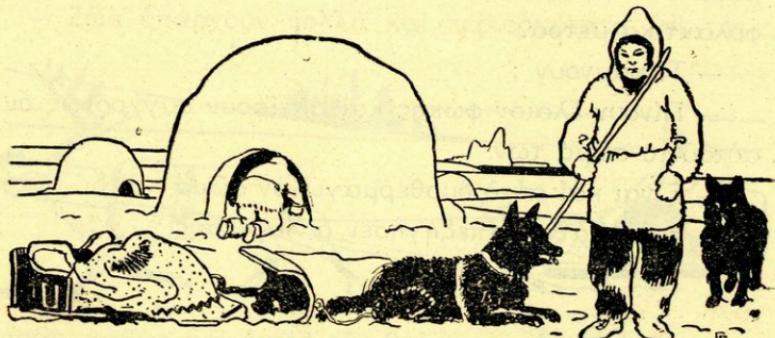
— 'Αλλὰ τότε τὰς οἰκίας των μὲ τί τὰς κτίζουν;

— Οἱ Λάπωνες κατασκευάζουν τὰς καλύθας των

μὲ δέρματα. Ἀλλὰ θὰ ἐκπλαγῆς πολύ, ὃν μάθης ἀπὸ τί κατασκευάζουν οἱ Ἐσκιμῷοι τὰς ἴδιας των.

— Ἀπὸ τί;

— Κόπτουν μεγάλα τετράγωνα τμήματα πάγου, ώς νὰ ἥσαν λίθοι, καὶ δι’ αὐτῶν κτίζουν καλύβας. Τὰς κατασκευάζουν δὲ θολωτὰς καὶ ἀφίνουν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν μίαν ὁπὴν κυκλοτερῆ. Τὴν ὁπὴν αὐτὴν κλείουν μὲ πλάκα κρυστάλλου, διαφανοῦς ἐννοεῖται, ὅχι κρυστάλλου ὑαλίνου, ἀλλὰ ἀπὸ ὕδωρ. Αὐτὸς εἶναι τὸ παράθυρόν των. Κάτωθεν, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, ἀφίνουν ἄλ-

λην μίαν ὁπὴν χαμηλὴν ώς θύραν· αὐτὴν τὴν καλύπτουν μὲ δέρματα ζώων.

— Ἀλλὰ πῶς δὲν παγώνουν;

— "Εξω ἀποθησκουν οἱ ἀνθρωποι ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀλλ' ἐκεῖ ὑπάρχει σχετικῶς ἀρκετὴ θερμότης.

— Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ θερμότης κάτω ἀπὸ τὸν πάγον;

— Καὶ τὰ σπέρματα, δσα σπείρουν οἱ γεωργοὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, δὲν παγώνουν, ὃν καὶ ἀπλώνεται τὸν χειμῶνα πυκνὴ ἐπάνω των χιῶν. Καὶ οἱ ἵχθυες εἰς τὰς λίμνας, ὅταν σχηματίζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πάγος, δὲν ἀποθησκουν, διότι δὲ πάγος ἔχει τὴν ἴδιότητα νὰ μὴ ἀφίνῃ τὴν ὑπάρχουσαν θερμοκρασίαν νὰ ἔξερχηται πρὸς τὰ ἔξω.

— Ναί, εἶναι δυσθερμαγωγὸν σῶμα ὁ πάγος, εἴπε
σοθαρῶς ὁ Χαρίλαος.

— Καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀκόμη, ὅταν παγώνουν, ἔξη-
κολούθησεν ἡ μήτηρ, βυθίζουν ὅλους ἐντὸς τῆς χιόνος,
διὰ νὰ ἐπαναφέρουν αὐτοὺς εἰς τὴν ζωήν. Μόνον τὸ
στόμα καὶ τοὺς ρώμωνας ἀφίνουν ἀκαλύπτους, τότε δὲ
ἡ θερμοκρασία τοῦ ἰδίου των σώματος, ἐπειδὴ ὁ πάγος
τὴν διατηρεῖ, ζωογονεῖ αὐτοὺς ὀλίγον κατ’ ὀλίγον. Ἀλλ’
οἱ Ἐσκιμῷοι, καὶ ὁσάκις ἐκτίθενται εἰς τὸ ὑπαίθρον δὲν
παγώνουν εὔκόλως, διότι γνωρίζουν νὰ λαμβάνουν προ-
φυλακτικὰ μέτρα.

— Τί κάμνουν ;

— Πίνουν ἔλαιον φώκης καὶ ἀλείφουν συγχρόνως δι’
αὐτοῦ τὸ σῶμά των.

— Εἶναι καὶ αὐτὸ δυσθερμαγωγὸν σῶμα καὶ δι’ αὐτὸ^ν
τοὺς προφυλάττει, ἐπεξήγησεν ὁ Χαρίλαος.

9

— Ἀλλὰ φωτιὰν δὲν θὰ ἥμποροῦν νὰ ἀνάπτουν ποτὲ
οἱ Ἐσκιμῷοι εἰς τὰς καλύθας των, εἴπεν ἡ μικρά.

— Βεβαίως ὅχι, πυρὰν δὲν ἀνάπτουν ποτέ, ἀπήντησεν
ἡ μήτηρ.

— Ἀλλὰ πῶς μαγειρεύουν ! Πῶς θερμαίνουν ὕδωρ,
διὰ νὰ πλύνουν τὰ ἐνδύματά των ; ἥρωτησεν ἡ μικρά.

— “Ω, ὅσον δι’ αὐτό, ἀπήντησε γελῶσα ἡ μήτηρ, αἱ
Ἐσκιμῷαι οἰκοδέσποιναι ἔχουν διαφορετικὰς ἴδεας περὶ^ν
μαγειρικῆς καὶ περὶ καθαριότητος, ἀφ’ ὅ, τι ἔχομεν ἡμεῖς.
Εἶναι ἐνδεδυμέναι μὲν δέρματα, τὸ μόνον δὲ ἔπιπλον τῆς
οἰκίας των εἶναι ἐν ἀγγεῖον λίθινον.

— Εντὸς αὐτοῦ καίουν ἔλαιον φώκης, ὅπως φω-
τίζωνται κατὰ τὰς ἀτελευτήτους νύκτας. Ἐκεῖ ἐπί-

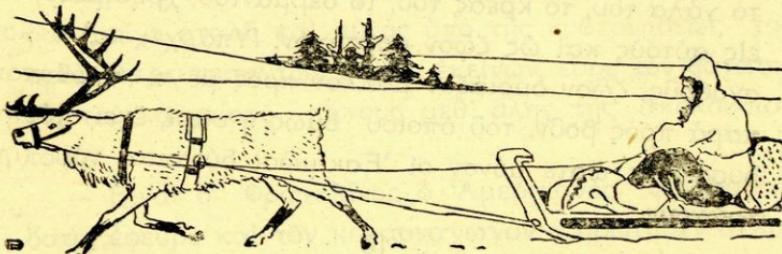
σης άναλύουν καὶ τὸν ὀλίγον πάγον, τὸν ὅποιον πίνουν.

— Ἀλλὰ πῶς κοιμῶνται; Μήπως ἐπάνω εἰς τὸν πάγον; ἥρωτησεν ἡ μικρά.

— Τὸ ἔμάντευσες, εἶπεν ἡ μήτηρ. Τὰς κλίνας των κατασκευάζουν ἀπὸ μεγάλα τεμάχια πάγου καὶ στρώνουν αὐτὰς μὲ ἄμμον ἢ μὲ βρύα καὶ μὲ δέρματα ταράνδων.

— Ἀλλὰ τί τρώγουν; Τί εὔρισκουν μέσα εἰς τοὺς πάγους νὰ φάγουν; ἥρωτησεν ἡ μικρά.

— Ζῷα ὑπάρχουν πολλὰ καὶ περιεργότατα ἐπὶ τῆς

ξηρᾶς, καθὼς καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Εἶναι δὲ ἐπιτηδειότατοι εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ εἰς τὸ κυνήγιον οἱ Ἐσκιμῶοι.

— Καὶ τί ζῷα ὑπάρχουν εἰς τὰς παγωμένας ἐκείνας θαλάσσας;

— Υπάρχουν ζῷα ἀμφίβια, δυνάμενα δηλαδὴ νὰ ζῶσιν εἰς τὴν ξηράν, δπως καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὰ ὅποια οἱ Ἐσκιμῶοι ἀλιεύουν εἴτε διὰ τὸ λίπος εἴτε διὰ τὸ δέρμα των, εἴτε διὰ τὸ κρέας των.

— Εἶπε μας μερικά!

— Εἶναι δὲ θαλάσσιος λέων, περίεργος πολὺ ἔνεκα τῆς χαῖτης του, δὲ θαλάσσιος κύων, δὲ θαλάσσιος ἐλέφας, ζῷον ἔχον τὸ ἔξωτερικὸν φοθερὸν καὶ δδόντας μεγάλους

καὶ λευκοτάτους. "Αλλο ἐπίσης περίεργον ζῷον εἶναι ἐν εἴδος σειρῆνος. "Ολα δὲ ταῦτα τὰ ζῷα δὲν τίκτουν ωά, δύπως οἱ ιχθύες, ἀλλὰ γεννοῦν ζῶντα τέκνα, τὰ δόποια θηλάζουν διὰ τοῦ γάλακτός των· διότι, ἀν καὶ ζοῦν εἰς τὰς θαλάσσας, δὲν εἶναι ιχθύες, ἀλλ' ἀνήκουν εἰς τὰ εἴδη τῆς φώκης.

— Καὶ εἰς τὴν ξηρὰν τί ζῷα ὑπάρχουν;

— Υπάρχει ἡ κυανὴ ἀλώπηξ, τὸ σαθρὸν δηλαδὴ κοινῶς, δνομαστὸν διὰ τὸ πολύτιμον δέρμα του. Υπάρχει ἐπίσης ὁ τάρανδος, ζῷον εὔεργετικόν, διότι παρέχει εἰς τοὺς κατοίκους τὸ γάλα του, τὸ κρέας του, τὸ δέρμα του, χρησιμεύει δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ ως ζῷον φορτηγόν. Υπάρχει καὶ ὁ μοσχοθιός, ζῷον δμοιάζον μᾶλλον πρὸς μέγα πρόθατον παρὰ πρὸς βοῦν, τοῦ δόποίου δμως ἡ σάρξ ἔχει τόσην δυσωδίαν, ώστε μόνον οἱ Ἐσκιμῶοι δύνανται νὰ τὴν τρώγουν.

10

— Αλλὰ τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοὶ οἱ Ἐσκιμῶοι;

— Μογγολικῆς φυλῆς. Τὸ δέρμα των εἶναι πολὺ μελαχροινόν, οἱ ὄφθαλμοί των λοξοί, ἡ ρίς των παχεῖα καὶ πεπλατυσμένη, τὸ στόμα μέγα μὲ χείλη παχέα τὰ μῆλα τῶν παρειῶν (τὰ μάγουλα) ἔξεχοντα.

— Δὲν ἥθελα νὰ ζῶ μεταξὺ τοιούτων ἀνθρώπων, εἶπεν ἡ μικρὰ Πηνελόπη.

— Καὶ δμως, τέκνον μου, πολλοὶ εὔσεβεῖς καὶ αὐταπαρνητικοὶ ἄνδρες ἀφίνουν τὰς ἀνέσεις τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Εύρωπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ μεταβαίνουν ἐκεῖ. Σκοπός των εἶναι νὰ φέρουν εἰς τοὺς κατοίκους τὰς εὔεργεσίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ διδάξουν εἰς αὐτοὺς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι πολλοὶ εἶναι εἰσέτι εἰδωλολάτραι· καὶ σχολεῖα ἀκόμη προσπαθοῦν νὰ συστήσουν ἐκεῖ.

"Αλλοι ἀψηφοῦν τοὺς κινδύνους καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον καὶ προχωροῦν πρὸς τὰ ἐνδότερα τῶν πολικῶν χωρῶν, τῶν ὅποίων ἡ ἔξερεύνησις ᾔχει σπουδαιότητα μεγίστην διὰ τὴν ἐπιστήμην. Σᾶς ἀνέφερα ἥδη τί ὑπέστησαν οἱ Ὀλλανδοὶ ἐπιστήμονες, οἱ σταλέντες ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς των χάριν μελετῶν ἐκεῖ. Τρεῖς αἰῶνας πρὸ αὐτῶν δὲ "Υδσων, "Αγγλος θαλασσοπόρος, ἔχαθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς τὰς θαλάσσας ἐκείνας. Ἄνεκάλυψεν ὅμως ἄνω τῆς βορείου Ἀμερικῆς μέγιστον ποταμόν, ἀνεκάλυψεν ἐπίσης καὶ τὸν πορθμὸν καὶ τὴν θάλασσαν, ἥτις ὠνομάσθη κατόπιν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ Ὑδσων πέλας.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Φραγκλῖνος, δοτις εἶχε σταλῆ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς του πρὸς ἔξερεύνησιν τῶν μερῶν ἐκείνων, εὗρε τὸν θάνατον εἰς τοὺς αἰωνίους πάγους μεθ' ὅλης τῆς ἀκολουθίας του.

— Εἶναι δὲ Φραγκλῖνος δὲ Ἀμερικανὸς φιλόσοφος, δοτις ἐφεύρε καὶ τὸν κεραυναγωγόν ; ἥρωτησεν δὲ Χαρίλαος.

— "Οχι, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ ἐκείνος ὀνομάζετο Βενιαμίν, ἐνῷ αὐτὸς εἶναι "Αγγλος εὐπατρίδης, δονομαζόμενος Ἰωάννης Φραγκλῖνος. Πολλάκις ἄλλοτε δὲ Ἰωάννης Φραγκλῖνος εἶχεν ἐκτελέσει ἐπιτυχῶς ταξίδια πρὸς ἔξερεύνησιν τοῦ Βορείου πόλου καὶ δι' αὐτῶν παρέσχεν ὑπηρεσίας ναυτικάς, σπουδαιοτάτας εἰς τὴν πατρίδα του. Κατὰ τὸ τελευταῖον ὅμως ταξίδιον, ὅτε εἶχε τὴν ἐντολὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς του νὰ ζητήσῃ δίοδον εὔκολυνουσαν τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὥκεανοῦ, εὗρε τὸν θάνατον ἐπὶ τῶν πά-

Μ.Γ.Πετρίδη Κ.Γιοτσαλίτου-Λαζαρά: Τὸ Ν. "Αν. Ε'" ἔκδ. γ' 1937 13

γων. Ἐκυθέρνα δύο λαμπρὰ πλοῖα, ἀλλ’ οὔτε αὐτός,
οὔτε ἐκεῖνα ἐπανῆλθον ποτέ.....

— Καὶ δὲν προσεπάθησαν οἱ συμπατριῶται του νὰ
τὸν ἐπανεύρουν ;

— Προσεπάθησαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ Ἀγγλικὴ κυθέρ-
νησις ἔστελλε πλοῖα πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ σοφοῦ θαλασ-
σοπόρου. Ὁ Φραγκλίνος ἦτο ἀνθρώπος γλυκὺς καὶ ἀγα-
θώτατος, ἔνεκα δὲ τούτου εἶχε πολλοὺς φίλους· καὶ ἐκεῖ-
νοι κατέβαλον ποσὰ μέγιστα, ἀποστέλλοντες πλοῖα πρὸς
ἀναζήτησίν του. Καὶ ἡ σύζυγός του ἔθυσίασεν ὅλην τῆς
τὴν περιουσίαν χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἀλλὰ ματαίως.
Τὰ πλοῖα ἀνεχώρουν καὶ ἐπανήρχοντο, χωρὶς νὰ φέρουν
ποτὲ εἰδησίν τινα περὶ τοῦ ἀτυχοῦς Φραγκλίνου. Τέλος
μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας, ἔλκυθρον ὁδηγούμενον παρ’
ἀφωσιωμένων ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ αὐτοὶ εἶχον ἐντο-
λὴν ν’ ἀναζητήσουν τὰ ἵχνη τοῦ Φραγκλίνου, συνήντησε
κατὰ τύχην Ἐσκιμῷον, φέροντα εἰς τὸ οὖς του κομβίον
μετάλλινον. Τὸ κομβίον ἐκεῖνο εύρεθη, ὅτι ἦτο ὅμοιον
πρὸς τὰ τῆς στολῆς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ
ναυτικοῦ. Ἡρώτησαν τότε τὸν Ἐσκιμῷον διὰ διερμη-
νέως, πόθεν εἶχε προμηθευθῆ τοῦτο, καὶ κατώρθωσαν νὰ
μάθουν παρ’ αὐτοῦ, ὅτι τὸ εἶχε λάθει πρὸ χρόνων ἀπὸ
πτώματος ἀνθρώπου λευκοῦ κεχωσμένου ἐντὸς χιόνος.
Τοῦτο ὑπῆρξεν διάτοις, διὰ τοῦ διποίου μετὰ πολλὰς πε-
ριπτείας κατωρθώθη ἐπὶ τέλους νὰ εύρεθῇ τὸ πτῶμα
τοῦ Φραγκλίνου καὶ τῶν συντρόφων του.

Ἡ σύζυγός του ἐπὶ ἔτη πολλὰ δὲν ἤδυνατο νὰ παρη-
γορηθῇ διὰ τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ συζύγου τῆς. Ἐταξί-
δευεν εἰς διαφόρους χώρας προσπαθοῦσα νὰ διασκεδάσῃ
τὴν θλῖψιν της, ἥτις τὴν κατέτρωγεν. Ἐπεσκέφθη καὶ
τὴν ‘Ελλάδα’ ἡ δὲ ‘Ελληνικὴ κυθέρνησις, θέλουσα νὰ

τιμήσῃ τὴν χήραν τοῦ ἐνδόξου θαλασσοπόρου, ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν της ἵν τῶν πολεμικῶν μας πλοίων καὶ δι’ αὐτοῦ περιέπλευσε τὰς Ἑλληνικὰς ἀκτάς.

11

Βλέπετε, τέκνα μου, ἐσυνέχισεν ἡ μήτηρ, πόσαι ὑπάρξεις θυσιάζονται, δπως ἔξερευνηθῆ ἡ γῆ : "Αλλοι χανονται εἰς τὰς καυστικὰς ἐρήμους τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ἄλλοι φονεύονται ὑπὸ τῶν ἀγρίων εἰς τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὥκεανοῦ. Τὸν σοφὸν πλοίαρχον Κούκ κατεκρεούργησαν ἀνθρωποφάγοι τῶν Σανδειχείων νήσων, τὸν δὲ Μαγελᾶνον ἐφόνευσαν οἱ ιθαγενεῖς τῶν Φιλιππίνων.

— Ἀπὸ τὸν Μαγελᾶνον αὐτὸν ἔλαβε τὴν ὄνομασίαν ὁ Μαγελάνειος πορθμός ; ἦρώτησεν δὲ Χαρίλαος.

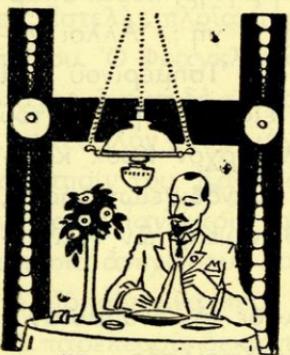
— Ναί, τέκνον μου. Ὁ Μαγελᾶνος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Πορτογαλλίαν ἐκ τῶν ἐκθεολῶν τοῦ ποταμοῦ Γουαδαλκιβίου, διὰ νὰ κάμη τὸν γῦρον τῆς γῆς. Διῆλθε λοιπὸν πρῶτος τὸν πορθμόν, τὸν χωρίζοντα τὴν νότιον ἄκραν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τῆς γῆς τοῦ Πυρός, καὶ διὰ τοῦτο φέρει ἔκτοτε οὔτος τὸ ὄνομά του. Ἐξηκολούθησε δὲ νὰ διαπλέῃ τὸν Εἰρηνικὸν ὥκεανὸν διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς δυσμάς. Ἄλλος ὅταν ἐφθασεν εἰς τὰς Φιλιππίνας νήσους, ἐπειδὴ οἱ ναῦται του συνεπλάκησαν πρὸς ιθαγενεῖς, κατέβη, ἵνα προλάβῃ τὰς σφαγάς, καὶ εὗρεν αὐτὸς τὸν θάνατον.

— Θὰ προσέχω εἰς τὸ μάθημα τῆς Γεωγραφίας μὲ περισσότερον ἐνδιαφέρον τώρα — παρετήρησεν δὲ Χαρίλαος.

— Καὶ ἐγώ, προσέθεσεν ἡ Πηγελόπη.

(Κατὰ Ἀρσιν. Παπαδοπούλου. Διασκευὴ)

56. Οι καιοὶ τρόσωι.

μάμμη μας ἀπέδιδε μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν καλὴν συμπεριφορὰν καὶ εἰς τοὺς καλοὺς τρόπους. Ἐπίστευεν, δτι οἱ λεπτοὶ τρόποι ἔχουν σπουδαίαν ἐπίδρασιν εἰς τὸν χαρακτῆρά μας. Διὰ τοῦτο συνήθιζε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν ἀκόλουθον ἴστορίαν.

Εἰς τι προάστειον τῆς Κερκύρας ἔζη μετὰ τῆς γραίας ὑπηρετίας του ἄνθρωπός τις λόγιος, ὁ ὅποιος ὅλην τὴν ἡμέραν εἰργάζετο ἐντὸς τῆς οἰκίας του.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του ἄκρα καθαριότης καὶ τάξις ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ ἐντὸς αὐτῆς. Ἡ ὑπηρέτρια, παρὸλην τὴν ἀπασχόλησίν της εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔπρεπε νὰ παρουσιάζεται καθαρωτάτη, φέρουσα πάντοτε τὴν ποδιά της χιονόλευκον.

Ίδιαιτέρα προσοχὴ ἔπρεπε νὰ καταβάλλεται ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ. Ἡ διευθέτησις καὶ διακόσμησις τῆς τραπέζης ἔπρεπε νὰ είναι πάντοτε ἐπιμελημένη.

Εἰς τὴν ὑπηρέτριαν δὲν ἔκαμνε τόσον μεγάλην ἐντύπωσιν ἡ ὑπερβολικὴ καθαριότης, τὴν ὅποιαν ἀπήτει ὁ κύριός της. Τὴν παρεξένευον πολὺ οἱ ἀφαντάστως λεπτοὶ τρόποι, τοὺς ὅποιους, ἀν καὶ μόνος τρώγων, ἐδείκνυεν οὗτος κατὰ τὰ γεύματά του.

Πάντοτε εἰσήρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ

φέρων καινουργῆ καὶ καθαρὰν ἐνδυμασίαν, ἔχων τὴν κόμην του ἐπιμελῶς κτενισμένην, τὰς χεῖράς του πλυμένας, τοὺς ὄνυχας περιποιημένους, τὰ ὑποδήματά του στίλβοντα. Ἐλάμβανε τὴν τροφὴν καὶ ἔτρωγε μὲ τόσην εὐγένειαν καὶ λεπτότητα, δῆσην θὰ ἐπεδείκνυεν εἰς ἐν ἐπισημον γεῦμα, ἐνώπιον ἐκλεκτῶν διμοτραπέζων.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ φαγητοῦ ἀπέθετε τὸ χειρόμακτρόν του καθαρόν, ἐσηκώνετο μὲ πρόσωπον προσηνές καὶ κατηυθύνετο μὲ βῆμα μεγαλοπρεπὲς πρὸς τὸ γραφεῖόν του.

Ἡ ὑπηρέτρια κάποτε ἐτόλμησε νὰ τοῦ εἴπῃ :

— Ἀλλά, κύριε, κουράζεσθε πολὺ νὰ κρατήτε δλως αὐτοὺς τοὺς τύπους ! Ἀφοῦ εἶσθε ἐντελῶς μόνος, δὲν θὰ ἐπρεπε νὰ ἐνοχλῆσθε μὲ τὴν τήρησιν τόσων λεπτῶν τρόπων. Δὲν σᾶς ἀναγκάζει τίποτε νὰ ἐπιμένετε κάθε φορὰν τόσον πολὺ εἰς τὴν πλύσιν καὶ τὸ καθάρισμα τῶν ὀνύχων σας !

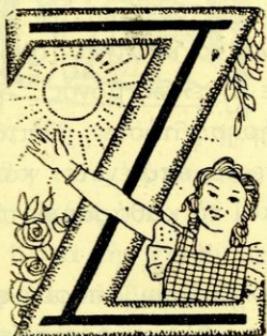
— Μόνον λοιπὸν ὅταν σὲ παρακολουθοῦν, ἀποφεύγεις νὰ κλέπτης καὶ μόνον ἐνώπιον τῶν ἄλλων φροντίζεις νὰ εἶσαι τιμία ; τῆς ἀπεκρίθη εἰς τόνον ζωηρὸν ὁ κύριός της. Θὰ σοῦ ἥρεσε νὰ μὲ ἔθλεπες νὰ ἔρχωμαι εἰς τὴν τράπεζαν μὲ ἐνδυμα λουτροῦ καὶ νὰ τρώγω μὲ τὰ δάκτυλά μου ; Καὶ νομίζεις, ὅτι οἱ λεπτοὶ καὶ εὐγενεῖς τρόποι χρησιμεύουν, διὰ νὰ ἐπιδεικνύομεθα εἰς τοὺς ἄλλους ;

Μάθε λοιπόν, ὅτι μὲ καθαρὰς χεῖρας, καλὴν στάσιν καὶ ἀπλᾶς κινήσεις τὸ φαγητὸν μοῦ φαίνεται νοστιμώτερον. Δὲν ὠφελοῦν εἰς τίποτε τὰ ὡραιότερα ἄνθη ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὅταν οἱ τρώγοντες εἶναι ἀκάθαρτοι, ὅταν ἀπὸ τὸ στόμα των πετοῦν τεμαχίδια τροφῆς καὶ ὅταν γεύζουν εἰς δλίγας στιγμὰς μὲ κηλῖδας τὸ τραπεζομάνδιλον.

Οι εύγενεῖς τρόποι μαρτυροῦν ψυχὴν εὐγενῆ. Ἄλλας καὶ ή εὐγένεια τῶν τρόπων καὶ ή καθαριότης καὶ ή τάξις βελτιώνουν βαθμηδὸν μὲ τὴν ἐπίδρασίν των τὸν χρακτήρά μας.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

57. Ὁ ἥλιος καὶ ἡ γῆ.

ωὴ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἡλίου. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ἀπλούστατος.

Διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν τὰ ζῷα, ἐπομένως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἔχουν τὴν ἀνάγκην τροφῆς φυτικῆς. Τὰ φυτά ὅμως μόνον ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου δύνανται νὰ ἀναπτυχθοῦν. "Αν λείψῃ αὐτός,

ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος μαραίνονται καὶ ἀποθνήσκουν. Ἐπομένως ὁ ἥλιος εἶναι ἐντελώς ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὑπαρξιν τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς.

Μόνον αὕτη του ἡ τεραστία σημασία θὰ ἔφθανε, διὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ πόσον ὁ ἥλιος εἶναι ὠφέλιμος. Οὗτος ὅμως μᾶς παρέχει καὶ πλείστας ἄλλας ὠφελείας. "Ἄς τὰς ἀναφέρωμεν.

Καταστρέφει δλα τὰ μικρόσια, τὰ ὅποια προκαλοῦν τὰς διαφόρους νόσους.

Εἰς τὰς οἰκίας, αἱ ὅποιαι παραμένουν ἀνήλιοι, καὶ εἰς τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια εὑρίσκει τις πολὺ περισσοτέρους ἀσθενεῖς, ἀφ' ὅ,τι εἰς τὰς εὐηλίους καὶ εὐαέρους οἰκοδομάς.

Μικρόσια, τὰ ὅποια εἰς τὸ σκότος θὰ ἥδυναντο νὰ ζή-
σουν όλοκλήρους μῆνας, καταστρέφονται ἐντὸς ὀλίγων
ώρων, ἃν ἐκτεθοῦν εἰς τὸν ἥλιον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον
ὅφειλομεν νὰ κτίζωμεν τὰς οἰκίας μας μὲ μεγάλα παρό-
θυρα καὶ τὴν πρόσοψιν πρὸς τὴν μεσημβρίαν. Τοιουτο-
τρόπως θὰ κατορθώνωμεν νὰ ἔχωμεν ἀπὸ τῆς πρωΐας
μέχρι τῆς ἐσπέρας τὸν ἥλιον ἀφθονον καὶ ἐπομένως ^ἢ
ἀποφεύγωμεν πολλὰς νόσους.

‘Ο ἥλιος ὅμως χαρίζει ἀκόμη εἰς τὴν φύσιν τὸ φῶς
καὶ τὴν θερμότητα.

Μὲ τὸ φῶς του λαμπρύνει τὴν φύσιν, σκορπίζει εἰς τὸν
ἄνθρωπον καὶ τὰ ζῶα χαρὰν καὶ ἐμπνέει εὔδιαθεσίαν.
“Ολοι μας θὰ ἔχωμεν προσέξει π. χ. ὅτι κατὰ τὰς νεφε-
λώδεις ήμέρας γινόμεθα σκυθρωποὶ καὶ μελαγχολικοί.
Γνωρίζομεν ἐπίσης, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν βορείων χωρῶν
εἶναι δλιγώτερον εὔθυμοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν θερ-
μῶν.

Ἐπιδρᾷ ἐπομένως ὁ ἥλιος καὶ ἐπὶ τῆς ψυχικῆς μας
καταστάσεως καὶ μᾶς καθιστᾷ εὐθύμους καὶ χαρωπούς.

Μὲ τὴν θερμότητα τέλος, τὴν ὅποιαν ἀκτινοθολεῖ
ἐπάνω εἰς τὴν γῆν εἰς μεγίστην ποσότητα, μᾶς προφυ-
λάσσει ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ διατηρεῖ τὴν ἀτμόσφαιραν
εἰς τὴν θερμοκρασίαν ἐκείνην, ἡ ὅποια εἶναι ἀπαραίτη-
τος ὅρος διὰ τὴν ζωήν.

Ἐπιθάλλεται ἐπομένως νὰ ἀγαπῶμεν δλοψύχως τὸν
ἥλιον καὶ νὰ ἐπιδιώκωμεν νὰ ζῶμεν, ὅσον τὸ δυνατὸν
ἐπὶ μακρότερον, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ.

Ήμεῖς οἱ “Ελληνες μάλιστα, οἱ ὅποιοι ἀφθόνως
ἐπροικίσθημεν ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τὸν θελκτικώτερον ἥλιον,
ἐπιθάλλεται νὰ γίνωμεν θιασῶται τῆς ὑπὸ τὸν ἥλιον
ζωῆς. Αὕτη μᾶς χαρίζει ὑγείαν καὶ χαράν, τὰ δύο πο-
λυτιμότατα δῶρα, τὰ ὅποια ποθεῖ νὰ ἔχῃ ὁ καθείς.

Γ. Μερίκας!

199

58. Ο ἥλιος τῆς Ἑλλάδος.

Π ΑΤΡΙΔΑ, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλοῦ δὲ λάμπει·
πῶς εἰς τὸ φῶς σου λαχταροῦν ἡ θάλασσα κι οἱ κάμποι!
Πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάση, οἱ λαγκαδιές
στέλνοντάς σου θυμίαμα μυριάδες μυρωδιές!

Ἄφρολογοῦν οἱ ρεματιές καὶ λαχταρίζ' ἡ λίμνη,
χίλιες πουλιών λαλιές ἥχοῦν, τῆς ὄμορφιᾶς του ὕμνοι·
σ' ἀπειρα ἀστράφτουν χρώματα παντοῦ, λογῆς-λογῆς
τοῦ ἀγέρα τὰ πετούμενα, τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς.

Κι αὐτὸς σηκώνει τὸ ἀλαφρὸ τῆς καταχνιᾶς μαγνάδι,
κι ἡ κάθε στάλα ἀπὸ δροσιὰ γυαλίζει σὰν πετράδι,
ἡ κάθε ἀχτίδα σου σκορπῷ μὲ τὴν ἀναλαμπὴ
χαρά, ζωὴ καὶ δύναμη κι ἐλπίδα, δπου κι ἄν μπῆ.

Φαντάζεις σὰν τὸν ἥλιο σου, καὶ σύ, καλὴ πατρίδα,
καὶ μάγια σὰν τὰ μάγια σου στὸν κόσμο ἄλλοῦ δὲν εἰδα.
Ἡ γῆ σου είναι πάραδεισός, κι αἰώνια γαλανὸς
γύρω σου καθρεφτίζεται στὸ πέλαγο ὁ οὐρανός.

Κι ἀνάμενα στὰ χρώματα, ἀπὸ χίλια ούρανια τόξα
προβαίνει πάντα ὁ ἥλιος σου μὲ δλη του τὴ δόξα.
Καὶ σὰν τοῦ μεγαλείου σου σύμβολο φωτεινὸ
ώς τὸ χρυσὸ βασίλεμα λάμπει στὸν οὐρανό.

Λ. Μαθίλης

59. Ἡ ἀνάστασις.

ριστός ἀνέστη !»

Μὲ δακρυσμένους ὁφθαλμούς
ἀπὸ ιερὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ χα-
ρὰν ἀνεκλάλητον οἱ Χριστιανοί
ἀκούομεν καὶ προφέρομεν τὰς
δύο αὐτὰς λέξεις. Διότι φωνερώ-
νουν αὐταὶ τὴν νίκην καὶ τὸν
θρίαμβον, ἵκανοποιοῦν τὴν ἀπαι-
τησιν τῆς ψυχῆς μας καὶ ἐμ-
βάλλουν χαρὰν καὶ συγκίνησιν εἰς τὰς καρδίας μας.

Ἐχομεν καταλυπηθῆ παρακολουθοῦντες εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν τὰ Πάθη καὶ τὸ Μαρτύριον τοῦ Κυρίου. Ή με-
λαγχολία καὶ ὁ πόνος δὲν ἔφυγαν οὕτε μίαν στιγμὴν
ἀπὸ τὰ στήθη μας. Τὸ προδοτικὸν φίλημα τοῦ Ἰούδα μας
ἐγέμισεν ἀπὸ ἀγανάκτησιν.

Τί ἐμπαιγμούς, τὶ κολαφισμούς, τί βάσανα ἐδοκίμα-
σεν ὁ Κύριος μας ! Καὶ ἐπὶ τέλους ἀνέβη τὸν ἀνηφορικὸν
δρόμον τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐκεῖ ἄδικα, σκληρά, ἄσπλαχνα
ἐσταυρώθη. "Ω ! τί ἀγωνία ἐπάνω ἐκεῖ ! Κανεὶς δὲν
ἔμειγεν ἀδάκρυτος ἵδων κρεμάμενον τὸν Κύριον.

Δύο κρυφοὶ μαθηταί του, ὁ Ἰωσῆφ καὶ ὁ Νικόδημος.
μὲ ἀγάπην καὶ θάρρος τὸν ἔξεκρέμασαν ἀπὸ τὸν Σταυ-
ρόν. Γυναῖκες μυροφόροι τὸν ἥλειψαν μὲ μῆρα καὶ μέ
δάκρυα. Τὸν ἐτύλιξαν μὲ σινδόνα καθαρὰν καὶ τὸν ἐνε-
ταφίασαν εὐλαβικὰ εἰς τὸν καινουργῆ τάφον τοῦ Ἰω-
σῆφ.

Μέγας λίθος ἐκυλίσθη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἔξουσίας εἰς τὴν θύραν τοῦ Μνημείου καὶ ὅλα ἐτελείωσαν πλέον !

Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τῶν Ἐθραίων θάνημποροῦν νὰ κοιμῶνται πλέον ἡσυχοι. Τὸ στόμα ποὺ τοὺς ἥλεγχε, ἔκλεισε διὰ παντός. Κάποια ἀνησυχία, ἡ ὁποία τοὺς εἶχεν ἀπομείνει, ἔξηλειφθη καὶ αὐτή. «Ο πλάνος Ἐκεῖνος εἶχεν εἴπει, δτὶ τὴν τρίτην ἡμέραν θάναστῇ. Μὴ τυχὸν οἱ μαθηταί του κλέψουν αὐτὸν καὶ διαδώσουν εἰς τὸν κόσμον, δτὶ ἀνέστῃ ! Τότε δὲ θὰ εἶναι ἡ τελευταία πλάνη χειροτέρα τῆς πρώτης. Τοιουτοτρόπως ἐσκέφθησαν. Κατώρθωσαν ὅμως νὰ πείσουν τὸν Λιλάτον νὰ στείλῃ πλησίον τοῦ τάφου φρουρὰν διὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ τοιουτοτρόπως ἡσύχασσαν καθ' ὅλα.

2

Τὴν τρίτην ὅμως ἡμέραν κατὰ τὴν χαραυγήν, δυνατὸς σεισμὸς κατετάραξε τοὺς φρουροῦντας τὸν τάφον στρατιώτας. Κ' εύθυς μία ἀστραπή, ἡ ὁποία ἔξέλαμψεν ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ Μνημείου, τοὺς ἔρριψε λιποθύμους κατὰ γῆς. Εἶδαν τὸν Χριστὸν νὰ ἔξερχεται ἐκ τοῦ τάφου μὲ δύναμιν ἀστραπῆς καὶ γεμάτοι τρόμον ἐτράπησαν εἰς φυγήν· καὶ δρομαῖοι ἥλθον καὶ διηγήθησαν τὰ θαυμαστὰ συμβάντα εἰς τοὺς ἄρχοντας.

Εὔλογημένη ἡ χαραυγή, ποὺ εἶδε πρώτη τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ! Εὔλογημέναι καὶ αἱ μυροφόροι γυναῖκες, ποὺ πρῶται Τὸν συνήντησαν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν. Ἡτο νύξ, ἀκόμη, δτε ἔξεκίνησαν ἐκεῖναι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ἐπόθουν μὲ δῆλην των τὴν καρδίαν νὰ ἀλείψουν ἀκόμη μίαν

φοράν τὸ πανακήρατον Σῶμα τοῦ Διδασκάλου μὲ μῆρα καὶ δάκρυα. Ἡγόρασαν λοιπὸν πολύτιμα ἀρώματα καὶ «τῇ μιᾷ τῶν Σαθηνᾶτων, ὅρθρου βαθέως» ἐξεκίνησαν διὰ τὸ Μνῆμα. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσίς των πρὸς Ἐκεῖνον ἐξεδίωκε τὸν φόβον των, τὰς ἐνεθάρρυνε καὶ τὰς ὠπλιζε μὲ ἀπόφασιν νὰ ὑπερνικήσουν ὅλα τὰ ἐμπόδια.

“Οταν ἔφθασαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν, δὲν εἶχεν ἀκόμη

ἔξημερώσει. Οἱ τρεῖς σταυροὶ ὑψωμένοι ἀκόμη εἰς τὴν προτέραν θέσιν των ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψώματος μόλις ἐφαίνοντο.

Αἱ μυροφόροι εἰς τὸ ἀντίκρυσμά των ἐξέσπασαν εἰς λυγμούς. Ἐνόμισαν πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ ἀγαπητὸς Διδάσκαλός των ἦτο καρφωμένος ἀκόμη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ του. Ἀλλὰ τὰ δοχεῖα μὲ τὰ μῆρα, τὰ ὅποια ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς των, ὑπενθύμισαν εἰς αὐτὰς ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου εἶναι θαμμένην. Καὶ ἔστρεψαν πρὸς τὸν τάφον τὰ βήματά των. Ἀλλὰ κάτι δὲν ἐσκέφθησαν, διὰ τὸ ὅποιον

διηρωτῶντο: «Τίς θὰ ἀποκυλήσῃ ἡμῖν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;» Τόσοι ἄνδρες προχθές δὲν ἦμπορεσαν παρὰ μὲν πολὺν κόπον νὰ τὸν φέρουν εἰς τὴν θύραν τοῦ Μνημείου. Θὰ ἦμπορέσουν τώρα τὰ ἀδύνατα γυναικεῖα χέρια μας νὰ σείσουν τὸν μέγαν αὐτὸν βράχον;

Αἱ σκέψεις αὐταὶ τὰς ἔβασανιζον. Καὶ ἐπλησίαζον μὲ περίεργα συναισθήματα.

Ἄλλὰ μεγάλην ἔκπληξιν ἔδοκιμασαν, ὅταν εἶδον τὸν λίθον κυλισμένον μακράν, τὸν τάφον κενόν, τὰ σάθανα ριγμένα ἔκει κάπου.

— Κάποιος θὰ ἐσήκωσε τὸν Κύριόν μας, εἶπον μὲ πράπονον.

Ἄλλὰ ἔνας πτερωτὸς καὶ ἀστραπηθόλος νέος, ἔνος ἄγγελος ἐφάνη πλησίον τοῦ Μνημείου καὶ ἥρωτησε τὰς ἔκπεπληγμένας γυναῖκας:

— «Τί ζητεῖτε; Ἰησοῦν τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον; Οὐκ ἔστιν ὁδε, ἀλλ' ἐγήγερται».

Μὲ δακρυσμένους ὄφθαλμούς καὶ κατάπληκτοι ἥρχισαν νὰ ψάχνουν γύρω, ὡσὰν νὰ ἥθελαν ν' ἀνακαλύψουν τὰ ἵχνη τοῦ Διδασκάλου. Κ' ἐτρόμαξαν, ὅταν ἥκουσαν «χαίρετε» ἀπὸ κάποιον ἄγνωστον, τὸν ὅποιον δὲν ἦμποροῦσαν νὰ διακρίνουν, διότι τὸ σκότος ἦτο ἀκόμη πυκνόν.

Ἐκ τῶν γυναικῶν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς ἥρχισε νὰ τὸν ἐρωτᾷ:

— Κύριε, μήπως σὺ μετέφερες τὸ σῶμα τοῦ Διδασκάλου μας κάπου ἀλλοῦ; Δεῖξέ μας ποῦ τὸ ἔθαψες, διὰ νὰ τὸ ἀλείψωμεν μὲ τὰ μῆρα καὶ τὰ δάκρυά μας.

Ο ἄγνωστος ἐστάθη ἀκίνητος ἐμπρός της. Καὶ μὲ φωνὴν γλυκεῖαν, καὶ γνώριμον, ἡ ὅποια τὸν ἀπεκάλυψεν, εἶπε:

— Μαρία !

‘Η Μαγδαληνή φωνάζει ἔξαλλος ἐκ χαρᾶς.

— Διδάσκαλέ μου ! καὶ ἐδοκίμασε νὰ τὸν προσκυνήσῃ.

‘Αλλὰ ἐκεῖνος ἀπεσύρθη εἰπών :

— «Μὴ μοῦ ἄπτου».

Αἱ γυναῖκες γεμάται πρωτοφανῆ ἀγαλλίασιν τρέχουν νὰ φέρουν τὴν εἴδησιν εἰς τοὺς συνηγμένους μαθητάς.

‘Αλλὰ καὶ ἐκεῖνοι τὸν εἶδον τὴν ἴδιαν ἡμέραν.

Ἐνθουσιασμὸς ἀκράτητος ὅλων : «Χριστὸς ἀνέστη, Χριστὸς ἀνέστη !»

3

Εὐλογημένη τῆς Ἀναστάσεως ἡμέρα !

Καμμία ἡμέρα δὲν ὅμοιάζει μὲν αὐτήν. Καμμία χαρὰς εἰς τὸν κόσμον δὲν φθάνει τὴν σημερινήν.

Καὶ εἰς τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων καὶ εἰς τὰς καλύθεας τῶν πτωχῶν, πανταχοῦ λάμπει τῆς ἀναστάσεως τὸ φῶς, πανταχοῦ ἀντιλαλεῖ χαρμόσυνον τὸ «Χριστὸς ἐνέστη».

‘Η πίστις πρὸς τὸν Πλάστην ὅλους τοὺς δυναμώνει. ‘Η ἀγάπη σήμερον θερμαίνει παρά ποτε τὰς καρδίας. ‘Η ἀγαθότης ἐκδηλώνεται εἰς τὰ καλὰ ἔργα. ‘Η ψυχρότης ἔξαλείφεται ἀπὸ τὰς ψυχάς, τὰ δλέθρια μίση λησμονοῦνται, τὰ χάσματα τῶν διενέξεων γεφυρώνονται. Νέαζωὴ ἔξασφαλίζεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἀνέκφραστος χαρὰ πλημμυρίζει τὴν Χριστιανώσυνην. “Ολοι ἐνώνονται εἰς μίαν ἐκδήλωσιν «Χριστὸς ἀνέστη».

(Κατὰ Π. Φωστίνην. (Διασκευὴ)

60. Ἡ ἡμέρα τῆς Παμαρῆς.

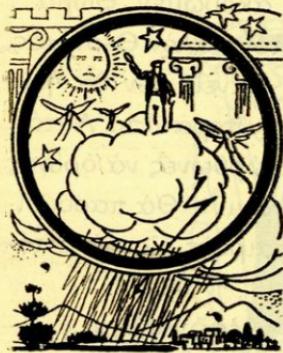
KΑΘΑΡΩΤΑΤΟΝ ἥλιο ἐπρομηνοῦσε
τῆς αύγῆς τὸ δροσάτο τὸ ύστερο ἀέρι.
Σύγνεφο, καταχνιά δὲν ἀπερνοῦσε
τούρανον σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη.
Κι ἀπὸ κεὶ κινημένο ἀργοφυσοῦσε
τόσο λεπτὸ στὸ πρόσωπο τ' ἀέρι,
ποὺ λές καὶ λέει μές τῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα:
γλυκειά ἡ ζωὴ κι ὁ θάνατος μαυρίλα.

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἔτοιμασθήτε
μέσα στίς ἑκκλησιές τις δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.
Ἄνοιξατε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
ἔμπροστὰ στοὺς Αγίους καὶ φιληθῆτε.
Φιληθῆτε γλυκά χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε Χριστὸς Ἀνέστη, ἔχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφνες σὲ πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι
καὶ βρέφη ὡραῖα στὴν ἀγκαλιά οἱ μαννάδες.
Γλυκόφωνα κοιτώντας τὶς ζωγραφι-
σμένες εἰκόνες ψάλλουν οἱ ψαλτάδες.
Λάμπει τὸ ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουν οἱ λαμπάδες.
Κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἀγιοκέρι,
δοπὺ κρατοῦν οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Δ. Σολωμός.

61. 'Ο Γεροθωμᾶς ρυθμιστὴς τοῦ καιροῦ.

Γεροθωμᾶς δὲν ήτο κακός ἀνθρώπος. Εἶχεν ὅμως τὸ ἐλάττωμα νὰ εἶναι πολὺ μεμψίμοιρος καὶ νὰ μὴ μένη εὐχαριστημένος ἀπὸ τίποτε. Μὲ τὴν ἀδιάκοπον μεμψιμοιρίαν του ἦνώχλει ὅλους, ὅσοι τὸν ἐπλησίαζον.

Δυσηρεστεῖτο κυρίως ἀπὸ τὸν ἔκαστοτε καιρόν.

Ἐὰν δὲ ἥλιος ἐδείκνυε γελαστὸν πιρόσωπον ἐπὶ δύο καὶ πλέον ἡμέρας συνεχῶς, τότε ἤκουον τὸν Γεροθωμᾶν νὰ γογγύζῃ. «Ω εὔλογημένε μου καιρέ, μᾶς κατέστρεψε ! » Ολα προηγουμένως ἐπήγαιναν καλά: ἔξ αἰτίας σου τώρα κατακαίεται ἡ χλ.όη καὶ τὸ χόρτον, σαπίζουν οἱ καρποί.

Μόλις ἥρχιζε νὰ βρέχῃ, παρουσιάζετο ὁ Γεροθωμᾶς ὀδυρόμενος. «Κύτταξε τί κατάρα ! Δὲν ἔννοεῖ νὰ παύσῃ ἡ ἀπαισία αὐτῇ βροχῇ. Πολλὰ θὰ πάθωμεν ἀπὸ τὴν σημερινὴν νεροποντήν. «Ολα θὰ σαπίσουν. Τί τὰ θέλετε ; Δὲν πρέπει νὰ καλλιεργῶμεν πλέον τίποτε».

Ίδιαιτέρως κατέκρινεν ἀδίκως τὸν καιρὸν ὁ Γεροθωμᾶς κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἐὰν ἔχιόνιζεν, δὲν ἔπαινεν, ὅπου καὶ ὃν εὑρίσκετο, νὰ διαμαρτύρεται. «Τόσον βαρὺν χειμῶνα, καθὼς τὸν ἔφετεινόν, δὲν ἔνθυμοῦμαι νὰ εἴχομεν ποτέ. Θ' ἀποθάνωμεν ὅλοι ἀπὸ τὸ ψῦχος».

Κατ' αύτὸν τὸν τρόπον ἐφέρετο ὁ Γεροθωμᾶς. Χειμῶνα καὶ θέρος, ἄνοιξιν καὶ φθινόπωρον, δὲν ἔπαινεν οὔτε μίσαν ήμέραν τὸν πρωΐνόν του θρῆνον.

— Κάποτε ὁ γείτων του ξυλουργός, ὁ ὅποιος μὲ δυσφορίαν ἤκουε τὰ καθημερινὰ παράπονά του, ἐτόλμησε νὰ τοῦ εἴπῃ :

— Δὲν ἡμποροῦμεν πλέον νὰ σὲ ἀκούωμεν, Θωμᾶ ! Δὲν σκέπτεσαι ὅτι ἀμαρτάνεις πρὸς τὸν καλὸν Θεόν μας, παραπονούμενος διὰ τὰ ἔργα του ; Κανεὶς δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ καιροῦ καλύτερα ἀπὸ Αὐτόν. "Η μήπως ἐφαντάσθης, ὅτι σὺ θὰ κατώρθωνες νὰ ὀρίσῃς τοὺς καιροὺς σοφώτερα, ἢν εἶχες δύναμιν ; Θὰ παρουσίαζες ἔξαπαντος τοὺς ἀθλιωτέρους καιροὺς εἰς κάθε τόπον καὶ εἰς κάθε περίστασιν.

Τότε ὁ Γεροθωμᾶς ὠρθώθη : «Τί ; ἐφώναξε, τί ; Ἀληθινὰ δὲν γνωρίζεις τί λέγεις. Τοῦτο πρέπει νὰ μάθῃς ἐάν ποτε μοῦ ἐδίδετο ἡ ἔξουσία ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν, θὰ ἔκαμνα ἔνα τόσον θαυμάσιον καιρὸν παντοῦ, ὥστε ὅλοι θὰ ἔμενον μὲ ἀνοικτὰ τὰ μάτια καὶ τὸ στόμα. Δὲν θὰ ὑπῆρχεν οὔτε ψῦχος οὔτε ζέστη... Ὁ σῖτος θὰ ὑπερέθαινε τὸ ὄψος τῶν τριῶν μέτρων !»

Τί περίεργον ἀληθῶς ! Ὁ Γεροθωμᾶς ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ κάποτε κύριος καὶ ἔξουσιαστής τοῦ καιροῦ, ἐκεῖ ὑψηλά, ἄνωθεν τῶν νεφῶν, ὅχι ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀλλ᾽.... εἰς τὸ ὄνειρόν του.

2

‘Ο Γεροθωμᾶς ὠνειρεύθη. ‘Ο “Αγιος Πέτρος τὸν ὠδήγησεν ὑψηλά, εἰς τὸ μέγα ὠραῖον ἀνάκτορον τοῦ οὐρανοῦ, ἐπάνω ἀπὸ τὰ νέφη, τοὺς ἀνέμους καὶ τὰς βροχάς.

“Εμεινε κατευχαριστημένος ὁ γέρων ἐκεῖ. “Ολα-

γύρω του ήσαν θαυμάσια. Ἀκριθῶς κάτωθέν του ἔξη-
πλώνετο ἡ θέα τοῦ Πειραιῶς καὶ πέραν αὐτοῦ ἡ θέα τῆς
Σαλαμῖνος.

Περιειργάσθη δὲ γέρων τὸ ἀνάκτορον, τοῦ δποίου οἱ
τοῖχοι ήσαν κυανοῖ. Παντοῦ ἔθλεπε παραδόξους μηχα-
νάς. Ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς προσόψεως του παρετή-

ρησε μέγα δρολό-
γιον. Ἐκατοντάδες
πτερωτῶν ὑπηρετῶν
ανέμενον τὰς διατα-
γὰς τοῦ Γεροθωμᾶ.

Ο γέρων ἐτέθη ἀ-
μέσως ἐπὶ τὸ ἔργον.
Κατένειμε πρῶτον
τὰς ὑπηρεσίας. "Αλ-
λοι ἀπὸ τοὺς ὑπηρέ-
τας θὰ εἰχον ως ἀ-
σχολίαν των νὰ σα-
ρώνουν μὲ μεγάλα
σάραθρα τὸ στερέ-
ωμα τοῦ οὐρανοῦ
καὶ νὰ τὸ καθαρί-
ζουν ἀπὸ τὰ σύννε-
φα. "Αλλοι ὅφειλον
νὰ κρεμοῦν ἔξω τὸν
ἡλιον κάθε πρωΐ, ν

ἀνάπτουν τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα κάθε βράδυ. "Αλλοι
χρέος εἰχον εἰς πρώτην διαταγὴν νὰ πιέζουν πελωρίους
φυσητῆρας καὶ νὰ σκορπίζουν ψυχρὸν ἀέρα εἰς τὴν γῆν
κτλ. Δὲν ἔπρεπεν ὅμως κανεὶς νὰ κάψῃ τὸ παραμικρόν,
πρὶν νὰ λάθῃ τὴν ἐντολὴν τοῦ Γεροθωμᾶ.

Αφοῦ ἐτακτοποίησε τὰ πάντα ἐσκέφθη νὰ κανονίσῃ τὸν καιρὸν.

Διέταξε νὰ πέσῃ χάλαζα εἰς τὰς Κυκλαδας. Μεγάλα μαῦρα σύννεφα νὰ σκεπάσουν τὴν Κέρκυραν. Ὁ ἥλιος νὰ φαίνεται καὶ νὰ χάνεται κάθε ὥραν εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα. Ραγδαία βροχὴ νὰ πίπτῃ διαρκῶς ἐπὶ τῶν δροπεδίων τῆς Πελοποννήσου. Ἀνεμοὶ σφοδροὶ νὰ φυσοῦν ἐξ ἀνατολῶν τὴν μίαν ἡμέραν, ἐκ δυσμῶν τὴν ἄλλην. Χιών νὰ στοιβάζεται ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλῶν ὁρέων. Τὸ ψῦχος νὰ διαδέχεται ἀποτόμως τὴν ζέστην.

Μετ' ἀρκετὸν καιρὸν κατήλθεν ο γέρων εἰς τὴν γῆν πάλιν, διὰ νὰ ἀκούσῃ τί λέγουν οἱ Ἱνθρωποι τώρα διὰ τὸν καιρὸν.

Ἐπλησίασεν εἰς ὅμιλον χωρικῶν, οἵ δόποιος εἶχοι συζήτησιν περὶ τῆς τωρινῆς ἀκαταστασίας τοῦ καιροῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς.

— Εἶμαι 80 ἔτῶν γέρων, ἔλεγεν ὁ ἀρτοποιός, ἀλλὰ τέτοιον καιρὸν ποτέ μου ἔως τώρα δὲν εἶχα ᾔδει. Τί ἀκαταστασία.

— Εφέτος ὅλα ἡλλαξαν, προσέθεσεν ὁ καλαθοποιός, καὶ ὅλα ἔξεφυλίσθησαν· τὰ μῆλα φαίνονται σὰν ἄνοστα κυδώνια.

— Οἱ κόκκοι τοῦ σίτου δὲν ἡμπόρεσαν νὰ γίνουν μεγαλύτεροι ἀπὸ τοὺς κόκκους τοῦ συνάπεως, εἶπεν ὁ γεωργός.

— Τὰ φύλλα τῶν μαρουλιῶν εἶναι ὅλόλευκα καὶ ἡ γεῦσίς των ἄνοστος, παρετήρησεν ὁ κηπουρός.

— Καὶ τὰ γεώμηλα δὲν εὔδοκίμησαν, διότι δὲν εἶχομεν ἀρκετὸν ἥλιον, εἶπεν ὁ μεταπράτης.

— Εἰς τὴν Ἀλβανίαν, Τουρκίαν καὶ εἰς ὅλον σχεδόν

τὸν γύρω μας κόσμον, δπως γράφουν αἱ ἐφημερίδες,
ἔνεκα τοῦ ἀστάτου καιροῦ ἀνθρώποι καὶ ζῶα ἡσθένησαν
καὶ ἀποθνήσκουν εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Αἱ μέλισσα! τοῦ
Ὑμηττοῦ δὲν παρήγαγον οὐδὲ σταγόνα μέλιτος. Ἐάν
ἔξακολουθήσουν τοιουτοτρόπως τὰ πράγματα, δὲν εἶναι,
νομίζω, μακρὰν τὸ τέλος τοῦ κόσμου!

Ο Γεροθωμᾶς ἤκουσε μὲν δυσάρεστον ἔκπληξιν τὰς
δυσμενεῖς κρίσεις τοῦ κόσμου διὰ τὸν καιρόν. Καὶ ἐσκέ-
φθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ λάβῃ ὅλα τὰ
κατάλληλα μέτρα, διὰ νὰ ἐπανέλθουν τὰ πράγματα εἰς
τὴν προτέραν συνειθισμένην κατάστασιν.

Ἐξεκίνησε καὶ ἐφθασεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ οὐρα-
νοῦ. Ἡτο ἡ ἐνάτη πρωΐη καὶ δύμας ὁ ἥλιος δὲν ἦτο
ἀκόμη ἀνηρτημένος ἔξω, τὰ ἄστρα δὲν εἶχον ἀποκρυψῆ-
σύννεφα διέτρεχον μανιωδῶς τὸ στερέωμα· ἥστραπτε
πανταχοῦ καὶ ἐθρόντα, ὡς νὰ ἦτο τῆς δευτέρας παρου-
σίας ἡ ἡμέρα. Θύελλαι ἔξεσπων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Ο Γεροθωμᾶς ἐζήτησε τοὺς πτερωτοὺς ὑπηρέτας,
ἶνα δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὰς νέας διαταγάς του, ἀλλὰ ποι-
θενὰ δὲν τοὺς εὔρισκεν. Οὗτοι εἶχον γίνει ἀφαντοί, μὴ
θέλοντες νὰ ὑπηρετοῦν ὑπὸ τὰς διαταγάς τόσον ἀδαιοῦς
διευθυντοῦ.

Ἡσθάνετο τώρα ὁ Γεροθωμᾶς τὸν ἐαυτόν του ἀνί-
κανον εἰς τὸ νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε διὰ τὴν καλυτέρευσιν
τοῦ καιροῦ. Καὶ ἐκ τῆς μεγάλης στενοχωρίας του ρυά-
κιον ἰδρῶτος ἔρρεεν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του. Τότε ἔξυ-
πνησεν.

λάμψεις τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀστραπῶν. Ἐπλησίαζε, φαίνεται, μεγάλη καταιγίς.

Μὲ πολὺν κόπον ἥδυνθη ὁ Θωμᾶς νὰ συνέλθῃ, νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματός του καὶ νὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι δὲν εὑρίσκετο εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Οὐρανοῦ, ἀλλ’ ἐπὶ τῆς κλίνης του.

Ἐσπόγγισεν ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του τὸν ἵδρωτα τῆς ἀγωνίας καὶ εὐχαρίστησε τὸν καλὸν Θεόν, διότι ὅλη ἔκείνη ἡ ἐπὶ τοῦ καιροῦ κυριαρχία του ἴσχυσε μόνον εἰς τὸν ὄπνον του καὶ ὑπῆρξεν ἐν δυσάρεστον ὄνειρον. "Ἐκτοτε ὁ Γεροθωμᾶς δὲν ἔγόγγυζε πλέον δι' ὅσα ἔθλεπεν νὰ γίνωνται εἰς τὴν γύρω του φύσιν καὶ εὑρίσκε τὸν κάθε καιρὸν καλόν.

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

62. Καρδοὶ φρονήσεως καὶ ωείρας.

μάμμη μου λόγω τῆς φρονήσεως καὶ τῶν ἀρετῶν της ἐθεωρεῖτο· καὶ ἦτο ἡ ἔξοχωτέρα γυναικεία προσωπικότης τῆς ἐποχῆς της εἰς τὴν ἐπαρχίαν της. Εἶχε κληρονομήσει τὴν σύνεσιν τοῦ πατρός της, τοῦ Ἰω. Ζαφειροπούλου, ἐνὸς ἐκ τῶν σημαίνοντων ἀγωνιστῶν τοῦ 1821.

Μοῦ ἤρεσεν ἰδιαιτέρως νὰ ἀκούω τοὺς σοφοὺς λόγους της, διδάγματα τῆς ὀρθοφροσύνης καὶ τῆς πείρας της. Ἀναφέρω τινὰς ἔξι αὐτῶν.

«Ολα τὰ δυσάρεστα, παιδί μου, ἔλεγε, προέρχοντα εἰκατοῦ ὅτι κακῶς ἐκτιμῶμεν τὰ πράγματα καὶ τὰ γε-

γονότα τῆς καθημερινῆς ζωῆς μας, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀπερισκεψίαν μας. "Αν ἔμενα πλησίον σου μίαν ἡμέραν, ἀπὸ πρωῖας μέχρις ἐσπέρας, στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἥδυνάμην νὰ σοῦ ἀποδείξω, ὅτι εἰς πολλὰ ζητήματα πλανᾶσαι καὶ ὅτι συχνὰ λέγεις καὶ κάμνεις ἀνοησίας. Συμβαίνει αἱ πρόξεις ποὺ ἔκτελεῖς, νὰ μὴ εἶναι πάντοτε ὀρθαὶ ἐπειδὴ δὲν ἀναμετρᾶς κάθε φορὰν τὰ ἐπακόλουθα τῶν σκέψεων, τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων σου. Καὶ ἐνῷ πταίεις εἰς τι σύ, ἀποδίδεις τὸ πταῖσμα ἀδίκως εἰς τοὺς ἄλλους ἢ εἰς τὴν τύχην.

Θέλεις νὰ ὅμιλήσω λεπτομερῶς καὶ ἐπὶ δρισμένων γεγονότων τῆς καθημερινῆς ζωῆς; Τὸ κάμνω πολὺ εὐχαρίστως.

1. Χρέοντα φείδου.

"Ας ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ πρωῖ. Συμβαίνει νὰ στριφογυρίζῃς ἐπὶ τῆς κλίνης σου μίαν ὥραν, ἔως ὅτου ἀποφασίσῃς νὰ σηκωθῆς. "Αν εύρισκόμην παρὰ τὸ πλευρόν σου, θὰ σοῦ ἔλεγον: «Σήκω· δικαιόσηνος περνᾶς καὶ χάνεται. Τί θὰ ἔλεγες, ἀν καθ' ἕκαστον ἔτος ἔμενες ἀσθενής ἐπὶ τοῦ στρώματός σου δεκαπέντε ἡμέρας; Δέν θὰ ἔστενοχωρεῖσο, διότι θὰ ἔχανες τὸ κέρδος τῆς ἔργασίας καὶ τῶν τέρψεων δεκαπέντε ἡμερῶν; » Αν ὑπολογίσῃς, θέλῃς, ὅτι μία ὥρα χαμένη κάθε πρωῖ ἵσοδυναμεῖ μὲ δεκαπέντε ἡμέρας τὸ ἔτος. "Αν πάλιν κατακλίνεσαι κάθε βράδυ μίαν ὥραν ἐνωρίτερον ἀφ' ὅσον πρέπει, χάνεις ἄλλας δεκαπέντε ἡμέρας. Καὶ τότε εἶναι τὸ ἴδιον ὠσάν νὰ είχες μείνει ἀσθενής ἐπὶ ἔνα μῆνα.

Αἱ ἡμέραι, τέκνον μου, εἶναι τὸ νόμισμα τῆς ζωῆς.

Τὰ χρήματα ποὺ χάνεις, δύνανται νὰ κερδηθοῦν πάλιν καὶ νὰ ἀνακτηθοῦν, ἀλλ' ὁ καιρὸς ποὺ χάνεται δὲν ἀνακτᾶται. Ὁ καιρός, ὅταν περάσῃ, δὲν ἐπανέρχεται. Ἀλλοίμονον εἰς ἔκεῖνον, ὁ ὅποιος δὲν γνωρίζει νὰ οἰκονομῇ καὶ νὰ χρησιμοποιῇ καλῶς τὸν καιρόν του !

2. Τάξις.

Ἐπὶ τέλους ! Μετὰ τὴν ἔγερσίν σου ἀρχίζεις τὴν ἐργασίαν σου. Σὲ βλέπω νὰ πηγαίνῃς καὶ νὰ ἔρχεσαι, νὰ σκαλίζῃς ἔδω, νὰ γυρεύῃς ἔκει κάτι, ποὺ σοῦ χρειάζεται. Δὲν τὸ εύρισκεις καὶ στενοχωρεῖσαι. Τί ζητεῖς λοιπόν, τὰ βιθλία σου ; Πῶς δὲν τὰ ἐτακτοποίησες ἀπὸ χθές ; Περιέμενες ἄλλος νὰ τὰ τακτοποίησῃ ; Ἐὰν σὺ ἡ ίδια τὰ εἶχες θέσει ἔκει ὅπου ἔπρεπε, δὲν θὰ ἔχανες τόσον καιρὸν σήμερον καὶ δὲν θὰ ἐλυπεῖσο. Δὲν γνωρίζεις τὸ ρητόν : «Εἰς τόπος διὰ κάθε πρᾶγμα καὶ κάθε πρᾶγμα εἰς τὴν θέσιν του ;» Ὁ καιρὸς διὰ νὰ τακτοποιῆς τὰ πράγματά σου δὲν εἶναι χαμένος ἀπ' ἐναντίας μάλιστα σοῦ φέρει κέρδος τούλαχιστον ἐκατὸν τοῖς ἐκατόν διότι ἀν ἀπαιτῶνται πέντε λεπτά τῆς ὥρας διὰ νὰ τακτοποιήσῃς τὰ πράγματά σου, θὰ σοῦ χρειασθοῦν τούλαχιστον δέκα διὰ νὰ τὰ ζητῆς ἔδω καὶ ἔκει.

3. Ἀργία μάτηρ πάσης πανίας.

Καὶ ἀποσπῶσα — ἐνθυμοῦμαι — ἡ μάμμη μου τοὺς ὀφθαλμούς της ἀπὸ τὸ πλέξιμόν της ἐσήκωσε τὰ γυαλιά της καὶ ἔξηκολούθησε μὲ τὸν διδακτικὸν τόνον της.

Αὔριον εἶναι ἔορτή. Ἐσκέφθης πῶς θὰ τὴν περάσῃς; Μή λησμονῆς, δτὶ ἄλλο ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἄλλο ἡ ὁκνηρία. Ἡ ἀνάπαυσις ἐρχομένη μετὰ τὸν κόπον, εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ὠφελεῖ. Ἀπ' ἐναντίας ἡ ὁκνηρία γεννᾷ πολλὰ κακὰ καὶ φέρει πλῆξιν. Μετὰ τὸν ἐκκλησιασμόν σου θέλεις νὰ ἀναπαυθῆς; "Αλλαξε δι' ὀλίγην ὥραν ἀπασχόλησιν" κάμε γυμναστικήν, πήγαινε περίπατον, τρέξε, τῆδησε. "Ἡ λάθε ὀνὰ χεῖρας ὠφέλιμον βιβλίον καὶ ἐντρύφησε εἰς τὰς σελίδας του. Πίστευσέ με, μικρή μου, τίποτε δὲν κουράζει τόσον, ὅσον ἡ ἀργία, ἡ παντελής ἀδράνεια. Τὸ χειρότερον δὲν εἶναι δτὶ, ἀφοῦ συνειθίσῃς νὰ ἀνέχεσαι τὴν ἀργίαν, τότε θὰ ἀρχίσῃς νὰ μισής καὶ νὰ ἀποτροπιάζεσαι τὴν ἔργασίαν.

"Ο ὁκνηρὸς καὶ ἐπομένως ἀεργος κατ' ἀνάγκην ἀποκτᾶ κακάς κλίσεις καὶ ὀλεθρίας ἔξεις. Ἀρχίζει νὰ μαρολογῇ καὶ νὰ κακολογῇ τοὺς ἄλλους, νὰ ἀναμειγνύεται ἀπρεπῶς εἰς ξένας ὑποθέσεις, νὰ παίζῃ τυχηρὰ παιγνίδια κτλ. Κατόπιν τούτων εὔκολα ἐννοεῖς δτὶ ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν ἡ δυστυχία καὶ ἡ καταστροφή.

"Ο ὁκνηρὸς ἀποθαίνει ὀνόητος καὶ ἀνανδρος. Ἄνοητος, διότι παραμελεῖ τὰ καθήκοντά του, καὶ τὸ ἐπάγγελμά του καὶ καταγίνεται μὲ ὀνωφελεῖς ἀπασχολήσεις καὶ μὲ τῶν ἄλλων τὰς ὑποθέσεις. "Ανανδρος, διότι διὰ τῆς ἀνεργίας του καταδικάζει εἰς στερήσεις ὅχι μόνον τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς του, τ' ἀδέλφια του, τὰ τέκνα του.

Πράγματι ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας.

4. Ἐπιμονὴ καὶ θέλησις.

"Ἐρχεται ἡ ὥρα νὰ ἀρχίσῃς τὴν ἔργασίαν σου. Δὲν ἀργοῦν νὰ σοῦ παρουσιασθοῦν διάφοροι δυσκολίαι. Εἴ-

ναι ἀνάγκη, διὰ νὰ προχωρήσῃς, νὰ τὰς ὑπερνικήσῃς. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐπιμονή. Ἡ πεῖρα τῆς ζωῆς, παιδί μου, μ' ἔδιδαξε πολλά. Εἶδα πολλούς νὰ ἀρχίζουν, δλίγους δμως νὰ φέρουν εἰς πέρας ἐν ἔργον ἀξιόλογον ἢ μίαν σοθαρὰν πρᾶξιν. Βέβαια ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός, ὅπως ἔλεγον οἱ σοφοί μας πρόγονοι. Ἐλλά ὁχι μόνον ζημιωνόμεθα, ἀλλὰ γινόμεθα καὶ καταγέλαστοι, ἀν μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκτελέσωμεν τὸ ἔργον μας. Τί θὰ εἴπουν οἱ ἄλλοι, ἀν σὲ εἴδουν νὰ ἀφίνης ἥμιτελῇ μίαν οἰκοδομήν;

Ἡμεῖς οἱ "Ελληνες εἴμεθα ἀψίκοροι καὶ ἀμέσως βαρυνόμεθα τὴν ἔργασίαν. Ἐλλὰ δὲν φθάνει νὰ ὀργώσῃς μόνον τὴν γῆν πρέπει καὶ νὰ ἀποτελειώσῃς τὴν γεωργικήν σου ἐπιχείρησιν, δηλαδὴ νὰ σπείρῃς. "Οταν ἡ κλῶσσα μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ θερμάνῃ τὰ ὡά της, ὅταν τὰ ἐγκαταλείψῃ πρὸ τῆς ὡρισμένης προθεσμίας, νεοσσοὶ δὲν θὰ ἐκκολαφθοῦν ἐξ αὐτῶν. Χωρὶς λοιπὸν ἐπιμονήν, μόνον ἥμιτελῇ καὶ ἐπομένως ἀχρηστα ἔργα θὰ ἐκτελῆς.

Πρὶν ἀρχίσῃς ἐν ἔργον, πρέπει πρῶτον νὰ ἔξετάσῃς, ἀν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσίς του. Καὶ ὅταν πεισθῆς, δτι ἐπαρκοῦν αἱ δυνάμεις σου καὶ τὰ μέσα σου εἰς τοῦτο, τότε εἰπὲ μὲ ἀποφασιστικότητα : «Θὰ τὸ κάμω!» Καὶ θὰ τὸ ἐκτελέσῃς, ἀν δὲν σοῦ λείψῃ ἡ θέλησις.

Ἡ θέλησις, παιδί μου, ὑπερπηδᾷ ὅλα τὰ ἐμπόδια, κάμνει δυνατὰ τὰ νομιζόμενα ὑπὸ τῶν ἐπιπολαίως σκεπτομένων ως ἀδύνατα. Εἰς τὰς ἐνενήκοντα πέντε περιπτώσεις ἐκ τῶν ἐκατὸν ὅταν ἀκούῃς νὰ λέγουν «ἀδύνατον», νὰ εἶσαι βεβαία, δτι τὸ ἀδύνατον αὐτὸ σημαίνει ἔλλειψιν θελήσεως καὶ μόνον. Εἶναι ἀνόητος συνήθεια νὰ ὀνομάζωμεν τὸ «δύσκολον» «ἀδύνατον». Ἡ θέλησις εὔκολύνει

τὸ δύσκολον. Εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς νικοῦν ὅχι τόσον οἱ πεπροικισμένοι μὲν ἵσχυρὸν νοῦν, ὅσον οἱ ἔχοντες ἵσχυρὰν θέλησιν. Οἱ ἀσθενοῦντες θελήσεως ἀνθρωποί παραπαίουν εἰς ὅλην των τὴν ζωήν, ἀφίνουν ἀτελείωτον τὴν μίαν ἐργασίαν καὶ ἀρχίζουν ἄλλην, διὰ νὰ τὴν ἀφήσουν καὶ αὐτὴν «στὰ μισά», εἶναι ἀσταθεῖς καὶ εὔμετάθλητοι εἰς ὅλην των τὴν ζωήν. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀνδρας ὅλων τῶν αἰώνων δὲν ἦτο ἐστερημένος μεγάλης θελήσεως.

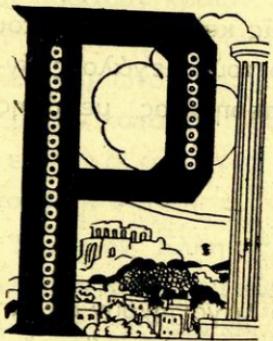
Καλή μου μάμμη! Οἱ σοφοί σου λόγοι ἤχοῦν ἀκοῦμη εἰς τὰ ὅτα μου. Ποτὲ δὲν θὰ τοὺς λησμονήσω, ὅσα ἔτη καὶ ἄν παρέλθουν. Μέσα των καθρεπτίζεται τῆς ψυχῆς σου ἡ ἀρετή, τοῦ νοῦ σου ἡ φρόνησις καὶ τῆς ζωῆς σου ἡ πείρα.

Μ. Γ.-Λ.

νορού μέχρι πάρα πολλά χρόνια πάλι κάτια στην αρχαιότητα. Τον ίδιο τοπό που ήταν στην αρχαιότητα, σήμερα είναι οικισμός με πάνω από 10.000 κατοίκους.

63. Τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰλισσοῦ.

αγδαία φθινοπωρινὴ βροχὴ εἶχεν αὐξήσει τὰ νερά τοῦ Ἰλισσοῦ. "Ερρεον ταῦτα εἰς μικρὰ χωριστὰ ρεύματα ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου κοίτης του.

"Ο Ἰλισσός εἶχε ζωογονηθῆ κάπως. Δὲν εἶχε βεβαίως τὴν διμοιότητα τῶν μικρῶν ποταμῶν, τῶν δποίων ὁ ἥχος ἐνθυμίζει παιδικούς γέλωτας· οὔτε τὸν ἄγριον καὶ θορυβώδη δρόμον τῶν ὁρεινῶν χειμάρρων· οὔτε δμως καὶ τὴν ἐπιθλητικὴν καὶ ἀθόρυβον κίνησιν τῶν μεγάλων ποταμῶν.

"Ο μικρὸς Ἀθηναϊκὸς ποταμὸς ἐφαίνετο ὁ παραπονούμενος. Τὸ ἀσθενὲς κελάρυσμα τῶν μικρῶν κυμάτων του ἐφαίνετο ὡς νὰ μᾶς ἔλεγεν:

— Εἶμαι μικρός, ἀσήμαντος· δὲν ἔχω οὔτε τὸ μέγεθος, οὔτε τὴν μεγαλοπρέπειαν, οὔτε τὴν χρησιμότητα τῶν μεγαλυτέρων ἀδελφῶν μου, τοῦ Πηνειοῦ, τοῦ Ἀχελώου, τοῦ Νείλου καὶ τόσων ἄλλων. 'Αλλ' ἔγὼ ἔχω τὴν μεγάλην τιμὴν νὰ διέρχωμαι διὰ μέσου τῶν Ἀθηνῶν.

„Ολίγα νερά ρέουν σήμερον εἰς τὴν κοίτην μου. Ξηραί, παρημελημέναι καὶ ἀθλιαι εἶναι αἱ ὅχθαι μου. Καὶ δμως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐσκιάζοντο αὐται μὲ πλατάνους καὶ μὲ λεύκας καὶ ἐστολίζοντο μὲ δάφνας. Μεταξὺ τῶν δένδρων μου προέβαλλον ναοὶ καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα.

Οι Ἀθηναῖοι διήρχοντο τότε πολλάς ὡρας πλησίον μου. Οι μεγάλοι φιλόσοφοι ἔδιδασκον ὑπὸ τὴν παχεῖαν σκιὰν τῶν πλατάνων μου.

”Ημην τότε ἀγαπητὸς καὶ χρήσιμος, δσον φαίνομαι ἄχρηστος σήμερον. Ἀλλ’ οἱ Ἀθηναῖοι λησμονοῦν τὴν μεγάλην ὑπηρεσίαν, τὴν ὅποιαν καὶ τώρα ἀκόμη δύναμαι νὰ προσφέρω εἰς αὐτούς.

Ἐγὼ ἐγνώρισα τὴν ἀρχαίαν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγὼ εἶδον εἰς καλὴν κατάστασιν τὰ μνημεῖα τέχνης, τῶν ὅποιων σήμερον θαυμάζετε τὰ ἐρείπια. Εἶδον ἀκόμη καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια ὁ χρόνος καὶ βάρθαροι ἀγθρωποι κατέστρεψαν ἐντελῶς καὶ δὲν ἀφησαν οὐδὲ ἵχνος των.

Εἶδον τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ταπεινὸν ἀκόμη χωρίον· τὴν εἶδον ἔπειτα μεγάλην καὶ ἔνδοξον. Τὴν παρηκολούθησα δούλην τῆς Ρώμης, δούλην, ἄλλα καὶ διδάσκαλον αὐτῆς. Τὴν εἶδα νὰ παραδίδῃ τὰ πρωτεῖα εἰς τὸ Βυζάντιον. Συνεζήτησα μὲ αὐτήν, δταν ἐστέναζε ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων.

”Ημην καὶ ἐγὼ ἀέλιος καὶ ἐλεεινός· δὲν ἀφησα ὅμως τὴν ἀγαπητήν μου πόλιν. Ἐχάρην διὰ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν της. Ἔκείνη δμως δὲν μὲ ἐνεθυμήθη εἰς τὴν εύτυχίαν της.

”Η πηγή μου εἰς τὸν Ὅμηττὸν εἶναι σήμερον περιφρονημένη· μὲ πολὺν κόπον φθάνουν τὰ νερά μου μέχρι τῶν Ἀθηνῶν. Αἱ ὄχθαι μου, ἀντὶ τῶν δένδρων, τῶν θάμνων, τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ἀγαλμάτων καλύπτονται τώρα ἀπὸ πτωχικάς καλύθας ἢ σωροὺς χωμάτων. Ἡ ὑπὸ τὸν πλάτανον πλουσία πηγὴ ψυχροτάτου ὕδατος δὲν ὑπάρχει πλέον.

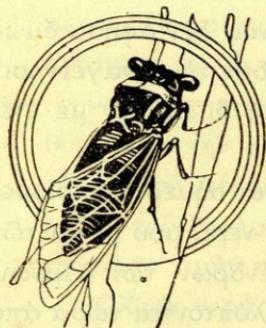
Διέρχομαι πάντοτε πλησίον τοῦ Σταδίου καὶ βλέπω μὲ θαυμασμόν, δτι τὸ ἐστολίσατε καὶ πάλιν μὲ κατά-

λευκον μάρμαρον. Διέρχομαι πάντοτε παρὰ τὸν κατεστραμμένον ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὁ ὅποῖος μοῦ ἐνθυμίζει πάντοτε τὴν παλαιὰν δόξαν μας. Βλέπω μὲ θαυμασμόν, ἀλλὰ καὶ μὲ βαθύτατον πόνον, τὴν σημερινὴν Ἀκρόπολιν καὶ βραδέως κινούμενος ἀνὰ τὴν Ἀθηναϊκὴν πεδιάδα, φθάνω ἐπὶ τέλους εἰς τὴν θάλασσαν. Μόνη αὐτὴ δὲν μετεβλήθη.

‘Οποίαν χαράν αἰσθάνομαι, δταν ἐνώνωμαι μὲ τὰ κύματα, τὰ ὅποια ἔφεραν τὸν ἔνδοξον στόλον τῆς Σαλαμίνος ! ’Ενθυμούμεθα μαζὶ τὴν παλαιὰν εὔτυχίαν μας.... ’Αλλά, ἀντὶ τοῦ ἄσματος τῶν Νηρηΐδων, ἀκούομεν τώρα τὸν σφυριγμὸν τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν αὐτοκινήτων καὶ ἀεροπλάνων.

(Κατὰ Αἴ. Αἰγινήτου)

64. Ὁ δερισμός.

ἱ ἀγροὶ εἶναι πλήρεις σίτου. Αἱ κεφαλαί του κλίνουν πρὸς τὰ κάτω ἔνεκα τοῦ μεστωμένου καρποῦ, τὸν ὅποιον φέρουν. Τὰ δρέπανα εἶναι ἔτοιμα καὶ τροχισμένα καὶ περιμένουν τὰς στιβαρὰς χεῖρας τῶν θεριστῶν καὶ τῶν θεριστριῶν.

‘Ο θερισμὸς ἐνεργεῖται συνήθως ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κορασίδων ἴδιως, ἐπειδὴ ἀνται εἶναι εὐλυγιστότεραι καὶ μικρότεραι κατὰ τὸ ἀγαστῆμα καὶ δύνανται νὰ ἀποκόπτουν χαμηλότερον τοὺς στάχυς. Εἶναι δὲ ἐκ τῶν ὀραιοτέρων ἀγροτικῶν θεαμάτων ὁ θερισμός.

‘Αλλ’ ἂν εἶναι εὐάρεστον θέαμα, δὲν εἶναι δῆμως καὶ εὐάρεστον ἔργον. ‘Ολόκληρον τὴν ἡμέραν διέρχονται αἱ ταλαίπωροι θερίστριαι ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας θερμοῦ ἥλιοյ. ‘Ο ἴδρως ρέει ποταμηδὸν ἐκ τῶν προσώπων των, τὰ ὅποια μαυρίζουν καὶ σκληρύνονται πολὺ ὑπὸ τοῦ ἥλιακοῦ καύματος. Διὰ τοῦτο καταντοῦν αὐταὶ σχεδὸν ἀγνώριστοι μετὰ τὸ πέρας τοῦ θερισμοῦ. Καὶ αἱ χεῖρες των παλαίουσαι πρὸς τὰς ἐντὸς τοῦ σίτου βλαστανούσας ἀκάνθας, προθάλλουν ἐνίστε αἴματωμέναι καὶ κατεσχισμέναι. Καὶ ἡ ὅλη θέσις τοῦ σώματος ἡναγκασμένου διαρκῶς νὰ κύπηῃ, μεταβάλλει τὸ ὠραῖον μακρόθεν θέαμα εἰς θέαμα κάπως λυπηρὸν ἐκ τοῦ πλησίον.

Οἱ ἄνδρες δένουν τοὺς θερισμένους στάχυς εἰς δεμάτια, τὰ δῆματα μεταφέρουν διὰ τῶν ὑποζυγίων των εἰς τὰ ἀλώνια. Ἐκεῖ τὰ τοποθετοῦν τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου κανονικῶς, ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ θημωνιά. Μολονότι ἴδρωμένοι καὶ πνευστιῶντες, ἔνεκα τοῦ καύσωνος, καὶ τοῦ κόπου, ποτὲ δὲν χάνουν τὴν εὐθυμίαν των. ‘Οταν ἀποθλέψουν εἰς τοὺς μεστοὺς στάχυς, τῶν δῆμοιων τὸν

άδρὸν καρπὸν θὰ μεταφέρουν μετ' ὀλίγον εἰς τὸν οἶκον τῶν, λησμονοῦν τὸν κόπον καὶ τὰς ἄλλας ταλαιπωρίας.

Περὶ τὴν μεσημέριαν γίνεται διακοπὴ τῆς ἔργασίας. Οἱ θερίζοντες συναθροίζονται ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου, ὅπου κάμνουν τὸ λιτὸν πρόγευμά των. Μετὰ μικρὰν ἀνάπαισιν ἢ καὶ ὕπνον ἐπαναλαμβάνουν πάλιν τὸ ἔργον των μέχρι τοῦ λυκόφωτος.

Ἄργα, πολὺ ἀργά, ἐπανέρχονται εἰς τὸν οἶκον καὶ γευματίζουν σχεδὸν τὴν δεκάτην ὥραν τῆς νυκτός. Ἐλαῖαι, ρεθίθια ἢ κολοκύθια βραστά, ἢ πρόχειρον εἰδος τραχανᾶ, ἀποτελοῦν τὸ σύνηθες γεῦμα τῆς ἐσπέρας.

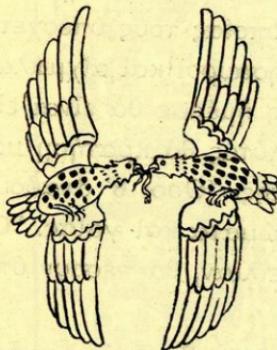
(Κατὰ Γ, Δροσίνην)

65. Τὸ δέρος.

MΕ τοῦ καιροῦ τὸ γύρισμα τ' ὄνειρο θ' ἀληθέψῃ.
Στὶς καλαμιές ἀπόγυρτες ἀπ' τὰ βαριὰ τὰ στάχυα
νεράϊδες ἀσπρομάντηλες διαβαίνουν οἱ θερίστρες.
Τ' ἀνάλαχφρα ἀσπρομάντηλα, σφιγμένα μὲ τὰ δόντια,
φυλακτικά ἀπ' τὸ λιόκαμα τὶς δψες ἀποκρύβουν
καίδείχνουν τὰ ματόφρυδα κοράκια μὲς στὸ χιόνι.
Πίσω ἀπ' τὸ διάβα τους, στρωτὰ χειρόβολα τὰ στάχυα
χαράζουν στράτα ἀπάτητη στὸν ἥλιο καὶ στ' ἀγέρι.
Γιὰ τὶς βαρύτερες δουλειές ἀξια κι' ἀντρίκια χέριας
στρίβουν κλωνάρια κοτσικιᾶς καὶ ζώνουν τὰ δεμάτια.
Τ' ἄλογο χαμοδένοντας στὸ χέρσωμα νὰ βόσκῃ,
πάει τὸ κοπέλι γιὰ νερὸ μὲ δυὸ φλασκιὰ στὰ χέρια
κι' ἡ μάνα ἀποκοιμίζοντας στ' ἀπόσκιο τὸ παιδί της
στρώνει στεγνό, ἀμαγείρευτο τῆς ἀργατιᾶς τὸ δεῖπνο
μὲ πρώιμο κριθαρίτικο ψωμι, ποὺ δὲ χορταίνει.

Γ. Δροσίνης

66. Ὁ δάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.

τοῦ ἀνοιξις τοῦ 1453.

Τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶχον στενῶς πολιορκημένην οἱ Τούρκοι.

Ο σουλτᾶνος τῶν Μωάμεθ ὁ Β' πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ τὴν δριστικὴν ἔφοδον κατὰ τῆς μεγάλης πόλεως, κάμνει εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντίνον τὸν Παλαιολόγον προτάσσεις περὶ παραδόσεώς της. Διὰ τοῦ Ἰσμαήλ Χάμψα τοῦ διαβιθάζει τὰ ἔξῆς :

«Τὰ πάντα ἔχουν ἔτοιμασθῆ διὰ τὴν γενικὴν ἔφοδον. Παραχώρησον εἰς ἡμᾶς τὴν πόλιν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ὑπάγης ὅπου θέλεις, μὲ τοὺς ἀρχοντάς σου καὶ τὰ ὑπάρχοντά των. Ἀν ἐπιμένῃς εἰς τὴν ἔνοπλον ἀντίστασιν, καὶ σὺ καὶ οἱ δικοί σου θὰ χάσετε καὶ τὴν ζωήν σας καὶ τὰ ὑπάρχοντά σας. Οἱ δὲ ἄλλοι κάτοικοι, ἀφοῦ συλληφθῶνται αἷχμάλωτοι, θὰ διασκορπισθοῦν εἰς δλην τὴν γῆν».

Ο Αὐτοκράτωρ, ἀφοῦ ἔλαθε καὶ τὴν γνώμην τῶν συμβούλων του, συγκλητικῶν λεγομένων, ἀπήντησε μὲ θάρρος :

«Τὸ νὰ σοῦ παραδώσωμεν τὴν πόλιν οὔτε ἴδικόν μου δικαίωμα εἶναι οὔτε κανενὸς ἄλλου ἐκ τῶν κατοικούντων ἐντὸς αὐτῆς. Διότι, κατόπιν κοινῆς ἀποφάσεως, αὐτοθούλως θὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι καὶ δὲν θὰ λυπηθῶμεν

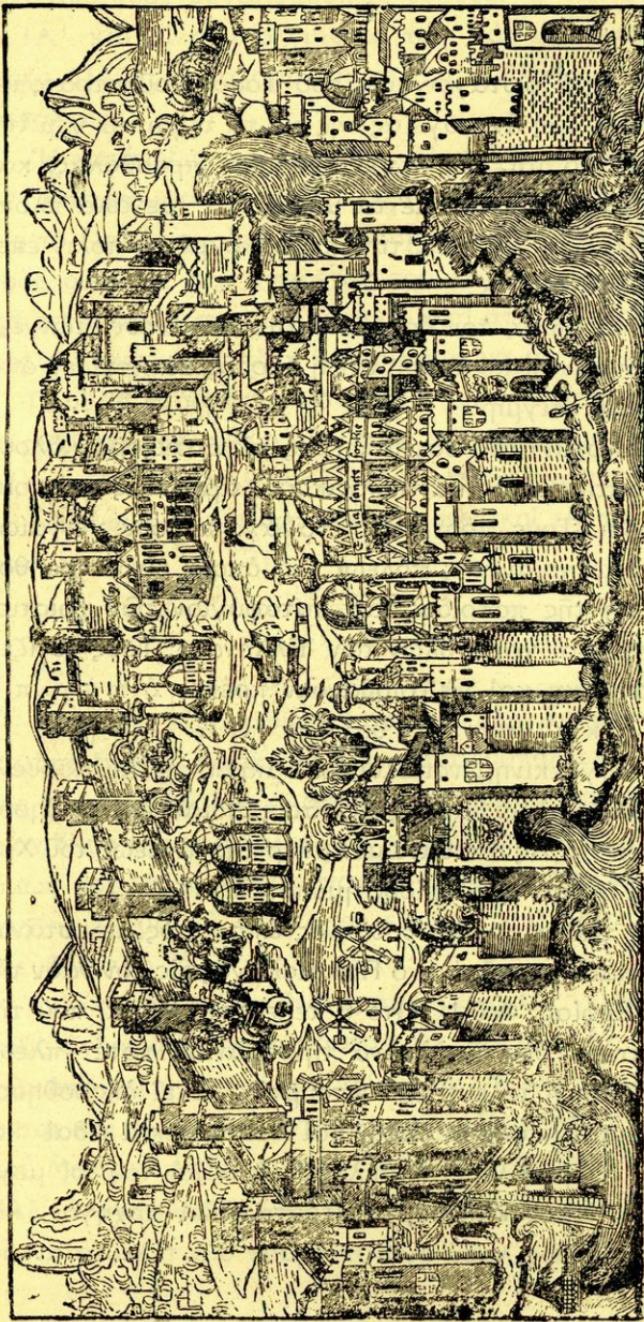
καθ' ὅλου τὴν ζωήν μας ὑπερασπίζοντες τὴν πατρίδα μας».

‘Ο Μωάμεθ ἀκούσας τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κωνσταντίνου ὡργίσθη. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὴν πολιορκίαν, ἢ ὅποια ἐσυνεχίζετο ἀπὸ ἐπτά ἥδη ἔθεμάδων. “Ωρισε λοιπὸν ὃς ἡμέραν τῆς ἀποφασιστικῆς ἐφόδου τὴν 29 Μαΐου. Τὴν παραμονὴν ἔκαμε προκηρύξεις εἰς τοὺς στρατιώτας του, μὲ τὰς ὅποιας τοὺς ὑπέσχετο τὰ ἔξῆς: “Αν κυριευθῇ ἡ πόλις, θησαυροὶ καὶ αἰχμάλωτοι θὰ εἶναι κτήμα των. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας θὰ εἶναι εἰς τὴν πλήρη διάθεσίν των ἡ πόλις. Αὐτὸς θὰ κρατήσῃ μόνον τὰ τείχη καὶ τὰς οἰκοδομάς της. “Οσοι θ’ ἀναθοῦν πρῶτοι εἰς τὰ τείχη, θὰ ἔχουν ἀξιώματα καὶ γαίας. “Οσοι τυχὸν διπισθοχωρήσουν ἀπὸ δειλίαν, θὰ πέσουν ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου.

Τὴν νύκτα ἐκείνην τὸ στρατόπεδον τῶν Τούρκων ἦτο φωταγωγημένον. Κίνησις μεγάλη παρετηρεῖτο ἐκεῖ. Δερβίσαι, γεμάτοι θρησκοληψίαν, ἀκούραστοι περιέτρεχον τὰς διαφόρους θέσεις καὶ ἔξήγειρον τὸν φανατισμὸν τῶν στρατιωτῶν. Ἐλκυστικαὶ ἦσαν αἱ ὑποσχέσεις ποὺ τοὺς ἔδιδον: «“Οσοι ἀπὸ σᾶς θὰ φονευθοῦν κατὰ τὴν μάχην, ἔλεγον, θὰ φάγουν καὶ θὰ πίουν ὀλόσωμοι ἀπόψε εἰς τὸν Παράδεισον μαζὶ μὲ τὸν Προφήτην μας. Καὶ ὅσοι θὰ ζήσουν μετὰ τὴν μάχην θὰ κάμουν ἴδικούς των τοὺς θησαυροὺς τῆς πόλεως».

Θόρυβος πολὺς ἐπεκράτει. Τύμπανα ἐκρότουν. Προσευχαὶ τῶν χοτζάδων ἥκούντο. Οἱ πολεμισταὶ μὲ ἀλαλαγμούς ἔδέχοντο τὰς προτροπὰς τῶν ἀνωτέρων των. Καὶ περιέμενον τὸ γενικὸν πρόσταγμα.

Τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπως ἦσαν πρὸ τῆς ἀλλασσοῦ,

Μ.Γ.Πετρίδη-Κ. Γιοτσαλίτου-Λαζαρά: Τὸν Ἀν. Ε' ἔκδ. 1937 15

Ἡ λαμπρὰ φωταγώγησις τοῦ Τουρκικοῦ στρατοπέδου ἔρριπτε τὰς ἀνταυγείας τῆς εἰς τὰ τείχη, τὰ γεμάτα ρήγματα ἀπὸ τὰς ἔως τώρα ἐχθρικάς προσθολάς, καὶ εἰς τὸν ἥσυχον λιμένα μὲ τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα πλοῖα του. Τούναντίον μέσα εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν ἐπεκράτει βαθὺ σκότος.

’Απὸ τὰ φῶτα, τὸν θόρυβον καὶ τὴν κίνησιν τῶν ἔχθρῶν ἐνόησαν οἱ κάτοικοι, ὅτι ἡ ἔφοδος θὰ ἥρχιζεν ἀπό στιγμῆς εἰς στιγμήν.

’Ο Κωνσταντίνος συγκαλεῖ εἰς τὰ ἀνάκτορα ὅλους τοὺς στρατιωτικούς καὶ πολιτικούς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἐνθαρρύνει. Τοὺς προτρέπει νὰ ἀγωνισθοῦν γενναίως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως, ἡ ὅποια εἶναι «βοηθός καὶ σκέπη τῆς πατρίδος καὶ καταφύγιον τῶν χριστιανῶν, ἐλπίς καὶ χαρὰ ὅλων τῶν Ἑλλήνων». Τοὺς τονίζει, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ καὶ νὰ ἀποθάνουν πρέπει ύ π ἐ ρ π ιστεως καὶ πατριδος.

Τότε συγκεκινημένοι ὅλοι, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς, ἀλλὰ καὶ μὲ θάρρος εἰς τὰς καρδίας, ἀπεκρίθησαν δόμοφώνως: «”Ἄς ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν».

Μετὰ ταῦτα, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μεγιστᾶνας καὶ τὸν λαὸν μεταβαίνει ὁ Παλαιολόγος εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας. Φεῦ ! Ἡτο ἡ τελευταία φορά, ποὺ τὴν ἐπεσκέπτετο· δὲν ἔμελλε νὰ τὴν ἐπανίδῃ ποτὲ πλέον. Ἐκεῖ ἐψάλη ἡ τελευταία λειτουργία· ἐκεῖ ἡκούσθησαν διὰ τελευταίαν φορὰν ἔλληνικαὶ Χριστιανικαὶ ὡδαὶ καὶ δεήσεις. Ὁ βασιλεύς, ὀλόκληρος ἡ αὐλή του, οἱ μεγιστᾶνες, ὁ ἵερὸς κλῆρος, οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ ἀπειρον πλῆθος λαοῦ ἐγονυπέτησαν διὰ τελευταίαν φο-

ράν ύπο τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους. Ὁ Κωνσταντίνος
ὁ ΙΑ' καὶ οἱ συμπολεμισταὶ του, ἀφοῦ συνεχώρησαν
πρὸς ἀλλήλους τὰ ἀμαρτήματά των, ἔλαθον τὴν θείαν
μετάληψιν.

Ἡ κατάνυξις καὶ ἡ ἀγωνία ὅλων ἦτο μεγάλη.

Ἐπειτα μετέθη ὁ Αὐτοκράτωρ διὰ τελευταίαν φορὰν
εἰς τὸ Παλάτιον, διὰ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ ὅλους
τοὺς οἰκείους καὶ ὑπῆρέτας του καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀπο-
χαιρετίσῃ. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην «καὶ ἀπὸ ξύλον ἢ πέτραν
καὶ ἄν ἦτο κανείς, δὲν θὰ ἥδυνατο νὰ μὴ δακρύσῃ».

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀναθαίνει εἰς τὸν ἵππον του καὶ
περιέρχεται τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους, διὰ νὰ ἐπιτη-
ρήσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ τοὺς φυλάσσοντας στρατιώτας. “Ο-
λοὶ ἐστέκοντο ἄγρυπνοι καὶ προσεκτικοὶ εἰς τὰς θέσεις
τῶν.

3

Κατὰ τὰ ἔξημερώματα ἀρχίζει τῶν Τούρκων ἡ μα-
νιώδης ἔφοδος κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπίθε-
σις γίνεται καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης καὶ ἐναν-
τίον ὅλου τοῦ περιβόλου τῶν τειχῶν. Ἡ πλέον λυσσώδης
ὅμως προσβολὴ γίνεται παρὰ τὴν λεγομένην Πύλην τοῦ
Ἀγίου Ρωμανοῦ, ἐκεῖ ὅπου εύρισκετο ὁ Αὐτοκράτωρ,
διευθύνων ὁ ἴδιος τὴν ἄμυναν.

Δύο τουρκικαὶ ἐπιθέσεις ἀποκρούονται γενναίως ἀπὸ
τοὺς ἀνδρείους ὑπερασπιστὰς τῆς πόλεως. Αἱ κλίμακες
τῶν ἐπιχειρούντων ν' ἀναρριχηθοῦν ἐπὶ τοῦ τείχους θραύ-
ονται καὶ οἱ ἀναθαίνοντες κρημνίζονται. Κατὰ διαταγὴν
τοῦ Μωάμεθ οἱ Γενίτσαροι ἐπιχειροῦν σφοδρὰν ἐπίθεσιν,
ἀλλ' ἀποκρούονται μὲν μεγάλας ἀπωλείας.

Οι "Ελληνες ἀπὸ τὰ τείχη πρὸς τὴν θάλασσαν ρίπτουν τὸ ὑγρὸν πῦρ καὶ καίουν τὰ τουρκικὰ πλοῖα.

"Ο καπνὸς τῶν τουρκικῶν τηλεθόλων καὶ τῶν πυρπολουμένων πλοίων «δόσαν σκοτεινὴ νεφέλη ἀποκρύπτει τὸν ἥλιον καὶ σκεπάζει τὸν οὐρανόν».

"Ο ἥλιος εἶχεν ἥδη ἀνατείλει καὶ ὁ Βασιλεὺς βλέπων τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεως τοῦ στρατοῦ του, ἀνακράξει γεμᾶτως ἀπὸ χαράν: «Συστρατῶται καὶ ἀδελφοί μου, ἴδική μας εἶναι ἡ νίκη, ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν πολεμεῖ».

"Αλλ' αἰφνῆς βλέπει, δτὶ εὑρίσκεται περικυκλωμένος. Τί εἶχε συμβῆ; Κάτι ἀπροσδόκητον καὶ φοβερόν. Μία μικρὰ ὑπόγειος πύλη τῶν τειχῶν εἶχε λησμονηθῆ ἀνοικτή. Ταύτην ἀνακαλύπτουν ἀνελπίστως οἱ Τούρκοι καὶ δι' αὐτῆς εἰσέρχονται ἀρκετοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως.

Συγχρόνως ὁ σουλτᾶνος, πληροφορηθεὶς τοῦτο, ἐπιτίθεται σφοδρότερον κατὰ μέτωπον. Καὶ ἔνα μέρος τῶν Γενιτσάρων κατορθώνει ν' ἀναβῆ τὸ τεῖχος.

Στιγμὴ φοβερὰ διὰ τὸν Κωνσταντίνον. Ὁρμᾷ ἐναντίον τοῦ πυκνοτέρου στίφους τῶν Τούρκων καὶ ἀγωνίζεται μετὰ τῶν ἀκολούθων καὶ ὑπασπιστῶν του ὡς ὁ τελευταῖος τῶν στρατιωτῶν. Τὸ αἷμα ρέει ποταμηδὸν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν του.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν του εἶχον πέσει νεκροί, ἀφοῦ ἡγωνίσθησαν γενναιότατα.

"Ο στρατιώτης - βασιλεὺς βλέπει τὸ ἀδιέξοδον καὶ ἀνακράζει: «Ἡ πόλις κυριεύεται κ' ἐγὼ ζῶ ἀκόμη; Δέν υπάρχει Χριστιανὸς νά λάβῃ τὴν κεφαλήν μου;»

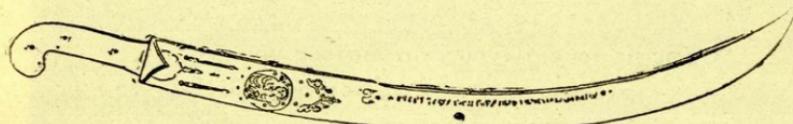
Μόλις εἶπε τὰς λέξεις αὐτὰς καὶ δέχεται κτύπημα Τούρκου κατὰ πρόσωπον. Ο Κωνσταντίνος ἀποδίδει ἀμέσως τὸ κτύπημα, ἀλλὰ δέχεται δεύτερον τραῦμα σοβαρὸν ὅπισθεν. Καὶ πίπτει κτυπηθεὶς καὶ αὐτός, ὅπως ἦ

πόλις, ἐκ τῶν ὅπισθεν καὶ μένει ἐκεῖ ἔξαφανισθεὶς ὑπὸ τὸν σωρὸν τῶν πτωμάτων.

Μετὰ μεσημβρίαν δὲ Μωάμεθ δὲ Β' διέταξε νὰ ἐρει-
νήσουν τὰ πτώματα, διὰ νὰ εὕρουν τὸν νεκρὸν τοῦ ἡρω-
κοῦ βασιλέως. Τὸν ἀνεκάλυψαν ἐπὶ τέλους ἀναγνωρί-
σαντες αὐτὸν ἀπὸ τὰ ἐρυθρά του πέδιλα, ἐπὶ τῶν δποίων
ἥσαν κεντημένοι χρυσοῖ ἀετοῖ.

Ο νικητὴς σουλτᾶνος τότε παρήγγειλεν ἡ μὲν κε-
φαλὴ τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν Παλαιολόγων νὰ στηθῇ ἐπὶ^τ
κίονος πρὸς ἐπίδειξιν, τὸ δὲ σῶμά του νὰ ταφῇ.

Μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου ἐτάφη καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν
Ἐλλήνων.
(Μ. Γ. Π.)

Τίκιαριθμητήν ος εἰνχώ τῷρων πήρος βασιλικού
ἀντοκεί αντωρ ρωμασο πληνολθρός εις

Κωνσταντίνου Παλαιολόγου: 1) Τὸ ξέφος
του σώζεται ἐν τῇ ὁπλοθήκῃ τοῦ Τουρίνου καὶ φέρει τὴν ἐπιγρα-
φὴν «Τῷ ἡγεμόνι καὶ πιστῷ αὐθέντῃ Κωνσταντίνῳ». 2) Ἡ ὑπο-
γιραφή του «†Κωνσταντίνος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασι-
λεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων Παλαιολόγος: †. 3) Ἡ
σφραγίς του. 4) Μονόγραμμα Παλαιολόγων.

67. Εἶναι γραφτό.

(Λόγοι Κ. Παλαιολόγου)

Τὸ ξέρω. Εἶναι γραφτὸ νὰ πέσῃ ἡ Πόλη.

Οἱ ἔχθροὶ τῆς εἶναι τόσο δυνατοί,
ποὺ τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σπάσῃ
τὴν ἀκατάβλητή τους τὴν ὁρμή.

"Ομως μὲ τοὺς ὀλίγους πιὰ πιστούς μου,
—στερνός της, πεπρωμένος βασιλιᾶς—
θὰ τὴν ὑπερασπίσω μὲ τὸ σθένος
ὅλο τῆς πικραμένης μου καρδιᾶς.

Καὶ μιὰ παρηγοριὰ δὲ θὰ μοῦ λείψῃ
ώς τὴ στερνὴ πνοή μου, πῶς ξανά
τῶν ἵδεῶν μου ἡ Πόλη ἡ ἀγαπημένη
θὰ προβάλῃ ὅπως ἥταν μιὰ φορά.
Σ. Σκίπης

68. Τὸ αὐγὸν τοῦ Κολόμβου.

Χριστόφορος Κολόμβος εἶχεν ἡδη ἀνακαλύψει τὴν Ἀμερικήν, εἶχε μάλιστα κάμει καὶ τὸ δεύτερόν του ταξίδιον εἰς αὐτήν. Ἰσπανός τις καρδινάλιος (μητροπολίτης καθολικός), διωργάνωσε τότε ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου εξερευνητοῦ, ὁ ὅποιος συνεκέντρων τὸν γενικὸν θαυμασμόν.

Κατ' αὐτὴν δὲ καρδινάλιος ἀπῆγγειλε μακρὸν ἔγκωμιαστικὸν λόγον διὰ τὴν γενομένην ἀνακάλυψιν. «Τὸ κατόρθωμα αὐτό, ἐτόνισεν, εἶναι ἡ μεγίστη νίκη, τὴν ὅποιαν ἐκέρδισέ ποτε τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐπιρροὴ ἐνὸς μόνου ἀνδρός».

Οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν ἑορτὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίσημοι αὐλικοί, δυσηρεστήθησαν, διότι ἐπεδεικνύετο τόση μεγάλῃ ἐκτίμησις εἰς ἕνα κοινὸν ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος δὲν κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας καὶ ἐπὶ τέλους ἦτο καὶ ξένος.

— «Μοῦ φαίνεται, εἶπε μὲ ἔμφασιν εἰς ἐξ αὐτῶν, ὅτι δὲν ἦτο καὶ τόσον δύσκολον, νὰ εὕρῃ πᾶς τις τὸν δρόμον πρὸς τὸν καλούμενον Νέον Κόσμον. Ὁ Ὡκεανὸς εἶναι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἀνοικτὸς καὶ κανεὶς Ἰσπανὸς θαλασσοπόρος δὲν θὰ ἔχανε τὸν δρόμον του διασχίζων μὲ τὸ πλοῖον του αὐτόν!»

Μὲ γέλωτας καὶ μὲ ἐπευφημίας οἱ εὐγενεῖς προσκεκλημένοι ἐπεδοκίμασαν τοὺς λόγους τούτους καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεφώνησαν: «Ἄ, αὐτὸ θὰ τὸ κατώρθωνε κοὶ δ καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς».

Ο Κολόμβος τότε ἐγερθεὶς ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ εἶπε

μὲ ύφος σεμνὸν καὶ μὲ φωνὴν χαμηλήν. «Καθόλου δὲν θέλω, εὐγενεῖς κύριοί μου, νὰ σφετερισθῶ ὡς δόξαν μου ἔκεινο, τὸ ὅποιον χρεωστῶ εἰς τὴν καλήν μου τύχην ἢ μᾶλλον εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις πολλὰ πράγματα εἰς τὸν κόσμον, τὰ δόποια φαίνονται εἰς τὸν καθένα εὔκολα καὶ κατορθωτά, δὲν γίνονται τοιαῦτα δίχως τὴν μεσολάβησιν καὶ τὴν ἐργασίαν ἐνὸς ἄλλου».

Καὶ ἀπευθυνόμενος δὲ Κολόμβος εἰδικῶς πρὸς τὸν ὁμιλήσαντα αὐλικὸν ἔξηκολούθησε: «Θὰ ἡδυνάμην, ἔξοχώτατε, νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ στήσετε ὅρθιον αὐτὸ τὸ αὐγόν ;»

Σημειωτέον ὅτι ὁ μέγας ἔξερευνητής εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ προμηθευθῆ δι’ ἐνὸς ὑπηρέτου τὸ ωόν.

‘Ο εὐγενῆς προσεπάθησε νὰ στηρίξῃ τὸ αὐγὸν ὅρθιον ἀνευ ἀποτελέσματος. Ἐπεχείρησε καὶ ὁ παρακαθήμενός του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν τὸ κατώρθωσε. Κατόπιν ἔσπευσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι νὰ ἐπιτύχουν τὸ προταθέν, ἀλλ’ εἰς μάτην.

«Εἶναι ἀδύνατον», ἀνεφώνουν τότε ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον· «ζητεῖτε ἀκατόρθωτον πρᾶγμα».

«Καὶ ὅμως», εἶπεν ὁ Κολόμβος, «μόλις ἴδητε πῶς ἔγωθὰ τὸ στήσω, θὰ εἴπητε ἀμέσως αὐτὸ καὶ καθεὶς ἀπὸ ἥμᾶς τὸ κατορθώνει».

“Ἐλαθε λοιπὸν τὸ ωόν ὁ Κολόμβος καὶ τὸ ἐτοποθέτησε μὲ ἐν ἐλαφρὸν κτύπημα ἐπὶ τῆς τραπέζης οὕτως ὥστε ἐστερεώθη ἐπὶ τοῦ συμπιεσθέντος φλοιοῦ του.

«Βεβαίως αὐτὸ δύναται νὰ τὸ κάμη ὁ καθείς μας», ἀνεφώνησαν οἱ κύριοι.

“Εκτοτε, μεθ’ ἔκαστην ἐφεύρεσιν ἢ ἀνακάλυψιν, διὰ τὴν ὅποιαν ἔκαστος θεωρεῖ ἔσιτὸν ἱκανὸν, ἐπεκράτησε ἐν τοῦ ὑπενθυμίζωμεν τὸ «αὐγὸν τοῦ Κολόμβου».

(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

69. Ζωὴ Ἑλληνικοῦ ὑθαίδρου.

Τὰ ἀλώνια.

ἀ ἀλώνια εἶναι μικραὶ πλατεῖαι στρογγύλαι καὶ ὁμαλώταται. Τὰ δεμάτια τοῦ σίτου εἶναι σωρια-σμένα εἰς ἄκρον τοῦ ἀλωνίου, ὅχι ὅπως - ὅπως, ἀλλὰ μὲ τάξιν. Ο σωρὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ τὴν θη-μωνιάν. Διὰ νὰ γίνῃ τὸ ἀλώ-νισμα, ἀπλώνουν τὰ δεμάτια εἰς τὸ ἀλῶνι, ἐνῷ συγχρόνους κυ-πτουν τοὺς δεσμούς των. Κατόπιν ἐπὶ τοῦ ξανθοχρύσου τούτου πελάγους τῶν σταχύων ἀρ-χίζει ἡ περιφορὰ τοῦ στοίχου τῶν ἵππων, οἱ δποῖοι συγ-κρατοῦνται διὰ σχοινίου ἀπὸ τοῦ στοιχεροῦ. Γὸ στοιχερὸν εἶναι στρογγύλη δοκὸς καρφωμένη σταθερῶς εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀλωνίου.

Ἐπὶ μίαν ἔθδομάδα κατὰ τὴν διήρκει ὁ ἀλω-νισμός, ἐπεσκεπτόμην τακτικῶς καθ' ἐκάστην πρωΐαν ὅλα τὰ ἀλώνια κατὰ σειράν. Κατὰ τὴν ἔναρξιν αὐτῶν συνήθεια ἐπικρατεῖ νὰ κατασκευάζουν τηγανίτας ως-μους μετὰ μέλιτος συνήθως, τὰς δποίας οἱ χωρικοὶ προσφέρουν μεταξύ των ἐναλλάξ μετὰ παγουρίου ρα-κῆς.

Πᾶς ἀγρότης δταν μὲ ἔθλεπε πλησιάζοντα, ἔσπευδε πρὸς ἐμέ. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομισθῶ, δτι κάμνω προτιμη-σεις, ἥναγκάσθην δεκάκις νὰ γευθῶ τεμάχιον τηγανίτας

καὶ νὰ χαιρετίσω, κρατῶν τὸ παγούριον τῆς ρακῆς, διὰ τῆς ἔξῆς στερεοτύπου προπόσεως, τὴν δποίαν ἐσχεδίασα σύμφωνον πρὸς τὰς συνηθείας καὶ τὴν φρασεολογίαν τοῦ τόπου.

— «Καλὴ ψυχή, γέροι, νὰ ζήσουν τὰ παιδιά σας, παντρεμένοι, στὶς χαρές σας, ἀνύπαντροι. Ύγεία καὶ καλές σοδειές!»

— «Μὲ τὶς ύγειές σου καὶ νᾶσαι καλά! ἥρχετο πάντοτε ἡ ἀπάντησις ἀπὸ δλους.

Καθ' ἑκάστην σχεδὸν προγευματίζω μετὰ τῶν χωρικῶν τὴν δεκάτην ὥραν. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὰ θελκτικὰ ταῦτα ἀγροτικὰ προγεύματα ὑπὸ σκιάν δένδρου, σταυροποδητὶ κατὰ γῆς, μεταξὺ τιμίων ἐργατῶν.

Ἐπανειλημμένως μοῦ προσέφερον μύκητας τηγανιστούς. Μοῦ ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γευθῶ τὸ ὑπερβολικῶς ἐπαινούμενον τοῦτο ἔδεσμα.

— «Μὰ φοβεῖσαι μήπως δηλητηριασθῆς;» μοῦ ἔλεγεν ὁ Γερο-Νικολός. «Ἐμεῖς τοὺς γνωρίζομε καλὰ τοὺς κακοὺς καὶ δὲν τοὺς μαζεύομε. Καὶ ὅχι ἐμεῖς μονάχα, ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιά μας. Καὶ τοῦτο δὰ τὸ πρόθατο νὰ τὸ ἴδῃς, τρώγει τοὺς καλοὺς καὶ ἀφίνει τοὺς φαρμακερούς. Φάγε λοιπὸν καὶ μὴ φοβείσαι!».

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ ζῷα, ὅταν βόσκουν ἀποφεύγουν τὰ δηλητηριώδη φυτά, διότι τὰ ἀντιλαμβάνονται ἐκ τῆς ὁσμῆς των, μολονότι ἡμεῖς οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ὁσμὴν αἰσθανόμεθα ἀπὸ αὐτά.

Οὕτω, φαίνεται, συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς δηλητηριώδεις μύκητας· ἐκπέμπουν ὁσμήν τινα δυσάρεστον, ἡ δποία κάμνει τὰ ζῷα νὰ μὴ τοὺς ἐγγίζουν.

Καὶ οἱ ἀγρόται δὲν βοηθοῦνται μὲν ἀπὸ τὴν ὄσφρησιν, καθοδηγοῦνται ὅμως ἀπὸ τὴν παρατήρησιν,

εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι θαυμασίως ἡσκημένοι. Καὶ οὕτω εἴ-
ναι βέθαιοι, ὅτι οἱ μύκητες, τοὺς ὁποίους τρώγουν, εἶναι
ἀβλαβεῖς.

Ἄλλ' ἔγώ, γνωρίζων τὴν κακοῦργον φύσιν εἴδους τι-
νὸς ἐξ αὐτῶν, δὲν ἔτόλμων οὕτε κἄν νὰ ἔγγισω διὰ τοῦ
δακτύλου τὸ μετά περισσῆς ἥδονῆς τρωγόμενον τοῦτο
φαγητὸν ὑπὸ τῶν ὁμοτραπέζων μου.

Ὑπάρχει ἀληθῶς ἐν εἴδος μυκήτων, τὸ ὁποῖον ὁὲν
βλαστάνει εἰς ἀκάθαρτα μέρη, ὅπου ἀπορρίπτονται ὕλαι
σαπραὶ καὶ δυσώδεις, ἀλλ' εὑρίσκεται εἰς χλοερὰς τοπο-
θεσίας δασῶν, πλησίον ἄλλων ἀβλαβῶν μυκήτων. Ὁ μύ-
κης τοῦ εἴδους τούτου εἶναι λευκός, ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς
φέρει ὑποκίτρινον χρῶμα ἢ πρασινόφατον καὶ εἶναι δη-
λητηριωδέστατος.

Εἶναι δὲ οὗτος ἐπικίνδυνος εἰς τὸν ὀργανισμόν μας

κυρίως ἔνεκα τῆς βραδείας καὶ λανθανούσης αὐτοῦ ἐνεργείας. Τὰ φαινόμενα τῆς δηλητηριάσεως δὲν παρουσιάζονται ἀμέσως, ὅταν τὸν φάγωμεν, ἀλλὰ μετὰ ὅκτω, δέκα ἥ καὶ περισσοτέρας ἀκόμη ὥρας, ὅταν πλέον οὐδὲν ἀντίδοτον εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς ὀφελήσῃ· διότι τὸ δηλητήριον ἔχει ἀπορροφηθῆ καὶ ἔχει εἰσέλθει εἰς τὸ αἷμα καὶ διὰ τοῦ αἵματος εἰς τοὺς ίστοὺς τοῦ σώματός μας.

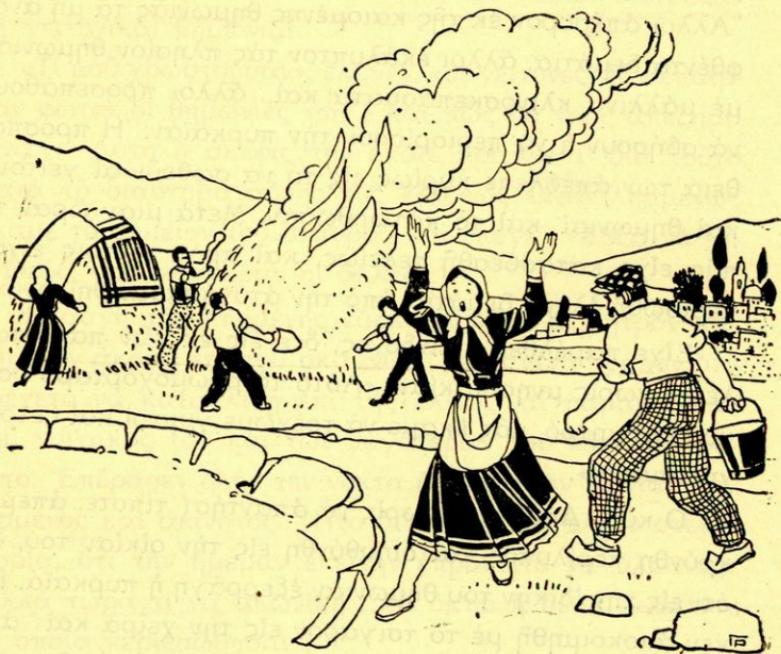
Ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ ἔξαρτᾶται βεβαίως ἐκ τοῦ ποσοῦ, τὸ ὅποιον εἰσήχθη εἰς τὸν στόμαχόν μας. Καὶ δύο δημοσίες πολλάκις ἥρκεσαν νὰ ἐπιφέρουν τὸν θάνατον! Θάνατον ἐπωδυνότατον. Τὰ συμπτώματα τοῦ δηλητηρίου τούτου εἶναι δημοια πρὸς τὰ τῆς χολέρας καὶ βασανίζουν τὸν ἀνθρωπὸν ἐπὶ δύο σχεδόν ἡμέρας.

2

Απὸ τοὺς πλέον χαριτωμένους χωρικούς ἥτο ὁ κύρ-Δημητρός. Εἶχε χρηματίσει ἐπὶ δύο ἥ τρία ἔτη χωροφύλακ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶχε πάντοτε κάτι νὰ διηγηθῇ εἰς τοὺς ἀπλοϊκούς συγχωρίους του. Τοὺς διηγεῖτο διάφορα ἐπεισόδια ἀπὸ τὸν βίον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὕπο τοῦ περισσότερον ἐγγράμματος τοῦ χωρίου καὶ πολλάκις πολλοὶ κατέφευγον εἰς αὐτόν, διὰ νὰ τοὺς γράψῃ ἥ ἐπιστολὰς πρὸς ξενιτευμένους οἰκείους ἥ ἀναφοράς εἰς τὸν Δήμαρχον, εἰς τὸν Νομάρχην καὶ εἰς ἄλλας ἀρχάς. Πρόθυμος πάντοτε καὶ μειλίχιος εἶχε κερδίσει τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν συγχωρίων του. Εἶχεν δημοσίες μόλις τὸ ἔνα τσιγάρο ἐτελείωνε καὶ τὸ ἄλλο ἤναπτε. Τὰ δάκτυλά του ἦσαν μαῦρα ἀπὸ τὸν καπνὸν

καὶ οἱ μύστακές του, ἐνῷ ἦσαν λευκοί, εἰς τὸ μέσον εἶχον χρῶμα καστανόν. «”Ἄς εύρισκετο», ἔλεγεν, «ἔνα γιατρικὸν νὰ κόψω αὐτὸν τὸ βρωμοχόρταρο». Ἐπανειλημμένως εἶχε προσπαθήσει νὰ ἀποθάλῃ τὸ ἐλάττωμα τοῦ καπνίσματος, ἀλλ’ αἱ προσπάθειαι του ἀπέθαινον πάντοτε.

μάταιαι· καὶ δμως τὸ ἀπέθαλεν ἐν τέλει καὶ ίδοὺ κατὰ ποιὸν τρόπον.

Τοῦ τέλος Ἰουνίου, ὅτε αἱ θημωνιαὶ στήνονται εἰς τὰ ἀλώνια· πέριξ ἑκάστου ἀλωνίου στήνονται δύο ἡ τρεῖς ἔξ αὐτῶν εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην. Ἐκάστην δὲ νύκτα εἰς τὰς περισσοτέρας θημωνιάς διανυκτερεύουν οἱ ίδιοκτῆται πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένου ἀτυχήματος.

Μίαν νύκτα, δὲν ἦτο ἀκόμη μεσονύκτιον, ἀκούον-

ται φωναί: «Φωτιά, φωτιά!» Είχε πράγματι ἐκραγῆ πυρκαϊά. Εἰς τὴν στιγμὴν σπεύδουν πρὸς τὴν λάμψιν τοῦ πυρὸς ὅλοι οἱ εύρισκόμενοι εἰς τὰ ἀλώνια καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν πλησίον οἰκιῶν. Εἶχεν ἀνάψει μία θημωνιά καὶ ὅλοι, ἄνδρες καὶ γυναικες, μὲν ἔξαιρετικὴν προθυμίαν καὶ αὐτοθυσίαν προσέφερον τὰς ὑπῆρεσίας των. Ἀλλοι ἀπέσυρον ἐκ τῆς καιομένης θημωνιᾶς τὰ μὴ ἀναφθέντα δεμάτια, ἄλλοι ἐκάλυπτον τὰς πλησίον θημωνιᾶς μὲν μάλινα κλινοσκεπάσματα καὶ ἄλλοι προσεπάθουν νὰ σθήσουν ἥγια περιορίσουν τὴν πυρκαϊάν. Ή προσπάθειά των ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὸ νὰ σωθοῦν αἱ γειτονικαὶ θημωνιαὶ καὶ τὸ κατώρθωσαν. Μετὰ μίαν ὥραν τὸ πῦρ εἶχε κατασθεσθῆ τελείως, καὶ πρὸς τούτοις εἶχον περισωθῆ δλίγα δεμάτια ἀπὸ τὴν ἀτυχήσασαν θημωνιάν.

Εἶχε παρέλθει ὁ κίνδυνος, ὅτε εἰς ἐκ τῶν παρόντων λέγει χωρὶς μνησικακίαν. «Αὔτὸ τὸ βρωμοχόρταρό σου, κύρ - Δημητρό, μᾶς ἔκαμε νὰ τρέχωμε γυμνοὶ καὶ ξετραχηλισμένοι».

Ο κύρ - Δημητρὸς χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ τίποτε, ἀπεμακρύνθη περίλυπος καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι εἰς τὴν ἴδικήν του θημωνιάν ἔξερράγη ἡ πυρκαϊά. Εἶχεν ἀποκοιμηθῆ μὲ τὸ τσιγάρον εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἀπὸ αὐτὸ ἥναψαν τὰ δεμάτια, ἐκινδύνευσε δὲ νὰ καῆ καὶ ὁ ἴδιος ζωντανός.

Μάτην ἡ σύζυγός του προσεπάθει μὲ τρυφεροὺς λόγους νὰ τὸν παρηγορήσῃ διὰ τὸ ἀτύχημα, αἱ δὲ θυγατέρες του, δύο ξανθαὶ καὶ λυγηραὶ κόραι, τοῦ ἔλεγον: «Μὴ στενοχωρῆσαι, πατέρα, θὰ δουλέψωμε μεροκάματα καὶ θὰ βγάλωμε τὴ ζημιά, ἐσὺ νᾶσαι καλά».

Ο κύρ - Δημητρὸς καθήμενος ἐπὶ ἐνὸς σκαμνίου ἔφαί-

νετο ώς νὰ μὴ ἥκουε τίποτε ἐκράτει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς καὶ τὸ στόμα κλεισμένον. Διελογίζετο καὶ ἐστενοχωρεῖτο διὰ τὴν συμφοράν του διότι εἶναι πράγματι συμφορὰ νὰ χάσῃ ὁ γεωργὸς εἰς μίαν στιγμὴν τὸ ψωμὶ τῆς χρονιᾶς του. Ἄλλὰ ἐστενοχωρεῖτο περισσότερον ἀναλογιζόμενος τὸν κίνδυνον, τὸν ὅποιον διέτρεξαν αἱ γειτονικαὶ θημωνιαί.

«Τί μοῦ χρωστοῦσαν», ἔλεγεν, «οἱ γείτονες, ἐὰν ἔπαιρναν φωτιὰ οἱ θημωνιές των; καὶ πῶς θὰ τοὺς ἀπεξημίωνα;». Αὐτὴ ἡ σκέψις τὸν ἔκαιε πράγματι διὰ τοῦτο κατὰ τὸ διάστημα αὐτῆς τῆς κρίσεως ἐπανειλημένως ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἔλεγε: «Δόξα νὰ χῇ ὁ Θεός, ποὺ γλύτωσαν οἱ ἄλλες».

Ἡ αὔγὴ τῆς ἐπομένης εὗρε τὸν κύρ - Δημητρὸν καθήμενον ἀκόμη ἐπὶ τοῦ σκαμνίου μὲ κανένα τρόπον δὲν ἐδέχετο νὰ κατακλιθῇ ἐπὶ τῆς κλίνης αἱ παρακλήσεις τῆς γυναικός του καὶ τῶν θυγατέρων του δὲν εἰσηκούοντο. Ἐπέρασεν δῆλην τὴν νύκτα ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν καθισμένος καὶ ἀκίνητος. Ἡτο δι' αὐτὸν ἐπὶ πλέον στενοχωρία, δτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπρόκειτο νὰ ἀλωνίσῃ. Ἄλλα τώρα τί νὰ ἀλωνίσῃ; τὰ δόκτῳ ἢ δέκα δεμάτια, τὰ ὅποια περιεσώθησαν;

Ἐνῷ τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἥκουόσθησαν κτυπήματα ἐπὶ τῆς θύρας καὶ φωναί: «Κύρ - Δημητρό!»

“Ηνοιξαν” καὶ εἰσέρχεται ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος τὴν προηγουμένην ἐσπέραν τοῦ εἶπε τὴν σκληρὰν φράσιν, δτι ἔξ αιτίας τοῦ τσιγάρου του ἐταλαιπωρήθησαν. «Τί κάθεσαι;» τοῦ λέγει, «οἱ βαλμάδες περιμένουν. Ἔσύ, κυρά - Δημήτραινα, κορίτσια, τί κάθεστε; ἐτοιμάστε φαῖ γιὰ τὸ μεσημέρι καὶ δτι ἄλλο χρειάζεται».

— «Μὰ εἶναι καιρὸς γιὰ ἀστεῖα ;» ἀπαντᾷ ὁ κύρ - Δημητρός.

— «Μωρέ, τί ἀστεῖα ! ή θημωνιὰ ποὺ κάηκε δὲν ἥταν δική σου, ἥταν δλου τοῦ χωριοῦ. Ἡ δική σου εἶναι ἀπλωμένη στ' ἀλώνι καὶ περιμένει ν' ἀλωνισθῇ. Νά τη, φαίνεται ἀπὸ τὸ παράθυρο. Σήκω νὰ τὴν ίδῃς».

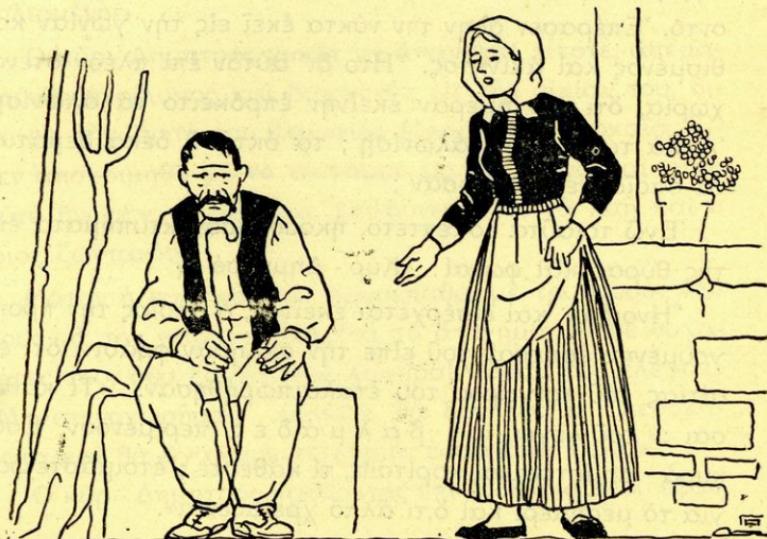
Δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἀνέθλυσαν ἀπὸ τοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ κύρ - Δημητροῦ. "Ελαμψαν τὰ πρόσωπα τῆς γυναικός του καὶ τῶν θυγατέρων του ἀπὸ χαράν.

Ἐνόησαν καλῶς, τί εἶχε συμβῆ.

Λίαν πρωΐ ἔσπευσαν οἱ ἀγαθοὶ χωρικοὶ καὶ ἄλλος ἐν, ἄλλος δύο, ἄλλος τρία δεμάτια, ἔκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις του, ἐκόμισαν εἰς τὸ ἀλώνι τοῦ κύρ - Δημητροῦ, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν καέντων.

Καὶ ὁ κύρ - Δημητρὸς..... τσιγάρο πλέον δὲν ἔδοκιμασεν.

(Κατὰ Γ. Δροσίνην)

70. Ἡ Θημωνιά.

Ἐγδύμαι ή βλογημένη θημωνιά,
ποὺ ἀπὸ χρυσᾶ πυργώνομαι δεμάτια
ἔνα μονάχα μῆνα τὴ χρονιά,
μὰ μὲ ζήλεύουν κάστρα καὶ παλάτια.
Ἐγδύμαι ή βλογημένη θημωνιά.

Ἐμένα δὲ μὲ χτίζουν μὲ λιθάρια,
μὲ χώματα, μὲ ξύλα, μὲ νερά.
Μὲ στήνουν λυγερές καὶ παλληκάρια
μὲ στάχυα, μὲ τραγούδια, μὲ χαρά,
κι' ὁ ιδρῶς μὲ ραίνει μὲ μαργαριτάρια.

Ἐγδύμαι τῶν ἀνθρώπων ἡ κυψέλη,
ποὺ κρύβει τὴν ἀτίμητη τροφή,
ποὺ κάθε χρόνο ἡ μάνα γῆ τοὺς στέλλει
μέσα ἀπ' τὰ σπλάγχνα μὲ στοργὴ κρυφὴ
γλυκύτερη κι' ἀκόμα ἀπὸ τὸ μέλι.

Λάμπω σὰν ἥλιος, λάμπω σὰ φεγγάρι
καὶ σέρνω σκλάβια πίσω τὴ ζωὴ
μὲ τὸ χρυσόξανθό μοὺ τὸ σιτάρι,
ποὺ λαχταροῦν ρηγάδες καὶ λαοὶ
καὶ μὲ λατρεύουν σὰν προσκυνητάρι.

Ἐγδύμαι ἡ τιμημένη θημωνιά,
καμάρι τοῦ γεωργοῦ καὶ περηφάνεια,
τῆς κόρης ἔτοιμάζω τὰ προικιά
καὶ νυφικὰ πλέκω γι' αὐτὴ στεφάνια.
Ἐγδύμαι ἡ τιμημένη θημωνιά!

Γ. Στρατήγης

Μ.Γ.Πετρίδη-Κ. Γιοτσαλίτου-Λαχανᾶ: Τὸ Ν.Αγ.Ε' ἔκδ. γ' 1937 16

71. Ἡ μεταμέτεια.

ύο παιδιά τοῦ σχολείου συνήντησαν ἔνα χωλόν, δ ὁποῖος ἐθάδιζε μετὰ δυσκολίας καὶ πολλοῦ κόπου. Τότε τὰ παιδιά ἥρχισαν νὰ τὸν περιπαίζουν ἀπομιμούμενα τὸν τρόπον τοῦ βαδίσματος του.

‘Ο πτωχὸς οὗτος ἄνθρωπος, ὑπέφερε τὰ πάντα σιωπῶν, ἀλλ’ οἱ ὀφθαλμοί του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο γέρων, δ ὁποῖος εἶδε τὰ παιδία καὶ τοὺς ἔνευσε νὰ πλησιάσουν. «Ἡξεύρετε, ποῖος εἶναι δ ἄνθρωπος αὐτός, τὸν ὁποῖον ἐμπαίζετε; τοὺς εἴπε. Ἀκούσατε τὴν ἱστορίαν του.

‘Ονομάζεται Μᾶρκος. “Οτε ἦτο δέκα δικτὼ ἐτῶν, εἶχε σῶμα εὔσταλες καὶ πόδας ἰσχυροτέρους ἀπὸ τοὺς ἴδιούς σας. Μίαν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ κώδωνες τῆς ἐκκλησίας ἐσήμαινον δυνατά, διὰ νὰ μάθουν ὅλοι, δτι πυρκαϊά ἔλχεν ἐκραγῆ εἰς τὸ χωρίον, ἔτρεξε καὶ δ Μᾶρκος πρῶτος πλησίον τῆς καιομένης οἰκίας. Τότε ἔμαθεν δτι μία κυρία, τὴν ὁποίαν ἔσωσαν ἀπὸ τὴν πυρκαϊάν, εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐπάνω εἰς τι δωμάτιον τοῦ δευτέρου πατώματος τὸ μικρὸν τέκνον της. Ἡ κυρία ἐφώναζε μὲ κραυγὰς σπαρακτικὰς καὶ παρεκάλει ὅλους τοὺς παρισταμένους νὰ σώσουν τὸ παιδί της.

‘Ο Μᾶρκος τότε ἀρπάζει μίαν κλίμακα, ἀναβούνει δι’ αὐτῆς εἰς τὴν στέγην καὶ εἰσχωρεῖ εἰς τὸ δωμάτιον ἀπὸ ἔνα φεγγίτην.

Μετ' ὀλίγας στιγμάς εἶδον νὰ καταβιθάζῃ ἐν κάνιστρον κρεμάμενον διὰ σχοινίου· μέσα δὲ εἰς τὸ κάνιστρον αὐτὸ ἔκοιματο τὸ παιδίον. "Οταν ὁ γενναῖος νέος ἔτρεξεν εἰς τὴν κλίμακα, εἶδεν ὅτι αὕτη εἶχε καῇ ἀπὸ τὸ παμφάγον πῦρ. Ἐκρεμάσθη τότε καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ πολὺ ὑψηλά, ἀλλ᾽ ἐπαθε θλάσιν τοῦ ποδὸς καὶ ἔμεινε χώλος.

Τὰ παιδία ἥκουσαν τὴν διήγησιν ταύτην μὲ δόθαλ-
μοὺς πρὸς τὰ κάτω βλέποντας ἀπὸ ἐντροπήν. Ὁ γέρων
τίποτε ἄλλο δὲν εἶπεν· εἶχε πλέον ἐννοήσει ἐκ τοῦ τρό-
που τῶν καὶ τῆς φυσιογνωμίας τῶν, ὅτι μεταμέλεια εἰ-
λικρινής καὶ βαθεῖα εἶχε καταλάσσει τὴν καρδίαν τῶν.

72. Ἔϋρυτος καὶ Ἀριστόδημος.

Οἱ τριακόσιοι Σπαρτιᾶται, οἱ ἀποσταλέντες κατὰ τὸ 480 π. Χ. ἐκ Σπάρτης ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ βασιλέως Λεωνίδου διὰ νὰ φυλάξουν τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ ἐμποδίσουν τοὺς Πέρσας ἀπὸ τοῦ νὰ καταβοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔφθασαν εἰς τὰς Θερμοπύλας. Δύο ὅμως ἔξ αὐτῶν, ὁ Ἀριστόδημος καὶ ὁ Εὔρυτος, ἡσθένησαν. Ἔπαθον ἐκ σοθαρᾶς δόθαλμίας. Ἐστάλησαν λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου εἰς τὶ πλησίον κείμενον χωρίον, Ἀλπηνοὺς καλούμενον, διὰ νὰ μείνουν ἔκει, μέχρις ὅτου θεραπευθοῦν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἔξῆλθον οἱ Πέρσαι πολυάριθμοι καὶ περιεκύκλωσαν τοὺς ἐν Θερμοπύλαις. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐν τοιαύτῃ θέσει εύρισκόμενοι ἀπεφάσισαν νὰ μείνουν ἔκει καὶ νὰ πολεμήσουν μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς των..

‘Ο ‘Αριστόδημος καὶ δὲ Εὔρυτος μαθόντες τὴν ἀπόφασιν τῶν συστρατιωτῶν αὐτῶν δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου ἡδύναντο ώς ἀσθενεῖς νὰ ἐπανακάμψουν. ‘Αλλ’ ὁ μὲν Ἀριστόδημος ἔμεινεν ἑκεῖ, ὁ δὲ Εὔρυτος, μολονότι ἔπασχεν ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐζήτησε παρὰ τοῦ εἴλωτος, τοῦ ὑπηρέτου του, τὰ δπλα.

Εἰς τὴν στιγμὴν ἐτοιμάζεται καὶ τὸν διατάσσει νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ μέσον τῶν ἔχθρῶν. Ἐκεῖ ἐφονεύθη μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν συστρατιωτῶν του, πολεμήσας ώς εὑπειθής Σπαρτιάτης.

‘Αλλ’ ὁ Ἀριστόδημος, ἀφοῦ ἀνεχώρησαν οἱ Πέρσαι, μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του Σπάρτην. Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ τριακοσίων στρατιωτῶν, τῶν ἐκστρατευσάντων ἐκ Σπάρτης, αὐτὸς μόνον ἐπανῆλθεν, οἱ Σπαρτιάται δὲν ἦγει-χοντο οὐδὲ νὰ τὸν βλέπουν. Ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν μετὰ μεγάλης περιφρονήσεως. Πῶς νὰ στέρεξῃ ἐξ ὅλων τῶν συστρατιωτῶν του αὐτὸς μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ! Οὐδεὶς ἔδι-δεν εἰς αὐτὸν πῦρ νὰ ἀνάψῃ, οὐδεὶς ώμιλει μετ’ αὐτοῦ. Πάντες τὸν Ὂθριζον, ὅπου τὸν εὔρισκον, φωνάζοντες. «!-δοὺ δειλός Ἀριστόδημος».

Ο δυστυχής Ἰσως ἦτο ἀνόητος, διότι δὲν ἐπρεπε βε-θαίως νὰ ἐπιζήσῃ μόνος αὐτὸς ἐκ τῶν τριακοσίων συ-στρατιωτῶν. ‘Αλλὰ δειλός δὲν ἦτο, διότι κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἐπολέμησεν ἐν Πλαταιαῖς ώς λέων. Ἀφῆ-σας τότε τὴν τάξιν, ὅπου ἦτο τεταγμένος, ὤρμησεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἔχθρῶν. Καὶ ἐκεῖ πράξας ἔργα ἀνδρείας ἀξιοθαύμαστα ἐφονεύθη κατατρυπηθεὶς ἀπὸ τὰ βέλη καὶ κατακοπεὶς ἀπὸ τὰ ξίφη τῶν ἔχθρῶν. Ἡνδραγάθησε μεταξύ τῶν πρώτων Σπαρτιατῶν.

(Καθ’ Ήρόδοτον)

73. 'Ο ώμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν.

1

ΣΕ ΓΝΩΡΙΖΩ ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν δψη,
ποὺ μὲ βιὰ μετράει τὴν γῆ.

2

'Απ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ιερά,
καὶ σᾶν πρώτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὡ, χαῖρε, Ἐλευθεριά!

3

'Εκεὶ μέσα ἐκατοικοῦσες
πικραμένη, ντροπαλή,
κι' ἔνα στόμα καρτεροῦσες
«Ἐλα πάλι!» νὰ σου εἴπῃ·

4

"Ἄργειε νάρθη ἐκείνη ἡ μέρα
καὶ ἡταν ὅλα σιωπηλά,
γιατὶ τάσκιαζε ἡ φοβέρα
καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά

5

Δυστυχήσ! Παρηγορία
μόνη σου ἔμεινε, νὰ λές
περασμένα μεγαλεῖα
καὶ διηγώντας τὰ νὰ κλαῖς.

6

Κι' ἀκαρτέρει κι' ἀκαρτέρει
φιλελεύθερη λαλιά,
τὸνα ἔκτυπας τᾶλλο χέρι
ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά.

Κι' ἔλεες. «Πότε ᾧ! πότε βγάνω
τὸ κεφάλι ἀπὸ τοῦ ἐρμέτος;»
Κι' ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω
κλάψες, ἄλυσες, φωνές.

Τότε ἔσήκωνες τὸ βλέμμα
μὲς στὰ κλάμματα θολό,
καὶ στὸ ροῦχο σου ἔσταξεν αἷμα
πλῆθος αἷμα, ἐλληνικό.

Μὲ τὰ ροῦχα αἱματωμένα
ξέρω, ὅτι ἔβγαινες κρυφά
νὰ γυρεύῃς εἰς τὰ ξένα
ἄλλα χέρια δυνατά.

Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
ἔξενάρθες μοναχῆ.
δὲν εἶν' εὔκολες οἱ θύρετ,
ἄν ἡ χρεία τίς κουρταλῆ.

"Αλλος σοῦ ἔκλαψε στὰ στήθια,
ἀλλ' ἀνάσσασῃ καμμιά...
"Αλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια
καὶ σὲ γέλασε φριχτά.

"Αλλοι, ωὶμέ! στὴ συμφορά σου
ὅπου ἔχαίροντο πολύ·
«Σύρε ναβρηγς τὰ παιδιά σου,
σύρε!» ἐλέγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει ὅπισω τὸ ποδάρι,
καὶ ὀλογλήγορο πατεῖ
ἡ τὴν πέτρα ἡ τὸ χορτάρι,
ποὺ τὴ δόξα σου ἐνθυμεῖ.

Ταπεινότατη σεῦ γέρνει
ἡ τρισάθλια κεφαλὴ
σὰν φτωχοῦ ποὺ θυροδέρνει
κι' εἶναι βάρος του ἡ ζωῆ.

Ναί. 'Αλλὰ τώρα, ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μὲ δρμή,
ποὺ ἀκατάπαυτα γυρεύει
ἡ τὴ νίκη ἡ τὴ θανή.

'Ατ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἐλλήνων τὰ ιερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Δ. Σολωμός.

«Χαῖρε ὁ χαῖρ' ἐλευθεριά».

αντεμβάλλονται

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑΝ

	Σ ελ.
·Η έποχή τῆς προπαρασκευῆς (Διασκ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	3
·Η προστασία τοῦ Θεοῦ	(Διασκευὴ) 7
·Ἐλπίδα στὸν Θεόν	(ποίημα) ** 13
Τὸ τελευταῖνον μάθημα (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	14
·Ο σχηματισμὸς τῆς πρώτης κοινωνίας	Μ.Γ.Π. 17
Τὸ ἀγρόκτημα	(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ) 21
·Ο μικρὸς σαρωθροποὶς (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	30
·Ἀχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη: (1) "Ελαφος καὶ ἄμπελος.	
(2) Λέων καὶ μῦς. Αἰσώ- πειοι μῦθοι)	36
Πάντοτε ταχύτερον	(Διασκευὴ) 38
·Η προσφώνησις	(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) 42
Εἰς τὴν σημαίαν μας	(ποίημα Λ. Ἀστέρη) 47
Τὸ σκληρὸν μάθημα	(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) 48
·Απὸ τὴν θαλασσινὴν ζωὴν μας. Τὸ καμάκι. Ε. Λυκαύδη	50
Φιλάργυρος	(Αἰσώπειος μῦθος) 54
Δραχμὴ καὶ φιλάργυρος	(ποίημα) Γ. Περγιαλίτη 55
·Η μιμητικότης τῶν πιθήκων	(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) 56
·Η Ἄγια Σοφία	Μ. Γ. Π. 58
Τῆς Ἅγιας Σοφίας	(ποίημα δημῶδες) 66
Αὐτοθυσία κωπηλάτου	(Διασκευὴ) 67
Τὸ ναυτόπουλο	(ποίημα) Ν. Ι. Δασμιανοῦ 71
Τὸ καράβι	(ποίημα) Μ. Γ. Πετρίδη 73
Τὰ ἀγαθὰ τῆς κοινωνίας (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	74
Τὸ ὑπερήφανον φύλλον (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	77
Πῶς καταστρέφονται οἱ κώνωπες (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλ.)	78
Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύ-	
λου	Κατὰ μετάφρασιν Λίζας Μάρκου 84
·Υγεία καὶ εύτυχία	(διασκευὴ κατὰ Ι. Βεγκλίδην) 88

Τὸ κυνῆγιον τῆς φαλαίνης	Μ.Γ.Π.	91
Ἄσχολίαι τῶν ζώων	(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	95
Ο μικρὸς φίλος τῶν ζώων (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	105	
Τί κατορθώνει σύγχρονος Ἱεραπόστολος (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	104	
Οἱ τρεῖς μάγοι	(Αρσ. Παπαδοπούλου. Διασκευὴ)	107
Στὴ φάτνη	(ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	119
Ο Χρυσοτρίκλινος	(Διασκευὴ)	120
Τὰ Χριστούγεννα εἰς τὸ βυζαντινὸν Παλάτιον (Κατὰ Πλ. Ροδοκανάκην. (Διασκευὴ))	123	
Αἱ εἰσπράξεις τῶν καλάνδων (Κατὰ Α. Κων) νίδην Διασ.)	128	
Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.... (ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	131	
Ο Μέγας Βασιλειος	Μ. Γ. Π.	132
Ποῖος [το ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ(Διασκευὴ) Μ. Γ. Π.	137	
Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος	(ποίημα) Ἄγγ. Βλάχου	141
Λευκοσίδηρος καὶ κασσίτερος Μ. Γ. Π. καὶ Κ. Γ. Λ.	142	
Ολιγάρκεια τοῦ Διογένους (Κατὰ Διογένην Λαερτίου)	145	
ΤΤί θέλω	(ποίημα) Ἄγγ. Βλάχου	147
Πῶς εἰς σφράγων ἔκτελεῖ τὸ καθῆκον του(Διασκευὴ)	148	
«Τοῖς νόμοις πείθου»	(Κατὰ Πλάτωνα κ.λ.π.)	150
Τὰ Τέμπη (Διασκευὴ κατὰ Αίλιανὸν—Χ' Σιαπαμάρκου)	153	
Πατρίδα	(ποίημα) Λ. Μαβίλη	155
Ἡ ιστορία ἐνὸς μικροῦ χωριοῦ	(Κατὰ Γρηγοριάδην)	156
Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση	(ποίημα) Ν. Χατζηδάκη	161
Ἀλληλοβοήθειος	(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	162
Καπνός, ἀτμός, βροχή, νέφη, οὐράνιον τόξον (Κατὰ Ἀρσ. Πεπεδοπούλου):	165	
Βροχοῦλα	(ποίημα) Στ. Σπεράντσα	170
Ἡ φιλανθρωπία κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν (Κατὰ Πλ. Ροδοκανάκην.(Διασκευὴ))	172	
Τὸ ἔλαστικὸν κόμμι	(Διασκευὴ) Μ.Γ.Π.	176
Πολικαὶ χῶραι	(Κατὰ Ἀρσ. Παπαδοπούλου)	180
Οἱ καλοὶ τρόποι	(Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	196
Ο ἥλιος καὶ ἡ ζωή	(Γ. Μερίκα, Ἰατροῦ)	198
Ο ἥλιος τῆς Ἑλλάδος	(ποίημα) Λ. Μαβίλη	200

‘Η ἀνάστασις	(Κατά Π. Φωστίνην. Διασκ.)	201
‘Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς	(ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	206
‘* Γεροθωμᾶ» ρυθμιστής του καιροῦ (Δ. ἐκ τοῦ Γερμαν.)		207
Καρποὶ φρονήσεως καὶ πείρας	(Κ. Γ. Λ.)	212
Τὸ παράπονον τοῦ Ἰλισσοῦ	(Κατὰ Αἴγ. Αἰγινήτου)	218
‘Ο θερισμὸς	(Κατὰ Γ. Δροσίνην)	220
Γὸ θέρος (ποίημα)	Γ. Δροσίνη	222
‘Ο θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Μαζαρόπουλου	Μ. Γ. Π.	223
Εἶναι Γραφτὸ	(ποίημα) Σ. Σκίπη	230
Τὸ αὐγὸν τοῦ Κολόμβου (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)		231
Τὰ ἀλώνικα	(Κατὰ Γ. Δροσίνην)	233
‘Η θημωνιά	(ποίημα) Γ. Στρατήγη	241
‘Η μετσιλέεια	(διασκευὴ)	242
Εὔρυτος καὶ Ἀριστόδημος	(Καθ' Ήρόδοτον)	243
“Ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν	(ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	245

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑ

1. Θρησκευτικής βίος.

	Σελ.
Ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ (Διασκευὴ)	7
Ἐλπίνα στὸν Θεόν (ποίημα)*	13
Ἄι τελευταῖαι ἡμέραι τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου (Κατὰ μετάφρασιν Λίζας Μάρκου)	84
Στὴ Φάτνη (ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	119
Ἡ νύχτικα τῶν Χριστοῦγέννων (ποίημα) Κ. Παλαμᾶ	131
Ο Μέγας Βασίλειος Μ. Γ. Π.	132
Ἡ Ἀνάστασις (Κατὰ Π. Φωστίνην. Διασκευὴ)	201
Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	206

2. Ἑθνικής βίος.

Τὸ τελευταῖον μάθημα (Διασκευὴ)	14
Ἡ προσφώνησις (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	42
Εἰς τὴν σημαίαν μας (ποίημα) Λ. Ἀστέρη	47
Ποῖος ἦτο δ Γεώργιος Ἀβέρωφ (Διασκευὴ) Μ.Γ.Π.)	137
Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος, (ποίημα) Ἀγ. Βλάχου	141
Ο θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου Μ.Γ.Π.	223
Εἶναι γρῖφτό, (ποίημα) Σ. Σκίτη	230
Εὗρυτος καὶ Ἀριστόδημος (Καθ. Ἡρόδοτον)	243
Ὑμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν (ποίημα) Δ. Σολωμοῦ	245

3. Καινωνικής βίος.

Ἡ ἐποχὴ τῆς προπαρασκευῆς (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ	7
Ο σχηματισμὸς τῆς πρώτης κοινωνίας Μ.Γ.Π.	13
Ο μικρὸς σαρωθροποιὸς (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	30
Αὐτοθυσία κωπηλάτου (Διασκευὴ)	67
Τὰ ἀγαθὰ τῆς κοινωνίας (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) ..	74
Οἱ τρεῖς μάγοι (Ἀρσ. Παπαδόπούλου. Διασκευὴ)	108
Ἄι εισπράξεις τῶν καλάνδων (Κατὰ Α. Κωνσταντινίδην. Διασκευὴ)	128
Τί θέλω (ποίημα) Ἀγγ. Βλάχου	147

Πώς είς ᄀρχων έκτελεῖ τὸ καθῆκόν του (Διασκευὴ)	148
«Τοὶς νόμοις πείθου» (Κατὰ Πλάτωνα κλπ.)	150
Ἡ ιστορία ἐνὸς μικροῦ χωριοῦ (Κατὰ Γ. Γρηγοριάδην)	156
Ἄλληλοβοήθεια (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	162
Καρποὶ φρονήσεως καὶ πείρας (Κ.Γ.—Λ.)	212
Ἡ μεταμέλεια Διασκευὴ)	242

4. Ἀτομικὸς βίος.

τὸ ὑπερήφανον φύλλον (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ) ..	77
Οὐλιγάρκεια τοῦ Διογένους (ΚατάΔιογένην τὸν Λαερτιον) ..	145
Οἱ καλοὶ τρόποι (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	196
Ο Γέρω Θωμᾶς ρυθμιστὴς τοῦ καιροῦ (Διασ. ἐκ τοῦ Γέρ.) ..	207
Τὸ αὐγόν τοῦ Κολόμβου (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	231

5. Ἐλληνικὴ φύσις καὶ ζωὴ.

Τὸ ἀγρόκτημα (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	21
Απὸ τὴν θαλασσινὴν ζωὴν μας. Τὸ καμάκι. Ε. Λυκούδη ..	50
Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα) Ν. Ι. Δαμιανοῦ	71
Τὸ καράβι (ποίημα) Μ. Γ. Πετρίδη	73
Τὰ Τέμπη (Διασκευὴ κατὰ Αἰλιανὸν—Χ. Παπαμάρκου) ..	151
Πατρίδα (ποίημα) Λ. Μαβίλη	155
Βροχούλα (ποίημα) Στ. Σπεράντσα	170
Πρωϊὸν ἀπόβροχο (ποίημα) Στ. Σπεράντσα	171
ΙΟ ἥλιος τῆς Ἐλλάδος (ποίημα) Λ. Μαβίλη	200
Τὸ παράπονον τοῦ Ἰλισσοῦ (Κατὰ Αἴ. Αιγινήτου)	218
Ο θερισμός (Κατὰ Γ. Δροσίνην)	220
Τὸ θέρος (ποίημα) Γ. Δροσίνη	222
Τὰ ὅλωνις (Κατὰ Γ. Δροσίνην)	233
Ἡ θημωνιά (ποίημα) Γ. Στρατήγη	241

6. Ξένη φύσις καὶ ζωὴ.

Πολικαὶ χῶραι (Κατὰ Ἀρσ. Ηπαπαδοπούλου)	180
---	-----

7. Ἀγάπη πεὸς τὴν φύσιν.

Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση (ποίημα) Ν. Χατζηδάκη	161
---	-----

8. Ἀπὸ τὸν βίεν τῶν ζώων.

Ἡ μιμητικότης τῶν πιθήκων (ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	56
Τὸ κυνήγιον τῆς φαλασίνης Μ. Γ. Π.	91
Ἀσχολίαι ζώων. (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)	95

0. Ἀγάπη πρὸς τὰ ζῶα.

Τὸ σκληρὸν μάθημα. (Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	48
Ο μικρὸς φίλος τῶν ζώων. (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)	100

10. Πρέσβδος πολιτισμοῦ.

Πάντοτε ταχύτερον. (Διασκευὴ)	38
Λευκοσίδηρος καὶ καστίτερος. Μ. Γ. Π. καὶ Κ. Γ. - Λ.	142

11. Ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις.

Τὶ κατορθώνει σύγχρονος Ἱεραπόστολος. (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)	104
--	-----

12. Βυζαντινὴ τέχνη καὶ βυζαντινὸς πολιτισμός.

Ἡ Ἀγία Σοφία. Μ. Γ. Π.	58
Τῆς Ἀγαπᾶς - Σοφιας. (Ποίημα δημώδες)	66
Ο Χριστούτρικλινος. (Διασκευὴ)	120
Τὸ Χριστούγεννα εἰς τὸ βυζαντινὸν παλάτιον. (Κατὰ Πλ. Ροδοκανάκην. Διασκευὴ)	172

13. Μῦθοι.

Ἄχαριστια καὶ εύγνωμοσύνη(1). Ἔλαφος καὶ ἄμπελος(2). Λέων καὶ μύς(3). Αἰσώπειοι μῦθοι	36
Φιλάργυρος. Αἰσώπειος μῦθος	54
Δραχμὴ καὶ φιλάργυρος (ποίημα) Γ. Περγιαλίτη	55

14. Φυσιογνωστικά.

Καπνός, ἀτμός, βροχή, νέφη, οὐράνιον τόξον. (Κατὰ Ἀρσ. (Παπαδοπούλου))	166
Τὸ ἔλαστικὸν κόμμι. (Διασκευὴ Μ. Γ. Π.)	176

15. Ὑγιεινή.

Πῶς καταστρέφονται οἱ κώνωπες. (Διασκε. ἐκ τοῦ Γαλλ.)	78
Ὑγεία καὶ εύτυχία. (Κατὰ Ι. Βεγκλίδην. Διασκευὴ)	88
Ο ἥλιος καὶ ἡ ζωή. (Γ. Μερικα, Ιατροῦ)	198

ΤΥΠΟΙΣ: Ι. Ι. ΣΙΔΕΡΑΤΟΥ
Στοά Πάππου 9.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις 10 Ἰουλίου 1936

Ἀριθ. Πρωτ. 50163

Πρόδει τούς συγγραφεῖς
κ. κ. Μιχ. Γ. Πετρίδην καὶ Καλ. Γιοτσαλίτου Λαχανᾶ

Ἄνακοινοῦμεν διὰ τὸ διάταρθμον ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης εἰς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 11 πρᾶξιν αὐτῆς, ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τὸ νέον ἀναγνωστικὸν Ε' δημοτικοῦ» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ὀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1936 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ ὑπουργοῦ. Ὁ Διευθυντὴς
Ν. Σ ΜΥΡΝΗΣ

Ἀρθ. 6 τοῦ Π. Διατ. 12 Φεβρουαρίου 1934

Τὰ διδακτικά βιβλία τὰ πωλούμενα μακράν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῆς διγωτέρᾳ κατὰ 15%, τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἀνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευής καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΤΙΜΗ D. 31.30
LE. A. 37.30
5459
10-11-87